ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ಅವರ

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ

ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು, ಪ್ರಬಂಧ, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ ಬೊಕ್ಕ ಅನುವಾದ

ಛಂದಸ್ಸು

ಅಲಂಕಾರ

ಅನುವಾದ

ಪ್ರಬಂಧ

ಪತ್ರಲೇಖನ

ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ

ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು, ಪ್ರಬಂಧ, ಪತ್ರಲೇಖನ
ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ ಬೊಕ್ಕ ಅನುವಾದ

ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳುಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್
ಮಂಗಳೂರು – 575 006

THULU VYAAKARANA

Grammar of Tulu Language by

I.M. Kotraiah
'Kala Nivasa' 9-114-3
Vivekananda Nagar, Masthikatte
Moodubidire-574 227, D.K.
Mobile: 9449935585

Publisher
Chandrahasa Rai B.
Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy

Published By
Karnataka Tulu Sahitya Academy
Urwa Store, Mangaluru – 575 006
Phone: 0824 2459389
Email: tulu.academy@yahoo.co.in

© Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Impression: 2019

Size : Demy 1/8

Paper used : 70 GSM

No. of copies : 300

Pages : 144

Price : 175

Cover Design : **Kallur Nagesh**

Designed & printed at
Aakrithi Prints
Light House Hill Road, Mangaluru - 1
Phone : 0824 2443002

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ ಮದಿಪು

ಕನ್ನಡದ ಮಾತೃಭಾಷೆದಾರಾಯಿ ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ಮೇರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಹಾಯಕೆ ಆದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಯಾಯಿನಾರ್. ತನ್ನ ವೃತ್ತಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಓದು ಬೊಕ್ಕ ಬರವಣಿಗೆದ ಹವ್ಯಾಸೊನು ಬುಲೆಪಾವೊಂಡಿ ಒಂಜಿ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಗ್ರಂಥಾಲಯೊಡು ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪು ನಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್, ಓದುನಕಲೆಗ್, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಕಲೆಗ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಲ್ಪುನು ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ತಾನ್‌ಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ವಿದ್ವತ್ ಕೃತಿಕ್ಕುಲೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಮೇರ್ ಲೇಖಕೆ ಪಂಡ್ದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪಾವೊಂದೆರ್.

1841ಟ್ಟ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿಲೆಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಚ್ಚಿ ಆವೆರೆ ಸುರು ಆದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳುಟ್ಟು ಬರವು ಕಲ್ಪು ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ 1862ಡ್ದ್ 1898 ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಐಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ತುಳುಪಠ್ಯಲಾ ಬಳಕೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 1872ಟ್ಟ್ ಸುರುತ್ತ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಜೆ.ಜೆ. ಬ್ರಿಗೆಲ್ ಪನ್ಪಿ ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿಡ್ದ್ ತಯಾರಾದ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್‌ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. 1886ಟ್ಟ್ ತುಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೊಕ್ಕ 1888ಟ್ಟ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತುಳು ನಿಂಘಂಟು ಅಗಸ್ಟ್ ಮೆನ್ನರ್ ಪನ್ಪಿ ಮಿಶನರಿಡ್ದ್ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿನಕುಲು ಶಾಲೆದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ಸಾಲೆ ಕಲ್ಪು ಜೋಕುಲೆಗ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್‌ಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೊಕ್ಕ ನಿಘಂಟುಲೆನ್ ಇಡೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ವಿದೇಶಿ ಮಿಶನರಿನಕಲೆಗ್ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುರು ಆಯಿ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪಾವು ಶಿಕ್ಷಕೆರೆಗ್ ಉಪಯೋಗೊಗಾದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿನವು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಯಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿದರೆನ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ(1932) ಟಿ.ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ರೆನ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ(1982) ಬುಧಾನಂದ ಶಿವಳ್ಳಿಯೆರೆನ ತುಳು ಪಾತೆರ (2004) ಇಂಚಿತ್ತಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಪುಸ್ತಕೊಲತ್ತಂದೆ 2018ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳು ಬಾಸೆದ ತಿರ್ಲ್ (ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ) ಪನ್ಪಿ ಪುಸ್ತಕೊನುಲಾ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್. ಶ್ರೀಯುತ ಕೊಟ್ರಯ್ಯೆರ್ ಬರೆಯಿನ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಒಂತೆ ವಿಬಿನ್ನವಾದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಒರಿ ತುಳು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ಕ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ತುಳು ಬಾಸೆದ ವ್ಯಾಕರೊಣೊ ಕಲ್ಪರೆ ವಾ ಮಟ್ಟದ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೋಡು ಪನ್ಪಿ ಅಂಗಲಪುಡು ಈ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುನು ಬರೆತೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಅರೆನ ಬರವುಡು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ, ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಮೇರ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ವ್ಯಾಕರೊಣೊಗಾದ್ ಬೆನ್ತಿನವು ಸಾರ್ಥಕ ಆವು ಪನ್ಪಿನವು ಎಂಕಲ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಪುಸ್ತಕೊನು ಬರೆದ್ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕೊರಿನ ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯೆರೆಗ್, ನೆಕ್ಕ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪರವಾದ್ ಉಪಕಾರೊಲು. ಬೊಳ್ಳಿ ಪರ್ಬದ ವರ್ಷಾಚರಣೆಡುಪ್ಪು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನಪಿ ಈ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು ತುಳು ಕಲ್ಪುನಕಲೆಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆವಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪನೊಂದು ಲೇಖಕೆರೆಡ್ದ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು ಮೂಡ್ದು ಬರಡ್ ಪಂಡ್ದ್‌ನ ಬಯಕುವೆ

27 ಮೇ 2019

ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬರವುಗಾರೆನ ಪಾತೆರೊ

ಐನ್ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ತುಳುಲಾ ಒಂಜಿ. ತುಳುಬಾಸೆಗ್ ಸುಮಾರ್ 2500 ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸೊ ಉಂಡು. ಎಚ್ಚಿನ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆ ಆದೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವು ಬರವುಡು ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ನೆ 170 ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಇಂಚಿಗ್. ಅವುಲಾ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ ದಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಕ್ಕೊಂಜಿ ಬರವುದ ಒರುನು ಕೊರಿಬೊಕ್ಕನೆ. ಇಂಚ ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆಡೇ ಇತ್ತಿನ ತುಳು ಬರವುದ ಬಾಸೆಯಾದ್ ಬನ್ನಗ ಮಾತ ಬಾಸೆದಲೆಕ್ಕೊನೆ ಅಯಿಕ್ಲಾ ಒಂಜಿ ವ್ಯಾಕರಣೊ ಬೋಡು. 150 ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಐನ್ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಒಂಜೆಟ್‌ಲಾ ಪೂರಾ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ವಿವರಿಸಾದಿಜೆರ್. ಕೊರ್ತಿನ ಕೆಲವು ಇಸಯೊಲೆನ್‌ಲಾ ಒರಿಯೊರಿ ಅಕುಲು ತೆರಿಲೆಕ್ಕೊ ಬರೆತೆರ್. ಒಂಜಿ ಬೂಕುಡ್‌ಲಾ ಏಕತಾನತೆ ಇಜ್ಜಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಲೆನ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳುಬಾಸೆನ್ 3ನೇ ಬಾಸೆಯಾದ್ ಕಲ್ಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕ್ಲು ತುಳು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ತರಗತಿನ್ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿತ ಪರ್ಯೊಡ್‌ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ವ್ಯಾಕರಣೊ ಇಸಯೊಲಿಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿ. ಸಂವಿಧಾನೊಡು ತುಳುಬಾಸೆ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯೊಡಾಂಡ ತುಳು ಒಂಜಿ ಶಿಷ್ಟಬಾಸೆ ಆದ್ ಬುಳೆಪುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳು ಶಿಷ್ಟಬಾಸೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡು.

ಒವ್ವೆ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಅಲಂಕಾರೊ, ಛಂದಸ್ಸ್, ಪತ್ರಲೇಖನೊ, ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ, ಬೊಕ್ಕ ಅನುವಾದ ಇಸಯೊಲೆನ್‌ಲಾ ವ್ಯಾಕರಣೊದೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ಸಾದೆ.

ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಯಾನ್ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊದ ಬೂಕುನು ಬರೆತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ತೃಪ್ತಿ ಆತ್ಂಡ್. ಯಾನ್ ತುಳುವೇತರೆ, ಅಂಚಾದ್ ಎನ್ನ ಬರವುದೆಟ್ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ತಪ್ಪುಲು ಇಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ತೆರಿದನಕುಲು ಅವೆನ್ ಪಂಡ ಬೊಕ್ಕದ ಮುದ್ರಣೊಡು ಅವೆನ್ ಸಮ ಮಲ್ಪುವೆ. ತುಳುಬಾಸೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಈ ಬೂಕುದ ಪ್ರೇಜನೊ ಮಲ್ತೊಂಡ ಯಾನ್ ಈ ಬೂಕುನು ಬರೆತಿನೆಕ್ ಸಾರ್ತಕೊ ಆಪುಂಡು.

ಎನ್ನ 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ' ಬೂಕುನು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇಪ್ಪುನ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ, ಮಾತಾ ಸದಸ್ಯೆರ್ನಕಲೆಗ್, ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಚಿತ್ರಾಕ್ಷಿ ಮೆರೆಗ್, ಬೆನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಿನ ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ನೆರೆಗ್, ಪೊರ್ಲುಡು ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದಕಲೆಗ್ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪುಸ್ತಕೊದ ದೇಕಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿನ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶೆರೆಗ್, ಎಂಕ್ ಬರವುಗು ಪೊರ್ತುನು ಅನುವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಎನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾವೊಂದು ಈ ಬೂಕುನು ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರಿಯರ್ಡ ದುಂಬದ ಬರವುಲೆಗ್ ಸಾಕಾರ ಆಪುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ಪನೊಂದು ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುನು ತುಳು ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಲೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಲೆ.

7-6-2019 ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಉಲಯಿದ ಪುಟೊಕ್ಲೆಡ್

ಅಧ್ಯಾಯ 1 : ವ್ಯಾಕರಣ ಪರಿಚಯ 11

ಅಧ್ಯಾಯ 2 : ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ 17

ಅಧ್ಯಾಯ 3 : ಸಂಧಿ 22

ಅಧ್ಯಾಯ 4 : ನಾಮಪದ 29

ಸಮಾಸೊಲು 32

ಕೃದಂತಲು 36

ತದ್ಧಿತಾಂತ 38

ಲಿಂಗ 40

ವಚನ 40

ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ 41

ಅಧ್ಯಾಯ 5 : ಕ್ರಿಯಾಪದ 43

ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ 45

ಕಾಲ 45

ಧಾತುಕೋಶ 47

ಅಧ್ಯಾಯ 6 : ಅವ್ಯಯಲು 52

ಅಧ್ಯಾಯ 7 : ಸಮಾನಾರ್ಥಕ 54

ಭಿನ್ನಾರ್ಥಕ 58

ವಿರೋಧಾರ್ಥಕ 60

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ 62

ಜೋಡಿನುಡಿ 64
ನುಡಿಗಟ್ಟ್ 65
ತತ್ಸಮ 72
ತದ್ಭವ 72
ದೇಶೀಯ 73
ಅನ್ಯದೇಶೀಯ 74
ಅಧ್ಯಾಯ 8 : ವಾಕ್ಯ 76
ಕರ್ತರಿ 79
ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗಲು 79
ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಲು 80
ಅಧ್ಯಾಯ 9 : ಗಾದೆ 84
ಎದುರ್ ಕತೆ 98
ಅಲಂಕಾರ 99
ಛಂದಸ್ಸು 102
ಅಧ್ಯಾಯ 10 : ಪ್ರಬಂಧ 124
ಪತ್ರ ಲೇಖನ 136
ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ 141
ಅನುವಾದ 141
ಆಧಾರೊ ಬೂಕುಲು: 143

ಅಧ್ಯಾಯ 1

ವ್ಯಾಕರಣ ಪರಿಚಯ

ನರಮಾನಿಗ್‌ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಲೆಗ್‌ಲಾ ಇಪ್ಪುನ ಮುಕ್ಯೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ 'ಪಾತೆರೊ'. ಪಾತೆರ ಬತ್ತಿಜ್ಯಾಂಡ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಜ್ಞೆಲೆನ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಬೇತೆಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುವೆ. ಆಂಡಲಾ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಜ್ಞೆಲೆನ ಮೂಲಕ ಮಾತ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ತೆರಿಪಾವರೆ ಆಪುಜಿ. ಇಂಚ ಅಂಗಚೇಷ್ಟೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಜ್ಞೆಲು ಪೊಟ್ಟನಕ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಸೆ ಗೊತ್ತಿಜ್ಯಂದ್‌ನಕ್ಲೆನ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಆತ್ಂಡ್. ಜನಕುಲು ಅಕ್ಲೆನ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಬೇತೆಕ್ಲೊಟ್ಟುಗ್ ತೆರಿಪಾವುನು ಪಾತೆರ್ನ ಮೂಲಕನೇ ಒವ್ವೇ ಬಾಸೆ ರಡ್ಡ್ ರೂಪೊಡುಂಡು–'ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಬರೆಪಿ ಬಾಸೆ'. ಬಾಯಿಡ್ ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆಗ್ 'ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆ'; ಲಿಪಿಟ್ ಬರೆಪಿ ಬಾಸೆಗ್ 'ಬರೆಪಿ ಬಾಸೆ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ವ್ಯಾಕರಣ ದಾಯೆಗ್ ಬೋಡು?

ಮಾತ ವಿದ್ಯೆಲೆಗ್ ಬೊಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುನ ಪಾತೆರೊದ ಕುರೆನ್ ಸುದ್ದೊಮಲ್ಪುನ ರೂಪ ಇಪ್ಪುನ ಪದಸಿದ್ಧಿ, ಅರ್ತನಿರ್ಣಯ, ತತ್ವಜ್ಞಾನೊತ ಮೂಲಕ ಮೋಕ್ಷಗ್ ಸಾಧನಲಾ ಆದಿಪ್ಪುನು 'ವ್ಯಾಕರಣ'. ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ವ್ಯಾಕರಣನ್ ಕಡಿಮೆ ಗಳಸುವೆರ್. ಆಂಡ ಬೂಕ್‌ದ ಬಾಸೆ ಶಿಷ್ಟಬಾಸೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಅವು ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮೊಲೆನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಆ ಬಾಸೆದ ಅಕ್ಷರೊಲು ಒವು ಇಪ್ಪೊಡು, ಪದಪ್ರಯೋಗ ಎಂಚ ಇಪ್ಪೊಡು, ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಎಂಚ ಇಪ್ಪೊಡು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ನಿಶ್ಚಯ ಮಲ್ಪುನವು ವ್ಯಾಕರಣ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಾಸೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊನರೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೋಡು. ಪಾತೆರ್ಪಿ ಬಾಸೆನ್ ಆ ಬಾಸೆ ಪಾತೆರುನ ಜನಕುಲೆಡ ಸಂವಹನ ಮಲ್ಪರೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೋಡು. ವ್ಯಾಕರಣ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪದ ಪ್ರಯೋಗೊಲು ಮನಸ್ಸ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬಳಕೆ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಬಾಸೆ ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟ್ ಇಜ್ಜಂದೆ ಪರಮುನ ಮರ್ಲ್ ಸುದೆತಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದಾತ್ರ ಬೂಕ್‌ದ ಬಾಸೆಗ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೋಡೇ.

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ರಚನೆದ ಇತಿಹಾಸೊ

ವ್ಯಾಕರಣ ವೇದೊಲೆನ ಆಜಿ ಅಂಗೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿ(ಬಾಕಿ ಅಂಗೊಲು: ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ನಿರುಕ್ತ, ಛಂದಸ್ಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ). ವ್ಯಾಕರಣ ನರಮಾನಿನ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಉನ್ನತಿಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮೋಕ್ಷಗ್‌ಲಾ ಸಾಧನ. ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಗ್ ಏಕರೂಪತೆನ್ 'ವ್ಯಾಕರಣ'.

ಕೊಣತು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾತಜ್ಞ ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕೆರ್ "ವ್ಯಾಕರಣ ತೆರಿಯಂದಿನ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನೊಗು ಶಕ್ತಿ ಇಪ್ಪುಜಿ"ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಸುರುತ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು ಪಾಣಿನಿನ 'ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿ' ಕ್ರಿ.ಪೂ. 4–5 ಶತಮಾನೊಡು. ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡು. ಈ ಬೂಕುನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1786ಡು ಸರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ಜೋನ್ಸ್ ಪನ್ಪಿ ಒರಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದು ಇತ್ತೆ ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ಅನುವಾದ ಆತ್‌ಂಡು. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿನ ವ್ಯಾಕರಣದ ಬೂಕು ಪಂಡ ಕೇಶಿರಾಜೆನ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಆಜಿ ನೂದೆರ್ಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡು. ಆಂಡ ಕನ್ನಡೊದಾತೇ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊ ಇಪ್ಪುನ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಲು ಆತ್ ಪ್ರಕಟ ಆತಿಜ್ಜಿ. ತುಳುಟು ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ನು ನೂತ್ತೈವ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಇಂಚಿಗ್. ಅಯಿಟ್ ಒಂಜಿಲಾ ಪೂರಾ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ವಿವರಿಸಾದಿಜೆರ್. ಕೊರ್ತಿನ ಕೆಲವು ವಿಷಯೊಲೆನ್‌ಲಾ ಒರಿಯೊರಿ ಅಕುಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಬರೆತೆರ್. ಒಂಜಿ ಬೂಕುಡ್‌ಲಾ ಏಕತಾನತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಸುರುತ ಮೂಜಿ ತುಳು ಬೂಕುಲೆನ್ ಐವ ಐವ ವರ್ಸೊ ಬುಡ್ದ್ ಬರೆತೆರ್. ಒರಿ ನನೊರಿಯಗ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ 1980ಡು ಬೊಕ್ಕ 2018ಡು ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲೆಡ್‌ಲಾ ಈ ದೋಸ ಅಂಚನೇ ಒರಿದುಂಡ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಲೆನ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಲೆಡ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಪಾಠೊದ ಕಡೆಟ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದಿಜೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕ್ಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕ್ಲು ತುಳು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ತರಗತಿನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿತ ಪಠ್ಯೊಡ್‌ಲಾ ವ್ಯಾಕರಣೊದ ಪೂರ್ತಿ ಇಸಯೊಲು ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿ. ಸಂವಿಧಾನೊಡು ತುಳು ಬಾಸೆ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯೊಡಾಂಡ ತುಳು ಒಂಜಿ ಶಿಷ್ಟಬಾಸೆ ಆದ್ ಬುಳೆಪುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳು ಶಿಷ್ಟಬಾಸೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡು.

ಪ್ರಪಂಚೊಡು ಇತ್ತೆ ಸುಮಾರಾದ್ 3000 ಬಾಸೆಲು ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಬಾಸೆಲೆಗ್ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ. ಕೆಲವು ಬಾಸೆಲು ನಾಶ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಯಿಟ್ 'ತುಳು' ಬಾಸೆಲಾ ಒಂಜಿ. 'ತುಳು ಬಾಸೆ' ಐನ್ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಅಯಿಕ್ ಸುಮಾರಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರೊ ವರ್ಸ ಇತಿಹಾಸೊ ಉಂಡು. ತುಳುಟ್ 75% ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಪ್ಪುನೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ [ಪಾಡ್ದನ, ಕಬಿತೆಲು, ಗಾದೆಲು, ಎದುರ್‌ಕತೆಲು, ಭೂತಾರಾಧನೆ, ನಾಗಾರಾಧನೆ ಇತ್ಯಾದಿ] ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ಸೊಂತೊ ಲಿಪಿಟ್ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಾತೆರ್ನ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಒರಿಂಡ್. ಅಯಿಕ್ಕೆ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಲು ರಚನೆ ಆತಿಜ್ಜಿ. ತುಳುಟ್ ಎಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಆಯಿನಿ 170 ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಇಂಚಿಗೇ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಭಿನ್ನರೂಪೊಗು ಮಾತೆರ್ಲ ಒಪ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾನ್ಯ

ರೂಪೊನ್ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಆ ಬಾಸೆಗ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು.

1). ರೆ॥ ಬ್ರಿಗೆಲ್‌ರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಬರೆತಿನ 'ದಿ ಗ್ರಾಮರ್ ಆಫ್ ತುಳು ಲಾರ್ಗ್ವೇಜ್'

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುನ್ ಸುರುಟ್ 1872ಟ್ ರೆ॥ ಬ್ರಿಗೆಲ್‌ರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 'ದಿ ಗ್ರಾಮರ್ ಆಫ್ ತುಳು ಲಾರ್ಗ್ವೇಜ್'ಂದ್ ಬರೆತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕುಡ್ಲದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿದಕ್ಲು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಬೂಕ್‌ನ್ ಆರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನನೆ ವಿದೇಶದಕ್ಲೆಗ್ ಮುಲ್ತ ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪಾವರೆ. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗ್ ಆರ್ ತುಳು ಬಾಸೆಗೊಂಜಿ ಶಿಷ್ಟ ರೂಪೊನ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆರ್ನ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುಡ್ ಮೂಜಿ ಅಧ್ಯಾಯಲು ಉಂಡು. ಅವೇ ಧ್ವನಿ, ಶಬ್ದ ರಚನೆ ಬೊಕ್ಕ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ.

'ಧ್ವನಿ' ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ ಆರ್ ವರ್ಣಮಾಲೆ, ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಉಚ್ಚಾರ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಧಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಆರ್ ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಡ್ ಕನ್ನಡೊಡು ದುಂಬು ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ 'ಋ' ಸೇರ್ದ್ ಐವ್ವ ಅಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು ಬೊಕ್ಕ ತುಳುತ ವಿಶೇಷ ಸೊರೊ 'ಉ್' (ಅ್) ಸೇರ್ದ್ ಐವ್ವತ್ತೊಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು ಪನ್ತೆರ್.

'ಶಬ್ದ ರಚನೆ' ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ ಶಬ್ದೊಲೆನ ವರ್ಗೀಕರಣ, ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಸರ್ವನಾಮ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ, ವಿಭಕ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ಯಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಆರ್ ಸುದ್ದ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲು, ಸುದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದೊಲು, ತದ್ಭವೊಲು, ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದೊಲು, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಬ್ದೊಲು ಬೊಕ್ಕ ವಿದೇಶಿ ಶಬ್ದೊಲುಂದ್ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ತ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ವಿಭಕ್ತಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಪನ್ನಗ ಮೂಜಿನೇ ಬೊಕ್ಕ ಐನ್‌ನೇ ವಿಭಕ್ತಿಲಾ 'ಡ್' ಪನ್ಪಿ ಒಂಜೇ ಪ್ರತ್ಯಯಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. 'ಡ' ಪನ್ಪಿ ಎಣ್ಮನೇ ವಿಭಕ್ತಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪನ್ತೆರ್. ಧಾತುಲೆನ್ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲೊಡ್ 'ಉವೆ' ಸೇರುನ ಧಾತುಲು ಬೊಕ್ಕ 'ಪ' ಸೇರುನ ಧಾತುಲುಂದ್ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ತ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

'ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ' ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ ಶಬ್ದೊಲೆನ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಅರ್ತ, ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಅನುಬಂಧೊಡ್ ತುಳು ಪದ್ಯೊಲು, 50 ಗಾದೆಲು ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಾಣೆರ್ನ ತುಳುತ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

2) ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಮೇರ್ ತುಳುಟು ಬರೆತಿನ 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ'

ಈ ಬೂಕ್ 1932ಡು ಸುರುಟ್ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. 2009ಡು ಉಜಿರೆಡ್ ನಡೆತಿನ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಕುಡ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಈ ಬೂಕು ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿನ ರಡ್ಡನೇ ಬೂಕು ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ತುಳುಟ್ ಬರೆತಿನ ಸುರುತ ಬೂಕು. ಈ ಬೂಕುನ ಪಣಿಯಾಡಿ ಮೇರ್ ತುಳು ಬಾಸೆದಕ್ಲೆಗ್‌ಂದೇ ಬರೆತೆರ್.

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಾಣಿನಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕುದ ಆಧಾರೊಡೇ 12 ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಅವೇ ವರ್ಣ, ಸಂಧಿ, ಶಬ್ದ, ಕಾರಕ(ವಿಭಕ್ತಿ), ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯಯ, ಸಮಾಸ,

ನಾಮಜ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಧಾತುಪಾಠ, ಧಾತುಜ, ಅವ್ಯಯ ಬೊಕ್ಕ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ.

'ವರ್ಣ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಪುನಗ ತುಳುಟ್ 16 ಸೊರೊಲು ಉಂಡು ಪನ್ತೆರ್. [ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ್, ಉ, ಊ್, ಊ, ವ್, ವ್ೀ, ಎ, ಏ, ಐ, ಒ, ಓ, ಔ]. ವಾ ವಿಷಯೊಡ್ಲಾ ಅಯಿತ ಬಗೆಲೆನ್ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಬಜೀ ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್, ಮೂಜಿ ಅಂದ್ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಪನ್ಪೊಂದು ಪೋತೆರ್. ಬೂಕ್‌ದ ಕಾಲ್ ಭಾಗ ವಿಭಕ್ತಿ ವಿಷಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯೊಗ್‌ಲಾ ದಿಂಜ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ದುಂಬೇ ವ್ಯಾಕರಣ ಗಣಿತ ವಿಷಯೊದ ಲೆಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಕಷ್ಟ. ಕಲ್ಪಾವುನಕ್ಲೆಗ್ ಉಂದು ಕಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಕ್ರಿಯಾಪದತ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯೊಗ್‌ಲಾ ದಿಂಜ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಮುಖ್ಯೊವಾಯಿನ ನಾಮಪದತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ಬರೆತೆರ್. ವ್ಯಾಕರಣಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಏತೋ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಬರೆಯಂದೆ ಬುಡ್ತೆರ್. ರೆ॥ ಬ್ರಿಗೆಲ್‌ರ್ ಧಾತುಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆ ಉಂಡು ಪಂಡ, ಮೇರ್ ಮೂಜಿ ಬಗೆಲು ಉಂಡು ಪನ್ತೆರ್.

3. ಬುಧಾನಂದ ಶಿವಳ್ಳಿ ಮೇರ್‌ನ 'ತುಳು ಪಾತೆರೊ'

ಈ ಬೂಕುನು ಆರ್ 1980ಡು ಬರೆತೆರ್. ಆಂಡ ಆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟ ಆಪುನ ದುಂಬೆ ಆರ್ ಸಯ್ತೆರ್. ಆರ್ನ ಮಗೆ ರವೀಂದ್ರೆರ್ ಅವೆನ್ 2004ಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಬೂಕುಡು ಮೂಜಿ ಭಾಗೊಲು ಉಂಡು. ಅವೇ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ, ಬೊಕ್ಕ ಅನುಬಂಧಲು. 'ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ' ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಬಾಸೆ, ತುಳು ಬಾಸೆದ ಇತಿಹಾಸೊ ಬೊಕ್ಕ ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು. 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ' ಭಾಗೊಡು ಅಕ್ಷರ, ಸಂಧಿ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ನಾಮಪದ, ವಿಶೇಷಣ, ಧಾತು, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಕೃದಂತ, ತದ್ಧಿತಾಂತ, ಅವ್ಯಯ, ಸಮಾಸ, ತತ್ಸಮ, ತದ್ಭವ, ವಾಕ್ಯ, ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ವ್ಯಾಕರಣ ಬಾಗೊಡು ಆರ್ ಆರೆಗ್ ಏತ್ ಸಾಧ್ಯನೋ ಆತ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಬರೆತೆರ್. 'ಅನುಬಂಧ' ಬಾಗೊಡು ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆವುಂಡು.

ಬೂಕುದ ಕಡೆಟ್ ಬುಧಾನಂದೆರ್ನ ಮಗೆ ರವೀಂದ್ರೆರ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಇತಿಹಾಸೊದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

4. ರಾಮಕೃಷ್ಣ. ಟಿ. ಶೆಟ್ಟಿ. ಮೇರ್‌ನ 'ತುಳು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ'

ಈ ಬೂಕುನ್ ಆರ್ 1986ಡು ಬರೆತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಕ್ಲು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಆರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್‌ಲಾ ಬರೆತೆರ್. ಅವೆನ್ ತಮಿಳುನಾಡ್‌ದ ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕ್ಲು 2001ಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಲೆಕ್ಕೊಡು ಈ ಬೂಕು ಆರ್ ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆಯರೆ ಬರೆತಿನ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧೊ. ಈ ಬೂಕುಡು ಒಟ್ಟುಗು ಆಜಿ ಅಧ್ಯಾಯೊಲು ಉಂಡು.

ಸುರುತ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಧ್ವನಿಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ'. ಉಂದು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ವಿಷಯ, ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಉಂದು ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ರಡ್ಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಸಂಧಿ'. ಮೂಲು ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಬೋಡಾಯಿನ ಲೋಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶ, ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ ಪನ್ಪಿ ಸಂಧಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್. ಗುಣಸಂಧಿ, ಯಣ್‌ಸಂಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆಲಾ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್. ಆಂಡ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಅನಗತ್ಯ ಆತಿನ ಅಂತಃಸಂಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಹಿಸ್ಸಂಧಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ದಿಂಜ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಮೂಜಿನೇ 'ನಾಮಪದ' ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಕೇವಲ ಕೃದಂತನಾಮ, ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ಸಮಾಸ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಬೊಕ್ಕ ವಿಭಕ್ತಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ನಾಮಪದೊಲು, ಲಿಂಗ, ವಚನದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್. ಸಮಾಸೊದ ವಿಷಯ ಬನ್ನಗ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯಂದೆ, ಅಂತಃಕೇಂದ್ರೀಯ, ಬಹಿಃಕೇಂದ್ರೀಯ, ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಡಣೆ ಆಯಿನ ಸಮಾಸಪದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಡ್ಜಾಯಿನ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ನಾಲ್‌ನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಕ್ರಿಯಾಪದತ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಐನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ನಾಮ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತೆರ್.

ಆಜಿನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ವಾಕ್ಯಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಅನುಬಂಧೊಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳು ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ನೊಡಾಂಡ ಈ ಬೂಕು ಸಾಧಾರಣ ಉಂಡು.

5. ತುಳು ಬಾಸೆದ ತಿರ್ಲ್ (ವ್ಯಾಕರಣ)

ಕುದ್ರೆಪಾಡಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಆಳ್ವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು ಪನ್ಪಿ ಗುರು ಶಿಷ್ಯೆರ್ ಬರೆತಿನ ಈ ಬೂಕುನ ಕುಡ್ಲದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದಕ್ಲು 2018ಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳುಟ್ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿನ ಮೂಜಿನೇ ಬೂಕು.

ತುಳುಟ್ ಸುಲಬೊಡು ಅರ್ತ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಬರೆತಿನ ಸುರುತ ಬೂಕು ಉಂದು. ಈ ಬೂಕುಗು ದುಂಬು ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲೆಡ್ದ್ ಉಂದೆಟ್ ಎಚ್ಚ ವಿಷಯೊಲು ಉಂಡು. ಆಂಡ ಬರೆತಿನಕುಲು ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ವ್ಯಾಕರಣನ್ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪಂದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಭಾವೊಡು ಎಚ್ಚ ಬರೆತೆರ್. ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಯಾಂಡಲಾ ಬೂಕುದ ಕಡೆಟ್ ತುಳು ವಿಕಿಪಿಡಿಯಾ, ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಲಿಪಿತ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿನ ವಿಷಯ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡಾಯಿನವು.

ಈ ಬೂಕುಡು ಇಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ದೋಸೊಲು

1. ಬೂಕುಡು ಎಂಚೆಂಚಿನ ವಿಷಯೊಲು ಉಂಡಂದ್ ಪನ್ಪಿನ 'ಪರಿವಿಡಿ' ಇಜ್ಜಿ.

2. ಪೂರಾ ಬೂಕುನು ಒಂಜೇ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಬರೆತೆರ್.
3. ತುಳು ವಿಶೇಷ ಅಕ್ಷರೊಲು ಅ್, ಉ್, ವ್ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್.
4. ತುಳು ಯೋಗವಾಹಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್.
5. ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಪುನಗ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ, ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರೊಲುಂದ್ ಪನ್ನಂದೆ ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರ ಅಂದ್ ತಪ್ಪಾದ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್.
6. ಸಂಧಿ ವಿಷಯ ಪನ್ನಗ ಪ್ರಕೃತಿಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿಜೆರ್.
7. ನಾಮಪದ ವಿಷಯ ಪನ್ನಗ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿಜೆರ್.
8. ಸಮಾಸ ವಿಷಯ ಬರೆಪುನಗ ಗಮಕ ಸಮಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿಜೆರ್.
9. ಜೋಡಿನುಡಿ, ದ್ವಿರುಕ್ತಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟ್, ಅನ್ಯದೇಶೀಯ, ಭಿನ್ನಾರ್ಥಕ ಪದೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿಜೆರ್.
10. ವಾಕ್ಯದ ವಿಷಯ ಬನ್ನಗ 'ಅಧ್ಯಾಹಾರ'ದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಕೆರ್.
11. ಇತ್ತೆದ ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಬೋಡಾಯಿನ ಛಂದಸ್ಸ್, ಪ್ರಬಂಧ, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ, ಅನುವಾದ ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಬರೆತಿಜೆರ್.

ಈ ಬೂಕುಡು ಇಪ್ಪುನ ಅನಗತ್ಯ ವಿಷಯೊಲು:

1. ಯೋಗವಾಹಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾನಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಧಾರೊಡು ಬರೆತೆರ್. (ಪುಟ 18 – 20)
2. ಬಾಯ್ದೆರೆ ಆಟ ವಿಧಾನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉಚ್ಚಾರ್ನೆ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಿಜಿ. (ಪುಟ 26–30)
3. ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಒತ್ತಕ್ಷರ, ಓದುಗಾರಿಕೆ, ಬರವುದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಪುನ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. (ಪುಟ 32–33)
4. ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ವ್ಯಾಕರಣೊಡು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ನಾಮಪದಂದ್ ಉಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಬೊಕ್ಕ ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ನಾಮಪದಂದ್ ಇಜ್ಜಿ.(ಪುಟ 48)
5. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಕರಣೊದ ಪ್ರಿಪೊಜಿಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣೊಗು ಅಗತ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. (ಪುಟ 59–61)

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 2

ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ

ಎಂಕುಲು ಪಾತೆರ್ನ ಮಾತ ಪಾತೆರೊ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ದ್, ವಾಕ್ಯಲು ಪದಲೆಡ್ದ್, ಪದಲು ಅಕ್ಷರೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಆತ್ಂಡ್. ತುಳುಬಾಸೆದ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಗುಂಪುನ್ 'ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಅಕ್ಷರೊ/ವರ್ಣೊ

ಪಾತೆರ್ನಗ ಬಾಯಿಡಾಪಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಧ್ವನಿನೇ 'ವರ್ಣ' ಅತವಾ 'ಅಕ್ಷರೊ'. 'ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆ'ಡ್ ಒಟ್ಟುಗ್ 49 ಅಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಸೊರೊ, ಯೋಗವಾಹ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಂಜನ ಪಂಡ್‌ದ್ 3 ಬಗೆತ ಅಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು.

ಸೊರೊಲು

ಬೇತೆ ವರ್ಣಲೆ ಸಹಾಯದಾಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಆಪಿನವೆನ್ 'ಸೊರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಒಟ್ಟುಗ್ 13 ಸೊರೊಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಕುದ್ಯ ಸೊರೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಉದ್ದ ಸೊರೊಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆತ ಸೊರೊಲು ಉಂಡು.

ಕುದ್ಯ ಸೊರೊಲು (ಹ್ರಸ್ವಸೊರೊಲು)

ಒಂತೆ ಉಸುಲ್‌ಡ್ (ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆದ ಕಾಲೊಡು) ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಆಪಿನ ಸೊರೊಲೆನ್ 'ಕುದ್ಯ ಸೊರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕುದ್ಯ ಸೊರೊಲು ಒಟ್ಟುಗ್ 6. ಅಯಿಕುಲೆ ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಎ, ಬೊಕ್ಕ ಒ.

ಉದ್ದ ಸೊರೊಲು (ದೀರ್ಘಸೊರೊಲು)

ದಿಂಜ ಉಸುಲ್‌ಡ್ (2 ಮಾತ್ರೆದ ಕಾಲೊಡು) ಉಚ್ಚರಿಪಗ್ ಆಪಿನ ಸ್ವರೊಲೆನ್ 'ಉದ್ದ ಸೊರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದ್ದ ಸೊರೊಲು ಒಟ್ಟುಗ್ 7 ಉಂಡು. ಅವೇ ಆ, ಈ, ಊ, ಏ, ಐ, ಓ ಬೊಕ್ಕ ಔ. [ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು ಮೇರ್ ಆರ್ನ 'ತುಳು ಲಿಪಿ' ಬೂಕುಡ್ 'ಓ' ಅಕ್ಷರೊನ್ ಬುಡ್ತೆರ್. ಕನ್ನಡ ಪದೊಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪರೆ ಅವು ಬೋಡೇ]

ಪೊಸ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ,

1) 'ಐ' ಅನ್ನು 'ಅಯ್'ಂದ್ ಮತ್ತು 'ಔ' ಅನ್ನು 'ಅವ್'ಂದ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಆಪುಂಡು.

ಅಯಿಕ್ ಅವೆನ್ 'ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

2) 'ಋ' ಅಕ್ಷರೊ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಡ್ ಬಳಕೆಡ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಬುಡ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಡ್ಲಾ ಅವೆನ್ ಬುಡೊಲಿ. [ತುಳು ನಿಘಂಟು ಬೊಕ್ಕ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು ಮೇರ್ನ "ತುಳು ಲಿಪಿ" ಬೂಕುಡ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೆರ್. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಚಿತ್ತಾಯೆರ್ ಆರ್ನ 'ತುಳು ಲಿಪಿ' ಬೂಕುಡ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತಿಜೆರ್]

ಪ್ಲುತ ಸೊರೊ

3 ಮಾತ್ರೆದ ಕಾಲೊಡ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನ ಸೊರೊನ್ 'ಪ್ಲುತಸೊರೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ದಿಂಜ ದೂರೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ರಾಮೆನ್ 'ಓ ರಾಮೆ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

[ಸೊರೊಲೆನ್ ಸೊತಂತ್ರವಾದ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನೆಕ್ ಅವೆನ್ 'ವರ್ಣ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಷರ' ಪನ್ಪೆರ್.

ವ್ಯಂಜನಲೆನ್ ಸೊತಂತ್ರವಾದ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಆಪುಜಿನೆಕ್ ಅವೆನ್ 'ವರ್ಣ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅವೆನ್ ಸೊರೊತ ಒಟ್ಟುಗ್ ಉಚ್ಚರಿತ್‌ಂಡ 'ಅಕ್ಷರೊ' ಅಂದ್ ಲೆಪ್ಪೊಲಿ.

ತುಳುಬಾಸೆದ ಇಸೇಸ ಸೊರೊಲು

ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕೆಲವು ಇಸೇಸ ಆಯಿನ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. 'ಅ್'/'ಉ್' ಬೊಕ್ಕ 'ವ್'. ಪನ್ಪಿ 2 ಅಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು. ಅ್/ಉ್ ವ್. ['ಅ್' ಬಗ್ಗೆ ಬುಧಾನಂದ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಆಂಡ ರೆ। ಬ್ರಿಗೆಲ್, ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ 'ಉ್' ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಆಂಡ 'ವ್' ಬಗ್ಗೆ ರೆ। ಬ್ರಿಗೆಲ್, ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ, ಬುಧಾನಂದ ಶಿವಳ್ಳಿ, ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಮಾತ್ರ ಉ್ ಮತ್ತು ವ್ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಮೇರ್ 'ಋ' ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್. ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅ್, ಅ್ೕ, ವ್ ಬೊಕ್ಕ ವ್ೕ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದೆರ್].

ಯೋಗವಾಹಲು

'ಯೋಗ" ಪಂಡ 'ಸಂಬಂಧ, 'ವಾಹ' ಪಂಡ 'ಇಪ್ಪುನ'ಂದ್. ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಅಕ್ಷರೊತ ಸಹಾಯ ದಾಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಬರಂದಿಪ್ಪುನವೆನ್ 'ಯೋಗವಾಹಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂದೆಟ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆ ಉಂಡು. ಅವೇ ಅನುಸ್ವಾರ (ಂ) ಬೊಕ್ಕ ವಿಸರ್ಗ (ಃ). "ಈ ಯೋಗವಾಹಲು ತುಳುಕ್ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಳಸರೆ ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಗ್ ಅವು ಬೋಡು"ಂದ್ ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ

ಪನ್ಪೆರ್. [ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು ಮೇರ್ ಆರ್ನ 'ತುಳು ಲಿಪಿ' ಬೂಕುಡ್ "ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಡ್" ಈ ಯೋಗವಾಹಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದಿಜೆರ್, {ಪುಟ 32}]

ವ್ಯಂಜನೊಲು

ಸೊರೊಲೆನ ಸಕಾಯೊದಾಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ ಬರಂದಿಪ್ಪುನ ವರ್ಣಲೆನ್ 'ವ್ಯಂಜನೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯ್ಕುಲೆ ಮೂಲಸ್ವರೂಪ ಕ್, ಖ್, ಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ತುಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಡ್ ಒಟ್ಟುಗ್ 34 ವ್ಯಂಜನೊಲು ಉಂಡು. ವ್ಯಂಜನೊಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆ. ಅವೇ ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು.

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲೆಡ್ 'ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ'ಂದ್ 5 ವರ್ಗೊಲು ಉಂಡು.

ಪ್ರತಿವರ್ಗೊಡು 5ಲೆಕ್ಕ ಅಕ್ಷರೊಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಒಟ್ಟು 25 ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಉಂಡು.

ಉಂದೆಟ್ ಕುಡ "ಎಲ್ಯಪ್ರಾಣ, ಮಲ್ಲಪ್ರಾಣ ಬೊಕ್ಕ ಅನುನಾಸಿಕ"ಂದ್ 3 ವಿಧ ಉಂಡು.

ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು

ಕಡಿಮೆ ಉಸುಲ್‌ಡ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನ ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ 'ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪ್ರತಿವರ್ಗದ 1ನೇ ಬೊಕ್ಕ 3ನೇ ವ್ಯಂಜನೊಲೆ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು. ಎಲ್ಯ ಪಾಣಾಕ್ಷರೊಲು ಒಟ್ಟುಗ್ 10. ಅವು ಒವು ಪಂಡ: ಕ್, ಗ್, ಚ್, ಜ್, ಟ್, ಡ್, ತ್, ದ್, ಪ್ ಬೊಕ್ಕ ಬ್.

ಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು

ದಿಂಜ ಉಸುಲ್‌ಡ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನ ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ 'ಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪ್ರತಿವರ್ಗದ 2ನೇ ಬೊಕ್ಕ 4ನೇ ವ್ಯಂಜನೊಲೆ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು. ಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಲು ಒಟ್ಟುಗ್ 10. ಅವು ಒವು ಪಂಡ: ಖ್, ಘ, ಛ್, ಝ್, ಠ್, ಢ್, ಥ್, ಧ್, ಫ್ ಬೊಕ್ಕ ಭ್.

ಅನುನಾಸಿಕಲು

ಮೂಂಕುನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ 'ಅನುನಾಸಿಕ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊತ ಪ್ರತಿ ವರ್ಗದ ಐನ್‌ನೇ ವ್ಯಂಜನೊನೇ 'ಅನುನಾಸಿಕ'. ಅನುನಾಸಿಕಲು ಒಟ್ಟುಗು ಐನ್. ಅವೇ ಙ್, ಞ್, ಣ್, ನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮ್.

ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ ಗುಂಪ್‌ಗ್ ಸೇರಂದಿನ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ 'ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಒಟ್ಟುಗು 9 ಉಂಡು. ಅವೇ ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್, ಶ್, ಷ್, ಸ್, ಹ್ ಬೊಕ್ಕ ಳ್.

ಗುಣಿತಾಕ್ಷರೊಲು: ವ್ಯಂಜನೊಲೆಗ್ ಸ್ವರೊಲು ಸೇರ್ದ್ 'ಗುಣಿತಾಕ್ಷರೊಲು' ಆಪ. ಗುಣಿತಾಕ್ಷರೊಲು 'ಕ್'ಡ್ದ್ ಸುರು ಆಪುನೆಕ್ 'ಕಾಗುಣಿತ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಕ್ + ಅ = ಕ; ಕ್ + ಆ=ಕಾ; ಕ್+ಇ = ಕಿ; ಕ್ + ಈ = ಕೀ; ಕ್ + ಉ = ಕು; ಕ್+ಋ = ಕೃ; ಕ್ + ಎ = ಕೆ; ಕ್ + ಏ = ಕೇ; ಕ್ + ಐ = ಕೈ; ಕ್ + ಒ = ಕೊ; ಕ್ + ಓ = ಕೋ; ಕ್ + ಅಂ = ಕಂ; ಕ್ + ಅಃ = ಕಃ;

ಗುಣಿತಾಕ್ಷರೊಲೆನ ಚಿಹ್ನೆಲು

ಅ=‍್ (ತರೆಕಟ್ಟ್; ಆ= ಾ(ತರೆಕಟ್ಟ್‌ದ ಉದ್ದ); ಇ = ಿ(ಅಡಿಪು); ಈ = ೀ (ಅಡಿಪಿನ ಉದ್ದ); ಉ= ು(ಕೊಂಬು); ಊ = ೂ(ಕೊಂಬುದ ಉದ್ದ); ಋ= ೃ (ವಟರ್ ಸುತ್ತ್); ಎ= ೆ(ಎತ್ವ); ಏ= ೇ(ಎತ್ವದ ಉದ್ದ); ಐ= ೈ(ಐತ್ವ); ಒ= ೊ (ಒತ್ವ); ಓ= ೋ(ಓತ್ವದ ಉದ್ದ); ಔ= ೌ (ಔತ್ವ);

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊಲು

ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಪಾಕೊ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ 'ಒತ್ತಕ್ಷರೊ'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಒಂಜೇ ಜಾತಿದ ರಡ್ಡ್ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ಸಜಾತಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ 'ದ್ವಿತ್ವ'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅ + ಣ್ + ಣ್ + ಎ = ಅಣ್ಣೆ;

ಮ್ + ಎ + ಗ್ + ಗ್ +ಎ = ಮೆಗ್ಗೆ

ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಪಾಕೊ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ವಿಜಾತಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಮ್ + ಅ + ಲ್ + ಪ್ + ಉ = ಮಲ್ಪು;

ಕ್ + ಎ + ರ್ + ಪ್ + ಎ + ಕೆರ್ಪೆ

ಒತ್ತಕ್ಷರೊಲು

ತುಳುಕ್ 'ತಿಗಳಾರಿ' ಪನ್ಪಿ ಸೊಂತ ಲಿಪಿನ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಗಳಸೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್. ನಂತ್ರ ಅವೆನ್ ಗಳಸುನ ಬುಡ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ತಿಗಳಾರಿ (ತುಳು) ಲಿಪಿನ್ ಕುಡ

ಗಳಸರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡಲಾ ತುಳುಟ್ ಎಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ನಿಗಂಟುಲು ರಚನೆ ಆತಿನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟೇ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಅಕ್ಷರೊಲೆಗ್ ಕನ್ನಡದ ಒತ್ತಕ್ಷರೊಲೆ ಗಳಸುವೆರ್.

ಕ > ್ಕ ; ಖ > ್ಖ ; ಗ > ್ಗ ; ಘ > ್ಘ ; ಙ > ್ಙ ; ಚ > ್ಚ ; ಛ > ್ಛ ; ಜ > ್ಜ ; ಝ > ್ಝ ; ಞ > ್ಞ ; ಟ > ್ಟ ; ಠ > ್ಠ ; ಡ > ್ಡ ; ಢ > ್ಢ ; ಣ > ್ಣ ; ತ > ್ತ ; ಥ > ್ಥ ; ದ > ್ದ ; ಧ > ್ಧ ; ನ > ್ನ ; ಪ > ್ಪ ; ಫ > ್ಫ ; ಬ > ್ಬ ; ಭ > ್ಭ ; ಮ > ್ಮ ; ಯ > ್ಯ ; ರ > ್ರ / ರ್‍; ಲ < > ್ಲ ; ವ > ್ವ ; ಶ > ್ಶ ; ಷ > ್ಷ ; ಸ > ್ಸ ; ಹ > ್ಹ ; ಳ > ್ಳ

ಮಾತ ಒತ್ತಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಅಕ್ಷರೊತ ಅಡಿಟ್ ಬರೆಯೊಡು. ಉದಾ: ಕ್ಕ, ಗ್ಗ ಬ್ಬ ಇತ್ಯಾದಿ; 'ಮ' ಬೊಕ್ಕ 'ಯ' ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಒತ್ತಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಅಕ್ಷರೊತ ಅಡಿಟ್ ಬಲತ ಬದಿಟ್ ಬರೆಯೊಡು. ಉದಾ: ಮ್ಮ, ಯ್ಯ; 'ರ' ಅಕ್ಷರೊಗ್ ವಿಶೇಷವಾದ್ 2 ಬಗೆತ ಒತ್ತಕ್ಷರೊಲು ಉಂಡು. ಅವೇ '್ರ' ಬೊಕ್ಕ 'ರ್‍'. 'ರ' ಅಕ್ಷರೊನ್ ನನೊಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊತ ನಂತ್ರ ಪನ್ತ್ಂಡ, ಅಪಗ ಅಯಿತ ಒತ್ತಕ್ಷರೊನ್ ಅಕ್ಷರೊತ ಅಡಿಟ್ ಬರೆಯೊಡು. ಉದಾ: ಕ್ರ 'ರ' ಅಕ್ಷರೊನ್ ನನೊಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊತ ದುಂಬುಗ್ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ, ಅಪಗ ಅಯಿತ ಒತ್ತಕ್ಷರೊನ್ ಅಕ್ಷರೊತ ಬಲತ ಬದಿಟ್ ಬರೆಯೊಡು. ಉದಾ: ರ್ಕ

ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಗೆಲು

ಕಂಟೆಲ್:– ಅ, ಆ, ಃ, ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಹ

ದವಡ್:– ಇ, ಈ, ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಯ, ಶ

ಕಿನ್ಯ ನಾಲಯಿ:– ಋ, ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ರ, ಷ, ಳ

ಕೂಲಿ: ತ, ಥ, ದ, ಧ, ಲ

ಬಿಮ್ಮೊ:– ಉ, ಊ, ಪ, ಫ, ಬ, ಭ,

ಕಂಟೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ದವಡ್:– ಎ, ಏ, ಐ

ಕಂಟೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಿಮ್ಮೊ:– ಒ, ಓ, ಔ

ಮೂಂಕು: ಙ, ಞ, ಣ, ನ, ಮ

ಕೂಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಿಮ್ಮೊ:– ವ

ಕಂಟೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಂಕು: ಂ

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 3

ಸಂಧಿ

ಸಂಧಿಂದ್‌ಂಡ 2 ಅಕ್ಷರೊಲು ಎಡೆಬುಡಂದೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರುನು. ಉದಾ; ಒಂಜಿ+ಅಡಿ=ಒಂಜಡಿ. ಸಂಧಿ ಆನಗ ಒಟ್ಟುಗಾಯಿನ ಅಕ್ಷರೊಡು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಪುಂಡು. ಇಂದೆನ್ 'ಸಂಧಿಕಾರ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆಕ್ ಕಾರಣೊ ಆಪುನ ಅಕ್ಷರೊತ ಆಧಾರೊಡು ಸಂದಿಲು 'ಸ್ವರಸಂಧಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ'ಂದ್ ರಡ್ಡ ನಮೂನೆಲು.

ಸೊರೊ ಸಂಧಿ

ಸೊರೊತ ಎದುರು ಸೊರೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಪುನ ಸಂಧಿ.

ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ

ಸೊರೊ ಅತವಾ ವ್ಯಂಜನೊತ ಎದುರು ವ್ಯಂಜನ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಪುನ ಸಂಧಿ.

ತುಳು ಸಂಧಿಲು

ಸಂಧಿಕಾರ್ಯೊಡು ತುಳುಪದಲು ಬಳಕೆ ಆಯಿನ ಸಂಧಿಲೆನ್ 'ತುಳು ಸಂಧಿಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ತುಳುಟ್‌ಲಾ ಸಂಧಿಲೆಡ್ 3 ಬಗೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಲೋಪಸಂಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಗಮ ಸಂಧಿಲು 'ಸೊರೊ ಸಂಧಿಲು'. ಆದೇಶಸಂಧಿನ್ 'ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಲೋಪಸಂಧಿ

ಸೊರೊತ ಎದುರ್ ಸೊರೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಂಧಿ ಆನಗ ಪೂರ್ವಪದೊತ ಕಡೆಕ್ ಸೇರ್ದಿನ ಸೊರೊತ ಅರ್ತ ಹಾಳ್ ಆತಿಜ್ಜಿಡ ದುಂಬು ಇತ್ತಿನ ಸೊರೊ ಲೋಪ ಆಪುಂಡು. ಅವೆನ್ 'ಲೋಪಸಂಧಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್;

ಅ) 'ಅ'ಕಾರ ಲೋಪ:

1. ಮರ + ಅಲ್ಪ = ಮರಲ್ಪ;
2. ಪಾತೆರ + ಒಳ್ಪ = ಪಾತೆರೊಳ್ಪ;
3. ಮರತ + ಇಡೆಟ್ = ಮರತಿಡೆಟ್;
4. ಮದಿಮೆದ + ಉಣಸ್ = ಮದಿಮೆದುಣಸ್;
5. ಮರತ + ಓಡ = ಮರತೋಡ;

6. ಬಂಗಾರ್‌ದ + ಊರು = ಬಂಗಾರ್‌ದೂರು;

7. ಇಲ್ಲ + ಒಳೆಯಿ = ಇಲ್ಲೊಳೆಯಿ

8. ನಿನ್ನ + ಎಡ್ಡೆಗ್ = ನಿನ್ನೆಡ್ಡೆಗ್

ಆ) 'ಇ'ಕಾರ ಲೋಪ

1. ಇಂಚಿ + ಇಂಚಿ = ಇಂಚಿಂಚಿ
2. ಆಯಿಜಿ + ಅತ್ತ = ಆಯಿಜತ್ತ
3. ಒಂಜಿ + ಆದ್ = ಒಂಜಾದ್
4. ತೂಪುನಿ + ಎಂಚಿನ = ತೂಪುನೆಂಚಿನ
5. ಮೂಜಿ + ಅಡಿ = ಮೂಜಡಿ

ಇ) 'ಎ'ಕಾರ ಲೋಪ

1. ಎಡ್ಡೆ + ಎಡ್ಡೆ = ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ

ಆಗಮಸಂಧಿ

ಸೊರೊತ ಎದುರ್ ಸೊರೊ ಬನ್ನಗ ಲೋಪ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಅರ್ತ ಹಾಳ್ ಆಪುಂಡಾಂಡ ಆ ರಡ್ಡ್ ಸೊರೊಲೆನ ನಡುಟ್ 'ಯ್' ಅತವಾ 'ವ್' ಕಾರನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಪನ್ಪುನೆನ್ 'ಆಗಮಸಂಧಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅ) 'ಯ್'ಕಾರ ಆಗಮ

1. ಕಿದಿ + ಊರು = ಕಿದಿಯೂರು
2. ಕಿನ್ನಿ + ಎಡ್ಡೆ = ಕಿನ್ನಿಯೆಡ್ಡೆ
3. ಪತ್ಯ + ಎಂಚ = ಪತ್ಯಯೆಂಚ
4. ಮರ + ಇಂಚಿ = ಮರಯಿಂಚಿ
5. ಮರಿ + ಅಲ್ಪ = ಮರಿಯಲ್ಪ
6. ಸಂಧಿ + ಆಯಿನ = ಸಂಧಿಯಾಯಿನ

ಆ) 'ವ'ಕಾರ ಆಗಮ

1. ಒವು + ಆಂಡಲ = ಒವ್ವಾಂಡಲ
2. ಪಕ್ಕಿ + ಒಲ್ಪ = ಪಕ್ಕಿವೊಲ್ಪ
3. ಪತ್ಯ + ಒಳೆಯಿ = ಪತ್ಯವೊಳೆಯಿ
4. ಪರ + ಊರು = ಪರವೂರು
5. ಪರ್ತಿ + ಒಡೆಗ್ = ಪರ್ತಿವೊಡೆಗ್

6. ಫಲ + ಉಂಡು = ಫಲವುಂಡು
7. ಮರ + ಉಂಡು = ಮರವುಂಡು

ಆದೇಶಸಂಧಿ

ಸೊರೊತ ಅತವಾ ವ್ಯಂಜನೊತ ಎದುರ್ ವ್ಯಂಜನ ಬತ್ತ್‌ದ್, ಸಂಧಿ ಆನಗ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊತ ಬದಲಿಗ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊ ಬರ್ಪುನೆಕ್ 'ಆದೇಶಸಂಧಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಎಚ್ಚಾದ್ 'ಕ', 'ತ' ಬೊಕ್ಕ 'ಪ' ಅಕ್ಷರೊಲೆಗ್ ಅವೇ ವರ್ಗದ ಮೂಜಿನೇ ಅಕ್ಷರೊಲು ಆದೇಶ ಆದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಂಡ 'ಕ, ತ, ಪ' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ಗ, ದ, ಬ' ಕಾರೊಲು

ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಲು:

1. ಚಳಿ + ಕಾಲ = ಚಳಿಗಾಲ:
2. ಮಣಿ ಕಂಠೆ = ಮಣಿಗಂಠೆ;
3. ಮರ + ಕಪ್ಪೆ = ಮರಗಪ್ಪೆ;
4. ಕೆಂಪು + ತಾಮರೆ = ಕೆಂದಾಮರೆ;

ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ

ಸಂಧಿ ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರ ಸೊರೊತ ಎದುರ್ ಸೊರೊ ಬನ್ನಗ ಲೋಪ/ಆಗಮ ಸಂಧಿ ಆವೊಡು, ಅಂಚಾವೊಂದೆ ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೇ 'ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ'.

1. ಪ್ಲುತ ಸೊರೊತ ಎದುರ್ ಸೊರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ 'ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ' ಆಪುಂಡು.
   ಉದಾ:
   ಸುಧಾ + ಇಡೆ ಬಲ = ಸುಧಾ, ಇಡೆ ಬಲ
   ದೇವೆರೇ + ಕಾಪಾಡ್ = ದೇವೆರೇ, ಕಾಪಾಡ್

2. ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯೊಲೆನ ಎದುರ್ ಸೊರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ 'ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ' ಬರ್ಪುಂಡು.
   ಉದಾ:
   ಅಬ್ಬಾ! + ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಉಚ್ಚು = ಅಬ್ಬಾ!, ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಉಚ್ಚು
   ಅಯ್ಯೋ! + ಆಯೆಗ್ ಎಂಚಿನ ಆಂಡ್ = ಅಯ್ಯೋ!, ಆಯೆಗ್ ಎಂಚಿನ ಆಂಡ್

3. 'ಆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಈ' ಪನ್ಪಿ ಏಕಾಕ್ಷರ ಪದೊಲೆನ ಎದುರ್ ಅ, ಆ, ಐ, ಔ ಸೊರೊಲು

ಬನ್ನಗ 'ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ' ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾ:

ಆ + ಅಂಗಡಿ = ಆ ಅಂಗಡಿ; ಈ + ಇಲ್ಲ್ = ಈ ಇಲ್ಲ್

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಲು

ಸಂಧಿಕಾರ್ಯೊಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದೊಲೆನ್ ಗಳಸ್ಂಡ, ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಧಿಲೆನ್ 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಲು. ಅವೆ ಸೊರೊ ಸಂಧಿಲು ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿಲು. ಸೊರೊಸಂಧಿಲೆಡ್ ಸವರ್ಣದೀರ್ಘಸಂಧಿ, ಗುಣಸಂಧಿ, ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಯಣ್‌ಸಂಧಿ; ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಲೆಡ್ ಜಶ್ತ್ವಸಂಧಿ, ಶ್ಚುತ್ವಸಂಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಅನುನಾಸಿಕಸಂಧಿ ಅಂದ್ ಒಟ್ಟುಗ್ 8 ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು.

ಅ) ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೊರೊ ಸಂಧಿಲು

1. ಸವರ್ಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ

'ಸವರ್ಣ' ಪಂಡ ಒಂಜೇ ಜಾತಿದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ತ. ಸಂಧಿ ಆನಗ ಸುರುತ ಶಬ್ದೊತ ಅಕೇರಿದ ಸೊರೊಲ ಬೊಕ್ಕದ ಶಬ್ದೊತ ಸುರುತ ಸೊರೊಲ ಸೇರ್ದ್ ಉದ್ದಸೊರೊ ಆಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಊರು + ಊರು = ಊರೂರು;
2. ನನಲ + ಆತ್ = ನನಲಾತ್;
3. ಬೇಲೆದ + ಆಯೆ = ಬೇಲೆದಾಯೆ;
4. ಮಲ್ಪುನ + ಆರ್ = ಮಲ್ಪುನಾರ್;
5. ಮಹಾ + ಆತ್ಮೆ = ಮಹಾತ್ಮೆ;
6. ಕವಿ + ಇಂದ್ರೆ = ಕವೀಂದ್ರೆ;
7. ಬಲಿ + ಇಂದ್ರೆ = ಬಲೀಂದ್ರೆ;
8. ಗಿರಿ + ಈಶೆ = ಗಿರೀಶೆ;
9. ಗುರು + ಉಪದೇಶ = ಗುರೂಪದೇಶ;

2. ಗುಣ ಸಂಧಿ

'ಅಆ' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ಇಈ' ಕಾರೊಲು ಎದುರಾಂಡ ಅವು ರಡ್ಡೆತ ಸ್ಥಾನೊಡು 'ಏ' ಕಾರೊಲಾ, 'ಉಊ' ಕಾರೊಲು ಎದುರಾಂಡ ಅವು ರಡ್ಡೆತ ಸ್ಥಾನೊಡು 'ಓ' ಕಾರೊಲಾ, 'ಋ' ಕಾರೊ ಎದುರಾಂಡ ಅವು ರಡ್ಡೆತ ಸ್ಥಾನೊಡು 'ಅರ್' ಕಾರೊಲಾ ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುನೆಕ್ 'ಗುಣಸಂಧಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಸುರ + ಇಂದ್ರ = ಸುರೇಂದ್ರ;

2. ದಿನ + ಈಶೆ = ದಿನೇಶೆ;
3. ಮಹಾ + ಇಂದ್ರೆ = ಮಹೇಂದ್ರೆ;
4. ಮಹಾ + ಈಶ್ವರೆ = ಮಹೇಶ್ವರೆ;
5. ಚಂದ್ರ + ಉದಯ = ಚಂದ್ರೋದಯ;
6. ಮಹಾ + ಉಪಕಾರ = ಮಹೋಪಕಾರ;
7. ದೇವ + ಋಷಿ = ದೇವರ್ಷಿ;
8. ಮಹಾ + ಋಷಿ = ಮಹರ್ಷಿ;

3. ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ

'ಅಆ' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ಏಐ' ಕಾರೊಲು ಎದುರಾಂಡ 'ಐ' ಕಾರಲಾ, 'ಓಔ' ಕಾರಲು ಎದುರಾಂಡ 'ಔ"ಕಾರೊಲಾ ಆದೇಶವಾದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ಅವೇ 'ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ'. ಉದಾ:

1. ಏಕ + ಏಕ = ಏಕೈಕ;
2. ಲೋಕ + ಏಕ = ಲೋಕೈಕ;
3. ಜನ + ಐಕ್ಯ = ಜನೈಕ್ಯ;
4. ಮಹಾ + ಐಶ್ವರ್ಯ = ಮಹೈಶ್ವರ್ಯ;
5. ವನ + ಓಷಧಿ = ವನೌಷಧಿ;
6. ಮಹಾ + ಔನ್ನತ್ಯ = ಮಹೌನ್ನತ್ಯ;
7. ಮಹಾ + ಔದಾರ್ಯ = ಮಹೌದಾರ್ಯ;

4. ಯಣ್ ಸಂಧಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಡ್ 'ಯ್, ರ್, ಲ್, ವ್' ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಸಂಜ್ಞೆನ್ 'ಯಣ್'ರದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಲು ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುನ ಸಂಧಿನ್ 'ಯಣ್‌ಸಂಧಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. 'ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ' ಕಾರೊಲೆಗ್ ಸವರ್ಣ ಅತ್ತ್ಂದಿನ ಸೊರೊ ಎದುರಾಂಡ 'ಇ ಈ' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ಯ್' ಕಾರೊಲಾ, 'ಉ ಊ' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ವ್' ಕಾರೊಲಾ, 'ಋ' ಕಾರೊಗ್ 'ರ್' ಕಾರೊಲಾ ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ['ಲ' ಕಾರೊಗ್ ಉದಾರ್ಮೆಲು ತಿಕ್ಕ್‌ದಿಜ್ಜಿ].

ಉದಾರ್ಮೆಲು:

1. ಅತಿ + ಅಂತ = ಅತ್ಯಂತ;
2. ಜಾತಿ + ಅತೀತ = ಜಾತ್ಯತೀತ;
3. ಅತಿ + ಆಸೆ = ಅತ್ಯಾಸೆ;
4. ಪ್ರತಿ + ಉತ್ತರ = ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ;

5. ಗುರು + ಆದಿ = ಗುರ್ವಾದಿ;

6. ವಧೂ + ಅನ್ವೇಷಣೆ = ವಧ್ವನ್ವೇಷಣೆ;

7. ವಧೂ + ಆಭರಣ = ವಧ್ವಾಭರಣ;

8. ಕರ್ತೃ + ಅರ್ಥ = ಕರ್ತ್ರರ್ಥ;

9. ಪಿತೃ + ಅರ್ಥ = ಪಿತ್ರರ್ಥ;

ಆ) ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಲು

5. ಜಶ್ತ್ವ ಸಂಧಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಡ್ 'ಗ್‌ಜ್‌ಡ್‌ದ್‌ಬ್' ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಸಂಜ್ಞೆನ್ 'ಜಶ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪೂರ್ವಪದೊತ 'ಕ್ ಚ್ ಟ್ ತ್ ಪ್' ಕಾರೊಲೆಗ್ 'ಜಶ್' ವ್ಯಂಜನೊಲು ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುನ ಸಂಧಿನೇ 'ಜಶ್ತ್ವಸಂಧಿ'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ದಿಕ್ + ಅಂತ = ದಿಗಂತ;
2. ವಾಕ್ + ದೇವಿ = ವಾಗ್ದೇವಿ;
3. ಅಚ್ + ಅಂತ = ಅಜಂತ;
4. ಷಟ್ + ಆನನೆ = ಷಡಾನನೆ;
5. ಚಿತ್ + ಆನಂದೆ = ಚಿದಾನಂದೆ;
6. ಸತ್ + ಆನಂದೆ = ಸದಾನಂದೆ;
7. ಅಪ್ + ಧಿ = ಅಬ್ಧಿ;

6. ಶ್ಚುತ್ವ ಸಂಧಿ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಡ್ 'ಶ್' ಕಾರೊ ಬೊಕ್ಕ 'ಚ್' ವರ್ಗಾಕ್ಷರೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಸಂಜ್ಞೆನ್ 'ಶ್ಚುತ್ವ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. 'ಸ್' ಕಾರೊ ಬೊಕ್ಕ 'ತ್' ವರ್ಗಾಕ್ಷರೊಲೆಗ್ 'ಶ್' ಕಾರೊ 'ಚ್' ವರ್ಗಾಕ್ಷರೊಲು ಎದುರಾಂಡ 'ಸ್' ಕಾರೊಗ್ 'ಶ್' ಕಾರೊಲಾ, 'ತ್' ವರ್ಗಾಕ್ಷರೊಲೆಗ್ 'ಚ್' ವರ್ಗಾಕ್ಷರೊಲಾ ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್;

1. ಪಯಸ್ + ಶಯನ = ಪಯಶ್ಶಯನ;
2. ಮನಸ್ + ಶುದ್ಧಿ = ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ;
3. ಮನಸ್ + ಚಂಚಲ = ಮನಶ್ಚಂಚಲ;
4. ಯಶಸ್ + ಚಂದ್ರ = ಯಶಶ್ಚಂದ್ರ;
5. ಶರತ್ + ಚಂದ್ರ = ಶರಚ್ಚಂದ್ರ;
6. ಅಹಿತ್ + ಛತ್ರ = ಅಹಿಚ್ಛತ್ರ;
7. ಜಗತ್ + ಜ್ಯೋತಿ = ಜಗಜ್ಜ್ಯೋತಿ;

7. ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ ವರ್ಗೊತ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರೊಲೆಗ್ (ಪಂಡ ಕ್, ಚ್, ಟ್, ತ್, ಪ್ ಕಾರೊಲೆಗ್) ವಾ ಅನುನಾಸಿಕ ಅಕ್ಷರೊ ಎದುರಾಂಡಲಾ ಕ್ರಮವಾದ್ ಆ ವರ್ಗೊತ ಅನುನಾಸಿಕ ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ದಿಕ್ + ನಗ = ದಿಙ್ನಾಗ;
2. ವಾಕ್ + ಮಯ = ವಾಙ್ಮಯ
3. ಷಟ್ + ಮಾಸ = ಷಣ್ಮಾಸ;
4. ತತ್ + ಮಯ = ತನ್ಮಯ;
5. ಚಿತ್ + ಮಯ = ಚಿನ್ಮಯ;

['ಚ್' ಕಾರೊಗ್ 'ಞ' ಕಾರೊ ಆದೇಶ ಆಪುನ ಉದಾರ್ಮೆಲು ತಿಕ್ಕಂದಿಜ್ಜಿ].

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 4

ನಾಮಪದ

ನಾಮಪದ

ಎಂಕುಲು ಪಾತೆರ್ನ ಪಾತೆರೊಗು ಪದೊಲೆ ಮೂಲ. ಅರ್ತ ಇಪ್ಪುನ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಕುಚ್ಚೇ 'ಪದೊ'. ಪದೊಲೆಡ್ ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದ ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ಯಯ ಪಂಡ್‌ದ್ 3 ವಿಧ. ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತು, ಪ್ರಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಗೆಲೆನ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಪದೊನ್

'ನಾಮಪದ' ಅಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಗಿರಿಜ, ಇಲ್ಲ್, ಪೆತ್ತ, ಕಾರ್ಕಳ ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಾಮಪದೊತ ಮೂಲ ರೂಪೊನ್ 'ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಉದಾ: ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ + ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ = ನಾಮಪದ

ಇಲ್ಲ್ + ದ = ಇಲ್ಲ್‌ದ

ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಡು ಸಹಜ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಧಿತ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ 2 ವಿಧ.

ಅ) ಸಹಜ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಲು

ಇಂದೆಕ್ಲು ವಸ್ತುವಾಚಕ, ಗುಣವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯೇಯವಾಚಕ, ಭಾವನಾಮ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ, ಪ್ರಕಾರವಾಚಕ, ದಿಗ್ವಾಚಕ ಬೊಕ್ಕ ಸರ್ವನಾಮ ಅಂದ್ 9 ಬಗೆಲು.

1) ವಸ್ತುವಾಚಕಲು

ಚೇತನ(ಜೀವ ಇಪ್ಪುನ) ಬೊಕ್ಕ ಅಚೇತನ(ಜೀವ ಇಜ್ಜಂದಿನ) ವಸ್ತುಲೆನ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ 'ವಸ್ತುವಾಚಕಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

ಚೇತನ ವಸ್ತುಲು – ನರಮಾನಿ, ಸುರೇಶೆ, ಅಜ್ಜೆರ್, ಎರ್ಮೆ, ಪಿಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಚೇತನ ವಸ್ತುಲು – ದಯಿ, ನಿಲ, ನೀರ್, ಕಾಡ್, ಇಲ್ಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಸ್ತುವಾಚಕಲೆಡ್ ರೂಢನಾಮ, ಅಂಕಿತನಾಮ ಬೊಕ್ಕ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಅಂದ್ 3 ಬಗೆ.

ರೂಢನಾಮಲು

ಇಂದೆಕ್ಲು ರೂಢಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಪುದರ್‌ಲೆನ ಶಬ್ದೊಲು. ಉದಾ: ಸುದೆ, ಗುಡ್ಡೆ, ಕಡಲ್, ಬೈಲ್, ಪಗೆಲ್, ರಾತ್ರಿ, ತೂ, ಗಾಳಿ, ತೋಡು, ಪೇಂಟೆ, ನರಮಾನಿ, ಪಕ್ಕಿ,

ಪೆತ್ತ, ನಾಯಿ, ಆನೆ, ಮೇಜಿ, ನುಗ, ಕುರ್ಸು, ದೇಶೊ, ಬರವುಗಾರೆ, ಸಮಗಾರೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಂಕಿತನಾಮಲು

ಬ್ಯಾರದ ಬಳಕೆಗ್ ದೀವೊಂದಿನ ಪುದರ್‌ಲು ಮಾತ 'ಅಂಕಿತನಾಮಲು'. ಉದಾ: ಬೆದ್ರ, ಕುಡ್ಲ, ಗಂಗಾ, ಕಾವೇರಿ, ದುರ್ಗೆ, ಶಂಕರೆ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಹಿಮಾಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಲು

ಅರ್ತೊಗು ತಕ್ಕ ದೀತಿನ ಪುದರ್‌ಲು ಮಾತ 'ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಲು', ಉದಾ: ಕುಂಟೆ, ಬ್ಯಾರಿ, ಪಂಡಿತೆ, ಕುರುಡೆ, ದಡ್ಡೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

2) ಗುಣವಾಚಕಲು

ಉಂದೆಕ್ಲು ವಸ್ತುಲೆನ ಗುಣ, ರೀತಿ, ಸ್ವಭಾವೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ವಿಶೇಷಣೊಲು. ಉದಾ: ಕಪ್ಪುದು, ಬೊಲ್ದು, ಎಲ್ಯ, ಮಲ್ಲ, ಲತ್ತ್, ಬುಳೆತ್‌ನ ಪರತು, ಪೊಸತು ಇತ್ಯಾದಿ.

3) ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಲು

ಉಂದೆಕ್ಲು ಸಂಖ್ಯೆನ್ ಪನ್ಪುನ ಶಬ್ದೊಲು. ಉದಾ: ಒಂಜಿ, ಪತ್ತು, ನೂದು ಇತ್ಯಾದಿ.

4) ಸಂಖ್ಯೇಯವಾಚಕಲು

ಉಂದೆಕ್ಲು ಸಂಖ್ಯೆದ ಒಟ್ಟುಗು ವಸ್ತುಲೆನ್ ಪನ್ಪುನ ಶಬ್ದೊಲು. ಉದಾ: ಒಂಜಿನೆ. ರಡ್ಡನೆ, ಮೂಜಿನೆ, ನಾಲ್‌ನೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

5) ಭಾವನಾಮಲು

ಉಂದೆಕ್ಲು ವಸ್ತುಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯೆತ ಬಾವನೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಶಬ್ದೊಲು.
ಉದಾ:
ಪಾರ್ಕೆ, ತೂಕೆ, ಕೆಯ್ಮೆ, ಕೂಟ (ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಲು)
ಕಪ್ಪು, ಬೊಲ್ದು, ಪೆರ್ಮೆ; ಕಡ್ಮೆ (ತದ್ಧಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಲು).

6) ಪರಿಮಾಣವಾಚಕಲು

ವಸ್ತುಲೆನ ಅಳತೆ, ಪರಿಮಾಣ, ಗಾತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಲೆನ್ ಪನ್ಪುನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ 'ಪರಿಮಾಣವಾಚಕಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಆತ್, ಈತ್, ಕೆಲವು, ದಿಂಜ, ಇತ್ಯಾದಿ.

7) ಪ್ರಕಾರವಾಚಕಲು

ವಸ್ತುಲೆನ ಸ್ಥಿತಿ ಅತವಾ ರೀತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ 'ಪ್ರಕಾರವಾಚಕಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಅಂಚಿನ, ಇಂಚಿನ, ಎಂಚಿನ ಇತ್ಯಾದಿ.

8) ದಿಗ್ವಾಚಕಲು

ದಿಕ್ಕುಲೆನ ಪುದರುಲೆನ್ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ಪುನ ಮಾತ ಶಬ್ದಲೆನ್ 'ದಿಗ್ವಾಚಕಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಮೂಡಾಯಿ, ಪಡ್ಡಾಯಿ, ಬಡಗ (ಬಡಗಾಯಿ) ಬೊಕ್ಕ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಪನ್ಪಿನ ನಾಲ್ ಮುಖ್ಯೊ ದಿಕ್ಕುಲು; ಆಗ್ನೇಯ, ನೈಋತ್ಯ, ವಾಯುವ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಈಶಾನ್ಯ ಪನ್ಪಿ ನಾಲ್ ಉಪದಿಕ್ಕುಲು.

9) ಸರ್ವನಾಮಲು

ಇಂದೆಕ್ಲು ವಸ್ತುವಾಚಕ ನಾಮಪದೊಲೆ ಸ್ಥಾನೊಡು ಉಂತುದ್ ಅವೆನ್ ಸೂಚಿಪುನ ಶಬ್ದೊಲು. ಇಂದಕ್ಲೆಡ್ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ, ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ, ಪುರುಷವಾಚಕ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ದೇಶನಾತ್ಮಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಬಗೆ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಲು

ಪ್ರಶ್ನೆಲೆನ್ ಕೇಣುನ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ 'ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ:

ಎಂಚಿನ, ದಾದ, ದಾಯೆ, ಓಡೆ, ಓಲು, ಏತು, ಎಂಚ, ಏರ್, ಏಪ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ತಾನ್, ತಂಕುಲು ಪನ್ಪಿ ನಾಮರೂಪಲೆ 'ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಲು'.

ಉದಾ:

1. ಆಯೆ ತನ್ನಾತೆ ತಾನ್ ಪೋಯೆ.
2. ತಂಕುಲು ಎಂಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿನ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಸಂತೋಸ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪುರುಷವಾಚಕ ಸರ್ವನಾಮಲು

ಪಾತೆರೊಂದಿಪ್ಪುನ ವ್ಯಕ್ತಿ / ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುನ 'ಯಾನ್, ನಮ' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ "ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ"; ಏರೆಡ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲನೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ / ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುನ 'ಈ, ಈರ್' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ "ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ"; ಏರೆಡ ಪಾತೆರುವೆರೋ ಅಕ್ಲೆನ್ ಬುಡ್ದು ಬೇತೆ ಮಾತ ಜನಕುಲು, ಇಸಯೊ, ವಸ್ತುಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುನ 'ಆಯೆ,

ಆಲ್, ಅವು, ಅಯಿಕುಲು' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ "ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ"ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

	ಪುರುಷ	ಲಿಂಗ	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
1.	ಉತ್ತಮ	ಪು/ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ	ಯಾನ್	ಎಂಕುಲು/ನಮ
2.	ಮಧ್ಯಮ	ಪು/ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ	ಈ	ಈರ್
3.	ಪ್ರಥಮ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ	ಆಯೆ	ಅಕುಲು
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಆಲ್	ಅಕುಲು	
	ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ	ಅವು	ಅಯಿಕುಲು	

ನಿರ್ದೇಶನಾತ್ಮಕ ಸರ್ವನಾಮಲು

ಆ, ಈ ಪನ್ಪಿ ಏಕಾಕ್ಷರ ಶಬ್ದೊಲೇ 'ನಿರ್ದೇಶನಾತ್ಮಕ ಸರ್ವನಾಮಲು'. ಉದಾ:

1. ಸಾರೊ ಕಂಬೊದ ಬಸದಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಸದಿ. ಈ ಬಸದಿ ಮೂಡುಬಿದ್ರೆಡ್ ಉಂಡು.

2. ಕದ್ರಿ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕುಡ್ಲಡ್ ಉಂಡು.

ಸಾಧಿತ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಲು

ಸಮಾಸ ಪದೊಲು, ಕೃದಂತಲು ಬೊಕ್ಕ ತದ್ಧಿತಾಂತಲೆನ್ 'ಸಾಧಿತ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

*****

ಸಮಾಸೊಲು

ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಅಯಿಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಪದೊಲು ಅರ್ತೊಗು ಲೋಪ ಬರಂದ್‌ನ ರೀತಿಡ್ ಒಟ್ಟ್ ಸೇರ್ದಿನ ಪದೊನ್ 'ಸಮಾಸೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಸಮಾಸೊ ರಚನೆಡ್ ಬರ್ಪುನ ಸುರುತ ಪದೊನ್ 'ಪೂರ್ವಪದ' ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡನೇ ಪದೊನ್ 'ಉತ್ತರಪದ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಸಮಾಸೊ ಪದೊನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಬರೆಪುನೆಕ್ 'ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಸಮಾಸೊಡ್ ಪೂರ್ವಪದ ಬೊಕ್ಕ ಉತ್ತರಪದ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಇಜ್ಜಾಂಡ

ತುಳು ಪದೊಲು ಆದಿಪ್ಪೊಡು. ಒಂಜಿ ತುಳು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಸಮಾಸೊನ್ 'ಅರಿ ಸಮಾಸ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ನಿಷಿದ್ಧ. ಆಂಡ ಬಿರುದುಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬುದ ಕವಿಕುಲೆನ ಪ್ರಯೋಗಲೆಗ್ ಈ ನಿಯಮ ಅನ್ವಯಿಸುಜಿ.

ಸಮಾಸೊಡ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಎಣ್ಮ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. 1. ತತ್ಪುರುಷ, 2.ಕರ್ಮಧಾರಯ, 3. ದ್ವಿಗು, 4. ಅಂಶಿ, 5. ದ್ವಂದ್ವ, 6. ಕ್ರಿಯಾ, 7. ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಮತ್ತು 8. ಗಮಕ. (ಅರಿ ಸಮಾಸೊಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಸಮಾಸೊಲು 9).

1. ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ಪೂರ್ವಪದ ಬೊಕ್ಕ ಉತ್ತರಪದೊಲು ನಾಮಪದವಾದಿತ್ತ್‌ದ್, ಉತ್ತರಪದೊತ ಅರ್ತ ಮುಖ್ಯೊವಾದಿತ್ತ್‌ದ್, ಪದಮಧ್ಯೊದ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಲೋಪ ಆಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಸಮಾಸೊನ್ 'ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ' ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಅಡಿಡ್ದ್ + ತತ್ತಿ = ಅಡಿತತ್ತಿ;
2. ಅಡಿಕ್ + ಮುದೆಲ್ = ಅಡಿಮುದೆಲ್;
3. ಪುಳಿತ + ಕೊಟ್ಟೆ = ಪುಳಿಕೊಟ್ಟೆ;
4. ಪೆತ್ತನ್ + ಕೆರ್ನಾಯೆ = ಪೆತ್ತಕೆರ್ನಾಯೆ;
5. ಅಡಿಟ್ + ನೀರ್ = ಅಡಿನೀರ್;
6. ನೀರ್‌ಡ್ + ಇತ್ತಿ + ನಾಯಿ = ನೀರ್ನಾಯಿ;
7. ಚಂದ್ರಲೆಕ್ಕ + ಇತ್ತಿ + ಮುರು = ಚಂದ್ರಮುರು;
8. ಕಣ್ಣ್‌ದ + ನೀರ್ = ಕಣ್ಣನೀರ್;
9. ಕಡಲ್‌ದ + ಗಾಳಿ = ಕಡಲ್ಗಾಳಿ;
10. ದೇವೆರೆನ + ಮಂದಿರ = ದೇವಮಂದಿರ;
11. ಸುದೆತ + ಬರಿ = ಸುದೆಬರಿ;
12. ಸುರರೆಡ್ದ್ + ವಂದಿತೆ = ಸುರವಂದಿತೆ;
13. ಗಾಳಿದ + ಪಟ = ಗಾಳಿಪಟ;
14. ಪದವುದ + ಅಂಗಡಿ = ಪದಂಗಡಿ;
15. ಕಣೆತ + ಮುಳ್ಳು = ಕಣೆಮುಳ್ಳು;
16. ವಯಸ್‌ಡ್ + ವೃದ್ದೆ = ವಯೋವೃದ್ದೆ

2. ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ಪೂರ್ವಪದ ಗುಣವಾಚಕ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಉತ್ತರಪದ ನಾಮಪದವಾದ್, ರಡ್ಡ್ ಪದೊಲೆನ ನಡುಟ್ ವಿಶೇಷಣ ಬೊಕ್ಕ ವಿಶೇಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಅಯಿಡ್ದ್ ಆಪಿನ ಸಮಾಸನೇ 'ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್;

1. ಪೆರಿಯ + ಅಮ್ಮೆ = ಪೆರಿಯಮ್ಮೆ;
2. ಎಡ್ಡೆದ + ನೀರ್ = ಎಡ್ಡೆನೀರ್;
3. ಬೊಲ್ದುದ + ಛತ್ರ = ಬೊಲ್ದುಛತ್ರ;

4. ಬೃಹತ್ + ವೃಕ್ಷ = ಬೃಹದ್ವೃಕ್ಷ;
5. ಮಹಾ + ಕಾಳಿ = ಮಾಂಕಾಳಿ;
6. ಕಪ್ಪುದ + ಕತ್ತಲೆ = ಕರ್ಗತ್ತಲೆ;
7. ತಂಪುದ + ಗಾಳಿ = ತಂಗಾಳಿ;
8. ನೀಲಿದ + ಆಕಾಶ = ನೀಲಾಕಾಶ

3. ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ಪೂರ್ವಪದ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಉತ್ತರಪದ ನಾಮವಾಚಕ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಅಯಿಕುಲು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಆಪಿನ ಸಮಾಸನೇ 'ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಒಂಜಿ + ಕಟ್ಟ್ = ಒಗ್ಗಟ್ಟ್;
2. ಪಂಚ + ಇಂದ್ರಿಯ = ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ;
3. ರಡ್ಡ್ + ಕೈಕುಲು = ರಡ್ಡ್ ಕಯ್;
4. ನಾಲ್ + ತಿಂಗಳುಲು = ನಾಲ್ತಿಂಗಳ್;
5. ಅಯ್ನ್ + ಬಳ್ಳ = ಅಯ್ವಳ;
6. ಮೂಜಿ + ಕಣ್ಣ್ = ಮಕ್ಕಣ್ಣ್;
7. ರಡ್ಡ್ + ತರೆ = ಇರ್ + ತಲೆ = ಇರ್ತಲೆ;
8. ಮೂಜಿ + ಕೊಂಡೆ = ಮುಕ್ಕೊಂಡೆ;
9. ಐನ್ + ಆಳ್ = ಐನಾಳ್

4. ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ಪೂರ್ವಪದ 'ಅಂಶಿ' ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ (ಪಾಕೊ ಅಂಶೊಲು ಇತ್ತ್‌ದ್), ಉತ್ತರಪದ ಅಂಶಿದ ಒಂಜಿ ಭಾಗವಾದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಪೂರ್ವಪದೊತ ಅರ್ತ ಮುಕ್ಯೊ ಆದಿಪ್ಪುನ ಸಮಾಸೊನೇ 'ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಕೈತ + ಮುಂದು = ಮುಂಗೈ;
2. ಕಾರ್‌ದ + ಅಡಿ = ಅಂಗಾರ್;
3. ರಾತ್ರಿದ + ನಡು = ನಡುರಾತ್ರಿ;
4. ಇರ್ಲ್‌ದ + ನಡು = ನಡಿರ್ಲ್;
5. ತರೆತ + ಮುಂದು = ಮುಂದಲೆ;

5. ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ಪೂರ್ವಪದ ನಾಮಪದ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್

ರಡ್ಡನೇ ವಿಭಕ್ತಿ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇತ್ತ್‌ದ್), ಉತ್ತರಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಅಯಿಕುಲು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಆಪಿನ ಸಮಾಸೊನೇ 'ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಕೈನ್ + ಮುಗಿ = ಕೈಮುಗಿ;
2. ತರೆನ್ + ಕುಡ್ತ್‌ದ್ = ತರೆಕುಡ್ತ್‌ದ್
3. ಮೈನ್ + ಮುಟ್ಟುದ್ = ಮೈಮುಟ್ಟುದ್

6. ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಪಾಕೊ ನಾಮಪದೊಲು ಸಹಯೋಗ ತೋಜುನಲೆಕ್ಕೆ ಸೇರ್ದ್, ಮಾತ ಪದೊಲೆನ ಅರ್ತ ಮುಕ್ಯೊ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ಆಪುನ ಸಮಾಸ ರಚನೆನ್ 'ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಕಯ್‌ಲಾ + ಕಾರ್‌ಲಾ = ಕಯ್ಕಾರ್;
2. ನುಪ್ಪುಲಾ = ಕಜಿಪುಲಾ = ನುಪ್ಪುಕಜಿಪು
3. ಪೆತ್ತಲಾ + ಕಂಜಿಲಾ = ಪೆತ್ತಕಂಜಿಲು;
4. ಗಿರಿಲಾ + ವನಲಾ + ದುರ್ಗಲಾ = ಗಿರಿವನದುರ್ಗಲು;
5. ಪದ್ದೆಯಿಲ + ಬಂಗಾರ್‌ಲ = ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್;
6. ಬೆಲ್ಲಲ + ತಾರಾಯಿಲ = ಬೆಲ್ಲ ತಾರಾಯಿ;
7. ಅಂಚಿಲ + ಇಂಚಿಲ = ಅಂಚಿಂಚಿ
8. ಆನೆಲಾ + ಕುದುರೆಲಾ + ರಥಲಾ = ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಲು

7. ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಪಾಕೊ ನಾಮಪದಲು ಸೇರ್ದ್ ಸಮಾಸ ಆಂಡ ಬೇತೊಂಜಿ ಪದೊತ ಅರ್ತ ಮುಕ್ಯವಾದಿಪ್ಪುನ ಸಮಾಸನೇ 'ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ'. ಉದಾ:

1. ಮೂಜಿ ಕಣ್ಣ್ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಏರೋ ಆಯೆ = ಮುಕ್ಕಣ್ಣೆ (ಶಿವೆ);
2. ಎಲಿತ ಕೆಬಿ ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಏರೆಗ್ ಕೆಬಿ ಉಂಡೊ ಆಯೆ = ಎಲೆಕೆಬಿ
3. ಮೀನ್‌ದ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಏರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ (ಅಕ್ಷಿ) ಉಂಡೋ ಆಲ್ = ಮೀನಾಕ್ಷಿ;
4. ನೆಸಲ್‌ಡ್ (ಫಾಲ) ಏರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ (ನೇತ್ರ) ಉಂಡೊ ಆಯೆ = ಫಾಲನೇತ್ರ (ಶಿವೆ)
5. ಚಕ್ರೊನ್ ಏರ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತೊಂದೆನೋ ಆಯೆ = ಚಕ್ರಪಾಣಿ (ಕೃಷ್ಣೆ/ವಿಷ್ಣು)
6. ಪೊಕ್ಕಳ್‌ಡ್ ತಾಮರೆ ಏರೆಗ್ ಉಂಡೋ ಆಯೆ = ಪದ್ಮನಾಭೆ (ವಿಷ್ಣು)
7. ನಾಲ್ ಮೋನೆಲು ಏರೆಗ್ ಉಂಡೋ ಆಯೆ = ನಾಲ್ಮೊಗೆ (ಬ್ರಹ್ಮೆ)

8. ಗಮಕ ಸಮಾಸ

ಪೂರ್ವಪದೊ ಸರ್ವನಾಮ ಅತವಾ ಕೃದಂತ ಇತ್ಯಾದಿಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಉತ್ತರಪದೊ ನಾಮಪದವಾದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಇಂದೆಕ್ಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಸಮಾಸನೇ 'ಗಮಕ ಸಮಾಸ'. ಆಯೆ, ಆಲ್, ಅವು ಇನ್ಪಿ ಪದೊಲೆಗ್ 'ಆ'; ಇಂಬೆ, ಮೋಲು, ಉಂದು ಪನ್ಪಿ ಪದಲೆಗ್ 'ಈ' ಆದೇಶವಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಆಯೆ + ಹುಡುಗೆ > ಆ ಹುಡುಗೆ;
2. ಆಲ್ + ಪೊಣ್ಣು > ಆ ಪೊಣ್ಣು;
3. ಅವು + ಗುಡ್ಡೆ > ಆ ಗುಡ್ಡೆ;
4. ಇಂಬೆ + ಹುಡುಗೆ > ಈ ಹುಡುಗೆ;
5. ಮೋಲು + ಪರಬ್ಬು > ಈ ಪರಬ್ಬು;
6. ಉಂದು + ನಾಯಿ > ಈ ನಾಯಿ;

ಕೃದಂತಲು

ಧಾತುಲೆಗ್ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಲು ಸೇರ್ದ್ 'ಕೃದಂತಲು' ಆಪುಂಡು. ಕೃದಂತಲು 3 ವಿಧ: ಕೃದಂತನಾಮ, ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ ಬೊಕ್ಕ ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯ.

ಕೃದಂತ ನಾಮಲು

ಧಾತುಲು ಆದ್ ಪುಟ್ಟುಂಡಲಾ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು ಆದ್ ಉಂತಂದೆ ಕ್ರಿಯೆಗ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಪುದರುಲಾದ್ ಉಂತುನ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ 'ಕೃದಂತನಾಮಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಧಾತುಲೆಗ್ ಕರ್ತೃ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ತೊಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ 'ಅ' ಪನ್ಪಿ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಧಾತುಗ್‌ಲಾ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗ್‌ಲಾ ನಡುಟ್ ವರ್ತಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಭವಿಷತ್ ಕಾಲಲೆಡ್ 'ತ್' ಪನ್ಪಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ಭೂತಕಾಲೊಡು 'ಕ್' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ನಿಷೇಧಾರ್ತೊಡು 'ಅಂದಿನ' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ಪೊಸತಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಉದಾ: (ಭೂತ ಕೃದಂತ): ತಿನ್ + ತ್ + ಎ = ತಿಂತೆ;
(ವರ್ತಮಾನ/ಭವಿಷತ್ ಕೃದಂತ): ತಿನ್ನು + ಕ್ + ಅ = ತಿನ್ಕ;
(ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತ): ತಿನ್ + ಅಂದಿನ = ತಿನ್ನಂದಿನ

ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ

ಧಾತುಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಭಾವಾರ್ತೊಡು 'ಕೃತ್' ಪ್ರತ್ಯಯಲು ಸೇರ್ದ್ 'ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಲು' ಆಪುಂಡು. ಅ, ಅಡ, ಅದನೆ, ಅನ, ಅನೆ, ಆಟ, ಇ, ಇಕೆ, ಇಗೆ, ಇಯ, ಎ, ಎಲ್, ಕಿ, ಕೆ, ತ, ತೆ, ನೆ, ರೆ, ವಣಿಗೆ, ವು, ಸಾಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ 'ಕೃತ್'

ಪ್ರತ್ಯಯಲು ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಉಂಡು.

1. ಕಟ್ಟ್ + ಅ = ಕಟ್ಟ;
2. ಕೂಡ್ + ಅ = ಕೂಟ;
3. ನಡ್ಗ್ + ಅ = ನಡ್ಕ;
4. ಪಾತೆರ್ + ಅ = ಪಾತೆರ;
5. ಒತ್ತು + ಅಡ = ಒತ್ತಡ;
6. ಪಿರೆವು + ಅದನೆ = ಪೆರದನೆ;
7. ಎದ್ದಿ + ಅನ = ಎದ್ಯನ;
8. ತಿರ್ಗ್ + ಅನೆ = ತಿರ್ಗನೆ;
9. ಕೆತ್ತ್ + ಅನೆ = ಕೆತ್ತನೆ;
10. ತಿರ್ಗ್ + ಆಟ = ತಿರ್ಗಾಟ;
11. ಕತ್ತೆರ್ + ಇ = ಕತ್ತೆರಿ;
12. ನಂಬು + ಇಕೆ = ನಂಬಿಕೆ;
13. ಒಪ್ಪ್ + ಇಗೆ = ಒಪ್ಪಿಗೆ;
14. ಮೆಚ್ಚ್ + ಇಗೆ = ಮೆಚ್ಚಿಗೆ;
15. ಮುರೆದ್ + ಇಯ = ಮುರಿಯ;
16. ಕೆತ್ತ್ + ಎ + ಕೆತ್ತೆ;
17. ಬುಲೆವು + ಎ = ಬುಲೆ;
18. ಕಿರ್ಂಬು + ಎಲ್ = ಕಿಂಬರ್ಲೆಲ್;
19. ರಂದ್ + ಎಲ್ = ರಂದೆಲ್;
20. ಪೂಪು + ಕಿ = ಪೂಕಿ;
21. ಬಿರವು + ಕೆ = ಬಿರೆಕೆ;
22. ತೆಲಿಪು + ಕೆ = ತೆಲಿಕೆ;
23. ಕಡ್ಪು + ತ = ಕಡ್ತ;
24. ನಡಪು + ತೆ = ನಡತೆ;
25. ಸುದಾರಿ + ನೆ = ಸುದಾರ್ನೆ;
26. ವಿಚಾರಿಪು + ನೆ = ವಿಚಾರ್ನೆ;
27. ಸಾರಿ + ನೆ = ಸಾರ್ನೆ;
28. ತಿನ್ + ರೆ = ತಿನ್ರೆ;
29. ಬರೆ + ವಣಿಗೆ = ಬರವಣಿಗೆ;
30. ಮೇ = ವು = ಮೇವು;
31. ಸಯ್ + ವು = ಸಾವು;
32. ಕೊಯಿ + ಲ್ = ಕೊಯಿಲ್;
33. ಸೋಪು + ಲು = ಸೋಲು;
34. ಪಗರ್ + ಸಾಟೆ = ಪಗಸಾರ್ಟೆ;

ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯ

ಧಾತುಲೆನ ಮಿತ್ತ್ –ಒಂದು, –ಲ್ಂಡ, –ಅರೆ, –ಅಂದೆ, –ಂದೆ, –ದ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲು ಸೇರ್ದ್ 'ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯ' ಆಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ತಿನ್ + ಒಂದು = ತಿನ್ನೊಂದು;
2. ತಿನ್ + –ಲ್ಂಡ = ತಿಂದ್ಂಡ;
3. ತಿನ್ + ಅರೆ = ತಿನ್ನರೆ;
4. ತಿನ್ + ಅಂದೆ = ತಿನ್ನಂದೆ
5. ತಿನ್ + ಂದೆ = ತಿಂದೆ
6. ತೂ = ದ್ = ತೂದ್

ಇಂಚನೆ ಬರೊಂದು, ನಡತ್ತೊಂದು, ಪರೊಂದು, ಬರೆಯಂದೆ, ಪನ್ನಂದೆ, ಪೋವಂದೆ, ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪೋಡಿದ್, ತೂವರೆ, ಮಲ್ಪರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯೊಲು ರಚನೆ ಆಪುಂಡು.

*****

ತದ್ಧಿತಾಂತ

'ತದ್ಧಿತ' ಪ್ರತ್ಯಯನ್ ಪದಾಂತ್ಯೊಡು ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪುನ ಪದೊನ್ 'ತದ್ಧಿತಾಂತ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ರಚನೆ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ತದ್ಧಿತಾಂತಲು ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ, ತದ್ಧಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ ಬೊಕ್ಕ ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಬಗೆ ಉಂಡು.

ತದ್ಧಿತಾಂತ ನಾಮ

ನಾಮಪದೊಲೆಗ್ ಅಂತ್ಯೊಡು – ಗಾರೆ, – ಕಾರೆ, – ಇಗ, – ವಂತೆ, – ವಳೆ, ವಾಲೆ, – ಆಡಿಗೆ, – ಗುಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಲು ಸೇರ್ದ್ ಒಂಜೇ ಪದ ಆಪುನೆನ್ 'ತದ್ಧಿತಾಂತ ನಾಮ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಲು ನಾಮಪದಲೆಗ್ ಸೇರ್ನಗ ನಡುಟ್ ಇತ್ತಿನ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಲೋಪ ಆಪುಂಡು.

ನಾಮಪದ	ತದ್ದಿತಾಂತ ಪ್ರತ್ಯಯ	ಅರ್ಥ	ತದ್ಧಿತಾಂತನಾಮ
ಮಾಲೆನ್	– ಗಾರೆ	+ ಕಟ್ಟುನಯೆ	> ಮಾಲೆಗಾರೆ
ಓಲೆನ್	– ಕಾರೆ	+ ಕೊಣಪುನಯೆ	> ಓಲೆಕಾರೆ
ಲೆಕ್ಕನ್	– ಇಗ	+ ತೆರಿದಿನಾಯೆ	> ಲೆಕ್ಕಿಗ
ಸಿರಿ	– ವಂತೆ	+ ಇಪ್ಪುನಯೆ	> ಸಿರಿವಂತೆ
ಮಡಿ	–ವಾಳೆ	+ ಮಲ್ಪುನಯೆ	> ಮಡಿವಾಳೆ
ಪೂನ್	– ಆಡಿಗೆ	+ ಕಟ್ಟುನಯೆ	> ಹೂವಾಡಿಗೆ
ಲಂಚನ್	– ಗುಳಿ	+ ಗೆತ್ತುನುನಯೆ	> ಲಂಚಗುಳಿ

ಇಂಚನೆ ಒಕ್ಕಲಿಗೆ, ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ, ಒಕ್ಕೆಲ್ಮ, ಒಳಚಿಲ್, ಗಾಣಿಗೆ, ಗುಣವಂತೆ, ಗುಣವಂತೆದಿ, ಗುತ್ತಿನಾಯೆ, ಗೊಲ್ಲೆ, ಗೊಲ್ಲೆತಿ, ಜಮೆದಾರೆ, ತುಳುವ, ತೂಟಣ್, ತೂಟಿ, ದುಂಬುನಾನಿ, ದೋಲ, ನಟ್ಟ, ನಡುತ, ನಾಡವ, ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆ, ಪಟಿಂಗತನ, ಪನಿಯಾರ, ಪಳಬ, ಪಿಸಂಟೆಲ, ಪುಕ್ಕ, ಪೊಟ್ಟ, ಪೊಸಬ, ಬಂಜೆ, ಬಂಟು, ಬಂಜೆತನ, ಬಾಯಲ, ಬಿರುವ, ಬಿಸಾರ್ದಿಕೆ, ಬೆಚ್ಚನ, ಮಡ್ಯಲ, ಮಲ್ಲಾದಿಕೆ, ಮಾಲೆಗಾರೆ, ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ, ಹೂವಾಡಿಗೆ, ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ದಿತಾಂತನಾಮಲು ರಚನೆ ಆಪುಂಡು.

ತದ್ಧಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತ ನಾಮಪದೊಲೆಗ್ ಬಾವಾರ್ತೊಡು – ಆದಿಗೆ, ಇ, –ಇಗೆ, –ಎ, –ಎಲ್, ಎಲೆ, –ದಿ, –ಬೆ, –ಬೆದಿ, –ಯ, –ಲ್, ಸ್ತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ರಚನೆ ಆಪುನ ಪದೊಲೆ 'ತದ್ಧಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಲು'.

ಇಂಚ ರಚನೆ ಆತಿನ ಕೆಲವು ತದ್ದಿತಾಂತಭಾವನಾಮಲೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು.

1. ಬಿರ್ಸೆ + ಆದಿಗೆ = ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ	13. ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ + ದಿ = ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ
2. ಮಲ್ಲೆ + ಆದಿಗೆ = ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ	14. ಪೊಸ + ಬೆ = ಪೊಸಬೆ
3. ಅಜ್ಜೆ + ಇ = ಅಜ್ಜಿ	15. ಪೊಸ + ಬೆದಿ = ಪೊಸಬೆದಿ
4. ಮಾಮೆ + ಇ = ಮಾಮಿ	16. ರಾಜೆ + ಯ = ರಾಜ್ಯ
5. ಗಟ್ಟಿ + ಇಗೆ = ಗಟ್ಟಿಗೆ	17. ಸುಕ್ + ಯ = ಸೌಕ್ಯ
6. ಗಾಣ + ಇಗೆ = ಗಾಣಿಗೆ	18. ಕೈ + ಲ್ = ಕೈಲ್
7. ಕೆಪ್ಪು + ಎ = ಕೆಪ್ಪೆ	19. ಬಜ್ಜಿ + ಲ್ = ಬಜ್ಜಿಲ್
8. ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ + ಎ = ಗುರ್ಕಾರೆ	20. ಬೈ + ಲ್ = ಬೈಲ್
9. ಮಕ್ಕ್ + ಎಲ್ = ಮಕ್ಕೆಲ್	21. ಮದ್ಯ + ಸ್ತೆ = ಮದ್ಯಸ್ತೆ
10. ಕೊಂಡಿ + ಎಲ್ = ಕೊಂಡೆಲ್	22. ಮುಕ್ಯ + ಸ್ತೆ = ಮುಕ್ಯಸ್ತೆ
11. ಕೆಂಚ್ + ಎಲೆ = ಕೆಂಚೆಲೆ	23. ಮಲ್ಲೆ + ಅಸ್ತಿಕೆ = ಮಲ್ಲಸ್ತಿಕೆ
12. ಬಂಜಿ + ಎಲೆ = ಬಂಜೆಲೆ	24. ಬಿರ್ಸೆ + ಅಸ್ತಿಕೆ = ಬಿರ್ಸತಿಕೆ

ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ

ನಾಮಪದಲೆನ ಎದುರ್ –ಅಂಚ, ಆತ್ರ, –ಲೆಕ್ಕ, –ಮುಟ್ಟ, –ಮಟ್ಟಿಗೆ. –ಓಸ್ಕರ, ಆದ್, ಡ್ದ್, ನೆಡ್ದ್, ಸಲಾದ್ ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಪದೊನ್ 'ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಲೆಡ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲೋಪ ಆಪುಜಿ.

ನಾಮಪದ	ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯಯ	ತದ್ದಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ
ರಾಮೆನ	– ಅಂಚ	ರಾಮೆನಂಚ
ನಾಯಿದ	– ಲೆಕ್ಕ	ನಾಯಿದಲೆಕ್ಕ
ಕುಡ್ಲ	– ಮುಟ್ಟ	ಕುಡ್ಲಮುಟ್ಟ
ಆಯೆನ	– ಮಟ್ಟಿಗೆ	ಆಯೆನಮಟ್ಟಿಗೆ
ಆಯೆಗ್	– ಆತ್ರ	ಆಯೆಗಾತ್ರ
ಎಂಕ್	– ಆದ್	ಎಂಕಾದ್
ಇಲ್ಲ್‌ಗ್	– ಡ್ದ್	ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್
ನಿಕ್ಲೆಗ್	– ಓಸ್ಕರ	ನಿಕ್ಲೆಗೋಸ್ಕರ
ಇಂಬೆನ	– ಸಲಾದ್	ಇಂಬೆನಸಲಾದ್

ಲಿಂಗ

ತುಳುಟ್ ಮೂಜಿ ಬಗೆತ ಲಿಂಗಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಬೊಕ್ಕ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಶಬ್ದರೂಪೊಡು ಆಣ್‌ಜೇವು ಇನ್ಪಿ ಅರ್ತ ಕೊರ್ಪಿನವು 'ಪುಲ್ಲಿಂಗ'. ಉದಾ: ಅರಸೆ; ರಾಜೆ, ಶಿವೆ, ಕಲ್ವೆ, ಅರವತ್ತೆ, ಪರಬೆ, ಮದ್ಮಾಯೆ, ರಾಮೆ ಸಿದ್ದಮ್ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಶಬ್ದರೂಪೊಡು ಪೊಣ್‌ಜೇವು ಇನ್ಪಿ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಪಿನವು 'ಸ್ತ್ರೀಲ್ಲಿಂಗ'. ಉದಾ: ರಾಧೆ, ತಂಗಡಿ, ಅಪ್ಪೆ, ಸಿದ್ದಪ್ಪೆ, ಮದ್ಮಾಲ್, ಮರ್ಮಾಲ್, ಪೆರಿಯಪ್ಪೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

ಆಣ್, ಪೊಣ್ ಭೇದದಾಂತಿನ ಮಾತ ಪ್ರಾಣಿ, ವಸ್ತುಲೆ 'ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗ'. ಉದಾ: ಪೂ, ಕಡಲ್, ಸೂರ್ಯೆ, ಬಾನ್, ಬೂಕು, ಕಲ್, ಜನ, ಕಂಡೊ, ಪೂ, ಮುಗ್ಗೆ, ಸುದೆ, ಸಾಗರ, ಗುಡ್ಡೆ, ಪೆತ್ತ, ನಾಯಿ, ಮುಗಿಲ್, ನೀರ್, ಬರ್ಸ, ಗಿಡಿ, ಕುದ್ರೆ, ದೇಸೊ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಚನ

ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕನ್ನಡದಲೆಕ್ಕ "ಏಕವಚನ ಬೊಕ್ಕ ಬಹುವಚನ" ಅಂದ್ 2 ವಿಧ.

ಏಕವಚನ

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅತವಾ ಪ್ರಾಣಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವು 'ಏಕವಚನ'. ಉದಾ:

1. ಒರಿಯೆ ಬರ್ಪೆ.
2. ಒರ್ತಿಯೆ ಪೋಪಲ್.

ಮೂಲು ನಾಮಪದ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಏಕವಚನೊಡೇ ಉಂಡು.

ಬಹುವಚನ

ಒವ್ವೇ ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಅಯಿಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚಿಗೆ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅತವಾ ಪ್ರಾಣಿಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೇ 'ಬಹುವಚನ'. ತುಳುಟು ಬಹುವಚನದ 'ಕುಲು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಗೊಗು ಪತ್ತುನ ವಾಡಿಕೆ. ಅಕುಲು, ಮೊಕುಲು, ಎಂಕುಲು, ನಿಕುಲು, ಜೋಕುಲು, ಗುರುಕುಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ 'ಕುಲು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಜೀವದಾಂತಿನಯಿಕುಲೆಗ್

ಪತ್ತುನ ಕ್ರಮ ತೋಜುಜಿ.

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಈ 'ಕುಲು' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟುಗು 'ನ' ಕಾರಲಾ ಸೇರುಂಡು. ಉದಾ: ಅಪ್ಪೆನಕುಲು, ಮಾಮನಕುಲು, ಮಗನಕುಲು, ಮಗಳನಕುಲು

'ಕುಲು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಪಗತೆಗ್ 'ರ್' ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಉದಾ: ಈರ್, ಆರ್,

ನಮ ಕೆಲವೆರೆನ್ ಒರಿಯಗೇ ಗೌರವಡ್ದ್ ಬಹುವಚನೊಡ್ ಲೆಪ್ಪುವ. ಉದಾ:

1. ರಾಮಣ್ಣ ಈರ್ ಪೋಲೆ.
2. ಸೀತಕ್ಕ ಈರ್ ಬಲೆ.
3. ತೇಜಸ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಇತ್ತೆ ಬತ್ತೆರ್.
4. ಚಂದ್ರಕಲಾ ಮೇಡಂ ಎಕಾಡ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗ್ ಪೋತೆರ್.

ಮೂಲು ಸರ್ವನಾಮ 'ಈ' ಬದಲಿಗ್ 'ಈರ್' ಅಂದ್‌ಲಾ, ಕ್ರಿಯಾಪದ 'ಪೋ' ಬದಲಿಗ್ 'ಪೋಲೆ' ಅಂದ್ ಉಂಡು.

ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ ಪುದರ್‌ಲೆನೊಟ್ಟುಗ್‌ಲಾ ಏಕವಚನದ ಬದಲಿ ಬಹುವಚನದ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ರ್, ನ್ ಸೇರ್ಪಾವೆರ್. ಉದಾ: ಮಾಮೆರ್, ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥೆರ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲು

ಸೊಂತ ಅರ್ತೊ ಇಜ್ಜಂದೆ, ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಲೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ನಾಮಪದಲೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರತ್ಯಯಲೆನ್ 'ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುಟ್ ಏಳ್ ವಿಭಕ್ತಿಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೆಗ್ ಏಳ್ ಪ್ರತ್ಯಯಲುಂಡು. ಅಯಿಕುಲು ಇಂಚ ಉಂಡು:

ವಿಭಕ್ತಿಲು		ಕಾರಕ ಅರ್ತೊಲು	ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಲು	
			ಹೊಸಗನ್ನಡ	ತುಳು
1	ಪ್ರಥಮಾ	ಕರ್ತೃರ್ಥ	ಉ	ಎ, ಒ
2	ದ್ವಿತೀಯಾ	ಕರ್ಮಾರ್ಥ	ಅನ್ನು	ಅನ್
3	ತೃತೀಯಾ	ಕರಣಾರ್ಥ	ಇಂದ	ಉಡ್ದ್, ಒಪ್ಪ
4	ಚತುರ್ಥೀ	ಸಂಪ್ರದಾನ	ಗೆ, ಇಗೆ, ಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕೆ	ಕ್, ಗ್
5	ಪಂಚಮೀ	ಅಪಾದಾನ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್. ಆತ್ರ
6	ಷಷ್ಠೀ	ಸಂಬಂಧ	ಅ	ಅ
7	ಸಪ್ತಮೀ	ಅಧಿಕರಣ	ಅಲ್ಲಿ, ಅಲಿ, ಒಳು	ಟ್, ಡ್

ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ

ಬಾಸೆನ್ ಗಳಸುನಗ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ವಿಭಕ್ತಿದ ಅರ್ತೊಡು ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯಿಕ್ 'ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ"ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಬಂಡಿನ್ ಏರಿಯೆ –> ಬಂಡಿಗ್ ಏರಿಯೆ
   ಮೂಲು 'ಬಂಡಿನ್' ಪದೊ 2ನೇ ವಿಭಕ್ತಿಡುಂಡು; 'ಬಂಡಿಗ್' ಪದೊ '4ನೇ' ವಿಭಕ್ತಿಗ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡು.
2. ಆಯೆನ ದೆಸೆಡ್ದ್ ಕೇಡಾಂಡ್ –> ಆಯೆಡ್ದ್ ಕೇಡಾಂಡ್
   ಮೂಲು 'ಆಯೆನ ದೆಸೆಡ್ದ್' ಪದೊ ಐನೇ ವಿಭಕ್ತಿಡುಂಡು; 'ಆಯೆಡ್ದ್' ಪದ್ಲೊ '3ನೇ' ವಿಭಕ್ತಿಗ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡು.
3. ಇಲ್ಲ್‌ದ ಯಜಮಾನೆ –> ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಯಜಮಾನೆ ಮೂಲು 'ಇಲ್ಲ್‌ದ' ಪದೊ ಆಜಿನೇ ವಿಭಕ್ತಿಡುಂಡು; 'ಇಲ್ಲ್‌ಗ್' ಪನ್ಪಿನವ್ಲ 'ನಾಲ್‌ನೇ' ವಿಭಕ್ತಿಗ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡು.
4. ಕಣಿಟ್ ಬೂರಿಯೆ –> ಕಣಿಕ್ ಬೂರಿಯೆ
   ಮೂಲು 'ಕಣಿಟ್' ಪದೊ ಏಲ್‌ನೇ ವಿಭಕ್ತಿಡುಂಡು; 'ಕಣಿಕ್' ಪನ್ಪಿನವ್ಲ 'ನಾಲ್‌ನೇ' ವಿಭಕ್ತಿಗ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡು.

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 5

ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಬಾಸೆಡ್ ಕ್ರಿಯೆನ್ ಪನ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಕ್ರಿಯಾಪದಲು' ಪನ್ಪೆರ್. ಅಯಿಕುಲು ಕರ್ತೃನ ಬೇಲೆನ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲೆನ ಮೂಲರೂಪೊನ್ 'ಧಾತು' ಅತವಾ 'ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಕ್ರಿಯೆದ ಅರ್ತ ಕೊರ್ಪುನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಶಬ್ದೊ. ಉದಾ: ಬರೆ, ಓದ್, ಬಲಿಪು, ತಿನ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಧಾತು ಏಪಗಲಾ ದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷ ಏಕ ವಚನೊಡು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್: ಮಲ್ಪುವೆ, ಮಲ್ಪುವೊಲ್, ಮಲ್ಪುಂಡು. ಧಾತುಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ವಿಧ, ಸಹಜ (ಮೂಲ) ಧಾತು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಧಿತಧಾತು.

ಸಹಜ (ಮೂಲ) ಧಾತು

ಸೊತಂತ್ರವಾದ ಧಾತುಲೆನ್ 'ಮೂಲ ಧಾತುಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಸೊತಂತ್ರ ಧಾತುಲು ದಿನ ಬಳಕೆಡ್ ದಿಂಜ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಉದಾ: ಗೊಬ್ಬು, ಲಕ್ಕ್, ಬೂರು, ಪೋ, ತೂ, ಕೇಣ್, ಪನ್, ಪರ್, ಬಗ್ಗ್, ಬೆಳಗ್, ಬೊರಿ, ಬದ್ಕ್, ನಟ್ಟ್, ನಾಡ್, ದಕ್ಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಧಿತ ಧಾತು

ಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನ ಧಾತುಲೆನ್ 'ಸಾಧಿತ ಧಾತುಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ 'ಇಪು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ಸಿಂಡ ಆ ಶಬ್ದೊಲು 'ಸಾಧಿತ ಧಾತುಲು' ಆಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಅಬ್ಬರ + ಇಪು = ಅಬ್ಬರಿಪು;
2. ಉತ್ತರ + ಇಪು = ಉತ್ತರಿಪು;
3. ಗಮನ + ಇಪು = ಗಮನಿಪು;
4. ಧಗಧಗ + ಇಪು = ಧಗಧಗಿಪು;
5. ಗಮಗಮ + ಇಪು = ಗಮಗಮಿಪು;

ಕ್ರಿಯೆನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಧಾತುಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು ಬೊಕ್ಕ ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು.

ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು

ಕರ್ಮಪದೊನ್ ಹೊಂದ್‌ಂದೆ ಇಪ್ಪುನ ಧಾತುನೇ 'ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು'.

ಉದಾ:

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕರ್ತೃಪದ	ಕ್ರಿಯಾಪದ	ಧಾತು
1	ಉಮಾ	ಬತ್ತೊಲು	ಬರು
2	ಕಲ್ವೆ	ರಟ್ಟಿಯೆ	ರಟ್ಟ್
3	ಬಾಲೆ	ಬೂರ್ದ್‌ಂಡ್	ಬೂರು

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ ಕರ್ಮಪದ ಇಜ್ಜಿ.

ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು

ಕರ್ಮಪದೊನ್ ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪುನ ಧಾತುನ್ 'ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು'. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕರ್ತೃಪದ	ಕರ್ಮಪದ	ಕ್ರಿಯಾಪದ	ಧಾತು
1	ಅಖಿಲ	ಪಾಟ್‌ನ್	ಪಂಡಲ್	ಪಾಟ್
2	ಸುರೇಶೆ	ಸಿನೆಮಾನ್	ತೂಯೆ	ತೂ
3	ಜೋಕುಲು	ಪದ್ಯೊನ್	ಓದಿಯೆರ್	ಓದ್

ಧಾತುಲೆಗ್ ಕಾಲಸೂಚಕ ಆಗಮಾಕ್ಷರ ಬೊಕ್ಕ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಸೇರ್ದ್ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ, ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಬೊಕ್ಕ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕು ಕರ್ಮಪದ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ 'ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು ಉಂಡು.

ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಆಶೀರ್ವಾದ, ಆಜ್ಞೆ, ಹಾರೈಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಿರತನೆ ಸುರ್ಪೊನ್ ಪ್ರಕಟಪರೆ ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊನೇ 'ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ'.

ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯೆ ನಡಪುನಯಿಟ್ ಸಂದೇಹ, ಊಹೆ ತೋಜುನ ಧಾತುಲೆಗ್ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊನ್ 'ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆತಿಜಿ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ತ ಕೊರ್ಪುನ ಧಾತುಲೆಗ್ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್

ಆಪುನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊನೇ 'ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ'.

ಧಾತು	ವಿಧ್ಯರ್ಥಕರೂಪ	ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕರೂಪ	ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕರೂಪ
ಬರೆ	ಬರೆಯೊಡು ಬರೆಲೆ	ಬರೆವೆ ಬರೆವೆರ್	ಬರೆಪುಜೆನ್ (ಏಕ) ಬರೆಪುಜೆರ್ (ಬಹು)

ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ

ವಾಕ್ಯವೊಂಜೆಟ್ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಕರ್ತೃನ ಬೇಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುಂಡು. ಕತೃಪದೊ ವಾ ಲಿಂಗ, ವಚನೊಲೆನ್ ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪುಂಡೊ ಅಯಿತ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲಾ ಲಿಂಗ ವಚನೊಲೆಡ್ ಬೇತೆ, ಬೇತೆ ರೂಪೊಲೆನ್ ಹೊಂದುಂಡು. ಇಂಚ ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ ಬೊಕ್ಕ ವಚನೊಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುನೆಕ್ ಧಾತುಗ್ ಸೇರುನ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲೆನ್ 'ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಧಾತುಗ್ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಸೇರುನ ದುಂಬೇ ಸೇರುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಧಾತು + ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ + ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ = ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಬಲಿಪ್ + ಉ + ಉವೆ = ಬಲಿಪುವೆ

ಈ ವಾಕ್ಯೊಡ್ 'ಉ' ಇನ್ಪಿನವು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ. 'ಉವೆ' ಇನ್ಪಿನವು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯ. ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲೆನ್ ಸರ್ವನಾಮಲೆಗೇ ಗಳಸುನೆಕ್ ಉಂದೆನ್ 'ಸರ್ವನಾಮ ಪ್ರತ್ಯಯ'ಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಾಲ

ತುಳುಟ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ 3 ಬಗೆತ ಕಾಲಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ, ಭೂತ ಕಾಲ ಬೊಕ್ಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ.

ಅ) ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ:

ಇತ್ತೆ ನಡಪುನ ಕಾಲನ್ 'ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಅಖಿಲ ಪಾಟ್ ಪನ್ಪಲ್. (ಏಕವಚನ – ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ)
2. ರಾಜು ಪಾಟ್ ಪನ್ಪೆ (ಏಕವಚನ – ಪುಲ್ಲಿಂಗ)
3. ಅಕುಲು ಪಾಟ್ ಪನ್ಪೆರ್ (ಬಹು ವಚನ)

ಆ) ಭೂತ ಕಾಲ

ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಕಾಲನ್ 'ಭೂತ ಕಾಲ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಅಖಿಲ ಪಾಟ್ ಪಂಡಲ್. (ಏಕವಚನ – ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ)

2. ರಾಜು ಪಾಟ್ ಪಂಡೆ (ಏಕವಚನ – ಪುಲ್ಲಿಂಗ)

3. ಅಕುಲು ಪಾಟ್ ಪಂಡೆರ್ (ಬಹು ವಚನ)

ಇ) ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ

ನನ ದುಂಬುಗು ಆಪುನ ಕಾಲನ್ 'ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ:

1. ಅಖಿಲ ಪಾಟ್ ಪನ್ವಲ್. (ಏಕವಚನ – ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ)

2. ರಾಜು ಪಾಟ್ ಪನ್ವೆ (ಏಕವಚನ – ಪುಲ್ಲಿಂಗ)

3. ಅಕುಲು ಪಾಟ್ ಪನ್ವೆರ್ (ಬಹು ವಚನ)

ಮಿತ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ 3 ಬಗೆತ ಕಾಲಲು ಅತ್ತಂದೆ ನನಲ 2 ಬಗೆತ ಕಾಲಲು ಬಳಕೆಡ್ ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ದುಂಬರಿತಿನ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬರಿತಿನ ಭೂತ ಕಾಲ. ಉಂದು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದ್ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್.

ಈ) ದುಂಬರಿತಿನ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆ ದುಂಬರಿತಿಂಡ, ಅವೆನ್ 'ದುಂಬರಿತಿನ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ:

1. ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು

2. ಆಯೆ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆ.

3. ಉಮಾ ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೊಲು.

4. ಬಾಲೆ ಜೆತ್ತೊಂದುಂಡು.

5. ನಾಯಿ ಬಲಿತೊಂದುಂಡು.

ಈ) ದುಂಬರಿತಿನ ಭೂತ ಕಾಲ

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆ ದುಂಬರಿದಿತ್ತಿಂಡ, ಅವೆನ್ 'ದುಂಬರಿದಿತ್ತಿನ ಭೂತ ಕಾಲ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ:

1. ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

2. ಆಯೆ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆ.

3. ಉಮಾ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಲ್.

4. ಬಾಲೆ ಜೆತ್ತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

5. ನಾಯಿ ಬಲಿತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಧಾತು	ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ	ಭೂತ ಕಾಲ	ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ
ಕೊರೆಪು	ಕೊರೆಪುಂಡು	ಕೊರೆತ್ಂಡ್	ಕೊರೆಪು
ಸೈಪು	ಸೈಪೆ	ಸೈತೆ	ಸೈಯುವೆ
ತಿನ್	ತಿನ್ಪೆ	ತಿನ್ತೆ	ತಿನುವೆ
ಪಾತೆರ್	ಪಾತೆರ್ಪೆ	ಪಾತೆರಿಯೆ	ಪಾತೆರುವೆ
ಬರು	ಬರ್ಪೆ	ಬತ್ತೆ	ಬರುವೆ
ಬರು	ಬರ್ಪುಂಡು	ಬತ್ತ್ಂಡ್	ಬರು
ಬೀಜು	ಬೀಜುಂಡು	ಬೀಜಿಂಡ್	ಬೀಜು
ರಾಪು	ರಾವುಂಡು	ರಾಂಡ್	ರಾವು
ಬೆನ್	ಬೆನ್ಪೆ	ಬೆನ್ತೆ	ಬೆನುವೆ
ಕನ	ಕನಪೆ	ಕನತೆ	ಕನವೆ
ಕೆರು	ಕೆರ್ಪೆ	ಕೆರ್ತೆ	ಕೆರುವೆ
ಪನು	ಪನ್ಪೆ	ಪನ್ತೆ	ಪನುವೆ
ಪರು	ಪರ್ಪೆರ್	ಪರ್ತೆರ್	ಪರ್ವೆರ್
ಬುಲ್ಪು	ಬುಲ್ಪೊಲ್	ಬುಲ್ತೊಲ್	ಬುಲ್ಪುವಲ್
ಪೋ	ಪೋಪೆರ್	ಪೋತೆರ್	ಪೋವೆರ್

ಧಾತುಕೋಶ

ಅಂಗ್‌ಸಾ; ಅಂಗಾ; ಅಂಚ್; ಅಂಜ್; ಅಂಟ್; ಅಕ್ಕ್; ಅಕ್ಕಡ್; ಅಗಪ್; ಅಗರ್; ಅಗಿ; ಅಗುದ್; ಅಗೆಲ್; ಅಗೆಲ್ಪು; ಅಗ್ಗೊಳಿಪು; ಅಜ್; ಅಜಕ್; ಅಜಪು; ಅಜಮಾಯಿಸ್; ಅಜಿಪ್; ಅಟಕ್; ಅಟ್ಟ್; ಅಡ್; ಅಡಂಗ್; ಅಡಕ್; ಅಡಕಾಯಿಸ್; ಅಡಪು; ಅಡರ್; ಅಡಲಾಪ್; ಅಡಾಯಿಸ್; ಅಡಿಪತ್ತ್; ಅಡಿಪಾಡ್; ಅಡಿಪು; ಅಡಿಬೂರ್; ಅಡೆಂಗ್; ಅಡೆಪು; ಅಣ್ಣಾ; ಅದ್; ಅದ್‌ರ್; ಅದರ್ಪು; ಅದ್ದು; ಅನ್; ಅನೆಪ್; ಅಪ್ಪ್; ಅಪ್ಪರಿಪ್; ಅಪ್ಪಳಿಪ್; ಅಬೆಪು; ಅಬ್ಬರಿಪು; ಅಮರ್; ಅಮರ್ಪು; ಅಮುಕ್; ಅಮೆ; ಅಮ್ಮ್; ಅರ್; ಅರ್‌ಂಬು; ಅರಂಟ್; ಅರಂಬ್; ಅರಗ್; ಅರಚ್; ಅರಟ್; ಅರಡ್; ಅರಪ್; ಅರಲ್; ಅರಸ್; ಅರಾ; ಅರಿ; ಅರಿಪು; ಅರೆ; ಅರೆಂಚ್; ಅರೆಂಜ್; ಅರೆಡ್; ಅರೆದ್; ಅರೆಪು; ಅರ್ಕ್; ಅರ್ಕಾ; ಅರ್ಗಿಲ್; ಅರ್ಚಿಪು; ಅರ್ದ್; ಅರ್ಪಿಪು; ಅರ್ಪು; ಅರ್ಲ್; ಅರ್ಲಾ; ಅಲ್‌ಂಗ್; ಅಲ್‌ವೋ; ಅಲಂಜ್; ಅಲಂಬು; ಅಲಸ್; ಅಲುಗ್; ಅಲೆ; ಅಲೆಜ್; ಅಲ್ಕ್; ಅಲ್ಗ್; ಅವುಂಕ್; ಅಳಂಕ್; ಅಳಪು; ಅಳೆದ್ದ್; ಅಳ್ಕ್; ಆಂಗ್; ಆಕ್; ಆಜ್; ಆಜಿಡ್; ಆಟ್; ಆಡ್; ಆರ್; ಆರಂಬ್; ಆರ್ಕ್; ಆಸ್ರಾ; ಆಳ್; ಆಳಿಪು; ಇಂಗ್; ಇಂಗುಡ್; ಇಚಿಡಿಪು; ಇಕ್; ಇಗುರ್; ಇಗ್ಗ್; ಇಚಾರ್ಪು; ಇಜಿ; ಇಟ್; ಇಡಿ; ಇಡಿಪು; ಇಣ್ಕ್; ಇದ್‌ಂಕ್; ಇರ್ಕ್; ಇರ್ಪುಳಿಪು; ಈಜ್; ಈಸ್; ಉಂತ್; ಉಕ್ಕ್; ಉಗಲ್; ಉಗಿ; ಉಗ್ಗು; ಉಚ್ಚ್; ಉಜುಂಬು; ಉಜ್ಜ್; ಉಡೆತರ್; ಉಡೆಪು; ಉಡೆರ್; ಉಣ್; ಉದ್‌ರ್;

ಉದಗ್; ಉದರ್ಪು; ಉದಿಪು; ಉದಿಯಬೆನ್; ಉನಿಪು; ಉನುಂಗ್; ಉನ್ನಿಪು; ಉಪ್ಪೇರ್; ಉಬಿ; ಉಬೆಪ್; ಉಬ್ಬ್; ಉಬ್ಬೆರ್; ಉರಿ; ಉರಿಪು; ಉರುಂಟ್; ಉರುಟು; ಉರುಡ್ಪು; ಉರುಲ್; ಉರೆಪು; ಉರೆಸ್; ಉರ್ಕ್; ಉರ್ಕರ್; ಉರ್ಕಾ; ಉರ್ಕು; ಉರ್ಗು; ಉರ್ಚ್; ಉರ್ಡು; ಉರ್ದು; ಉರ್ಬು; ಉಲಿ; ಉಲೆ; ಉಲೆಪ್; ಉಸುರ್; ಉಳ್; ಉಳ್ಕ್; ಉಳ್ಳ್; ಊಂದ್; ಊಜ್; ಊಟ್; ಊಡ್; ಊದ್; ಊರ್; ಊಸು; ಊಪಿಪು; ಎಕ್ಕ್; ಎಕ್ಕರ್; ಎಕ್ಕರಿಪು; ಎಕ್ಕಲ್; ಎಕ್ಕ್ಯಾ; ಎಗಿ; ಎಚ್ಚ್; ಎಟ್ಟ್; ಎಡಂಕ್; ಎಡ್ಪ್; ಎಣ್ಣ್; ಎತ್ತ್; ಎದ್‌ಪು; ಎದಿ; ಎದ್ರೊಂಣ್; ಎದ್ಟ್; ಎನ್ಸ್; ಎಬ್ಬೆರ್; ಎಯಿ; ಎರಗ್; ಎರಿ; ಎರ್ಕ್; ಎರ್ಕಾ; ಎಳಗ್; ಏಂಗ್; ಏತೋ; ಏಪು; ಏರ್; ಏರಾ; ಏರ್ಪು; ಏರ್ಸಾ; ಏಲ್; ಏಲ್ಪು; ಏಸ್; ಐರ್; ಒಂಗೇರ್; ಒಂಚಿಪು; ಒಂದ್; ಒಂಬ್; ಒಕ್ಕ್; ಒಕ್ಕಟ್ಟ್; ಒಕ್ಕೊವು; ಒಚ್ಚ್; ಒಚ್ಚಾ; ಒಟಾಯಿಸ್; ಒಟು; ಒಟ್ಟ್; ಒಡ್‌ಪು; ಒಡಕ್; ಒಡಿ; ಒಡಿಪ್ಪು; ಒಡೆ; ಒಡೆಪ್; ಒಡ್ಡ್; ಒತ್ತ್; ಒತ್ತೊಣ್; ಒದಗ್; ಒದರ್; ಒದ್ದಾಡ್; ಒಪ್ಪ್; ಒಪ್ಪಿಪು; ಒಯಲ್; ಒಯಿಸ್; ಒಯ್ತಡಕ್; ಒಯ್ತರ್; ಒರಂಟ್; ಒರಗ್; ಒರಟ್; ಒರದಾಡ್; ಒರಿ; ಒರಿಪು; ಒರುಂಗು; ಒರೆಂಕ್; ಒರೆಕ್ಕ್; ಒರೆಗ್; ಒರೆಪ್ಪು; ಒರೆಸ್; ಒರ್ಗ್; ಒರ್ಣಿಪು; ಒರ್ದ್; ಒರ್ದಾ; ಒರ್ಮೆಯಿಪು; ಒರ್ಲ್; ಒಲಗ್; ಒಲಿ; ಒಲಿಪು; ಒಲುಂಗು; ಒಲೆಗ್; ಒಸರ್; ಒಳ್; ಒಳಂಗ್; ಒಳೆಂದ್; ಒಳೆಪ್; ಓಂಗ್; ಓಂಗೆರ್; ಓಂಗೆಲ್; ಓಕೇನ್; ಓಕೊಣ್; ಓಡ್; ಓದ್; ಓರ್; ಓಲ್‌ಂಗ್; ಓಲಯಿಪು; ಕಂಟ್ಯು; ಕಂಡ್; ಕಂಡಿಪ್ಪು; ಕಂಡೆರ್; ಕಂಡ್ಯು; ಕಂತ್; ಕಂದ್; ಕಂಪಿಪು; ಕಕ್ಕ್; ಕಚ್ಚ್; ಕಜೆರ್; ಕಜ್ಜೆರ್; ಕಟ್ಟ್; ಕಡಪು; ಕಡಪುಡು; ಕಡರ್; ಕಡಿಪು; ಕಡುಂಬರ್; ಕಡೆ; ಕಡೆಂಚ್; ಕಡೆಪ್ಪು; ಕಡೆಸ್; ಕಡ್ಪು; ಕಣ್ಮಲೆ; ಕತ್ತೆರ್ಪ್; ಕದೆಲ್; ಕದೆಲ್ಪು; ಕನರ್; ಕನಿ; ಕನೆಲ್; ಕಬರ್; ಕಬಿ; ಕಬಿಡ್; ಕರ್‌ಂಟ್; ಕರಂಟ್; ಕರಂಬ್; ಕರಗ್; ಕರಾ; ಕರಿ; ಕರಿಪು; ಕರೆಂಚ್; ಕರೆಲ್; ಕರ್ಗ್; ಕಲಂಬು; ಕಲಡ್; ಕಲಪು; ಕಲೆ; ಕಲೆಂಕ್; ಕಲ್ಕ್; ಕಲ್ಪು; ಕವುಂಪು; ಕಸ್ಕ್; ಕಳಂಕ್; ಕಳೆ; ಕಾಂಕರಿಪು; ಕಾಣ್; ಕಾದ್; ಕಾಪಾಡ್; ಕಾಪು; ಕಾಯ್; ಕಾಯ್ಪು; ಕಾರ್; ಕಿಚಿಕುಲ್; ಕಿತ್ತ್; ಕಿನ್ಕ್; ಕಿರ್‌ಂಬು; ಕಿರೆಂಚ್; ಕಿರೆಜ್; ಕಿರೆಪು; ಕಿರೆಸ್; ಕಿಲೆಂಬ್; ಕಿಲೆಕ್; ಕಿಲೆಪು; ಕೀತ್; ಕೀರ್; ಕೀಯೊರ್ತ್ತು; ಕೀಸ್; ಕುಂಟ್; ಕುಂದ್; ಕುಂಪು; ಕುಂಬರ್; ಕುಗ್ಗ್; ಕುಚ್ಚ್; ಕುಚ್ಚಣಿಪು; ಕುಜಪು; ಕುಜ್ಯಾರಿಪು; ಕುಟ್ಟ್; ಕುಡ್ಚ್; ಕುಡ್ಪ್; ಕುಣಿಪು; ಕುತ್ತ್; ಕುತ್ತರ್; ಕುತ್ತು; ಕುದುಪ್; ಕುದುರ್; ಕುದ್ಪು; ಕುಮೆ; ಕುಯಿಂತರ್; ಕುಯಿಂಪು; ಕುಯಿಲ್; ಕುರಿ; ಕುರುಂಚ್; ಕುರುಂಟ್; ಕುರೆ; ಕುರ್ಕ್; ಕುರ್ಲ್; ಕುಲಿಟಾ; ಕುಲೆಟೋ; ಕುಲ್ಲು; ಕುಸಿಪ್; ಕುಸ್ಕ್; ಕುಳಿ; ಕುಳುಂಕ್; ಕುಳ್ಪು; ಕುಳ್ಳ್; ಕೂಂಕ್; ಕೂಂಟ್; ಕೂಂತ್; ಕೂಗ್; ಕೂಟ್; ಕೂಡ್; ಕೂಡ್ಸಾ; ಕೂರ್; ಕೂಲಿಯಾ; ಕೂಲ್ಯಾ; ಕೆಂಜರ್; ಕೆಕ್ಕರಿಪು; ಕೆಜಕ್; ಕೆಜಲ್; ಕೆಟ್ಟ್; ಕೆಡಗ್; ಕೆಣಕ್; ಕೆಣಿ; ಕೆಣಿಪ್ಪು; ಕೆತ್ತ್; ಕೆತ್ತರ್; ಕೆದಂಕ್; ಕೆದರ್; ಕೆರ್; ಕೆರಪಾ; ಕೆರಲ್; ಕೆರೆಪ್; ಕೆರೆಸ್; ಕೆರ್ಪು; ಕೆಲೆಕ್; ಕೆಲೆಪು; ಕೆಸರ್; ಕೆಸರಿಪು; ಕೇಂಕ್; ಕೇಣ್; ಕೈಪು; ಕೊಂಕ್; ಕೊಂಡ್; ಕೊಂಡರ್; ಕೊಂಡಾಡ್; ಕೊಂಡು; ಕೊಕ್ಕೆರ್; ಕೊಚ್ಚ್; ಕೊಜಪು; ಕೊಜಲ್; ಕೊಟ್ಟ್; ಕೊಡಪು; ಕೊಡಿಪು; ಕೊಡ್ಪ್;

ಕೊಣ್; ಕೊದಿ; ಕೊದಿಪಾ; ಕೊದಿಪು; ಕೊನರ್; ಕೊಯಿ; ಕೊರ್; ಕೊರಗ್; ಕೊರಜ್; ಕೊರು; ಕೊರೆ; ಕೊರೆಪ್; ಕೊಲ್; ಕೊಲ್ಚ್; ಕೊಲ್ಪ್; ಕೊಳ್; ಕೊಳ್ಪು; ಕೋಂಟ್; ಕೋಪು; ಕೋರ್; ಕೌಂಟ್; ಕೌಂಪ್; ಕ್ಷಮಿಪು; ಗಗ್ಗಿಲ್; ಗಚ್ಚ್; ಗಜಿಲ್; ಗಜೆಲ್; ಗಜ್ಜೆರ್; ಗಟ್ಯ್; ಗಡಿಪ್; ಗದ್ಕ್; ಗದ್ದ್; ಗದ್ದಾ; ಗಮನಿಪು; ಗಮಸ್; ಗಮೆ; ಗರಡ್; ಗರಿ; ಗರಿಪು; ಗರ್ಪು; ಗಳಸ್; ಗಾಡಿಪು; ಗಾರ್; ಗಾಳಿಪು; ಗಿಚ್ಚ್; ಗಿಡ್ಂಗ್; ಗಿಡ್ಂಬು; ಗಿಡಪು; ಗಿಡರ್; ಗಿಡಾ; ಗಿಡಿ; ಗಿಡಿಪು; ಗಿಡೆರ್; ಗಿದ್‌ರ್; ಗಿಳಿ; ಗಿರ್ಪ್; ಗೀಚ್; ಗೀರ್; ಗೀಸ್; ಗುಣಿಪು; ಗುದ್ದ್; ಗುದ್ದೋಣ್; ಗುಪ್ಪು; ಗುಮೆಲ್; ಗುಮ್ಮು; ಗುರೆಪು; ಗುರೇಟ್; ಗುರ್ಕಾಯಿಸ್; ಗುರ್ಕುಟ್ಟ್; ಗೂಚ್; ಗೂಜ್; ಗೂರ್; ಗೂಸ್; ಗೆಂದ್; ಗೆಜರ್; ಗೆಜಲ್; ಗೆಣಿಪು; ಗೆದಂಗ್; ಗೆದರ್; ಗೆನಿಪು; ಗೆಪ್ಪು; ಗೆಬ್ಬ್; ಗೆಬ್ಬಟ್ಟ್; ಗೆರ್ಪ್; ಗೆಲ್ಲ್; ಗೊದ್ದ್; ಗೊಬ್ಬ್; ಗೋ; ಗೋಡ್; ಗೋಡಿಪು; ಗೋರು; ಗ್ರೆಯಿಪು; ಚಂಗ್; ಚದಿಪು; ಚದುರ್; ಚಪ್ಪರಿಪು; ಚಾಂಬ್; ಚಿಗುರ್; ಚಿಮುಂಟ್; ಚಿರ್ಂಟ್; ಚಿಲ್ಕ್; ಚಿಲ್ಲ್; ಚೀಂಟ್; ಚೀರ್; ಚುಚ್ಚ್; ಚೆಗ್‌ರ್; ಚೆಟ್ಟ್; ಚೆಲ್ಲ್; ಚೇಪು; ಚೈ; ಚೊಟ್ಟ್; ಚೊರಿಪು; ಚೌರ್; ಛದಿಪು; ಜಗಿ; ಜಗ್ಗ್; ಜಜ್ಜ್; ಜಡಿ; ಜನಿಪು; ಜಪುಡು; ಜಪ್ಪು; ಜಯಿಪು; ಜರಗ್; ಜರಿ; ಜರ್ಪ್; ಜಾಡ್; ಜಾಪು; ಜಾರ್; ಜಾಲಾಡ್; ಜಿಗುಂಟ್; ಜೀಡ್ಡ್; ಜೀರ್; ಜೆಕ್ಕ್; ಜೆನಿಪು; ಜೆಪಿಪು; ಜೆಪುಡು; ಜೆಪ್ಪು; ಜೆರಿ; ಜೆಸೊನು; ಜೇರ್; ಜೇರ್ಪು; ಜೊರಿಪು; ಜೊಲುಂಕ್; ಜೋಡಾ; ಜೋಡಿಪು; ಜೋಲು; ಡಂಗ್; ಡಕ್ಕ್; ಡೊಂಕ್; ತಂಗ್; ತಗ್ಗ್; ತಜೆಪು; ತಟಕ್; ತಟ್ಟ್; ತಡಪಟ್ಟ್ರಡೆ; ತಡೆಪು; ತಣಿ; ತಣಿಪ್; ತದೆಪ್; ತಪ್ಪಾವೋಣ್; ತಪ್ಪು; ತಪ್ಪುಡ್; ತಬಕ್; ತಬೆಲ್; ತಬ್ಬ್; ತಮೆಪು; ತಮೆಲ್; ತಯ್; ತಯಿರ್; ತರ್ಂಟ್; ತರಿ; ತರಿಪು; ತರೆಪು; ತರೆಪುಡ್; ತಕೋರ್ಣ್; ತರ್ಪು; ತಲಂಕ್; ತಲಪು; ತಲಿಪು; ತಲೆಪು; ತಲ್ಕ್; ತಲ್ಪು; ತವುಂಕ್; ತಳಂಕ್; ತಳಿಪು; ತಳೆಪು; ತಳ್ಕ್; ತಳ್ಪು; ತಳ್ಳ್; ತಾಂಕ್; ತಾಂಗ್; ತಾಂಟ್; ತಾಗ್; ತಾಡ್; ತಾರ್; ತಾರ್ಪು; ತಾಲ್; ತಾಳ್; ತಿಕ್ಕ್; ತಿಕ್ಕಾ; ತಿಗ್‌ರ್; ತಿಗ್‌ರ್ಪು; ತಿಗಿಪು; ತಿದ್ದ್; ತಿನ್; ತಿಮುಕ್; ತಿರ್ಗ್; ತಿರಿಪ್; ತಿರ್ಗ್; ತಿರ್ದ್; ತೀಂಟ್; ತೀಂಪು; ತೀರ್; ತೀರಿಸಾ; ತೀರ್ಪ್; ತುಂಡರಿಪು; ತುಂಬ್; ತುಂಬೋಣ್; ತುಚ್ಚ್; ತುಡಿಪು; ತುಡೆಂಗ್; ತುಡೆಪ್; ತುತ್ತ್; ತುಯಲ್; ತುಯಿಂಪು; ತುರ್ಂಬು; ತುರಿಪ್; ತುರ್ಯ್; ತುರ್ಕ್; ತುಲ್; ತುಳ್; ತುಳಂಕ್; ತುಳಿಪು; ತುಳ್ಳ್; ತೂ; ತೂಂಕು; ತೂಂದ್; ತೂಕ್; ತೂಗ್; ತೂಪು; ತೂವೊಣ್; ತೆಕ್ಕ್; ತೆಕ್ಕಾ; ತೆಗರ್; ತೆಗಲ್; ತೆಗುಳ್; ತೆಟ್ಟ್; ತೆಟ್ಟಾ; ತೆಡಿ; ತೆಡಿಪು; ತೆತ್ತ್; ತೆರಕ್; ತೆರಿ; ತೆರಿಪಾ; ತೆರಿಯೋಣ್; ತೆರ್ಪು; ತೆಲಪಾ; ತೆಲಿ; ತೆಲ್ಪು; ತೆಲ್ಲ್; ತೆಳಿ; ತೆಳಿಪು; ತೆಳ್ಳ್; ತಾಮಕ್; ತೇಂಗ್; ತೇಗ್; ತೇಜ್; ತೇಪು; ತೇಲ್; ತೈ; ತೈರ್; ತೊಕ್ಕ್; ತೊಕ್ಕಾ; ತೊಟ್ಟ್; ತೊಡಂಕ್; ತೊಡಂಗ್; ತೊಡೆಪು; ತೊಯ್ಪು; ತೊರಂಕ್; ತೊರಪು; ತೊರಲ್ಪು; ತೊರಿಪು; ತೊರ್ಕ್; ತೊರ್ಪು; ತೊರ್ಬು; ತೊಲಿಪು; ತೊಳಿಪು; ತೋಜ್; ತೋಡ್; ತೋರು; ತೌರ್; ದಂಕ್; ದಂಗ್; ದಂಟ್; ದಂಡ್; ದಂಡಿ; ದಂಡಿಪು; ದಂಡ್ಯಾ; ದಕ್ಕ್; ದಕ್ಕಾವೊಣ್; ದಟ್ಟ್; ದಡಿಪು; ದಣಿ; ದಪ್ಪು; ದಬಾಯಿಸ್; ದರಿ; ದರಿಪು; ದರ್ಪು; ದಲ್ಲಿ; ದಾಂಟ್;

ದಾಂಪು; ದಾನ್; ದಾಳಿಪು; ದಿಂಗ್; ದಿಂಜ್; ದಿಮಿಕುಟ್ಟು; ದೀ; ದೀವೊಣ್; ದುಂಬರಿಪು; ದುಕ್ಕಿಪು; ದುಡಿ; ದುಡುಕು; ದುನಿಪು; ದೂಂಕು; ದೂರು; ದೂಸ್; ದೆಂಗ್; ದೆಕ್ಕ್; ದೆತೊನು; ದೆಪ್ಪು; ದೆರ್ಪು; ದೆಸೊನು; ದೇರ್; ದೊಂಕ್; ದೊಗ್ಗು; ದೊಡಿಪ್; ದೊರಕ್; ದೊರಿಪು; ದೊಲಂಕ್ಬೊದ್; ನಂದ್; ನಂಬ್; ನಂಬೊಣ್; ನಕೆರ್; ನಕ್ಕ್; ನಚ್ಚಬೆನ್; ನಟ್ಟ್; ನಡಗ್; ನಡಪು; ನಡಪುಡು; ನನೆ; ನನೆಪು; ನರಂಗ್; ನರಕ್; ನರಿ; ನರೆ; ನರ್ಗ್; ನಲಗ್; ನಲಿಪು; ನಲ್ಪು; ನವುಂಟ್; ನಸಿಪು; ನಳಿ; ನಾಚ್; ನಾಟ್; ನಾಡ್; ನಾಡೊಣ್; ನಾಣ್; ನಾದ್; ನಾರ್; ನಿಂಗ್; ನಿಂಜ್; ನಿಂದಿಪು; ನಿಗರ್; ನಿಗಿಪು; ನಿಗುರ್; ನಿಗ್ಗ್; ನಿದೆ; ನಿದೆರ್; ನಿದೆರ್ಪು; ನಿದ್ರೆಡ್; ನಿನೆ; ನಿನೆಪು; ನಿರೆ; ನಿಲೆಪು; ನಿಲ್ಕ್; ನಿವಾಳಿಪು; ನೀಂಟ್; ನೀಂದ್; ನೀಕ್; ನೀಡ್; ನುಂಗ್; ನುಗಿ; ನುಗುರ್; ನುಗುರ್ಪು; ನುಗ್ಗು; ನುಚ್; ನುಡಿ; ನುಪ್ಪು; ನುರಿ; ನುರ್ಕ್; ನುರ್ಗ್; ನುರ್ಪ್; ನುಲ್ಲ್; ನೂಂಕ್; ನೂಕ್; ನೂಪು; ನೂರ್; ನೂರ್ಪುಡ್ಬೂಳು; ನೆಗಪು; ನೆಗರ್; ನೆಗರ್ಪು; ನೆಡಿ; ನೆನೆಪು; ನೆಮ್; ನೆಯಿ; ನೆಯಿಪು; ನೆಯಿಪೋ; ನೆರ್; ನೆರಿ; ನೆರೆಪು; ನೇಲ್; ನೇಲ್ಪು; ನೈ; ನೊಕ್ಕ್; ನೊಚ್ಚೊಣು; ನೊಡಿ; ನೋಚ್; ನೋದ್; ನೋಪು; ಪಂದ್; ಪಗಪು; ಪಗರ್; ಪಗಿಪು; ಪಟ್ಟ್; ಪಡಂಬ್; ಪಡಪು; ಪಡೆ; ಪಣ್; ಪಣೊಣ್; ಪತ್ತ್; ಪತ್ತೊಣ್; ಪದೆಪು; ಪನಿಪು; ಪಯ್; ಪರಂಗ್; ಪರಂಟ್; ಪರಂದ್; ಪರಡ್; ಪರತರ್; ಪರಪು; ಪರಿಪು; ಪರೆಂಕ್; ಪರೆಂಚ್; ಪರ್ಪ್; ಪರ್ಬ್; ಪರ್ಲ್; ಪಲಿಪು; ಪಳೆಂಗ್; ಪಸರ್; ಪಾಂಬು; ಪಾಡ್; ಪಾಡೋಣ್; ಪಾತೆರ್; ಪಾಪು; ಪಾರ್; ಪಾಲಿಪು; ಪಾಸ್; ಪಿಜಂಕ್; ಪಿಜೆಂಟ್; ಪಿಜಿಡ್; ಪಿಜಿಪು; ಪಿಜಿರ್; ಪಿಜೆಂಕ್; ಪಿಡೆಂಕ್; ಪಿದಡ್; ಪಿನ್; ಪಿರಿ; ಪಿರೆಸ್; ಪಿಸಿಕ್; ಪಿಸ್ಕ್; ಪೀಂಕ್; ಪೀಂಟ್; ಪೀಪ್; ಪೀರ್; ಪುಂಟ್; ಪುಂಡಿಪು; ಪುಕ್ಲಾಯಿಸ್; ಪುಗರ್; ಪುಗೆಪು; ಪುಟ್ಟ್; ಪುಡಪು; ಪುಡೆಂಕ್; ಪುಡೆಪು; ಪುಡೆರ್; ಪುಡ್ಯಾಡ್; ಪುಣೆ; ಪುಣೆಪು; ಪುದ್ದೆಪು; ಪುಯ್ಯು; ಪುರ್ಂಚ್; ಪುರಿಂಚ್; ಪುರಿಪು; ಪುರುಂಗು; ಪುರೆ; ಪುರೆಂಕ್; ಪುರೆಡ್; ಪುರೆಲ್; ಪುರ್ಕ್; ಪುಲರ್; ಪುಳಿಪು; ಪೂಂಟ್; ಪೂಜ್; ಪೂಟ್; ಪೂಪು; ಪೂಳು; ಪೆಜಂಕ್; ಪೆಜ್ಜ್; ಪೆದ್ದ್; ಪೆದ್ಪಾ; ಪೆರೆ; ಪೆರ್ಚ್; ಪೆರ್ಪು; ಪೇಸ್; ಪೊಂಗ್; ಪೊಕ್ಕ್; ಪೊಗ್ಗ್; ಪೊಜಿಲ್; ಪೊಜೆಂಕ್; ಪೊಡೆಪು; ಪೊಡೆರ್; ಪೊತ್ತ್; ಪೊದರ್ಪ್; ಪೊದಿ; ಪೊದುಪ್ಪು; ಪೊದೆಪ್; ಪೊದ್ದು; ಪೊಯ್; ಪೊಯಿಲ್; ಪೊರ್ಂಬು; ಪೊರಲ್ಪು; ಪೊರಿ; ಪೊರೆಪು; ಪೊರ್ದ್; ಪೊಲಿಪು; ಪೊಲ್ಲ್; ಪೊಸುಡು; ಪೋ; ಪೋಂಟ್; ಪೋಟ್; ಪೋಡಿಪು; ಪೋರ್; ಫಲಿಪು; ಬಂದ್ಯು; ಬಗೆ; ಬಗ್ಗ್; ಬಚ್ಚ್; ಬಡತ್; ಬಡಪು; ಬಡಾವು; ಬತ್ತ್; ಬದ್ಕ್; ಬದಲ್; ಬದೆಂಕ್; ಬಮ್ಮನಿಯು; ಬಯಕ್; ಬಯ್ಯು; ಬರ್; ಬರಂಟ್; ಬರಟ್ಟ್; ಬರನ್ಯು; ಬರೆ; ಬರ್ಚ್; ಬರ್ಜ್; ಬರ್ದ್ಂಕ್; ಬರ್ಪು; ಬಲಿ; ಬಲಿಪ್; ಬಲಿರ್; ಬಲೆಪು; ಬಲ್ಮನಿಪು; ಬಲ್ಲಿ; ಬಳಕ್; ಬಳಪು; ಬಳಿ; ಬಾಂಗ್; ಬಾಗಿಪ್ಪು; ಬಾಜ್; ಬಾಡ್; ಬಾಪು; ಬಾಮಿ; ಬಾರ್; ಬಾಳ್; ಬಿಕ್ಕ್; ಬಿಗಿಪು; ಬಿಚ್ಚ್; ಬಿದ್ರ್; ಬಿರಸ್; ಬಿರಾ; ಬಿರಿ; ಬಿರೆ; ಬಿರ್ಕ್; ಬಿಸರ್; ಬಿಸರಿಪ್ಪು;

ಬೀಂಗ್; ಬೀಗ್; ಬೀಜ್; ಬೀರ್; ಬೀಸ್; ಬುಗಿಳ್; ಬುಟ್ಟ್; ಬುಡು; ಬುಳೆ; ಬುಳೋ; ಬುಳ್ಪು; ಬುಳ್ಳ್; ಬೂಟ್; ಬೂರ್; ಬೂಳು; ಬೆಂಗ್; ಬೆಂಚ್; ಬೆಂಬು; ಬೆಕ್ಕಸ್; ಬೆಗಪು; ಬೆಗರ್; ಬೆಡಂಗ್; ಬೆತ್ತ್; ಬೆದ್‌ರ್; ಬೆದಂಕ್; ಬೆದಿ; ಬೆನ್; ಬೆಯ್; ಬೆರಸ್ ಬೆರಿ; ಬೆರಿಯತ್; ಬೆರ್ಚ್; ಬೆಸರ್; ಬೆಸೆ; ಬೆಳಗ್; ಬೇಡ್; ಬೇಪು; ಬೇರ್; ಬೇರ್ಪು; ಬೈ; ಬೊಂಕೆಲ್; ಬೊಂಗ್; ಬೊಟ್ಟ್; ಬೊಡಿ; ಬೊರಿ; ಬೊಲಂಬರ್; ಬೊಲ್ಚ್; ಬೊಳಕ್; ಬೊಳಿ; ಬೊಳ್ಜ್; ಬೋಂಕ್; ಬೋರು; ಬೋಳಿಸ್; ಬೋಳು; ಬ್ರಮಿಪು; ಭಜಿಪು; ಮಂಗಟೋ; ಮಂತ್ರಿಪು; ಮಗ್‌ಪು; ಮಗುರ್; ಮಗ್ಪು; ಮಡಗ್; ಮಡಿ; ಮಡಿಪು; ಮಣ್ಪು; ಮದಪು; ಮದೆಪು; ಮನಿಪು; ಮನ್ಯು; ಮಯಕ್; ಮಯಲ್; ಮಯ್ಪು; ಮರಪು; ಮರ್ಚ್; ಮರ್ಲ್; ಮಲೆ; ಮಸಿ; ಮಸ್ಕ್; ಮಲ್ಪು; ಮಾಂಕ್; ಮಾಂದ್; ಮಾಂಪು; ಮಾಜ್; ಮಾಣಾ; ಮಾತ್; ಮಾದ್; ಮಾನಿಪು; ಮಾಪು; ಮಾಯು; ಮಾರ್; ಮಾಲ್; ಮಾಸ್; ಮಿಂಜ್; ಮಿಕ್ಕ್; ಮಿಗಿಪು; ಮಿಗಿಲ್; ಮಿತ್ತರ್; ಮಿದಿ; ಮಿನಕ್/ಮಿನ್ಕ್; ಮಿಸ್ಕ್; ಮೀ; ಮೀಂದ್; ಮೀಟ್; ಮೀರ್; ಮುಂಗುಡು; ಮುಕುಡು; ಮುಕುರು; ಮುಕ್ಕ್; ಮುಕ್ಕುರು; ಮುಕ್ಕುಳಿಪು; ಮುಗಿ; ಮುಗುರ್; ಮುಗುರ್ಪು; ಮುಚ್ಚ್; ಮುಜಡ್; ಮುಟ್ಟ್; ಮುಡಿಪು; ಮುಡೆ; ಮುಡ್ಪ್; ಮುಣುಕ್/ಮುಣ್ಕ್; ಮುತ್ತ್; ಮುತ್ತುರು; ಮುತ್ತೆರ್; ನುದಡ್; ಮುದುರ್; ಮುದ್ರ್; ಮುನಿ; ಮುಯ್; ಮುಯಿ; ಮುರಿ; ಮುರಿಯೆಡ್; ಮುರುಂಕ್; ಮುರುಂಗು; ಮುರುಂಚ್; ಮುರುಂಟ್; ಮುರೆಡ್; ಮುರೆಪು; ಮುರೆಲ್; ಮುರೆಸ್; ಮುರ್ಕ್; ಮುಲ್ಲು; ಮುಲ್ಲಾವು; ಮುಳಪ್; ಮುಳುಂಕ್; ಮುಳೆಪ್; ಮುಳ್ಕ್; ಮುಳ್ಳು; ಮೂಂಜ್; ಮೂಡ್; ಮೂರ್; ಮೂಸ್; ಮೆಂಚ್; ಮೆಚ್ಚ್; ಮೆತ್ತ್; ಮೆದಿ; ಮೆದ್ಕ್; ಮೆದ್ದ್; ಮೆದ್ಯು; ಮೆನಿಪ್ಪು; ಮೆನ್ಸ್; ಮೆಯ್ಪು; ಮೆರೆ; ಮೆರ್ಪು; ಮೆಲಿ; ಮೇ; ಮೇಡ್; ಮೈಕ್; ಮೈಪ್; ಮೊಗಪು; ಮೊಜೆಕ್; ಮೊಟ್ಟ್; ಮೊಡಂಕ್; ಮೊರೆ; ಮೊರೆಡ್; ಮೋದ್; ಯೇಜಿಪು; ರಂದ್; ರಕ್ಷಿಪು; ರಟ್ಟ್; ರತಿಪು; ರಾಪ್; ರುಂಬು; ರೆಂಕ್; ರೆಂಜ್; ರೇಗ್; ರೈಸ್; ಲಕ್ಕ್; ಲಟ್ಟ್; ಲಪ್ಪು; ಲಯಿಮು; ಲಾಗ್; ಲಾಯ್ಪು; ಲೂಟ್; ಲೆಪ್; ಲೈಪು; ವಯಲ್; ವಯಿಸ್; ವಿಚಾರಿಪು; ಶಪಿಪು; ಸಂದ್; ಸಂದಿಪು; ಸಜಪು; ಸಡಿಲ್; ಸಣಿಪು; ಸನಿಪು; ಸಬಿಪು; ಸಮೆ; ಸಮೆಲ್; ಸಯಿ; ಸರ್ಕ್; ಸಲ್ಲ್; ಸವುರ್; ಸಾಂಕ್; ಸಾಗ್; ಸಾರ್; ಸಾರೊನು; ಸಿಂತಿಪು; ಸಿಕೆಪ್; ಸಿಕ್ಕ್; ಸಿಗ್‌ರ್; ಸಿಗ್‌ರ್ಪು; ಸಿಡಕ್; ಸಿತ್ತ್; ಸಿನ್; ಸಿರ್‌ಂಟ್; ಸಿರ್ಕ್; ಸಿರ್ಕಟ್ಟ್; ಸಿರ್ಗ್; ಸೀಮಟ್; ಸೀಂಪ್; ಸೀನ್; ಸೀರ್; ಸಿಳ್; ಸುಂದ್; ಸುಚ್ಚ್; ಸುಡ್; ಸುಣಿಪ್ಪು; ಸುತ್ತ್; ಸುಯಿಂಪ್; ಸುರಿ; ಸುರುಂಟ್; ಸುಳಿ; ಸೂ; ಸೂಮಕ್; ಸೂಡು; ಸೆಟ್ಟ್; ಸೆಡಿ; ಸೆದ್ತರ್; ಸೆಣಮ್ಸೆರಿ; ಸೆಲಿ; ಸೆಳೆ; ಸೇಂಕ್; ಸೇರ್; ಸೈ; ಸೈರ್; ಸೊಟ್; ಸೊಣೆ; ಸೊಯ್ಪು; ಸೊರಿಯು; ಸೊರ್ಕ್; ಸೊಲಿಪು; ಸೊಲ್ಮಿಯು; ಸೊಲ್ಲ್; ಸೋಂಕ್; ಸೋಂಟ್ ಸೋಜ್; ಸೋಪು; ಸೋಲ್; ಹಚ್ಚ್; ಹಜಪು; ಹಮೆಪು; ಹಮೆಲ್; ಹಾಕ್; ಹಾಸ್; ಹೀಂಪ್; ಹೂ; ಹೆಟ್ಟ್; ಹೆರಪು; ಹೆರ್ಪು; ಹೇಸ್; ಹೇಸಿಪು; ಹೈರ್; ಹೊಂದ್; ಹೊಯ್ಪು; ಳಕ್ಕ್;

ಅವ್ಯಯಲು

ವಾ ಅರ್ತೊಡ್‌ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಯನ್ ಪಡೆಯಂದೆ ಒಂಜೇ ರೂಪೊಡಿಪ್ಪುನ (ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಲೆಡ್ದ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆವಂದಿನ) ಪದಲೆನ್ 'ಅವ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅವ್ಯಯಲೆಡ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ಅವ್ಯಯ, ಅನುಕರಣ ಅವ್ಯಯ, ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯ, ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ, ಅವಧಾರಣಾರ್ಥ ಅವ್ಯಯ, ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ ಅವ್ಯಯ, ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯ ಬೊಕ್ಕ ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ ಅಂದ್ ಪಾಕ ಬಗೆಲುಂಡು.

1. ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ ಅವ್ಯಯ

ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆತಿನ ರೀತಿನ್ ಪನ್ಪುನ ಅವ್ಯಯನ್ 'ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ ಅವ್ಯಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಉಂದೆನ್ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ಅವ್ಯಯ'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಉದಾ: ಎಡ್ಡೆಡ್, ತಟ್ಟನೆ, ಫಕ್ಕನೆ, ಪೊಕ್ಕಡೆ, ಮೆಲ್ಲೊನೆ, ಅಂಚನೆ, ಇಂಚನೆ, ಎಂಚ, ನಂತ್ರ, ಬೊಕ್ಕ, ಕೂಡ್ಲೆ, ಸುತ್ತಲಾ, ಬೆಪ್ಪನೆ, ನನ, ಬೆತ್, ಮನಿಪಂದೆ ರಪಕ್ಕ, ಒಟ್ಟುಗ್, ಎದುರ್, ಪಿರ, ಮಿತ್ತ್, ತಿರ್ತ್ ಇತ್ಯಾದಿ

2. ಅನುಕರಣ ಅವ್ಯಯ

ಅರ್ತೊದಾಂತೆ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷಣೊಲೆನ್ ಕುಡ ಕುಡ ಅನುಕರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪುನ ಪದೊನ್ 'ಅನುಕರಣ ಅವ್ಯಯ'.ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಕುರುಕುರು, ಕಿರಿಕಿರಿ, ಬುಜುಬುಜು, ಪಳಪಳ, ಬಕಬಕ, ಬುಡುಬುಡು, ಧಗಧಗ, ಪಟಪಟ, ಪರಪರ, ಸರಸರ, ರಣರಣ, ರಪರಪ ಇತ್ಯಾದಿ.

3. ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯ

ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಭಾವನೆಲೆನ್ ವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪುನಗ ಗಳಸುನ ಕೆಲವು ಅರ್ತ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅಬ್ಬಾ!, ಛೆ!, ಥೂ!, ಆಹಾ!, ಓಹೋ!, ಇತ್ಯಾದಿ.

4. ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ

ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಅಯಿಕ್ಲ ಪಾಕೊ ಪದೊಲು ಅತವಾ ವಾಕ್ಯಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಅತವಾ, ಅತ್ತಂದೆ,

ಆಂಡ, ಲಾ, ಬೊಕ್ಕ, ಊ, ನನ ಇತ್ಯಾದಿ.

5. ಅವಧಾರಣಾರ್ಥ ಅವ್ಯಯ

ಪಾಕ ವಸ್ತುಲೆಡ್ ಒಂಜೆನ್ ನಿಶ್ಚಯೊಡು ಪನ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಅವಧಾರಣಾರ್ಥ ಅವ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಆಯನೇ, ಆಲೇ, ಅಕುಲೇ, ಅವೇ, ಯಾನೇ, ಈಯೇ, ನಿಕುಲೇ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೂಲು ಕೊರ್ತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲೆಡ್ 'ಏ' ಪನ್ಪಿ ಅವ್ಯಯನ್ ಗಳಸ್‌ದೆರ್.

6. ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ

ಕ್ರಿಯಾಪದಲು ವಾಕ್ಯದ ಮಿತ್ತ್ ಪಡೆತಿನ ಅಧಿಕಾರೊನ್ ಅವ್ಯಯಲು ಪಡೆತ್ತೊಂದು ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ ತೆರಿಪಾವುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ: ಬೋಡು, ಇಜ್ಜಿ, ಇಯಾರು, ಇಯಾವು, ಯಾರು, ಅಂದ್,

7. ಕೃದಂತ ಅವ್ಯಯಲು

ಉಂದೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ನಾಮಪದ ಅಧ್ಯಾಯದ 'ಕೃದಂತ' ವಿಷಯೊನ್ ತೂಲೆ.

8. ತದ್ಧಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಲು

ಉಂದೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ನಾಮಪದ ಅಧ್ಯಾಯದ 'ತದ್ಧಿತಾಂತ' ವಿಷಯೊನ್ ತೂಲೆ.

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 7

ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ; ಭಿನ್ನಾರ್ಥಕ ಪದ; ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ; ದ್ವಿರುಕ್ತಿ; ಜೋಡಿನುಡಿ; ನುಡಿಗಟ್ಟು; ತತ್ಸಮ - ತದ್ಭವ, ದೇಶೀಯ; ಅನ್ಯದೇಶೀಯ

ಅ) ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು

ಉಚ್ಚಾರಣೆಡ್ ಬೇತೆ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ಅರ್ತೊನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅಂಗಲಾಚ್, ನಟ್ಟ್, ಬೇಡ್; ಅಂಗನೆ, ಪೊಣ್ಜೊವು; ಅಂಗರಕ್ಷಕೆ, ಡಲಾಯಿತೆ; ಚೊಂಟೆ, ಚೊಟ್ಟೆ; ಜಾಲ್, ಮಾಂದಿಲ್; ಅಂಗುಟೊ, ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟ್; ಅಂಜ್, ಪೊಡಿಪು; ಅಂಜೆಲೆ, ಪುಕ್ಕೆ; ನುರೆಕಾಯಿ, ನರ್ವೊಳು, ಮಡಿಕಾಯಿ; ಗೋಂಪೆ, ಪೆಂಗೆ, ಪೊಡಂಬೆ, ಮೂರ್ಖೆ, ಹೆಡ್ಡೆ; ತಿರ್ತ್, ಹಿತ್ತ್; ನಾಶೊ, ಹಾಳ್; ಹಾದ್ರೊ, ವ್ಯಭಿಚಾರೊ; ಗ್ರಾಮೊ, ಹಳ್ಳಿ; ವರದೆ, ವರ್ತಕೆ; ಆಯುಧೊ, ಹತ್ಯಾರ್; ಹತ್ತ್‌ಪಿಡಿ, ಲಡಾಯಿ; ಸಂಗಡಿಗೆ, ಹಂಗಾತೆ; ದೊಣ್ಣೆ, ಹಂದೆಲ್; ಸೆಮತ್ತಿಗೆ, ಸೇಮಂತಿಗೆ; ಸುಬಗೆ, ಸಜ್ಜನೆ; ಅಂದಾಜ್, ಸುಮಾರ್; ಸೀಕ್, ಕಾಯಿಲೆ, ಕುತ್ತೊ; ಸೀಂತ್ರಿ, ಕುತಂತ್ರಿ; ಸಾರ್ದೊ, ತಿತಿ; ಕೃಷಿ, ಸಾಗೊಲಿ; ತರೆ, ಮಂಡೆ; ಗೌರವ, ಸಮ್ಮಾನೊ; ಸಮಾದಿ, ಗೋರಿ; ಸಮಸ್ತೆರ್, ಮಾತೆಲ್ಲಾ; ಸಮಯೊ, ಕಾಲೊ; ಜ್ಞಾನೊ, ಸರವು; ಸರೀರೊ, ದೇಹ, ಮೈ; ಸರ್ತ, ನೇರ; ಸನ್ನಯೊ, ತಯಾರಿ; ಸಬಿ, ರುಚಿ; ಸಂಸಾರ, ಕುಟುಂಬ; ಸಂಪಯಿ, ಸಂಪಗೆ; ಸಂದೆಗ, ಸಂಸಯ, ಅನುಮಾನ; ಸಂಪತ್ತೆ, ಶ್ರೀಮಂತೆ; ಸಂಗ, ಸಹವಾಸ; ಸಂಗತಿ, ಸುದ್ದಿ; ಶ್ವಾಸೊ, ಉಸುಲ್; ಶೀಲ, ನಡತೆ; ಶಬ್ದೊ, ಪದೊ; ವ್ರತೊ. ನೇಮೊ; ದಾವೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯ; ವೀಳ್ಯ, ಬಚ್ಚಿರೆ; ಸೋಜಿಗ, ವಿಸ್ಮಯ; ನಾತೊ, ವಾಸನೆ; ವಾದೊ, ಚರ್ಚೆ; ಅಧೀನ, ವಶ; ವರೆ, ಮದ್ಮಾಯೆ; ಅಸೂಯೆ, ವರಂಟ್; ಕಂಜೂಸ್, ಕರ್‌ಪಟ್, ಪಿಟ್ಟಾಸಿ, ಪೀನಾರಿ, ಪಿಟ್ಟೆಲೆ, ಲೋಬಿ; ಲಗ್ನ, ಮದ್ಮೆ; ರೆಂಜೆ, ಬಕುಲ; ರವೆ, ಸಜ್ಜಿಗೆ; ರದ್ದ್, ವಜಯ; ರಗಳೆ, ಕಿರಿಕಿರಿ; ರಂಡೆ, ಮುಂಡೆ, ವಿಧವೆ; ಮಿತ್ಯೆ, ಸುಳ್ಳ್; ಲಳ್ಳಿ, ಡೆಂಜಿ; ಲಟ್ಟೆ, ಲಾಟಿ; ಮಾರಣ, ಹತ್ಯೆ; ಮನಿಪು, ಪಾತೆರು; ಬೋಗಿ, ಬೋವು; ಬೊರಿ, ಬೊಳಿ; ಬುಳಂತೆ, ಬೆಳ್ತಿಗೆ, ಬೊಲ್ದ್ ಅರಿ; ಬಂಡೆತಿ, ಬಾರ್ಯೆ, ಬುಡೆದಿ; ಬುಗ್ಗೆ, ಸೀಳ್; ಉಡಿಗಿರೆ, ಬಳುವಳಿ, ಕಾಣಿಕೆ; ಬಸ, ಶಕ್ತಿ, ತ್ರಾಣೊ; ಪೊಸಂಟೆ, ಪೊಸಬೆ; ಪೊದ್ದೆ, ನೆಂಟ, ಬಿನ್ನೆ; ಪೊಜೆಂಕ್, ಪಿಜಂಕ್, ಪೆಜೆಕ್; ಪೆದ್ದೊಲ್ತಿ, ಪೆದ್ಮೆದಿ; ಜಗತ್ತ್, ಪ್ರಪಂಚ, ಲೋಕ; ಪೆಂದ್ಯೆ, ಚೇರವು; ಪಟಿಕ್, ಪಡಿಕ್; ಪಿರಾಕ್, ಪ್ರಾಚೀನ; ನೋಪ್, ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್, ಹಾಕ್; ಕಾರಣ, ನಿಮಿತ್ತ; ಖಂಡಿತ, ನಿಗಂಟ್, ನಿಶ್ಚಯ;

ಉದ್ಯೋಗ, ಕಸುಬು, ನೌಕರಿ; ದಿಂಜ, ನಿಲ್ಕೆ, ಪಾಕೊ; ನಿಜ, ಸತ್ಯ; ನಿಂಗ್, ನುಂಗ್; ಗವುಂಡಿ, ದಾಸಿ; ನಿರ್ಣಯ, ನಿರ್ಧಾರ, ತೀರ್ಮಾನ; ನಾಲಗೆ, ನಾಲಾಯಿ; ದಿನೊ, ಪಗೆಲ್; ಕುಚ್ಚಿ, ಗೊಂಡೆ; ಗುಟ್ಟ್, ರಹಸ್ಯೊ; ಗಿಡೆಪು, ಗಿಡೆರ್; ಗೀಸ್, ಬೋಳ್ಸ್; ಗುಡಾರ, ಡೇರೆ; ಇರ್ಲ್, ರಾತ್ರೆ; ಪೊರ್ಲುಳ, ಸೋಲು; ನಕ್ಷತ್ರ, ಬೊಳ್ಳಿ; ಸರ್ಪೆ, ನಾಗೆ, ಮರಿ; ಆಕಾಸೊ, ಬಾನೊ; ಸಾಯಿಬೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನೆ; ಸಾದಗೊ, ಸಾಧನೆ; ಸಾಂಕ್, ಪೋಷಿಪು; ಅಡ್ಪಿಲ್, ಅಡಿಪ್ಪೆಲ್, ಅಡ್ಕಳ; ರೆಬೇಸ, ಅರೆಗಾಲೊ; ಆಪತ್ತ್, ವಿಪತ್ತ್; ಅಂಗತ್ನ್, ಆಸರ್, ದಾಹೊ, ಅಂಗನೀರ್, ಬಾಜೆಲ್; ಓಲಿಗೆ, ಓಲಿಪು; ತಾರ್ಕಣೆ, ಸಾಜೊ, ಒಲುಪೆ; ತಡಯ, ತಿರ್ತಡ್ಡೆ, ಸಡ್ಯ; ಪಿಡೆಂಕ್, ಪಿರೆಡ್, ಪುಡೆಕ್, ಪೊಡೆರ್; ಪೊಯ್ಯೆ, ಹೊಯಿಗೆ; ಒಡ್ತ, ಪೆಟ್ಟ್; ತಿನ್ಪೆಲೆ, ಬಂಜೆಲೆ, ಅಂಗೆಲೆ, ತಿಮ್ಮಾಂಡಿ, ಬಕಮಾರಿ, ಮುಕ್ಕಲೆ; ಹಗರ್, ಹೊಟ್ಟ್; ಪುಗರ್, ಪೊಗಳ್, ಸ್ತುತಿಪು, ಸುಗಿಪು; ಪೂವೊಳು, ಪೊಕ್ಕಳ್; ಒಂದಾಣಿಕೆ, ಒಂದಿಕೆ, ಒಗ್ಗಿ; ಅರ್ಗಿಲಿ, ಹೇಸ್; ಪೀ, ಮಲೊ; ಪುಕ್ಕೆ, ಅಂಜೆಲೆ, ಪಿಂಜರಿ, ಹೆಗ್ಮೆ; ಈಸ್, ಪಿರೆಸ್; ಅವುಂಟು, ಅಂಸಣಿ, ಅಂಸಾಂಡಿ, ಉರ್ಕಾಲ, ಕಡಮೆ; ಅಂಬಾಕಿಲ್, ಎಬ್ಬಾಕಿಲ್, ಆನೆ ಬಾಕಿಲ್; ಕುಡುವೆ, ಪೇನು; ಪುದರ್, ಪೇರ್; ಪೋಡಿಗೆ, ಬೆದ್‌ರ್, ಭಯೊ; ಜೇವು, ಪೊಣ್ಣು; ಭುಜೊ, ಪುಗೆಲ್; ಕೋರಿ, ಹೆಂಟೆ; ಒಡಇಲ್, ಓಡು; ತಂಕೊ, ತಿಗಲೆ; ಪಂತಿ, ಪಜಿರೆ, ಪುಲ್ಲು; ತಿರ್ಲ್, ಸಾರೊ, ಸತ್ವೊ; ಕತ್ತವು, ಪುರಿ, ಮಣಿಪು; ಗದ್ದಲ, ಗೌಜಿ; ಕೆಜಲ್, ಪುಡಿ; ಓಟೆಪುಳಿ, ಪುಣ್ಕೆಪುಳಿ; ನಾಡ್, ತದೆಪು; ಚಪ್ಪಟ್, ಚಲ್ಲ್; ಹಿಮೊ, ಮೈಂದ್; ತಣ್ಮೆನ, ದಿಡ್ಮೆನ, ಹಿತೊ; ಅಂಕೆ, ಪುಡು, ಹಿಡ್ತೊ; ಪೊಡಿ, ಹಿಟ್ಟ್; ಹಿಂಸೆ, ತೋದರೆ; ಪೆದಂಗದ, ಬೆತ್ತಡಿ, ಬೆರ್ತಡಿ; ಪಿಜಿರ್, ಮುಗುಡು; ಇಂಡಿ, ಪುಂಡಿ; ಇಂಗ್, ಹಿಂಗ್; ಉಚ್ಚು, ಸರ್ಪೆ, ಮರಿ, ನಾಗೆ; ಪಾಡ್, ಪೊಯ್, ಆಕ್; ಪರ್‌ಂಗ್, ಪಳಂಗ್, ಪುರುಂಗಾ; ಕುಲಿಟಾ, ಕೂಲ್ಯ, ಕುಲೆಟೊ; ಅರ್ಯನೊ, ಪರಾತ, ತಬುಕು, ಹರಿವಾಣೊ; ಪರ್ಕಟ್, ಪರ್ತೆಲ್; ಹರದೆ, ಬ್ಯಾರಿ, ವರ್ತಕೆ; ಪನಿ, ತಟ್ಟ್; ಗಡಿ, ಬಾಂದ್; ಕೂನಿ, ಕೊಲೆ, ಹತ್ಯೆ; ಕಪ್ಪೆಲ್, ಪಡವು; ಅರ್ಗಂಟ್, ರಂದ್, ಸಿದ್‌ಂಕ್; ಎದ್ಕೊಣ್ಮೆ, ಸ್ವಾಗತೊ; ಕನ, ಸ್ವಪ್ನೊ, ಕಣಬರಿ, ಕಣಬು; ಆಸ್ತಿ, ಸೊತ್ತ್; ಮೀಚಿಲ್, ಸ್ನಾನೊ, ಮಜ್ಜನೊ; ಒಡಿ, ಸೋಲ್; ಸೋಂಬೇರಿ, ಪೊರುಂಕೆ, ಉಂಡಾಡಿ; ಬಾಡ್, ಸಿರ್ಕ್;ಟೊಕ್ಕ, ನಡು, ಸೊಂಟೊ; ದಂಡ್, ತುರುಪು, ದಳೊ, ಪಡೆ, ಸೈನ್ಯೊ; ದಲಾಯಿತೆ, ಪಡೆಮಾನಿ, ಸಿಪಾಯಿ; ಇಂದುಪ್ಪು, ಸೈಂದುಪ್ಪು; ಸೇಮಂತಿಗೆ, ತೇಮತ್ತಿಗೆ; ಡಣ್ಣಾಯಿಕೆ, ದಳಪತಿ, ಸೇನಾಪತಿ; ಪಗೆ, ಮುಯಿ; ಒಸರ್, ಚಿಲಿಂಬಿ; ಪೊರ್‌ಂಬು, ಮುರೆಸ್; ಬೊಡ್ಡಿ, ಮಿಂಡಿ, ಲವುಡಿ, ಸೂಳೆ; ಅಮೆ, ತಲವು; ಲೊಟ್ಟೆ, ಮಿತ್ಯೆ, ಕಳು, ಲಾಟ್; ನವಾಬೆ, ಸುಲ್ತಾನೆ; ಸಲೀಸ್, ಸರಾಗ್, ಸುಲಬೊ; ಕೊಟ್ಟ್, ಗಿಡ್ಡಾ, ಸೊರಿಪು; ಸುಂದರೆ, ಸುಬಗೆ, ಸೊಬಗೆ, ಪೊರ್ಲೆ; ಮಂಗಾರ್, ಸುತ್ಯೆ, ಸುತ್ತಿಗೆ; ಲಮಾಣಿ, ಬಂಜಾರ; ಕೀಂಪೆಲ್, ತಿಮ್ಮಲಿ, ಸುಯಿಂಪು, ಸೀಂತೆಲ್, ಸುಂಬಿಲ್; ಇಸಿಲ್, ಬಿಗಿಲ್; ಸೆಡಿ, ಪುಡಾವು; ಇರಣ, ಸಿಮ್ಮೊ; ಸಿಂಗಾರಿ, ಪೊರ್ಲದಿ;

ಸಂಪತ್ತ್, ಸೌಕಾರೆ; ಪಂತಿ, ಸಾಲ್; ಕಡಗಾರೆ, ಸಾಲಗಾರೆ; ಮಡಿ, ಸಯ್; ಸರಕ್, ಸಾಮಗ್ರಿ, ಸಾಮಾನ್; ತೆಕ್ಕೆ, ಸಾಗುವಾನಿ; ಸಾಕ್ಷಿ, ಪುರಾವೆ; ಇಡಿಪ್ಪು, ಕರ್ಗಾನ, ಸಾಂದ್ರೊ; ಕರುಣೆ, ದಯೆ; ರುಜು, ದಸ್ಕತ್ತ್; ಸಂದ್, ಸಲ್ಲ್; ಸಲೀಸ್, ಸರಾಗ್; ಕೊಟ್ಟು, ಹಾರೆ; ಸಲ, ಸರ್ತಿ, ಬಾರಿ, ಸಾರಿ; ಕಾತ್, ಗಾಳಿ; ಸತ್ಯಾದಿಗೆ, ಸತ್ಯಸಂಧೆ, ಸತ್ಯವಂತೆ; ಎಲ್ಯಾದಿಗೆ, ಕಿನ್ನಿತನ; ಎಲ್ಯೋಟೆ, ಸನಾಸನಿ; ಕುಟುಮ, ಸಂಸಾರ, ಪರಿವಾರ; ಪುಣೆ, ಬುಕ್ಕು, ಬೆನ್; ಮುಜ್ಜು, ಸಿಂಗ್ಳಿಕೆ; ನಿಗಂಟ್, ಶಬ್ದಕೋಶೊ; ಅಂತರ, ಎತ್ತಾಸ; ನೇರ್, ಪೊರ್ತು, ವೇಲ್ಯ, ಸಮಯೊ; ನಂಜಿ, ಬಿಸೊ, ಸಿಂಗಿ; ನಮೂನೆ, ಬಗೆ, ರೀತಿ, ವಿಧೊ; ಓದಿಗೆ, ಕಲ್ಪಾಟೊ; ಬಿರ್ಸೆ, ಪಂಡಿತೆ, ವಿದ್ವಂಸೆ; ಗುಗ್ಗುಳ, ಲೋಬಾನ; ಒಲಿ, ಕಿರಣೊ; ರಂಪ, ರಗಳೆ, ಕಿರಿಕಿರಿ, ದುನಿಪಾಟ; ಕದನೊ, ಕಾಳಗೊ, ರಣೊ, ಯುದ್ಧೊ; ಯಂತ್ರ, ಎಂತ್ರ, ಜಂತ್ರ, ಮಿಸಿನ್; ಸಿರಿ, ಇಗುರು, ಕೊಡಿ, ಪೊಜಿಲ್; ಅಸುದ್ದೊ, ಮೈಲೆ; ಸರೀರೊ, ಮೈ, ಒಡಲ್, ಉಡಲ್, ಒಡಂಬು; ಮಿತಿ, ಗಡಿ, ಬಾಂದ್; ಮೂಂಕೆ, ಪೊಟ್ಟೆ; ಮುರ್ಕ್, ಮುರುಂಗು, ಮುಣುಗು; ಮುಲ್ಲು, ಅಕ್ಕಚ್ಚಿ, ಅರ್ಕಂಜಿ; ಸಿರ್‌ಂಟ್, ಸುರುಂಟ್, ಮುರುಂಟ್, ಮುದುಡ್; ಮುಚ್ಚ್, ಅಡೆಪು, ನಿಗಿಪು; ಮಗ್ಗು, ನಗೆಪು, ನರೆಪ್ಪು, ಪೂಂಕೆ; ಪಂದ್, ಮಿಸ್ಕ್, ಮೆದ್ಕ್; ಮಾಳಿಗೆ, ಮಾಳ್ಯೆರ್, ಉಪ್ಪರಿಗೆ; ಚೆಂಡುರ್ಲಿ, ತಂಟ್ರ್ ಪುಳಿ; ಸಬಿ, ರುಚಿ; ಮತ್ತ್, ಅಮಲ್; ಪಾತೆರ್, ಮನಿಪು; ಮನ್ಸೆ, ನರಮಾನಿ, ಮನುಜೆ; ನೆರಿ, ಒಚ್ಚಡಿ; ಕೂಲಿ, ಬತ್ತೆ, ಮಜೂರಿ; ಮಂಟಪೊ, ಮಂಟಮ್; ಸೇವಕೆ, ಆಳ್; ಬೂಮಿ, ಕುಂಭಿನಿ, ಅವನಿ, ಪೃಥ್ವಿ; ಬಾಮಿಯು, ಭಾವಿಪು, ಎಣ್ಣ್, ಗ್ರೆಯಿಪು; ಬಕುತಿ, ಬಕ್ತಿ, ಬಗ್ತಿ; ಬೈರಿಗೆ, ಇರ್ನಾಲಿ, ಗುರ್ಮೊ, ಬರಾಸ್, ಬೈಂಬಿಗೆ; ಕಿಸೆ, ಟೀಪು, ಜೋಬು; ಬೈತಲ್, ಬಗ್ತಲ್, ಬದ್ಕಲ್, ಬೊಗ್ತಲ್; ಕುಚ್ಚಣೊ, ನೆರಡ್, ನಿಂದೆ, ಕೊಸಂಟ್, ಕುಚ್ಚಣಿಗೆ, ಕೂರಿಕಟಟ್ಟ್, ನೆರ್ಪಡ್; ಬೇಳಬ್, ಸಲಾಯಿ; ಕಲವು, ಬೆಸರ್, ಬೇಜಾರ್, ಕರಕರ್; ಪೇತಾಲ, ಬೇತಾಳೆ; ಮಲ್ಲು, ಶಬರೆ, ಬೇಡೆ, ಬೋಂಟೆದಾಯೆ, ಸೋವತೆ; ಬೋಂಟೆದಾಲ್, ಬೆಡೆತಿ, ಮಲ್ಲೆತಿ, ಶಬರಿ; ಸಂಬರದರಿ, ಉಳ್ಳಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ; ಬಲಿರ್, ಬಳೆಪು; ಬೊಳ್ಚರ್, ಬೊಳ್ಚನ, ಪುಲ್ಯ, ಕಾಂಡೆ; ಕದಿರ್, ಬೊಳ್ಪು. ಸದ್‌ರ್; ಬೀಸಲೆ, ಬೀಪಾಳೆ, ಬೋಯಿ, ಮರಕಲೆ; ಬುದ್ದಿ, ಅಕಲ್, ಮತಿ, ಬೋದೊ; ಪೊದಿಕೆ, ಬುತ್ತಿ; ಪುಡಾಯಿ, ಬುಟ್ಟಿ; ಮುರ್, ಮೊರಪ್ಪೆ, ಮೊಳಪ್ಪೆ; ಬೊಲ್ಚಟ್, ಬೊಲ್ಕಿರ್, ಬೊಳ್ಮೆನೊ; ಮಲಕೊ, ದೆಂಬು, ದೊಂಬು, ಬೆಂಬು; ಬಿರುವೆ, ಬಿರುಕ್ಕಾರೆ; ಆರ್ಕ, ಬಿರು; ತಿರಿ, ಸಿಂಜಿನಿ, ಸಿಂಗಿನಿ; ಬೈದ್ಯೆ, ಮಡಲಾಯೆ, ಒಲ್ಮೆತಾಯೆ, ಪೂಜಾರಿ, ಬಿಲ್ಲವೆ; ಒಡಕ್, ಬಿರಿ, ಪುಡತೆಲ್, ಬೆರಂಕ; ಬೂಚಿ, ಮುಚ್ಚೆಲ್; ಗೆಲವು, ಗೆಲ್ಮೆ, ಗೆಲ್ಕಯಿ; ಇದ್‌ಂಕ್, ಬಿಕ್ಕ್, ಏಂಗ್, ಎಕ್ಕ್; ಎಕ್ಕ್‌ಲ್, ಎಕ್ಕದೆ; ಬಿಂದ್, ಪನಿ, ಬೊಟ್ಟ್; ಬಾಣೊ, ಬವನೊ, ಕಣ್, ಪಗರಿ; ಬರ್ಚ್, ಗೋರು, ತರ್ಕಿಲ್, ಬಾರ್; ಪಣ್ಯೊ, ಬರ್ಚನ್, ಬಾರಣ್, ಬಾರ್ಪಣ್; ಬಾಜಿ. ದೂಜು; ಬಡಾಯಿ, ಗಪ್ಲಾಸ್, ಚಪ್ಡಾಸ್, ಪಟಾಕಿ, ಬೂಟು, ಬಡಿಯಾರ, ಲಾಟ್; ಬಡವೆ, ಬಗ್ಗು, ಪೊಡಸ್; ಗಾಡಿ,

ಬಂಡಿ; ಗೊಡ್ಡು, ಮರಡ್, ಬಂಜ್; ನಿಶ್ಯಬ್ದೊ, ಸಾಂತ; ನಿರೆ, ಬರಲ್, ಬೊಲ್ಲ;
ಪ್ರವಾಸಿ, ಯಾತ್ರಿಕೆ; ಪೋಕ್ರಿ, ಪೋಲಿ, ಬಚ್ಚಾಲಿ; ಹಿರೀಕೆ, ಪೂರ್ವಿಕೆ; ಎಲ್ಯ, ಕಿನ್ಯ,
ಚಿಕ್ಣಿ; ಚೂಡು, ಚೊರೆ, ಪಿರ್ಕಿ; ಪಿತೂರಿ, ಉಳಸಂಚಿ; ಪಡಿಲ್, ಹಾಲ್; ಪಂಚಾಗೊ,
ಅಡಿಪಾಯೊ, ತಲಪಾಯೊ, ಪಾಯೊ; ಪುದ, ಕಮ್ಮೆನೊ, ಮುಗಲ್ತ್; ಸಂತನ, ಸಂತೇಸಿ,
ಪುರಪ್ಪು, ಪೀಳಿಗೆ; ಕುಳ, ಕೆದು; ಸಾದಿ, ಮಾರ್ಗೊ; ಜಗಲಿ, ಚಾವಡಿ, ಕೈಸಾಲೆ,
ಚಂದ್ರಸಾಲೆ; ಓದ್, ವಾಚಿಪು; ದೋತ್ರ, ವೇಸ್ಟಿ; ನೋವು, ನೇಡ್, ಬೇನೆ, ಬನ್ನನ;
ನೇಲ್ಪು, ಅಕ್ಕ್‌ಡ್; ಚರ್ಬಿ, ನಿಣ; ಲಾಯ್ಬು, ತುಲ್ಲ್; ನೂರ್, ನೂಳ್, ಬಿಸರ್; ಸತ್ಯ,
ನಿಜ; ನಿಷ್ಠುರ, ಕಡ್ಪು; ಕಲಾಸಿ, ಓಡಮಾಮಿ; ಹೆರ್ಬು, ನಾರ್; ತಂಡೆಲೆ, ನಾಯಕೆ,
ನೆತಾರೆ, ಮುಕ್ರಿ; ಮೈತೆದಿ, ಮೈತೆಂತಿ, ಮೈತ್ತಿ; ನರ್ತಕೆ, ನಲಿಕೆದಾಯೆ; ನರಕ್, ನರಲ್,
ನಿಗರ್, ನೆಗರ್; ಕುಂಬರ್, ದರಿಪ್ಪು, ಕಂಪಿಪು, ನಡ್‌ಗ್, ಪೊರ್ದ್, ಸಿಗ್‌ರ್; ಪೆತ್ತ
ಗೋವು; ಬುದ್ದಿ, ಗೇನೊ; ಬಲಿಪು, ಪಾರ್; ದಿನಸ್, ದವಸ್, ಪಡಿ, ದಾನ್ಯೊ;
ಬಿರಣೆ, ಬ್ರಾಣೆ; ದೋಸೊ, ಕುಂದುಕ, ಒಟ್ಟ; ದೋಸೆ, ತೆಲ್ಲವು; ತೊಡಂಕ್, ತೋಟಿ,

ದೋಂಟಿ; ದೊನ್ನೆ. ಮೂಡ್; ಪೆರಿಯ, ಮಲ್ಲ, ನೇಲ್ಯ; ದೇವಲ, ದೇತಾನೊ,
ದೇಲ; ಸಜ್ಜಿ, ದುರಸ್ತಿ, ರಿಪೇರಿ, ದುರುಸ್ತು; ದುಕ್ಕಿಪು, ಬಲೆಪು, ಮುರೆಪು; ಸೂರ್ಯೆ,
ದಿವಾಕರೆ, ಭಾಸ್ಕರೆ, ರವಿ, ಮಿಹಿರೆ, ಮಿತ್ರೆ, ದಿನಕರೆ, ಆಗಿತ್ಯೆ, ಅರ್ಕೆ, ದಿನೇಶೆ, ಅಂಶುಮಂತೆ;
ಬಡ್ಡಿ, ಬೋಸಿ, ತೋರದಾಲ್; ದಬ್ಬಣೊ, ನಾರಾಸ್; ಜಿಲಿಂಬಿ, ಜುಲುಮು; ಬಡ್ಡ,
ಪುದ್ಕೆಲೆ, ದಡಿಯ, ಟೊಣಪ್ಪೆ, ದಾಂಡಿಗೆ, ತೋರದಾಯೆ; ರಕ್ಕಸೆ, ದಾನವೆ; ಬಿಸುರ್ಪು,
ಬೆಸರ್ಪು; ಬಾವು, ಮುರ್; ದಡ್ಡ್, ದೊರಗ್; ದಡಿ, ಸೆರ್‌ಂಗ್; ಇಡಿಪ್ಪು, ಕರ್ಗಾನ;
ಬೇಂಕ್, ಸಿಕೆ, ಸೆಕೆ; ತೆಂಕ್, ತೆನ್ಕ್, ತೆಣ್ಕ್; ಕರೆ, ಬದಿ, ದಂಡೆ; ತ್ರಾಸ್, ಬಂಗ, ಬಚ್ಚೆಲ್;
ಗೂಜ್, ಪೀರ್, ಒಡಿ; ಸಪುರ, ತೆಲ್ಪು, ಚಕ್ಕೆಲ್, ಸವ್ವಳ್; ಕುದಿ, ಕೆಲ್ಲ್, ಕೊಡಿ; ಕದರ್,
ಕಬರ್, ಗದರ್, ಗುಲ್ಲೆ; ದಿಂಜ್, ಎರ್ಕ್; ತೇಪು, ಉರೆಪ್ಪು, ಒರೆಪ್ಪು, ಉರ್ದ್,
ಉಜ್ಜ್; ತಗುಲ್, ಸಕುಳ್; ಸೈರಣ್, ಸಂಯಮೊ, ಪೋರ್ದಿ, ಸಹನ್; ತಯಿರ್,
ತೈರ್, ತಾಲ್, ತರ್ಲ; ತಾಮರೆ, ಕಮಲ; ಸಸಾರೊ, ಉದಾಸೆನ; ತಲ್ಕ್, ತಳ್ಕ್, ನೀಕ್,
ನೂಕ್, ಬೇರ್; ಕುಜಲ್, ಕುಚ್ಚಿ; ಬಿಜಕ್ರೆ, ಬಜವು; ತಟ್ಟಿ, ಮದೆಪು, ಪಡಿ; ಒರ್ದ, ಓರೆ,
ಡೊಂಕ್, ಮೊಡಂಕ್, ಅಂಡೆ; ಒಡ್ಯಣೊ, ಡಾಬು; ಡಕಾಯಿತೆ, ಲೂಟಿಕೋರೆ,
ಸುಲಿಗೆಕೋರೆ; ಶಿಬಿರೊ, ಟೆಂಟ್, ಡೇರೆ, ಬುಡಾರೊ, ತಂಬು; ತಿತ್ತಿರಿ, ಇಟ್ಟಿರಿ,
ಎಟ್ಟಿರಿ, ಟಿಟ್ಟಿರಿ; ಜೋಗಿ, ಯೋಗಿ, ನರ್ಸಣ್ಣೆ; ಜಿಡ್ಡ್, ಮಡ್ಡ್, ಮರ್ಕ್; ಮಲಕ,
ರಾಪಾಟ; ಅನುಷ್ಟಾನ, ಆಚರ್ನೆ; ಆಂದಿ, ಜಾಮೀನ್;ಚಕ್ಕ್, ಚಟ್ಟ್, ಚಲ್ಲ್, ದಡ್ಡ್,
ನಂಗ್; ಕುರ್ಕ್, ಗದ್ದಾ; ಆರಬಾರ, ಜಬದಾರಿ, ಜುಮ್ಮೇದಾರಿ; ಗೇಲ್, ಜಯೊ; ಜನ್ಮ
ಪುಟ್ಟು, ಜನನೊ; ಚನ್ನೇಚಿ, ಯತಿ; ಸೊರ್ಕ್, ಗರ್ವ, ಅದಪು; ಕರ್, ಕೆಲ್ಲ್, ಅರು;
ಚೇಪು, ತಲಿಪು, ತೆಳ್ಳ್; ಕಜಕ್, ಚಿಪ್ಪಿ, ತಿಪ್ಪಿ; ಏರಣಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ, ಚಿನಿವಾರೆ; ಚಿಮುಟ್,
ನವುಂಟ್, ಮುದಿಪು, ನುಲ್ಲ್; ಎಲ್ಯಪ್ಪೆ, ಸಿದ್ದಪ್ಪೆ, ಚಿಕ್ಕಿ; ಎಲ್ಯಮ್ಮೆ, ಸಿದ್ದಮ್ಮೆ, ಚಿಕ್ಕ; ಚಾಣ,

ಚೇಣ, ಅದೆಲಿ; ಚಾಡಿ, ತಾಡಿ, ಬೀಯಮು; ಒಕ್ಕು, ಒಯ್ಮೆಲೆ, ಚಾಡಿಕೋರೆ; ತುಲ್ಲ್, ತುಳ್ಳರ್, ದುಣಿಪು; ಅಟ್ಟೊ. ಅರ್ಗಂಟ್; ಗಿರಾಕಿ, ಗ್ರಾಕಿ; ಕೆರಣ, ಗೆರಣೊ, ಕ್ರಾಣ; ಗೆರೆಂತ, ಬೂಕು, ಪುಸ್ತಕ; ಅಬುರು, ಬಿದೆ, ಆದರೊ; ಗುಟ್ಟ್, ಗುಪಿತೊ, ರಹಸ್ಯ; ಕಿದಂಪಣ್, ಕಿದಣ್, ಬಯ್ಯಣ್, ಬೇಪಣ್, ಬೈಪಣ್, ಬಯಿಪಣ್; ಗೋಜಿ, ಬಿಸಾಪ್; ಗೋವಳೆ, ಮೇಪತೆ; ಗೋವಳೆದಿ, ಮೇಪತೆದಿ; ಕಿರೆಂಗ್, ಕಿಳೆಂಗ್; ಕುಟ್ಟಿ, ಗುಂಟ, ಗುಜ್ಜಿ, ತೂಣ, ದಸಿ, ಬೂಣ, ಮಾಂದಿ; ಕಣಿ, ಗುಳಿ, ಗುಂಡಿ; ಎಡ್ಪು, ಗುದ್ದ್, ಗುಮ್ಮು; ಗುರುಗಂಜಿ, ಗುರ್ಗುಂಜಿ; ಗುಮ್ಮೆ, ಗೂಮೆ; ದೇರಕ್ಕಿ, ಅಂಗಡಿಪಕ್ಕಿ, ಗುಬ್ಬಿ, ಗುರ್ಬಿ; ಬೋಳ, ಮಾಳ; ಕುಚ್ಚಿಲ್, ಕುರ್ಚಿಲ್, ಕಿರ್ಪಿಲ್, ಕೊಡಂಪ್, ಜೇರೊ, ದಟಿಗೆ, ಗುಡಿಚಿಲ್, ಜೋಂಪಡಿ, ಪಟ್ಟೊ, ಪಡೊಳಿ; ಮುಕ್ಕುರು, ಮುಕ್ರ್; ಗುಂಪು, ಗೇಂಗ್, ಪಟ್ಟ್; ಒಂಕಿ, ಸುರ್ಲಿ; ಒರೆಕ್ಕ್, ಗೀರ್, ಪರಂಕ್; ಕೊಪ್ರು, ಗುಗ್ಗ್, ಕೆಲೆಂಬೆರಿ, ಕಿರ್ಂಬೆಲ್, ಕೆಲ್ಲ್; ಗಿಣಿ, ಗಿಳಿ; ಕುಂಟು, ಕುದ್ಯೊ, ಕುರ್ದು, ಕುದ್ದು; ಗಿಂಡಿ, ಮಿಳ್ಳಿ; ಗಾಬು, ಗಾಬುಸುದ್ದಿ; ಗಾಳೊ, ಬೇಪು; ಕುಪ್ಪಿ, ಗಾಜಿ; ಆದಾಯೊ, ಕಮಾಯಿ, ಸಂಪದನೆ; ಗುಬ್, ಗುವ್; ಗಲ್ಲ್, ಪಾಸಿ; ದುನಿಪಾಟ, ಗಲಾಟ್, ಕುಂಪೊಳಿ, ಗದ್ದಲ; ಗಬ್ಬ, ಗರ್ಬೊ; ಗದ್ದಿಗೆ, ಸಮಾಧಿ; ಒಲಿ, ಗರಿ, ತುಯಿ; ಕಡ್ತೆಲು, ಗಯಿಲ್, ದಗ್ಡಿ, ದಗಣ್, ಬಜಾರಿ, ದೋಡ್, ಹಡಂತ್ರಿ; ಗಮ್ಮತ್, ಗಡ್ದ್; ಅಡಿಗಡಲ್, ಕಂಡೊ; ಗೇಣಿಪಟಿಕೆ, ಬಿಸಾತ್; ಗಡು, ವಾಯಿದೆ; ಕಡ್ಂಜಿ, ಕಳೆಂಜಿ; ಗೋಣೆ, ಬೋರಿ; ಕಂಟೆಲ್, ನಾಲಿ, ದೊಂಡ್; ಬಮದಿ, ಕೈದಿ, ಕಯಿದಿ; ದುರ್ಗೊ, ಕೋಟೆ; ಕಣಿ, ಖನಿ, ನಿಧಿ; ಕಂಡಿತ, ನಿಗಂಟ್; ಕೆಲೆಸಿಕಾರೆ, ಬಂಡಾರಿ, ಅಜಾಮೆ; ಪುರ್ಕಟ್, ಪುಸ್ಕಟ್; ಕಟುಕೆ, ಕೆಂಗುಡೆ, ಕ್ರೂರಿ; ಎಜ್ಜ, ಉದ್ದೇಸೊ; ಕಂಗ್, ಬಜ್ಜೆಯಿ; ಬೇಡಿ, ಸಂಕಲೆ, ಕೋಳ; ಕೋಪೊ, ದಡಿ, ಪಿಸ್ರ್; ಕೋಡ್, ಕೊಂಬು; ಕೊಳಲ್, ಪುರಲ್, ವೇಣು; ಕಿರಿಂಚಿ, ಬುನಾಸ್, ಕೇದೆಲ್, ನಿಗ್ಗಿರೊ, ಕೊಳಕ್; ಅರಿಪ್ಪೆಲು, ಕುರ್ತೆಲೆದಿ; ಕುದ್ಪು, ಕೊಯಿ; ಮದಡಿ, ಮದೊಡಿ; ಕುಡರಿ, ಮಡು; ಅಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಯ, ಕೊಟ್ಯ; ಸೇಲೆ, ಕೊಂಗಾಟ, ಕೊಂಟಾಟ; ಎಡಂಕ್, ಕೊಂಕ್, ಬಲೆವು, ಬಾಮ, ಮೋಂಟು; ಬಜಿ, ಕೇವಲ, ಪಗ್ತ;

ಆ) ಭಿನ್ನಾರ್ಥಕ/ನಾನಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು

ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಪಡೆತದ್ ಬೇತೆ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ಭಿನ್ನಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು' ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉದಾ: 'ಅಂಕ' ಪನ್ಪಿನ ಪದೊ "ಲಡಾಯಿ, ಕೋರಿ ಕಟ್ಟ, ಯುದ್ಧ ಮಲ್ಪಿನ ಜಾಗ" ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು.

ಅಂಕೆ = ಸಂಕೆ, ಹಿಡ್ತೊ; ಅಂಗ = ಮೈ, ಬಾಗೊ; ಹಜಪು = ಪೆಜ್ಜು, ಕೊಚ್ಚ್; ಸೂತ್ರೊ = ವಿಧಿನಿಯಮೊ, ನೂಲು; ಸೂಡಿ = ಬೈಹುಲ್ಲ್‌ದ ಕಟ್ಟ್, ಬಚ್ಚಿರೆದ ಕಟ್ಟ್;

ಸಾರಿ = ಕವಡೆ, ಸರ್ತಿ; ಸಾಲ್ಯೆ = ನೇಕಾರೆ; ಸರಿ = ಸಮೊ, ಅಂದ್, ಸರ್ತಿ; ಸರ = ಮಾಲೆ, ಸೊರೊ; ಸತ್ವ = ಸಾರ, ಶಕ್ತಿ; ಸಂದಿ = ಕರಾರು, ಅಧ್ಯಾಯ; ಲಗ್ನ = ಮದ್ಮೆ, ಮುಹೂರ್ತ; ಲಯ = ತಾಲ, ನಾಶೊ; ಮುಕ್ಕು = ತಿನ್, ಮೂಲೆ; ಮುಂಡು = ಲುಂಗಿ, ಐನ್ ಅಡಿ ಆಳ; ಮುಂಗಾರ್ = ಸುತ್ತೆ, ಮುಂಗಾರ್ ಬರ್ಸ; ಮಾಸ = ತಿಂಗೊಲ್, ಗರ್ಬೊದ ಕಜವು, ಇಕ್ಕ್‌ಮದ್ದ್; ಮಾಲ್ = ಗಸಿ, ಸಾಮಾನ್, ಪೇರ್‌ದ ಕೆನೆ, ಮಾಪ್ = ಕ್ಷಮೆ, ಕುಂಟ್ ಬದಲಿಪು, ದಾಂಟು; ಮಾನಿ = ನರಮಾನಿ, ದರ್ಸನ ಪಾತ್ರಿ; ಮಾಣ್ = ಬೆಳಗಾ, ಸಂತೈಪು; ಮಾಂದಿ = ಎಲ್ಯ ಗುಜ್ಜೆ, ಅಗ್ಗೊ; ಮಯಕ = ಮಬ್ಬ್, ಅಮಲ್; ಮದ್ಯ = ನಡು, ಕಳ್ಳ್; ಮಡಿ = ಸಯ್, ಸುದ್ದೊ; ಮಗ್‌ರ್ = ಬದಿ, ಬೊಕ್ಕದ; ಭಾರ = ದುನ್ನೊ, ಜಬಾದಾರಿ; ಮಡಿಕೆ = ನಿರಿ, ಕರ; ಬೋಳೆ = ಪೆಲಕಾಯಿದ ಬಿತ್ತ್, ಕಣ್ಣಾಲಿ; ಬೊಡ್ಡಿ = ತೋರದಾಲ್, ಬಂಜೆ, ವೇಶ್ಯೆ; ಬಗೆ = ಅವಕಾಶೊ, ವಿಧೊ, ಬಗ್ಗೆ, ಪರವಾದ್, ಉತ್ಪತ್ತಿ; ಬೆಪ್ಪು = ವಂತೆ ಬೆಚ್ಚ, ಹೆಡ್ಡೆತನ; ಬೆದ್‌ರ್ = ಅಂಜ್, ಬಿದಿರ್; ಬೆತ್ತ್ = ಚುಚ್ಚ್, ಬೊಕ್ಕ; ಬೆಡಿ = ಬಂದೂಕ್, ಹಾಳ್; ಬೆಗ್‌ರ್ = ಬೆಗ್‌ಪು, ಹಬೆ; ಬೂರು = ಬೂಳು, ಬಳ್ಳಿ; ಬೀಸ್ = ಬೀಜ್, ಪುಡಿ ಮಲ್ಪು; ಬೀರ = ಬೂತದ ಕಾವ್ಯೊ, ಪುಗರ್ತೆ; ಬಿರ್ಸೆ = ಗಟ್ಟಿಗೆ, ಬುದ್ಯಂತೆ; ಬಿರಿ = ಚೆದುರ್, ಪುರ್ಬು, ಪುಡಾ; ಬಿದೆ = ಗೌರವ, ಕೃಷಿ, ವಂಶೊ; ಬಾಳ್ = ಕತ್ತಿ, ಬದ್‌ಕ್; ಬಾಂಗ್ = ಬಗ್ಗ್, ಮಾಟೆ; ಬಾಜಿ = ಪಂತೊ, ಕಜಿಪು; ಬಳಿ = ಕಟ್ಟ್, ಪೂಜ್; ಬಳಕ್ = ಪಂದ್, ಬೆಸಿ; ಬಲಿಮೆ = ಶಕ್ತಿ, ಸಕುನ; ಬಲಿಪು = ಓಡ್, ನುಂಗ್; ಬಲ = ಶಕ್ತಿ, ಬಲಬದಿ; ಬರಿ = ಬದಿ, ಕುಲ; ಬರವು = ಬರವಣಿಗೆ, ನೀರ್‌ದ ಅಲೆ; ಬತ್ತ್ = ಬಾತ್‌ಕೋರಿ, ಎಡ್ಡೆ ಬೆಯ್ತಿನ ನುಪ್ಪು; ಬಡ = ಬಡಗ ದಿಕ್ಕ್‌ದ, ದರಿದ್ರ; ಪೊಲಿ = ಸಂಪತ್ತ್, ಮಂಗಲ; ಪೇರ್ = ಪುದರ್, ಪೇರಳೆ, ಮಲ್ಲ; ಪಾಸ್ = ಹಾಸಿಗೆ, ನೇಮೊ; ಪಾಷಾಣ = ಕಲ್, ವಿಷ; ಪತ್ತ್ = ಅಂಟ್, ಸಾದಿ ಸೇರ್, ಪತ್ತ್ ಸಂಖ್ಯೆ, ಹಿಡ್ತೊ; ಪಡ್ = ಸೈನ್ಯ, ತೆಟ್ಟ್‌ಜನ; ಪಕ್ಕ = ಕೂಡಲೆ, ಬದಿ, ರೆಂಕೆ; ಗೂರು = ಉಬ್ಬೆಸ, ಆಶ್ರಯ, ಗುಜ್ಜಿ; ನಟ್ಟ = ನಡುತ, ನಷ್ಟೊ; ಗೋಂಪ್ = ಕುಚ್ಚಿ, ಮಲ್ಲ; ಪಂತಿ, ಪಜಿರೆ, ಸಾಲ್, ಕಣ್; ಪಂಚಾಂಗ = ಪಾಯೊ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ಬೂಕು; ಪಕ್ಷೊ = 15 ದಿನೊಲೆ ಕಾಲ, ಗುಂಪ್; ನಿಲೆ = ಆಶ್ರಯೊ, ಅಂತಸ್ತ್, ನೆಮ್ಮದಿ; ನಿರ್ವೊ = ರೂಪೊ, ಕೈತಲ್, ಆಸೆ; ನಿರ್ = ಏಸ, ಕೈತಲ್, ಸಾಲ್; ನಾಯ = ನ್ಯಾಯ, ಲಡಾಯಿ; ಗರು = ಪಕ್ಕಾಸಿ, ಹದ್ದ್; ನಸ್ = ಶೋಕಿ, ಲಾಬೊ, ಸಲುಗೆ; ನಡು = ಮದ್ಯೊ, ಸೊಂಟ; ಗಿರಿ = ತಿರ್ಗ್, ಸಡಿಲ್ಪು, ಗುಡ್ಡೆ; ಅಂಬರ = ಆಕಾಸೊ, ಅವಕಾಶೊ; ಅಂಬಲ್ = ಅಮಲ್, ನೆನಪು; ಅಗಿನ = ಆರ, ಬಯಕ್, ತುಬ್ಬು; ಅಜಪು = ದರ್ವೊ, ಅಯ್ಕೆ ಮಲ್ಪು, ಎಚ್ಚರಿಕೆ; ಅಟ್ಟೆ = ಆಧಾರೊ, ಮುಂಡ, ಏತ, ಕುಚ್ಚಿ; ಅಡ್ = ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತೊನು, ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪು; ಅಡಪ್ಪು = ಕಂಡೊ ದಪ್ಪು, ದಪ್ಪುನು; ಅಣರ್ = ಪಾಚಿ, ದೈತ ರಸೊ; ಅರ್‌ಂಬು = ತಬ್ಬು, ಅಡರ್; ಅರಪು =

ತಣಿಪು, ಅಗೌರವಿಪು; ಅರಿ = ಪನಿ ಪನಿ ಬೂರು, ನಾಶೊ, ಬಾರ್‍ದ ಧಾನ್ಯೊ; ಅರ್ = ಸಂಶಯೊ, ಅರ್ಧ, ಕೋಣೆ; ಅರ್ಕ್ = ಕುಗ್ಗು, ಕರಾ; ಅಲಸ್ = ಓಂಕದೆ ಬರು, ತೆಟ್ಟ್, ತೋರದ, ಬಚ್ಚ್; ಅಲ್ = ತಿರ್ಗಾಡ್, ನೀರ್‍ದ ಅಲೆ, ಬಚ್ಚ್, ದೋಸೊ; ಆಯೋ = ತೂಕೆ, ಗುರಿ; ಬಂಗಿ = ಮೈಬಾಮ, ಗಾಂಜಾ, ತೋಟಿ; ಪ್ರತಿ = ನಕಲ್, ಎದ್‍ರ್, ನಿತ್ಯೊ; ತೀರ್ = ಕರಿ, ಸಯಿ; ತಿಕ್ಕ್ = ತೇಪು, ದೆಕ್ಕ್; ಬೀಜೊ = ತರಡ್, ಬಿತ್ತ್; ತ್ರಾಸ್ = ಸಿಂತಾಲ್, ಬಂಗ; ಕೊಡಿ = ನಿಸಾನಿ, ಕುದಿ, ಚೆಗ್‍ರ್; ಕಣಿ = ಗುಂಡಿ, ನಿಧಿ; ನಿಗಂಟ್ = ಕಂಡಿತ, ಶಬ್ದಕೋಶ;

ಇ) ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು

ವಿರೋಧ/ವಿರುದ್ಧ ಅರ್ತೊನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ 'ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು ಮೂಜಿ ರೀತಿಡ್ ರಚನೆ ಆಪುಂಡು.

1) ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಲೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು,

2) ಉತ್ತರಪ್ರತ್ಯಯಲೆನ್ ಕಡೆಟ್ ಸೇರ್ಸಾವೊಂದ್ ಇಪ್ಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು. ಬೊಕ್ಕ

3) ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಪದೊನ್ ವಿರುದ್ಧಪದೊವಾದ್ ಪಡೆಯಿನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು.

ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಾದಿ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು

'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಕೆಲವು ಪದೊಲು ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು ಆಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್: ಭಯ -> ಅಭಯ;

ಇಂಚನೆ 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು:

ಅಕ್ಷಯ, ಅಗೌರವ, ಅನಿತ್ಯೊ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ, ಅನಿಶ್ಚಿತ, ಅನೀತಿ, ಅನೈತಿಕ, ಅನ್ಯಾಯ,

ಅಪವಿತ್ರ, ಅಪಾನ, ಅಪಾರ, ಅಪ್ರಿಯ, ಅಪೂರ್ಣ, ಅಭೇದ, ಅಮಂಗಳ, ಅಯೋಗ್ಯ, ಅವಿಧೇಯ, ಅವಿಶ್ವಾಸ, ಅವಿವೇಕ, ಅವಿನಯ, ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಶಕ್ತ, ಅಸುದ್ದ, ಅಶ್ರದ್ಧೆ, ಅಶಿಸ್ತು, ಅಶಾಂತಿ, ಅಸಹನೆ, ಅಸಹಕಾರ, ಅಸಾಧ್ಯ, ಅಸಾಧಾರಣ, ಅಗೋಚರ, ಅಜ್ಞಾನಿ, ಅತೃಪ್ತಿ, ಅಧರ್ಮ, ಅಧೈರ್ಯ, ಅಸಹಜ, ಅಸ್ಥಿರ, ಅರಸಿಕೆ, ಅಹಿಂಸೆ

'ಅನ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ಅನ್ + ಅಂತ = ಅನಂತ;

ಇಂಚನೆ 'ಅನ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು:

ಅನವಶ್ಯ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥೆ, ಅನಗತ್ಯ, ಅನಧಿಕೃತ, ಅನನುಕೂಲ, ಅನಪೇಕ್ಷೆ, ಅನನುಭವ, ಅನರ್ತ, ಅನರ್ಹ, ಅನವಸರ, ಅನವಸ್ಥೆ, ಅನಶನ, ಅನಾಚಾರ, ಅನಾದಿ. ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅನಾರ್ಯ, ಅನಾಸಕ್ತಿ, ಅನಿಷ್ಟ, ಅನೃತ, ಅನೈಕ್ಯ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ

'ಅಪ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ಅಪ + ಖ್ಯಾತಿ = ಅಪಖ್ಯಾತಿ;

ಇಂಚನೆ 'ಅಪ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು:

ಅಪಕೀರ್ತಿ, ಅಪಜಯ, ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಅಪಪ್ರಚಾರ, ಅಪಮಾನ, ಅಪಮೌಲ್ಯ, ಅಪಯಶಸ್ಸ್, ಅಪವ್ಯಯ, ಅಪಸಕುನ. ಅಪಸ್ರುತಿ, ಅಪಸೊರೊ, ಅಪಹಾಸ್ಯ, ಅಪಾರ್ತ,

'ಉ' ಆದಿ ಅಕ್ಷರ > 'ಅ' ಆಪುನು: ಉದಾ: ಉಪಕಾರ > ಅಪಕಾರ; ಉಪಚಾರ> ಅಪಚಾರ;

'ಅವ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ಮಾನ > ಅವಮಾನ; ಲಕ್ಷಣ > ಅವಲಕ್ಷಣ; ಮರ್ಯಾದೆ > ಅವಮರ್ಯಾದೆ; ಗುಣ > ಅವಗುಣ; ಶೇಷ > ಅವಶೇಷ;

'ಕು' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ಕು + ಚೇಷ್ಟೆ = ಕುಚೇಷ್ಟೆ;

ಇಂಚನೆ 'ಕು' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧಪದೊಲು:

ಕುಚೋದ್ಯ, ಕುತಂತ್ರ, ಕುತರ್ಕ, ಕುಬುದ್ಧಿ, ಕುರೂಪ, ಕುರೂಪಿ

'ದುರ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ದುರ್ + ಆಡಳಿತ = ದುರಾಡಳಿತ;

ಇಂಚನೆ 'ದುರ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧ ಪದೊಲು: ದುರಂತ, ದುರದೃಷ್ಟ, ದುರಭಿಮಾನ, ದುರವಸ್ಥೆ, ದುರಾಚಾರ, ದುರಾಲೋಚನೆ,

ದುರ್ಗಂಧ, ದುರ್ಗತಿ, ದುರ್ಜನ, ದುರ್ನಡತೆ, ದುರ್ಬಲ, ದುರ್ಮರಣ, ದುರ್ವಿಧಿ

'ದುಶ್/ದುಷ್/ದುಸ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ದುಶ್ + ಚಟ = ದುಶ್ಚಟ;

ದುಷ್ + ಪರಿಣಾಮ > ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ; ದುಸ್ + ಸಾಧ್ಯ = ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ;

'ಸ' –> 'ದ' ಆಪುಂಡು: ಸೌಜನ್ಯ –> ದೌರ್ಜನ್ಯ; ಸೌಭಾಗ್ಯ –> ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ; ಸಜ್ಜನ > ದುರ್ಜನ; ಸದ್ಗತಿ > ದುರ್ಗತಿ

'ನಾ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ನಾ + ಆಸ್ತಿಕೆ = ನಾಸ್ತಿಕೆ; ನಾ + ಆಸ್ತಿಕತೆ = ಅನಾಸ್ತಿಕತೆ

'ನಿ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ನಿ + ಗರ್ವ = ನಿಗರ್ವ; ನಿ + ಗರ್ವಿ = ನಿಗರ್ವಿ; ನಿ + ರೋಗಿ = ನಿರೋಗಿ; ನಿ + ಸ್ವಾರ್ಥ = ನಿಸ್ವಾರ್ಥ

'ನಿರ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ನಿರ್ + ಅಂಕುಶ = ನಿರಂಕುಶ

ಇಂಚನೆ 'ನಿರ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧ ಪದೊಲು:

ನಿರಂತರ, ನಿರಕ್ಷರ, ನಿರಪರಾಧಿ, ನಿರಪೇಕ್ಷೆ, ನಿರರ್ಗಳ, ನಿರರ್ಥಕ, ನಿರಹಂಕಾರ, ನಿರಾಕಾರ, ನಿರಾಕುಲ, ನಿರಾಡಂಬರ, ನಿರಾತಂಕ, ನಿರಾಧಾರ, ನಿರಾಯುಧ, ನಿರಾಸೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತ, ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ನಿರುತ್ಸಾಹ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ನಿರುಪದ್ರವ, ನಿರುಪಮ, ನಿರ್ಗತಿ, ನಿರ್ಗುಣ, ನಿರ್ಜಲ, ನಿರ್ದಯಿ, ನಿರ್ದಯೆ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ನಿರ್ದೋಷ, ನಿರ್ನಾಮ, ನಿರ್ಬಂಧ, ನಿರ್ಭಯ, ನಿರ್ಮಮತೆ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತ, ನಿರ್ವಂಚನೆ, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ, ನಿರ್ವಿಘ್ನ, ನಿರ್ವಿವಾದ,

'ನಿಶ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ನಿಶ್ + ಚಿಂತೆ = ನಿಶ್ಚಿಂತೆ, ನಿಶ್ + ಶೇಷ = ನಿಶ್ಶೇಷ; ನಿಶ್ + ಶಂಕೆ = ನಿಶ್ಶಂಕೆ; ನಿಶ್ + ಶಕ್ತಿ = ನಿಶ್ಶಕ್ತಿ; ನಿಶ್ + ಶಬ್ದ = ನಿಶ್ಶಬ್ದ;

'ನಿಷ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ನಿಷ್ + ಕಪಟ = ನಿಷ್ಕಪಟ; ನಿಷ್ + ಕಂಟಕ = ನಿಷ್ಕಪಟ,

ನಿಷ್ + ಕಳಂಕ = ನಿಷ್ಕಳಂಕ; ನಿಷ್ + ಫಲ = ನಿಷ್ಫಲ;

'ನಿಸ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ನಿಸ್ + ತೇಜ = ನಿಸ್ತೇಜ;

ಇಂಚನೆ 'ನಿಸ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ಪೂರ್ವಪದೊಲು:

ನಿಸ್ಸಂತಾನ, ನಿಸ್ಸಂದೇಹ, ನಿಸ್ಸಂಸಯ, ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ, ನಿಸ್ಸಾರ

'ವಿ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ವಿ + ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ = ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ;

ಇಂಚನೆ 'ವಿ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರ್ದ್ ಆಪುನ ವಿರುದ್ಧ ಪದೊಲು:

ವಿಕೃತಿ, ವಿಜನ, ವಿಜಾತಿ, ವಿದರ್ಭ, ವಿದೇಶ, ವಿದೇಶೀ, ವಿದೇಹ, ವಿಧರ್ಮ, ವಿಪಥ, ವಿಯೋಗ, ವಿಯೋಗಿ, ವಿರಾಗ, ವಿರಾಗಿ, ವಿರೂಪ, ವಿಲಕ್ಷಣ

'ಹೀನ' ಉತ್ತರಪ್ರತ್ಯಯ: ಉದಾ: ಬುದ್ಧಿ + ಹೀನೆ = ಬುದ್ಧಿಹೀನೆ; ಕುಲ + ಹೀನೆ = ಕುಲಹೀನೆ; ಮತಿ + ಹೀನೆ = ಮತಿಹೀನೆ;

ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಪದ ವಿರುದ್ಧ ಪದ ಆಪುನು

ಅಂತರ್ – ಬಹಿರ್; ಅಂತರಂಗ – ಬಹಿರಂಗ; ಅಮೃತ – ವಿಷ; ಅಲ್ಪ – ಮಹಾ; ಅಳಿವು – ಉಳಿವು; ಆಕಾಶ – ಪಾತಾಳ; ಆಧುನಿಕ – ಪಿರಾಕ್; ಇರ್ಲ್ – ಪಗೆಲ್; ಇಹ – ಪರ; ಉತ್ತರ – ದಕ್ಷಿಣ/ಪ್ರಶ್ನೆ; ಉದ್ದ – ಅಗೆಲ; ಉನ್ನತಿ – ಅವನತಿ; ಏರು – ತಗ್ಗು; ಎಡ್ಡೆ ಹಾಳ್; ಕಪ್ಪು – ಬೊಲ್ದು; ಚಿಲ್ಲರೆ – ಸಗಟು; ತಾಮಸ – ಸಾತ್ವಿಕ; ದುಷ್ಟ – ಶಿಷ್ಟ; ತೆಲಿಪು – ಬುಲಿಪು; ಉಲ್ಲೈ – ಪಿದಯಿ; ಕೈಪೆ – ಸೀಪೆ; ತೆಲ್ಪು – ತೋರ; ದೂರ – ಕೈತಲ್; ಒಂತೆ – ದಿಂಜ; ಸ್ವರ್ಗ – ನರಕ; ಎಲ್ಯ – ಮಲ್ಲ; ಸುಖ – ದುಃಖ; ಪಾಪ – ಪುಣ್ಯ; ಪುರಸ್ಕಾರ – ತಿರಸ್ಕಾರ; ಪೂರ್ವ – ಪಶ್ಚಿಮ; ಪ್ರಮುಖ – ಗೌಣ; ಪ್ರೀತಿ – ದ್ವೇಷ; ಬೊಡ್ಚಿ – ಬೋಡು; ಮೆದು – ಬಿರುಸ್; ವರ್ಧ – ನೇರ; ನಷ್ಟ – ಲಾಭ; ಪಿರ – ದುಂಬು; ಹುಟ್ಟು – ಸಾವು; ಪೂ – ಮುಗ್ಗೆ; ಪುಗರ್ – ನೆರು; ಮಿತ್ತ್ – ತಿರ್ತ್; ಅಂಚಿ – ಇಂಚಿ; ಅಡ್ಡ – ಉದ್ದ; ಎಡ – ಬಲ; ಮೂಡು – ಪಡು; ಸುರು – ಕಡೆ; ಆರಂಬ – ಮುಕ್ತಾಯ;

ಈ) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ

ವಿಶೇಷಾರ್ತೊನ್ ವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪರೆ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊನ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಪರೆಗ್ 'ದ್ವಿರುಕ್ತಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಚುನಾವಣೆಗ್ ಉಂತುದಿನಯೆ ಇಲ್ಲ್‌ಇಲ್ಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಓಟ್ ಕೇಂಡೆ.
2. ಜೋಕುಲೆ ಬೇಗಬೇಗ ಬಲೆ.
3. ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಎಂಚಿನ ಬೇಲೆ ಆಂಡ್.

4. ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್ಲು ಕಲವೆನ್ ಪತ್ತರೆ ಬಲಿತ್‌ದ್ ಬಲಿತ್‌ದ್ ಸುಸ್ತ್ ಆತೆರ್.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ ಗೆರೆ ವೈತಿನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ತೂಲೆ. ಮೂಲು 'ಇಲ್ಲ್‌ಇಲ್ಲ್‌ಡ್', 'ಬೇಗ ಬೇಗ', 'ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ', 'ಬಲಿತ್‌ದ್ ಬಲಿತ್‌ದ್' ಪನ್ಪಿನವು ಕ್ರಮವಾದ್ ಇಲ್ಲ್, ಬೇಗ, ಅಯ್ಯೋ, ಬಲಿತ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದಲು 2–2 ಸರ್ತಿ ಬೈದ್‌ಂಡು. 'ಇಲ್ಲ್‌ಇಲ್ಲ್‌ಡ್' ಪನ್ಪಿನವು 'ಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್''ಲಾ, 'ಬೇಗಬೇಗ' ಪನ್ಪಿನವು 'ಅಮಸರ'ಲಾ, 'ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ' ಪನ್ಪಿನವು 'ಬೇಸರ'ಲಾ ಬೊಕ್ಕ 'ಬಲಿತ್‌ದ್ ಬಲಿತ್‌ದ್' ಪನ್ಪಿನವು 'ಅಧಿಕ್ಯ'ಲಾ ವ್ಯಕ್ತ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ಂಡ ಕೇಣುನಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಪರಿಣಾಮ ಆಪುಂಡು. ಭಾವನೆಲೆನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗ್ ಪುಷ್ಟಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದ್ವಿರುಕ್ತಿಲೆನ್ ಅನೇಕಾರ್ತೊಡ್ ಗಳಸುವೆರ್.

1. ಉತ್ಸಾಹನ್ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
   ಅಂದ್! ಅಂದ್! ಗೆಂದ್‌ನಯೆ ಯಾನೆ.
   ಉಂತು ಉಂತು ಯಾನ್‌ಲಾ ಬರ್ಪೆ.

2. ಅಧಿಕ್ಯ ಅರ್ತೊಡು:
   ಸಮಾರಂಬೊಗು ಎಚ್ಚ ಎಚ್ಚ ಜನ ಬರೊಡು.
   ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಾಕ್‌ಆಂಡ್.

3. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿಲಾ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ತೊಡು:
   ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತೆ.
   ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿಗ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಕೊಣತೆ.

4. ಕೋಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
   ಎಲೆಲಾ! ಮೂರ್ಖ, ಉಂತುಂತು ಬತ್ತೆ.
   ನೀಚಾ! ನೀಚಾ! ಬಾಯಿಮುಚ್ಚ್.

5. ಸಂಭ್ರಮ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
   ಬಲೆ, ಬಲೆ, ಕುಲ್ಲೆ.
   ಕೈತಲ್ ಕೈತಲ್ ಬಲ.

6. ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
   ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ! ಎಂಚಿನ ದೃಶ್ಯ.
   ಅಹಹಾ! ಆಯೆನ ಆಟ ತೂಲೆ.

7. ಸಂತಸ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
ಅಕ್ಕ ಅಕ್ಕ, ಎಂಕೇ ಸುರುತ ಬಹುಮಾನ ತಿಕ್ಕ್ಂಡು.
ಆ ಏಸೊನ್ ತೂಯಿನಕ್ಲು ತೆಲಿತ್ದ್ ತೆಲಿತ್ದ್ ಸುಸ್ತ್ ಆತೆರ್.

8. ಆಕ್ಷೇಪ ಅರ್ತೊಡು:
ಬೊಡ್ಚಿ ಬೊಡ್ಚಿ ಆಯೆಗ್ ಕೊರೊಡ್ಚಿ.
ಪೋ ಪೋ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ್ ಇಚಾರ ನಿಕ್ ಬೊಡ್ಚಿ.

9. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅರ್ತೊಡು:
ಅಂದ್ ಅಂದ್! ಆರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಆವೊಡು.
ಆಂಡ್ ಆಂಡ್, ಈರ್ ಪನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ಆವೊಡು.

10. ಅಮಸರೊ ಅರ್ತೊಡು:
ಜೋಕುಲೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಡು.
ಪೋ ಪೋ, ಸಮಯ ಆಂಡ್.

11. ಆದರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಪರೆ:
ಬಲೆ ಬಲೆ ಕುಲ್ಲೆ.
ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್, ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್ ಎದ್ರೊಂಕೊಣಲೆ.

12. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅರ್ತೊಡು:
ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಪೆಜ್ಜದ್ ಕೊಣಲೆ.
ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಸೇಬುಲೆನ್ ಅಜತ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ.

ಉ) ಜೋಡುನುಡಿ

ದ್ವಿರುಕ್ತಿದಲೆಕ್ಕೊನೆ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಬಗೆತ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಬಾಸೆಡ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಲು ದ್ವಿರುಕ್ತಿದಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜಿಂಡಲಾ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಲತ್ತ್, ಇಂದೆಕ್ಲೆನ್ 'ಜೋಡುನುಡಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುನ್ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪರೆ, ಪ್ರಾಸೊಗ್ ಇಂದೆಕ್ಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್ ತೋಜುಂಡು.

ಅರ್ತೊದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ದ್ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಜೋಡುನುಡಿ, ಪೂರಕಾರ್ಥಕ ಜೋಡುನುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಇಜ್ಜಂಡ ಅರ್ತದಾಂತಿನ ರಡ್ಡ್ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಒಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪುನಗಲಾ ಜೋಡುನುಡಿಲೆನ್

ಗಳಸುವೆರ್.

ಅ) ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಜೋಡುನುಡಿ:

ಉದಾ: ಅಂದಚೆಂದ, ಅಪರಂಜಿಚಿನ್ನ, ತಳಬುಡ, ಬಂಧುಬಳಗ, ಬಾಳ್‌ಬದ್‌ಕ್. ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡೆ, ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ, ಸಾದಿಬೀದಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ಆ) ವಿರುದ್ದಾರ್ಥಕ ಜೋಡುನುಡಿ:

ಉದಾ: ಆದಿ ಅಂತ್ಯೊ, ಎಲ್ಯ ಮಲ್ಲ, ಕನಸು ನನಸು, ಪಂಡಿತೆ ಪಾಮರೆ, ಪಗೆಲ್ ರಾತ್ರೆ, ಸೀಪೆ ಕೈಪೆ, ಸುಕದುಕ್ಕ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇ) ಪೂರಕಾರ್ಥ ಜೋಡುನುಡಿ:

ಉದಾ: ಅಂಕೆಸಂಕೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ, ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ, ಓದುಬರವು, ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆ, ನಡೆನುಡಿ, ನೀತಿನಿಯಮ, ಪೋಲಿಪಟಂಗೆ, ಹಿತಮಿತ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ) ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿನ ಜೋಡುನುಡಿ:

ಉದಾ: ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ, ಕೂಲಿನಾಲಿ, ಕಜವುಪಿಜವು, ಬೇಲೆಗೀಲೆ, ಬ್ಯಾರಗೀರ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಊ) ವಿರುದ್ಧ ಪದಲೆನ ಜೋಡುನುಡಿ:

ಉದಾ; ಅಂಚೆಂಚಿ, ತಿರ್ತ್‌ಮಿತ್ತ್, ಅಡಿಮೇಲ್, ಕಂಕಣಿಮಂಕಣಿ, ತರೆಬುಡ, ಪಗೆಲ್‌ರಾತ್ರೆ, ಪುಟ್ಟುಸಾವು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಋ) ನುಡಿಗಟ್ಟ್

ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಎಚ್ಚ ಶಬ್ದೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊನ್ 'ನುಡಿಗಟ್ಟ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೆಲವು ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡ್.

ಅಂಗೈಟ್ ಜೀವೊ: ಭಯ ಬೊಕ್ಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಡ್ ಇಪ್ಪುನು.

ಅಂಗೈನೆಲ್ಲಿ: ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿನ ವಿಷಯ.

ಅಜ್ಜಿಕತೆ: ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಟ್ಟ್ ಕತೆ.

ಅಡ್ಡ ಬೂರು: ನಮಸ್ಕಾರ ಮಲ್ಪುನು.

ಅಡ್ಡ ಸಾದಿ ಪತ್ತ್: ದುರಬ್ಬೆಸೊ ಕಲ್ಪುನು.

ಅಮಾಸೆಗ್ ಒರ ಪುಣ್ಣಿಮೆಗ್ ಒರ: ಅಪರೂಪೊಗ್ ಒರ.

ಅರಬಾಯಿ: ಗಟ್ಟಿಡ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪಾತೆರುನೆಕ್ 'ಅರೆಬಾಯಿ' ಕೊರ್ಪಿನಿ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅರೆತ್‌ದ್ ಪರ್‌ತೆ: ಎಡ್ಡೆ ತೆರಿಯೊಂದೆ.

ಅರೆತ್‌ದ್ ಪರು: ಎಡ್ಡೆ ಅಬ್ಬೆಸೊ ಮಲ್ಪು.
ಅಳಲೆಕಾಯಿ ಪಂಡಿತೆ: ಡೋಂಗಿ ದಾಕಟ್ರ್.
ಆಕಾಸೊ ಪಾತಾಳೊ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಪು: ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಪು.
ಆಕಾಸೊಗು ಲೆಂಚಿ ಪಾಡ್: ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪು.
ಆರತಿ ಮಲ್ಪು: ಅಪಮಾನ ಮಲ್ಪು.
ಇಂಚಿದ ಕಡ್ಡಿನ್ ಅಂಚಿ ದೀವೊಂದ್‌ನಯೆ: ಸೋಂಬೇರಿ.
ಇಂಚಿದ ಕೆಬಿಡ್ದ್ ಕೇಣ್ದ್ ಅಂಚಿನ ಕೆಬಿಡ್ದ್ ಬುಡು; ಉದಾಸೆನ ಮಲ್ಪು
ಇಂದ್ರೆ ಚಂದ್ರೆ ಪನು: ಅತಿಯಾದ್ ಪುಗರ್.
ಈಂಬುಳ: ಶೋಷಣೆ ಮಲ್ಪುನ ನರಮಾನಿ.
ಉಣ್ಣ್ ; ಅನುಭವಿಪು.
ಉಚ್ಚಯೊದ ಮೂರ್ತಿ: ಸೋಂಬೇರಿ.
ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಬೆರೆಸ್: ಇಜ್ಯಾಂದಿನ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಪನು.
ಉರಿಗಣ್ಣ್; ಕೋಪೊ.
ಎಣ್ಮೆದಾತ್: ಅತಿ ಕಡಿಮೆ.
ಎಣ್ಮೆ ನೀರ್ ಬುಡು: ಅಯಿತ ಆಸೆ ಬುಡು.
ಎದುರ್ ತೂಪುನು: ನಿರೀಕ್ಷಿಪು.
ಎದುರ್ ಪಾಡೊನು: ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟೊನು.
ಎದೆ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪು: ಧೈರ್ಯ ದೆತೊನು.
ಏಕಾದಶಿ: ಉಪಾಸೊ.
ಏಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ದು ಪುಟ್ಟಿನಯೆ; ಅಮಸರೊ ಮಲ್ಪುನೈ
ಒಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೊಳ್‌ನೆಯ್, ನನೊಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸುಣ್ಣೊ; ಭೇದ ಮಲ್ಪು.
ಒಂಜಿ ಕಾರ್ ಉಲ್ಯೆ, ನನೊಂಜಿ ಕಾರ್ ಪಿದಯಿ: ವಾ ಪಕ್ಷೊಗ್‌ಲಾ ಸೇರಂದ್‌ನಯೆ
ಒಂಜೇ ಉಸಿರ್‌ಡ್: ಅತಿ ಬೇಗನೆ.
ಒಗ್ಗರಣೆ ಪಾಡ್: ಇಜ್ಯಾಂದಿನ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಪನು.
ಓಬಿರಾಯನ ಕಾಲೊ: ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊ.
ಕಂಟೆಲ್ ಒರ್ದ ಪಾಡುನಿ: ಅಸಹಾಯಕತೆನ್ ತೋಜಪಾವುನು
ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುನಿ: ಮದ್ಮೆ ಮಲುನಿ; ಒತ್ತಾಯೊಡು ಜಬಾದಾರಿ ಕೊರ್ಪುನಿ.
ಕಂಟೆಲ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪು: ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿಟ್ ಪಾತೆರು.
ಕಟ್ಟೆ ಪುರಾಣ: ಪ್ರಯೋಜನದಾಂತಿನ ಹರಟೆ.
ಕಡ್ಡಿ ತುಂಡಾಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಪನ್ಪುನು: ಖಂಡಿತವಾದ್ ಪನ್ಪುನು.
ಕಣ್ಣ್ ಅರಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಪುನು: ವಿಸ್ಮಯೊಡ್ದ್ ತೂಪುನು.
ಕಣ್ಣ್ ಕಿರ್‌ಂಬುನಿ: ಮತ್ಸರೊ ಮಲ್ಪುನಿ.

ಕಣ್ಣ್ ಕೆಂಪು ಮಲ್ಪುನಿ: ಕೋಪ ಮಲ್ಪುನಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡುನಿ: ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಇಪ್ಪುನಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕೊ ಇಪ್ಪುನು: ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಿಪ್ಪುನು.
ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಯಿ ಪಾಡುನಿ: ತುಚ್ಚುದ್ ಪಾತೆರುನಿ; ಅಂಗ್ರಾವುನಿ.
ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ದೀದ್ ತೂಪುನು: ಅತಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಡ್ ಗಮನಿಪು.
ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ತೂಪುನು: ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನು.
ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಗಂಗೆ ಬಾಗಿರ್ತಿ: ಎಲ್ಯ ವಿಸಯೊಗ್‌ಲಾ ಬುಲ್ಪುನೆಕ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್.
ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾವು: ಮದೆ ಮಲ್ಪು; ದೆಂಗಾವು.
ಕಣ್ಣ್ ಬುಡು: ದಯೆ ತೋಜಪಾವು.
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚು: ಸಯ್ಪುನು.
ಕಣ್ಣಿಗ್ ಕಟ್ಟ್: ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ನೆನಪು ಇಪ್ಪುನು.
ಕಣ್ಣೀರ್‌ಡ್ ಕೈ ದೆಕ್ಕು: ಪಾಕೊ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಪು.
ಕತ್ತಿ ಪರ್ತೆಮಲ್ಪು: ಪಗೆ ಸಾಧಿಪು.
ಕನತ ಗೋಪುರ: ಭ್ರಮೆ.
ಕನ್ನಡಿ ಉಲಯದ ಗಂಟ್: ತಿಕ್ಕಂದಿನವು.
ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ: ಬಿಗಿ ಹಿಡ್ತೊ.
ಕಪ್ಪು ಕಾಗೆನ್ ಬೊಲ್ದು ಮಲ್ಪುನು: ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ.
ಕಬ್ಬೊದ ಕಡಲೆ; ಕಟಿಣ ವಿಷಯ.
ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕ್: ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪು.
ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್: ಅಡ್ಡಿ ಮಲ್ಪು.
ಕಾಗೆ ಅಂಗಡಿಪಕ್ಕಿ ಕತೆ: ಕಟ್ಟ್ ಕತೆ.
ಕಾರ್‌ಗ್ ಬುದ್ದಿ ಪನು: ಬಲಿಪು.
ಕಿಷ್ಕಿಂದೆ: ಇಕ್ಕಟ್ಟ್‌ದ ಜಾಗೆ.
ಕುಂಬುಡೆ: ಸೊನ್ನೆ.
ಕುಂಭಕರ್ಣೆ: ಪಾಕೊ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುನಯೆ.
ಕುರಿ ಕಾಪುನ ಬೇಲೆ: ದಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ.
ಕುರ್ಚಿ ಬುಡು: ಅಧಿಕಾರೊ ಬುಡು.
ಕೃಷ್ಣೆ: ರಸಿಕೆ.
ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಕುದ್ಪುನಿ: ಮೋಸ ಮಲ್ಪುನಿ.
ಕಿಡಿ ಕಾರ್: ಕೋಪ ಮಲ್ಪು.
ಕೆಬಿ ಊದ್: ಚಾಡಿ ಪನು.
ಕೆಬಿ ಕುತ್ತ ಮಲ್ಪುನಿ: ಕೇಣರೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋಜಾಪಾವುನು.

ಕೆಬಿ ಕೊರು: ಗಮನ ದೀದ್ ಕೇಣ್.
ಕೆಬಿ ತಿನ್ಪಿನಿ: ಚಾಡಿ ಪನ್ಪುನಿ.
ಕೆಬಿ ತುಚ್ಚ್: ಚಾಡಿ ಪನು.
ಕೆಬಿ ಮುಚ್ಚುನಿ: ಉದಾಸೆನ ಮಲ್ಪುನಿ.
ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಉಂತಾಯಿನ ಕಂಬೊ: ಅಸ್ಥಿರ ವಸ್ತು.
ಕೈ ಒಡ್ಡ್: ನಟ್ಟ್/ಸಕಾಯೊ ಕೇಣ್.
ಕೈಕ್ ಬತ್ತಿನ ಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿಜ್ಜಿ: ತಿಕ್ಕಿನ ಅವಕಾಸೊ ತಪ್ಪುನು
ಕೈ ಕೊರು: ಕಂಡುನಿ; ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನಿ; ವಂಚನೆ ಮಲ್ಪುನಿ;
ಕೈಗೊಂಬೆ: ಪನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊ ಕೇಣುನಯೆ.
ಕೈ ದುಂಬು: ಪಾತೆರ್ನಗ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಕೈ ನೋಪರೆಗೇ ತಯಾರಾಪುನು
ಕೈ ಪತ್ತ್: ಮದ್ಮೆ ಆಪುನಿ.
ಕೈ ಬಾಯಿ ಸುದ್ದೊ: ಅಪ್ಪಂತಿಗೆ.
ಕೈ ಬಿಚ್ಚ್; ಉದಾರವಾದ್ ಕೊರು.
ಕೈ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪು: ಲಂಚ ಕೊರು.
ಕೊಂಬ್ ಊದ್; ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪು.
ಕೌರವೆ: ಮಲ್ಲ ಅರ್ಗಂಟೆ.
ಗಂಟ್ ಕರಗ್: ಇತ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಪೂರಾ ಖಾಲಿಯಾಗ್.
ಗಾಂಧಿ: ಸರಳ ಸ್ವಭಾವೊದ ನರಮಾನಿ.
ಗಾಳ ಪಾಡ್: ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪು.
ಗಾಳಿಗ್ ಗುದ್ದು: ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪು.
ಗಾಳಿ ಪಾಡ್: ಪ್ರಚೋದಿಪು.
ಗಾಳಿ ಬನ್ನಗ ನೂರು: ತಿಕ್ಕಿನ ಅವಕಾಸೊನ್ ಗಳಸು.
ಗಾಳಿಮಾತು: ಆದಾರ ಇಜ್ಯಾಂದಿನ ಪಾತೆರೊ.
ಗಿಣಿಲೆಕ್ಕೊ ಕಾಪಾಡ್: ಮೋಕೆಡ್ ಸಾಂಕ್.
ಗುಮ್ಮೆ ಕುಲ್ಲಾವು: ಆರೋಪ ಮಲ್ಪು.
ಗೋಣೆ: ಸೋಂಬೇರಿ/ದಡ್ಡೆ.
ಗ್ರಹಣ ಪತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಆಗ್: ಕೇಡುಗಾಲ ಬರು.
ಗ್ರಾಚಾರ ಬುಡ್ಪಾವು: ಸಮೊ ನೆರು.
ಚಣಿಲ್ ಸೇವೆ: ನಿಷ್ಠೆದ ಅಲ್ಪಸೇವೆ.
ಜಂಬೊದ ಕೋರಿ: ಸೊರ್ಕ್‌ದ ನರಮಾನಿ.
ಜಾಗಟೆ ಬೊಟ್ಟು: ಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ಪು.
ತರೆ ಕೊರು: ಜಬಾದಾರಿ ದೆತ್ತೊನು.

ತರೆಟ್ ಕುಳ್ಳುನಿ: ಸಲುಗೆನ್ ದುರುಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನಿ.
ತರೆ ತಗ್ಗಾವು: ಅಪಮಾನವಾಗ್.
ತರೆ ತಿನ್: ಪೀಡಿಪು.
ತರೆ ತೂಂಕ್: ಮೆಚ್ಚ್.
ತರೆ ಮಿತ್ತ್ ಗುಮ್ಮೆ ಕುಲ್ಲಾವು: ಅಪವಾದಿಪು.
ತರೆ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡ್: ಜಬಾದಾರಿ ಕೊರು.
ತಾಳೊಗು ತಕ್ಕ ನಲಿಪು: ಪನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊ ಕೇಣ್.
ತಾಳೊ ಮೇಳೊ: ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.
ತಿಗಲೆ ದುನ್ನವಾಗ್: ದುಃಖವಾಗ್.
ತಿಗಲೆನ್ ತುಚ್ಚು: ಮನಸ್ ನೋಪಾವು.
ತಿಗಲೆ ಪುಡಾವು: ಪಾಕೊ ದುಃಖವಾಗ್.
ತಿಗಲೆ ಮಿತ್ತ್‌ದ ದುನ್ನೊ: ಜಬಾದಾರಿ.
ತಿಗಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲು: ಅತಿ ಅಮಸರೊ ಮಲ್ಪು.
ತಿಗಲೆ ಮುಟ್ಟ್‌ದ್ ಪನು: ಪ್ರಮಾಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪನು.
ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬೂರು: ವಿರೋಧಿಪು.
ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂಪುನು: ಗೊಂದಲ ಆಪುನು.
ತುಚ್ಚ್‌ದ್ ಕೊರು: ಚಾಡಿ ಪನು.
ತುದಿಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತು: ಅಮಸರೊ ಮಲ್ಪು.
ತೆರಿದಿನ ಮೋನೆ: ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನ ನರಮಾನಿ.
ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್: ಅನುಮೋದಿಪು.
ದೆರ್ತ್‌ದಿನ ಕೈ: ನಿಪುಣೆ.
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ: ಕುರುಡೆ.
ದಾರಿದೀಪ: ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ.
ನಟ್ಟುನಾಯೆನ ಕನ: ನನಸ್ ಆವೊಂದಿನ ಆಸೆ.
ನಡುನೀರ್‌ಡ್ ಕೈಬುಡು: ಅರ್ಧೊಡು ಸಕಾಯೊ ತಪ್ಪಾವು.
ನಾಯಿ ತಿರ್ಗಾಟ: ವ್ಯರ್ಥ ತಿರ್ಗಾಟ.
ನಾಯಿಪಾಡ್: ದುರವಸ್ಥೆ.
ನಾಯಿ ಮಿರೆತ ಪೇರ್: ಪ್ರಯೋಜನ ಇಜ್ಜ್ಯಾಂದಿನ ವಸ್ತು.
ನಾಯಿಸಂತೆ: ಕಡಿಮೆ ಕಾಸ್‌ಗ್ ಎಚ್ಚ ವಸ್ತು ತಿಕ್ಕುನೆಕ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್.
ನಾಲಾಯಿ ಉದ್ದ ಆಂಡ: ದಿಂಜ ಪಾತೆರು.
ನಾಲಾಯಿ ಉರಿಪಾವು: ಪನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊ ನಡಪು.
ನಾಲಾಯಿ ಬಿಗಿ ಪತ್ತ್: ಒಂತೆ ಪಾತೆರು.

ನಾಲಾಯಿ ಮೂಂಜ್: ತಿನ್ನರೆ ಬಯಕ್.
ನಾಲಾಯಿ ಮೂರುನಿ: ಬಾಸೆ ಕೊರ್ದುಗು ತಪ್ಪುನಯಿಕ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್.
ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್: ಪುಸ್ಕ್ ಮಲ್ಪು.
ನೀರ್‌ಡ್ ಹೋಮ ಮಲ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊ: ವ್ಯರ್ಥ ಬೇಲೆ.
ನೀರ್ ಪರ್ಪಾವು: ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಲ್ಪು.
ನೀರ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪು: ಅನಗತ್ಯೊ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪು.
ನೆಲಸಮೊ ಮಲ್ಪು; ಪೂರ್ತಿ ನಾಶ ಮಲ್ಪು.
ಪಂದಿಗ್‌ಲಾ ಕಡೆ; ಪಾಕೊ ನೀಚೆ.
ಪಕ್ಕಿ ತೂಕೆ: ಮುಖ್ಯಾಂಶಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ತೂಪುನು.
ಪರ ಪಿಲಿ: ಅನುಭವಿ ನರಮಾನಿ.
ಪಾಠೊ ಕಲ್ಪಾವು: ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ಪಾವು.
ಪಿರಾಣೊನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್: ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಡ್.
ಪೀಂಕನ್ ತಿರ್ಗಾವು: ಅಗೌರವ ತೊಜಪಾವು.
ಪುಗೆಲ್ ಕೊರು: ಸಕಾಯೊ ಮಲ್ಪು.
ಪುಗೆಲ್ ತಟ್ಟ್: ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಪು.
ಪುಚ್ಚೆದ ಜ್ವರ: ಸುಳ್ಳು ವಿಷಯ.
ಪುರುಬಾಲೆ: ಮುಗ್ದ ನರಮಾನಿ.
ಪೆತ್ತ ಮೋನೆದ ಪಿಲಿ: ಡೊಂಗಿ ನರಮಾನಿ.
ಬಂಗಾರ್‌ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟು.: ಪುಟ್ಟುನಗನೇ ಸಿರಿವಂತೆ ಆದ್ ಪುಟ್ಟು.
ಬಂಜಿಗ್ ಪಾಡ್: ಕ್ಷಮಿಪು.
ಬಂಜಿಗ್ ಹಾಕ್: ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಮಲ್ಪು.
ಬಂಜಿ ತಂಪು: ನೆಮ್ಮದಿ.
ಬಂಜಿ ದಿಂಜಿದಿನಯೆ: ಸಿರಿವಂತೆ.
ಬಂಜಿ ಬೇನೆ: ಮತ್ಸರೊ
ಬಂಜಿ ಸೂ; ಅಸೂಯೆ.
ಬಕಧ್ಯಾನ: ಡೋಂಗಿ ಧ್ಯಾನ.
ಬಕಾಸುರೆ: ಖಂಡಾಬಟ್ಟೆ ತಿನ್ಪುನಯೆ.
ಬಳೆ ಪಾಡ್: ಅಪಮಾನ ಮಲ್ಪು.
ಬಾಯಿಗ್ ಬೀಗ ಪಾಡ್: ಮೌನೊಡು ಇಪ್ಪು.
ಬಾಯಿಡ್ ನೀರ್ ಅರಿಪುನಿ: ತಿನರೆ ಆಸೆ ಆಪುನು
ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬುಡು: ಅತಿ ಬಯಕ್.
ಬೀಲ ಬಿಚ್ಚ್: ಕುಚೇಷ್ಟೆ ಸುರು ಮಲ್ಪು.

ಬೂಕುದ ಬದನೆ: ಪ್ರಯೋಜನಕ್ ಬರಂದ್‌ನು.
ಬೃಹಸ್ಪತಿ: ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ.
ಬೆರಿತ ಚೋಲಿ ಜಾರಾವುನಿ: ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ಪಿನಿ.
ಬೆರಿ ತೋಜಾವು; ಬಲಿಪು.
ಬೆರಿ ಪತ್ತ್: ಪಿರಡ್ದ್ ಪೋ.
ಬೆರಿ ಪೂಜುನಿ: ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ಪುನಿ.
ಬೆರಿ ಬಗ್ಗಂದಿನಾಯೆ: ಸೋಮಾರಿ
ಬೊಲ್ದು ಆನೆ (ಕುದ್ರೆ) ಸಾಂಕುನು: ದಿಂಜ ಬಂಜದ ಬೇಲೆ.
ಬೊಳ್ನೆಯ್‌ಡ್ ಕುಜಲ್ ದೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ: ಅತಿ ನಯವಾದ್ ವರ್ತಿಪು.
ಮಂಥರೆ: ಚಾಡಿ ಪನಪುನ ಪೊಣ್ಜೋವು.
ಮಡೆ ಕೈಟ್ ಕಾಗೆಗ್ ಹಾಕ್‌ವೆ: ಅತಿ ಕುರೆಪಟ್ ನರಮಾನಿ.
ಮಲ್ಲ ಮಂಡೆ: ಬಿರ್ಸೆ; ಬುದ್ದಿವಂತೆ
ಮೀಸೆ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ಪಾಡ್: ಲಡಾಯಿಗ್ ಲೆಪ್ಪು.
ಮೂಂಕ್‌ಗ್ ನೆಯ್ ಪೂಜ್: ಆಮಿಷ ಒಡ್ಡ್.
ಮೂಂಕುಮುಟ್ಟ: ಮಿತಿ ಮೀರುನಿ.
ಮೈ ಪೂರಾ ಕಣ್ಣ್: ಜಾಗ್ರತೆ
ಮೋನೆ ಅರಲ್: ಸಂತಸ ಆಗ್
ಮೋನೆ ಉದ್ದ ಮಲ್ಪು: ಸುಲ್ಲ್ ಕೋಪ ತೋಜಾವು.
ಮೋನೆದ ಮಿತ್ತ್ ಹಾಕಿಲೆಕ್ಕೊ: ಖಂಡಿತವಾದ್.
ರಾಮದೂತೆ: ವಿಧೇಯ ನರಮಾನಿ.
ರಾಮಾಯಣ: ಚಪ್ಪೆ ವಿಷಯ.
ಶಕುನಿ: ಕುತಂತ್ರಿ.
ರಾಹು ಕೇತು: ದುಷ್ಟೆರ ಕೂಟೊ.
ರೊಟ್ಟಿ ಜಾರ್‌ದ್ ನೆಯ್‌ಗ್ ಬೂರು: ಬೇಲೆ ಅತಿ ಸುಲಬೊ ಆಗ್.
ಲತ್ತ್ ಲಿಂಬೆ: ಅನುಭವ ಇಜ್ಯಾಂದಿನಯೆ.
ಸನಿ: ಪೀಡಿಪುನ ನರಮಾನಿ.
ಸನಿದೆಸೆ: ಕೇಡ್‌ಗಾಲೊ.
ಸಯಿತ್ತಿನ ಸರ್ಪೆಗ್ ಹಾಕ್‌ನಯೆ: ಅಂಜೆಲೆ/ಪುಕ್ಕೆ.
ಸರಸೋತಿನ ಮಗೆ: ವಿದ್ಯಾವಂತೆ.
ಸಾದಿ ಕಾಪು: ನಿರೀಕ್ಷಿಪು.
ಸಿಮ್ಮಪಾಲ್: ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್.
ಸೀತೆ: ಪತಿವ್ರತೆ.

ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ: ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪೊಡೇ ಆಯಿನ ನಿಯಮೊ.

ಸುಧಾಮೆ: ಅತಿ ಬಡವೆ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆ: ಮಲ್ಲ ಸತ್ಯವಂತೆ.

ಎ) ತತ್ಸಮ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಾಸೆದ ಪದ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ದಾಲ ಬದಲಾವಣೆ ಆವಂದೆ ಎಂಚ ಉಂಡೊ ಅಂಚನೆ ಬತ್ತ್ಂಡ ಆ ಪದೊನ್ 'ತತ್ಸಮ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಾಕ ಪದೊಲು ಅವೆ ರೂಪೊಡು ತುಳುಟ್ ರೂಡಿಗ್ ಬೈದಾ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅಕ್ಷರ, ಅಧ್ಯಾಯ, ಅಮೃತ, ಆರ್ಯ, ಆಲಸ್ಯ. ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಆಶ್ರಯ, ಉತ್ತಮ, ಉತ್ಸವ, ಉದ್ಯೋಗ, ಉಪನಿಷತ್, ಊನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕಂಕಣ, ಕವಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಗಾಯನ, ಗೃಹಸ್ಥ, ಗೃಹಿಣಿ, ಗ್ರಂಥ, ಚಂದ್ರ, ಜಾತಿ, ತಾಂಬೂಲ, ದಿಕ್, ದಿನ, ನದಿ, ನಿತ್ಯ, ಪಕ್ಷ, ಪತಿವ್ರತೆ, ಪರಿಚ್ಛೇದ, ಪುರಾಣ, ಪುಸ್ತಕ, ಪೃಥ್ವಿ, ಪ್ರಕರಣ, ಪ್ರಯಾಣ, ಫಲ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭೂಮಿ, ಮತಿ; ಮನಸ್ತಾಪ, ಮುನಿ, ಯತಿ, ಯಾಗ, ರಾತ್ರಿ, ಲಗ್ನ, ಲಿಪಿ; ಲೇಖ, ಲೇಖಕ, ಲೇಖನ, ವಯಸ್, ವರ್ತಮಾನ, ವಾಕ್ಯ, ವಾಗ್ದಾನ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿವಾಹ, ವೈಶ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗಮ, ಸಂಪತ್, ಸಂಪುಟ, ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸೂರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಏ) ತದ್ಭವ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಾಸೆದ ಪದ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ವಂತೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪೂರಾ ಬದಲಾವಣೆ ಆದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ಆ ಪದೊನ್ 'ತದ್ಭವ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲೆಡ್ ಸುರು ಕೊರ್ತಿನ ಶಬ್ದೊ ತತ್ಸಮ, ಗೆರೆತ ಬದಿಕ್ ಕೊರ್ತಿನ ಶಬ್ದೊ ತದ್ಭವ, ಉದಾ: ಅಂಕುಶ – ಅಂಕುಸ, ಮೂಲು 'ಅಂಕುಶ' ತತ್ಸಮ, ಬೊಕ್ಕ 'ಅಂಕುಸ' ತದ್ಭವ.

ಅಂಗಾಡಿ – ಅಂಗಡಿ; ಅಂಗುಷ್ಠ – ಅಂಗುಟ; ಅಕ್ಷತಾ – ಅಚ್ಚತೆ; ಅನಿಷ್ಟ – ಅನಿಟ್ಟ; ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ – ಅಮಾಸೆ; ಅವಸ್ಥೆ – ಅವತೆ; ಅಷ್ಟಮಿ – ಅಟ್ಟೆಮಿ; ಆಕಾಶ – ಆಕಾಸ; ಆಜ್ಞಾ – ಆಜ್ಞೆ; ಆದಿತ್ಯವಾರ – ಅಯಿತಾರ; ಆರಂಭ – ಆರಂಬ; ಆಶಾ – ಆಸೆ; ಆಷಾಡ – ಆಟಿ; ಆಹಾರ – ಆರ; ಇಂದ್ರ – ಇಂದ್ರೆ; ಇಚ್ಛಾ – ಇಚ್ಛೆ; ಇಷ್ಟಿಕಾ – ಇಟ್ಟಿಗೆ; ಈಶ್ವರ – ಈಸ್ವರೆ; ಉಗ್ರಹಣ – ಉಗ್ರಾಣ; ಉತ್ಸವ – ಉಚ್ಚಯ; ಉಷ್ಣ – ಉಟ್ಣ; ಊರ್ಧ್ವ – ಉದ್ದ; ಊಹಾ – ಊಹೆ; ಋಣ – ರುಣ; ಋಷಿ – ರುಸಿ; ಏಕ – ಎಕ್ಕ; ಏಕಸ್ವರ – ಎಕ್ಕಸೊರೊ; ಏವಂಚ – ಎಂಚ; ಕರುಣಾ – ಕರುಣೆ; ಕಲಶ – ಕಳಸ; ಕಷ್ಟ – ಕಟ್ಟ; ಕಾರ್ತಿಕ – ಕಾರ್ತಿ; ಕಾರ್ಯ – ಕಜ್ಜ; ಕಾವೇರೀ – ಕಾವೇರಿ; ಕುಠಾರ – ಕುಡಾರಿ; ಕುಸ್ತುಂಬರ – ಕೊತ್ತಮರಿ; ಕ್ಷಣ – ಚಣ; ಕ್ಷಯ – ಚಯ; ಕ್ಷೌರ – ಚವುರ; ಖಡ್ಗ – ಕಡ್ಸಲೆ; ಕ್ರಕಚ – ಗರ್ಗಸ; ಖನಿ

–ಕನಿ; ಗಂಗಾ–ಗಂಗೆ; ಗೋದಾವರೀ – ಗೋದಾವರಿ; ಗೌರೀ – ಗೌರಿ; ಗ್ರಹಚಾರ – ಗಿರಚಾರ; ಘಂಟಾ–ಗಂಟೆ; ಚಿತ್ರಾ–ಚಿತ್ತಿರೆ; ಜೋತಿಷಿ–ಜೋಯಿಸೆ; ಜ್ವರ–ಜರ; ಝಳಕ – ಜಳಕ; ತ್ರಾಣ – ತಿರಣ; ದಯಾ – ದಯೆ; ದಸಾ – ದೆಸೆ; ದರ್ಶನ – ದರ್ಸನ; ದಿಸಾ – ದಿಸೆ; ದೀವಟಿಗೆ – ದೀಟಿಗೆ; ದೃಷ್ಟಿ – ದಿಟ್ಟಿ; ದ್ರಾಕ್ಷಾ – ದ್ರಾಕ್ಷೆ; ಧಾರೆ – ದಾರೆ; ಧೂಪ – ದೂಪ; ಧ್ವನಿ – ದನಿ; ನಷ್ಟ – ನಟ್ಟ; ನಿಂದಾ – ನಿಂದೆ; ನಿದ್ರಾ – ನಿದುರೆ; ನಿಧಾನ – ನಿದಾನ; ನಿಧಿ – ನಿದಿ; ನಿಷ್ಠುರ – ನಿಟ್ಟುರ; ನೇಮ – ನಿಯಮ; ಪರ್ವ – ಪರ್ಬ; ಪ್ರತಾಪ – ಪಿರ್ತಾಪ; ಪ್ರದೇಶ – ಪಿರದೇಸ; ಪ್ರಪಂಚ – ಪಿರಪಂಚ; ಪ್ರಮಾಣ – ಪಿರಮಾನ; ಪ್ರಸಂಗ – ಪಿರಸಂಗ; ಪ್ರಶ್ನಾ – ಪ್ರಶ್ನೆ; ಪ್ರಾಕ್ – ಪಿರಾಕ್; ಪ್ರಾಣ – ಪಿರಣ; ಪ್ರೀತಿ – ಪಿರಿತಿ; ಫಲಕ – ಪಲಾಯಿ; ಫಲಾಹಾರ – ಪಲಾರ; ಬಸವ – ಬಸವೆ; ಬೇಹಾರ–ಬ್ಯಾರ; ಬ್ರಹ್ಮನ್–ಬರ್ಮೆ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ – ಬೆರಣೆ; ಭರ್ತಿ–ಬರ್ತಿ; ಭಾಷಾ – ಬಾಸೆ; ಭೃಂಗಾರ–ಬಂಗಾರ; ಮಂಥ್ – ಮಂತ್; ಮಖಾ – ಮಕೆ; ಮಲ್ಲಿಕಾ – ಮಲ್ಲಿಗೆ; ಮಹಿಮೆ – ಮೈಮೆ; ಮಾಂಸ – ಮಾಸ; ಮಾತ್ರಾ – ಮಾತ್ರೆ; ಮಾಲಾ – ಮಾಲೆ; ಮುಕುಲಂ – ಮುಗುಳು; ಮುಷ್ಟಿ – ಮುಟ್ಟಿ; ಮುಹೂರ್ತ – ಮೂರ್ತ; ಮೃಗ – ಮುರ್ಗ; ಮೃದು – ಮೆದು; ಯಂತ್ರ – ಯಂತಿರ; ಯಮ – ಯಮೆ; ಯಾತ್ರೆ – ಜಾತಿರೆ/ಜಾತ್ರೆ/ಯಾತಿರೆ; ಯುಕ್ತಿ – ಯುಕುತಿ; ರಾಕ್ಷಸ – ರಕ್ಕಸೆ; ರಾಜನ್ – ರಾಜೆ ; ರೇಖಾ – ರೇಖೆ; ರೋಷ – ರೋಸ; ಲಕ್ಷಣ – ಲಚ್ಚಣ; ಲಕ್ಷ್ಮಣ – ಲಚ್ಮಣೆ; ಲೀಲಾ – ಲೀಲೆ; ವರ್ಣ – ಬಣ್ಣ; ವರ್ಷ – ವರ್ಸ/ಬರ್ಸ; ವಸತಿ – ಬಸ್ತಿ/ಬಸದಿ; ವಿದ್ವಾಂಸಃ – ವಿದ್ವಾಂಸೆ; ವೀಧಿ – ಬೀದಿ; ವೀರ – ಬೀರೆ; ವಿದ್ವಾಂಸ – ಇದ್ವಾಂಸೆ; ವೇಷ – ಏಸ; ಶಂಕೆ – ಸಂಕೆ; ಶಕುನ – ಸಕುನ; ಶರ್ಕರಾ – ಸಕ್ಕರೆ; ಶಲಾಕ – ಸಲಾಕೆ; ಶಾಪ – ಸಾಪ; ಶಾಲಾ – ಸಾಲೆ; ಶಾಸ್ತ್ರ – ಸಾಸ್ತ್ರ; ಶಿರ – ತರೆ; ಶೀತ – ಸೀತ; ಶುಂಠಿ – ಸುಂಟಿ; ಶುದ್ಧ – ಸುದ್ದ; ಶೃಂಗಾರ – ಸಿಂಗಾರ; ಶ್ರಾವಣ – ಸೋಣ; ಶ್ರೀ – ಸಿರಿ; ಶ್ರೀಮಂತಃ – ಸಿರಿವಂತೆ; ಷಷ್ಕುಲಿ – ಚಕ್ಕುಲಿ; ಸಂಜ್ಞೆ– ಸನ್ನೆ; ಸಂಪತ್ತು – ಸಂಪೊತ್ತು; ಸಂಶಯ – ಸಂಸಯ; ಸಂಸ್ಥಾ – ಸಂತೆ; ಸರಸ್ವತೀ – ಸರಸೋತಿ; ಸಹಜ – ಸಾಜ; ಸಹಾಯ – ಸಾಅಯ; ಸಾಧನೆ – ಸಾದನೆ; ಸೂಚಿ – ಸೂಜಿ; ಸ್ತಂಭ – ಕಮ್ಮ; ಸ್ತುತಿ – ತುತಿ; ಸ್ಥಾನ – ಸಾನ; ಸ್ಥಾಪನೆ – ತಾಪನೆ; ಸ್ವರ – ಸರ; ಸ್ವಾತಿ – ಸೋತಿ; ಹರಿವಾಣ – ಅರಿವಾನ;

ಐ) ದೇಶೀಯ

ಸುದ್ದೊ ತುಳುತ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ 'ದೇಶೀಯ ಶಬ್ದೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅಂಗತ್ನೆ, ಅಂಗೆಲೆ, ಅಂಚಿ, ಅಂಜೆಲೆ, ಅಂಡ್‌ಪಿರ್ಕಿ, ಅಂತ್‌ಗೊಂತು, ಅಂದ್‌ಂಬೆ, ಅಂಬಿ, ಅಂಸಣಿ, ಅಕರ, ಅಕಿಲಾಸ, ಅಕುಲು, ಅಕೇರಿ, ಅಜಕ್‌ಲ್, ಅಜನೆ, ಅಡುಳಿ, ಅನ್ನಾಡಿ, ಅಪಗ, ಅಪ್ಪೆ, ಅಬಡ್, ಅಮೆ, ಅಮ್ಮೆ, ಅರಣೆ, ಅರ್ವತ್ತೆ, ಅಸೆನಿ, ಅಳೆ, ಆಜ್,

ಆನಿ, ಆಯೆ, ಆಲ್, ಆಲಡೆ, ಇಂಚಿ, ಇಂದಾ, ಇಂಬಳ್, ಇಂಬೆ, ಇಜ್ಜಿ, ಇಡಿಪ್ಪು, ಇಲ್ಲ್, ಈಪೆದ, ಉಚ್ಚು, ಉಜ್ಜೆರ್, ಉದಳ್, ಉಪ್ಪಡ್, ಎಣ್ಮೆ, ಎಲ್ಯ, ಒಂಜಿ, ಕಂಜಿ, ಕಂಡೊ, ಕಂಬುಲ, ಕಜಿಪು, ಕಜೆ, ಕರ್ಬ, ಕಲ್, ಕಲೆಂಬಿ, ಕಾರ್, ಕುಕ್ಕು, ಕುಜೆಪ್ಪು, ಕುಡು, ಕೆದು, ಕೆಯಿ, ಕೆರು, ಕೊಟ್ಟಾರಿ, ಗುಜ್ಜೆ, ಗುತ್ತು, ಗುವೆಲ್, ಚಿಕ್ಕೆ, ಜೋಕುಲು, ತಂಗಡಿ, ತಪ್ಪು, ತರೆ, ತಾರ್, ತಿಂಗೊಲ್, ತಿರ್ತ್, ತೆಂಕಾಯಿ, ದಯಿ, ದಿಂಜ, ದೊಡ್ಡೆ, ನೂದು, ನೆಯ್, ನೇಜಿ, ಪಜಿರೆ, ಪಜ್ಜಿ, ಪಡ್ಡಾಯಿ, ಪರು, ಪಲಯೆ, ಪಲಿ, ಪಿತ್ತಿಲ್, ಪುಚ್ಚೆ, ಪುಣ್ಕೆ, ಪುದೊ, ಪೂ, ಪೆತ್ತ, ಪೇರ್, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಬಜ್ಜಯಿ, ಬಡಗಾಯಿ, ಬಾಜೆಲ್, ಬಾರ್, ಬೀಜೊ, ಬುಡೆದಿ, ಬೆನ್ನಿ, ಬೊಲ್ದು, ಮದಗದ, ಮದ್ಮಾಯೆ, ಮದ್ಮಾಲ್, ಮರ್ಮಾಲ್, ಮಲ್ಲ, ಮಾಮಿ, ಮಿತ್ತ್, ಮುಟ್ಟಲೆ, ಮುದೆಲ್, ಮೂಂಕು, ಮೂಡಾಯಿ, ಮೆಗ್ಗೆ, ಮೆಗ್ದಿ, ಸಸಾರ, ಸಾರೊ, ಸುದೆ ಇತ್ಯಾದಿ

ಒ) ಅನ್ಯದೇಶೀಯ

ಸಂಸ್ಕೃತನ್ ಬುಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ 'ಅನ್ಯದೇಶಿಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

1) ಅರಬ್ಬಿ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಅಮಲ್ದಾರ್; ಅರ್ಜಿ; ಅಹವಾಲು; ಇಲಾಖೆ; ಐಬು; ಐಷಾರಾಮ; ಕಸುಬು; ಕಾಗಜ; ಖದೀಮ; ಖಾಯಿಲೆ; ಖುಷಿ; ಗುಲಾಮ; ಜಪ್ತಿ; ಜುಲುಮೆ; ಡೌಲು; ತಕರಾರು; ತಗಾದೆ; ತರಪೇತಿ; ತರ್ಜುಮೆ; ತಹಸಿಲ್ದಾರ; ತಾಕತ್ತು; ತಾರೀಪ[ಉ; ತಾರೀಖು; ತಾಲೀಮು; ದಫ್ತರ್; ದವಾಖಾನೆ; ದಾಖಲು; ನಾಲಾಯಕ್; ಪುರುಸೊತ್ತು; ಬಾಬು; ಬಿಲ್ ಕುಲ್; ಬೇಷರತ್; ಮಂಜೂರು; ಮರ್ಜಿ; ಮಾಜಿ; ಮುತ್ಸದ್ಧಿ; ಮುದ್ದಾಂ; ರಖಂ; ರಜಾ; ರಿಯಾಯ್ತಿ; ರೈತ; ಲಕ್ವ; ಲಾಗಾಯಿತು; ಹಕೀಕತ್; ಹಜಾಮತಿ; ಹಮಾಲ್; ಹಾಜರಾತಿ; ಹುಕುಮ್; ಹುಜೂರ್; ಹೈರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ.

2) ಮರಾಠಿ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಅವಗಡ; ಆಸುಪಾಸು; ಉಢಾಳ; ಕಛೇರಿ; ಕಿಚಾಯಿಸು; ಕಿತಾಪತಿ; ಕಿರಾಣಿ; ಖಾತೆ; ಖಾನಾವಳಿ; ಖಿಲಾಡಿ; ಗಡದ್ದು; ಚಳವಳಿ; ಠರಾವು; ಠಾಕುಠೀಕು; ಡುಮ್ಕಿ; ತರಾವರಿ; ಥೇಟ್; ದರೋಡೆ; ದೇಶಾವರಿ; ದಘೂತಿ; ನೋದಾವಣೆ; ಪಡಪೋಶಿ; ಪಹಣೆ; ಪುಡಾರಿ; ಪುರವಣೆ; ಪೊಗದಸ್ತು; ಫಟಿಂಗ; ಬಂಡುಕೋರ; ಬಟವಾಡೆ; ಬೊಮ್ಡು; ಬಾತು; ಮುಂಡಾಸು; ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ; ಲಾವಣಿ; ಹಪಹಪಿ; ಹುಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ.

3) ಪಾರ್ಸಿ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಅಜಮಾಸು; ಅಬ್ಕಾರಿ; ಅವಾಜು; ಇಜ್ಜತ್; ಐನಾತಿ; ಕಾರಬಾರ; ಕಿರ್ದಿ; ಕೊತ್ವಾಲ;

ಖಜಾಂಚಿ; ಖಾದಿ; ಖಾವಂದ; ಖುಷ್ಕಿ; ಖೋತ; ಗುಮಾಸ್ತ; ಜಬರ್ದಸ್ತ್; ತಃಖ್ತೆ; ದರ್ಬಾರು; ದಸ್ತಗಿರಿ; ದಸ್ತಾವೇಜು; ದುಬಾರಿ; ದುಂಬಾಲು; ದುರ್ಬೀನು; ನಾಷ್ಟಾ; ಬರಖಾಸ್ತ; ಬರೋಬ್ಬರಿ; ಬಾಜೂ; ಬೇಕೂಫ; ಬೇಜಾನ್; ಮೈದಾನ; ರವಾನೆ; ರಾಜೀನಾಮೆ; ರುಷವತ್ತು; ಲಷ್ಕರ್; ಸುಬೇದಾರ್; ಹಂಗಾಮಿ; ಹಿಂದೂ ಇತ್ಯಾದಿ.

4) ಹಿಂದಿ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಅಂಗನವಾಡಿ; ಅಚಾನಕ್; ಆಲೋಚನಾ; ಗಾದಿ; ಚಕ್ಕರ್; ಚಪ್ರಾಸಿ; ಚಮಚ; ಜಂಜಾಟ; ಜುಜುಬಿ; ಡಾಂಬರು; ಡೋಂಗಿ; ದಂಧೆ; ಧೋತರ; ನಮೂನೆ; ಪೇಟೆ; ಬಕ್ಷೀಸು; ಬಗರ್‌ಹುಕುಂ; ಬಚಾವ್; ಭರವಸೆ; ಮಾರಾಮಾರಿ; ಮುಜರಾಯಿ; ರಾಸ್ತಾ; ರಿವಾಜು; ರೋಟಿ; ಲಕೋಟೆ; ಲೇವಡಿ; ಹರತಾಳ; ಹಲಾಲ್‌ಟೋಪಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

5) ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಅಲಿಯಾಸ್, ಅಡ್ವೋಕೆಟ್, ಇಸ್ಪೀಟು, ಕೋರಂ, ಲಾಂಡ್ರಿ, ಸೆಮಿಸ್ಟರ್, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

6) ಫ್ರೆಂಚ್ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಹಾಕಿ, ಗ್ಯಾರಂಟಿ, ಕರ್ಫ್ಯೂ ಇತ್ಯಾದಿ.

7) ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಸಾಬೂನು, ಅಲ್ಮೆರಾ, ಮೇಜು, ಪಾದ್ರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

8) ಪರ್ಷಿಯನ್ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ರುಸ್ತುಂ, ಉರ್ಫ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

9) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲು

ಕಂತ್ರಾಟು, ಕಾಲೇಜ್, ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ, ರೂಮ್, ರೈಲು, ರೋಡು, ಸ್ಕೂಲ್, ಹೋಟೆಲ್, ಬಾಟ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 8

ವಾಕ್ಯ, ಕರ್ತರಿ, ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ, ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಲು

ಕ್ರಮೊಟು ಇಪ್ಪುನ ಸ್ಪಷ್ಟ, ಪೂರ್ತಿ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ ಗುಂಪುಗ್ 'ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪುದರ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಒಂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಕರ್ತೃಪದ, ಕರ್ಮಪದ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಇಪ್ಪುಂಡು.

ಉದಾ: ಪೆತ್ತ ಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು
ಬಾಲೆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪುಂಡು
ವಿನುತ ಪದ್ಯನ್ ಪನ್ಪೊಲ್
ಗೋಪಾಲೆ ಚಪಾತಿನ್ ತಿಂದೆ

ಈ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್
"ಪೆತ್ತ, ಬಾಲೆ, ವಿನುತ, ಗೋಪಾಲೆ" ಇನ್ಪಿ ಪದೊಲು ಕರ್ತೃಪದೊಲು;
"ಪೇರ್‌ನ್, ಶಾಲೆಗ್, ಪದ್ಯನ್, ಚಪಾತಿನ್" ಇನ್ಪಿ ಪದೊಲು ಕರ್ಮಪದೊಲು;
'ಕೊರ್ಪುಂಡು, ಪೋಪುಂಡು, ಪನ್ಪಲ್, ತಿಂದೆ' ಇನ್ಪಿ ಪದೊಲು ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು.

ರಚನೆ ದೃಷ್ಟಿಡ್ದ್ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ಬಗೆಲು ಉಂಡು. ಅವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ, ಸಂಯುಕ್ಯ ವಾಕ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ.

ಅ) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ

ಒಂಜಿ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಪದೊತೊಟ್ಟುಗ್ ಸೊತಂತ್ರ ಖಚಿತ ಅರ್ತ ಕೊರ್ಪುನ ವಾಕ್ಯೊಗ್ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಪೆತ್ತ ಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು
2. ಬಾಲೆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪುಂಡು
3. ವಿನುತ ಪದ್ಯನ್ ಪನ್ಪೊಲ್
4. ಗೋಪಾಲೆ ಚಪಾತಿನ್ ತಿಂದೆ

ಆ) ಸಂಯೋಜಿತ (ಸಂಯುಕ್ತ) ವಾಕ್ಯ

ರಡ್ಡ್ ಅತವಾ ಪಾಕ ಸೊತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯೊಲು ಒಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಪೂರ್ತಿ ಅರ್ತೊನ್ ಕೊರ್ಪ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯನ್ 'ಸಂಯೋಜಿತ ಇಜ್ಜಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಜೋಕುಲು ಪೇರ್ ಪರ್ಪೆರ್, ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಪೇರ್ ಇಜ್ಜಿ.

2. ಆಯೆ ಗೊಬ್ಬುನಯ್ಟೇ ಕಾಲೊನ್ ಕರಿಯೆ. ಅಯಿಕೆ ಆಯೆ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ನಪಾಸ್ ಆತೆ.

3. ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಪರ್ರ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಿ.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ಉದಾರ್ಮೆಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸ್ವೊತಂತ್ರ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು ಇಪ್ಪುನ ವಾಕ್ಯೊಲು ಉಂಡು. ಅವೆನ್ 'ಆಂಡ' 'ಅಯಿಕೆ' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಲೆಡ್ದ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಒಂಜೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ವಾಕ್ಯೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಒಂಜೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ಕೊರ್ಪುನ ವಾಕ್ಯನ್ 'ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಇ) ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ

ಒಂಜಿ ಅತವಾ ದಿಂಜ ವಾಕ್ಯೊಲು ಮುಕ್ಯೊ ವಾಕ್ಯೊಗು ಅಧೀನ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ, ಅಂಚಿತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯನ್ 'ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್;

1. ಸುರೇಶೆ ಅಮೇರಿಕಗ್ ಪೋತೆ ಅಂದ್ ರಮೇಶೆ (ಎಂಕ್) ಪನ್ತೆ.

2. ಅನಿತಾಗ್ ಮದ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಯ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಆಲ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ (ಎಂಕ್) ಪಂಡೆರ್.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ 'ಪನ್ತೆ', 'ಪಂಡೆರ್' ಪನ್ಪಿನವು ಮುಕ್ಯೊ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲು. "ಸುರೇಶೆ ಅಮೇರಿಕಗ್ ಪೋತೆ", "ಅನಿತಾಗ್ ಮದ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಯ ಆಂಡ್" ಪನ್ಪಿ ವಾಕ್ಯೊಲು 'ಉಪವಾಕ್ಯೊಲು'. ರಡ್ಡ್ ವಾಕ್ಯಲೆಡ್‌ಲಾ 'ಎಂಕ್' ಪನ್ಪಿನವು 'ಅಧ್ಯಾಹಾರ".

ಅಧ್ಯಾಹಾರ

ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಆಪುನಯಿಕ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಇಜ್ಜಂದಿನ ಪದೊಲೆನ್ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೇರ್ಸಾವುನಯಿಕ್ 'ಅಧ್ಯಾಹಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಕರ್ತೃಪದೊಲೆಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲೆಗ್ 'ಅಧ್ಯಾಹಾರ' ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

ಅ) ಸಂಭಾಷಣೆಲೆಡ್

1. ರಾಮೆ ಬತ್ತೆನಾ?
   ಇತ್ತೆ (ರಾಮೆ) ಬರುವೆ.
2. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಸಜ್ಜಿಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾ?
   ಹ್ಞಾ, (ನಿದ್ರೆ ಸಜ್ಜಿಡ್) ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.
3. ಬೂಕುನು ಏರ್ ಪರಿದಿನ್?
   (ಬೂಕುನು ಪರಿದಿನ್) ಕವಿತಾ.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆದುಲಯಿ ಕೊರ್ತಿನವು ಅಧ್ಯಾಹಾರ.

ಆ) ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಲೆಡ್

1. ಪಳಯೆ, (ಈ) ಎಂಕ್ ಗೊಂಬೆನ್ ಕೊಣತುಕೊರು.

2. ಎಲ್ಲೆ (ನಮ) ಪುತ್ತೂರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ.

3. ಓಡಾರಿ ತಿಗುರಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪಜಿಮಣ್ಣನ್ ದೀದ್ (ಅಯಿಟ್) ಕರ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆದುಲಯಿ ಕೊರ್ತಿನವು ಅಧ್ಯಾಹಾರ.

ಅರ್ತೊದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ದ್ ವಾಕ್ಯದ ಬಗೆಲು

ಅರ್ತೊದ ದೃಷ್ಟಿಡ್ದ್ ವಾಕ್ಯೊಲು ಐನ್ ರೀತಿಲು. ಅಯಿಕುಲೇ ನಿಶ್ಚಯ ವಾಕ್ಯ, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ, ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯ, ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಭಾವಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ.

ಅ) ನಿಶ್ಚಯ (ನಿರ್ಧಾರಿತ) ವಾಕ್ಯ

ನಡೆತಿನ, ನಡಪುನ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ತ ತೋಜುಲೆಕ್ಕ ಪನ್ಪುನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ 'ನಿಶ್ಚಯ ವಾಕ್ಯಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಜೋಕುಲು ಶಾಲೆಡ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಕಲ್ಪುವೆರ್.

2. ನಳ ಮಹಾರಾಜೆ ಎಡ್ಡೆ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ.

3. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆ ಏಪಲಾ ಸತೊ ಪನೊಂದಿತ್ತೆ.

ಆ) ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯ

ಈ ವಾಕ್ಯೊಲು ನಿಷೇಧಾರ್ತೊನ್ ಕೊರ್ಪ. ಉದಾ:

1. ಸಾಲ ಮಲ್ತಾಮಡಲಾ ಸುಕ ಪಡೆಯೊಡು ಪನ್ಪುನ ಮನೋಭಾವ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್.

2. ಕೈ ಕೆಸರಾಂಡ ಬಾಯಿ ಕುಜೆಪ್ಪು ಆಪುಂಡು.

ಇ) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ

ದಾದ, ದಾಯೆಗ್, ಎಂಚ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದೊಲು ಇಪ್ಪುನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ 'ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಈ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ದ್ ಏಪ ಬತ್ತ?

2. ನಿನ್ನ ಪುದರ್ ದಾದ?

3. ಯಾನ್ ದಾಯೆಗ್ ಉಂದೆನ್ ಕಲ್ಪೊಡು?

ಈ) ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ

ಆಜ್ಞೆ, ಅಪ್ಪಣೆ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪುನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ 'ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ದೇವೆರ್ ಆಯೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುದ್ಧಿ ಕೊರಡ್.

2. ಎಲ್ಲೆ ಈ ಪದ್ಯೊನ್ ಪನೊಡೇ.

ಉ) ಭಾವಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ

ಸೋಜಿಗ, ಸಂತೇಸೊ, ದುಕ್ಕೊ, ಅನುಕಂಪೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಸೂಚಿಪುನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ 'ಭಾವಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾ:

1. ಅಯ್ಯೊ! ಆಯೆ ಬೂರಿಯೆ.

2. ಅಬ್ಬಾ! ಉಂದು ಏತ್ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್.

ಕರ್ತರಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗಲು

ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಲೆಡ್ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು.

ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡ್ ಕರ್ತೃಪದ, ಕರ್ಮಪದ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಬಗೆತ ಪದೊಲು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು 'ಕರ್ತೃಪದ' ಮುಕ್ಯವಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಆ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗನ್ 'ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:– ರಾಮೆ ರಾವಣೆನ್ ಕೆರಿಯೆ.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯೊಡು, 'ರಾಮೆ' – ಕರ್ತೃಪದ; 'ರಾವಣೆನ್' – ಕರ್ಮಪದ; 'ಕೆರಿಯೆ' – ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಮೂಲು 'ರಾಮೆ' – ಕರ್ತೃಪದ ಮುಕ್ಯೊ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ವಾಕ್ಯ 'ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ'ಡ್ ಉಂಡು ಪನೊಲಿ.

ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ 'ಅಲ್ಪಡು', 'ಅಲ್ಪಟ್ಟ'ಂದ್ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ತುಳುಟ್ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುಟ್ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಡ್ ಇಜ್ಜಿ.

ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಡ್ ಕಾಲ ಪಲ್ಲಟ

ಒಂಜಿ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆನ್ ನನೊಂಜಿ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಡ್ದ್ ಪನ್ಪುನ ಪ್ರಯೋಗನೇ 'ಕಾಲಪಲ್ಲಟ'.

1) ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯವಾದ್ ಪ್ರಯೋಗ:

ಉದಾ: ಅಗೋ, ಅವ್ಲು ಬರುವೆ ತೂಲ.

ಆಯೆ ಉಲ್ಯೆ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್, 'ಬರ್ಪೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಮಲ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಪ್ರತ್ಯಯೊತ ಬದಲಿ 'ಬರುವೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಮಲ್ಪುವೆ'ಂದ್ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಬಳಕೆ ಆತ್‌ಂಡು. (ಲೆಕ್ಕೊಡು ಮೂಲು 'ಬರ್ಪೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಮಲ್ಪೆ'ಂದ್ ಬಳಕೆ ಆವೊಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್).

2) ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯ್ವಾದ್ ಪ್ರಯೋಗ:

ಉದಾ: ಆಯೆ ಎಲ್ಲೆ ಬರ್ಪೆ.

ಆಲ್ ಬರ್ಪಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಬರ್ಪಲ್.

ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್, 'ಎಲ್ಲೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಬರ್ಪಿ' ಪನ್ಪಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಪ್ರತ್ಯಯೊತ ಬದಲಿ 'ಬರ್ಪೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಬರ್ಪಲ್'ಂದ್ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಬಳಕೆ ಆತ್‌ಂಡು. (ಲೆಕ್ಕೊಡು ಮೂಲು 'ಬರುವೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಬರ್ಪಲ್' ಬಳಕೆಡ್ ಆವೊಡು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್).

*****

ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಲು

ಪಾತೆರ್ನಗ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊ ಮುಗಿಪುನಗ ಉಂತುದ್, ನಂತ್ರ ನನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊನ್ ಪಾತೆರ್ಪಿನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಪಂಡ ಪಾತೆರೊದ ಅರ್ತೊ ಸಮರ್ಪಕವಾದ್ ಪನ್ನರೆ ಪಾತೆರೊನ್ ಒಂಜೇ ವೇಗೊಡು ಓಡಿಯಂದೆ ಪನ್ನರೆ ಆಪುಜಿ ಪನ್ಪಿ ಇಸಯೊ ನಮ ತೆರಿದುಲ್ಲ. ಅಂಚನೇ ಬರವಣಿಗೆಡ್, ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಆ ವಾಕ್ಯೊನು ಸಮರ್ಪಕವಾದ್ ಓದರೆ ಆಪಿನಲೆಕ್ಕೊ ಬರವಣಿಗೆದ ಕೆಲವು ಚಿಹ್ನೆಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್; ಅವೆನ್ ಓಲು, ಎಂಚ ಗಳಸೊಡುಂದ್ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡ್.

1) ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ/ಬಿಂದು (.)

ಅ) ಒಂಜಿ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯರೆ ವಾಕ್ಯದ ಕಡೆಟ್ 'ಚುಕ್ಕೆ'ನ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ 'ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಜೋಕುಲು ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪೆರ್.

ಆ) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಬ್ದೊದ ಸೂಚನೆಗ್‌ಲಾ 'ಚುಕ್ಕೆ'ನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ: ಕ್ರಿ.ಶ.

ಇ) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ಬರೆಪುನಗಲಾ 'ಚುಕ್ಕೆ'ನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

ಉದಾ:– ಐ. ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ.

2) ಅರ್ಧವಿರಾಮ (;)

ಮುಕ್ಯೊ ವಾಕ್ಯೊಡು ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ವಾಕ್ಯೊಲು ಬನ್ನಗ ಅಯಿತ ನಡುಟ್ ಪಾಡುನ ಚಿಹ್ನೆಗ್ 'ಅರ್ಧ ವಿರಾಮ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಆಯೆ ದೇವೆರ್‌ನ ಎದುರ್ ಆಜೆ ಪಡಿಯೆ; ಆಂಡಲಾ ಪರ್ಸುನ ಬುಡ್ತುಜಿ.

3) ಅಲ್ಪವಿರಾಮ (,)

1) ಏರ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತೆರುನ ದುಂಬು ಸಂಬೋಧನೆ ಸೂಚಕ ಪದೊತ ನಂತ್ರ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ: ಜೋಕುಲೇ, ಮೂಲು ಬಲೆ.

2) ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಲೆಗ್ ವಿಶೇಷಣಲು ಬನ್ನಗ ಕಡೆ ಪದನ್ ಬುಡ್ದ್ ಒರಿದಿನ ಪದೊಲೆನ ಎದುರ್ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

ಉದಾ: (ಅ) ರಾಜೆ ವೀರೆಲಾ, ದಾನಿಲಾ, ವಿದ್ವಾಂಸೆಲಾ ಆದಿತ್ತೆ.

(ಆ) ಆಯೆ ಮನೋರಂಜನೆಲಾ, ನೀತಿ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಕತೆನ್ ಬರೆತೆ.

(ಇ) ಆಲ್ನ ಬರವಣಿಗೆ ಸೋಕುಲಾ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್‌ಲಾ, ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕಾರಲಾ ಉಂಡು. (ಈ) ಒಂಜೇ ಕ್ರಿಯೆಗ್ ದಿಂಜ ಕರ್ತೃಲು ಇಪ್ಪುನಗ: – ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೂ, ಶಿಕ್ಷಕೆರ್‌ಲಾ
ಪ್ರವಾಸಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್.

(ಉ) ಒಂಜೇ ಕ್ರಿಯೆಗ್ ದಿಂಜ ಕರ್ಮಪದಲು ಇಪ್ಪುನಗ: ಉದಾ:
ಬಡವಾತಿನ ಆಯೆ ರಡ್ಡ್ ಚಪಾತಿಲೆನ್‌ಲಾ, ನುಪ್ಪುಲಾ, ರಡ್ಡ್ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲಾ ತಿನ್ತೆ.

4) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆ (?)

ಪ್ರಶ್ನೆಲೆನ್ ಕೇಣುನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಪದ ಅತವಾ ವಾಕ್ಯದ
ಕಡೆಟ್ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.
ಉದಾ: ಈ ದಾಯೆಗ್ ಬತ್ತೆ?
ಆಯೆ ಓಡೆಗ್ ಪೋಪೆ?

5) ಭಾವಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನೆ (!)

ಸೋಜಿಗ, ಸಂತಸ, ದುಕ್ಕೊ, ಕೋಪ, ತಿರಸ್ಕಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ
ಭಾವನೆಲೆನ್ ವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪುನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.
ಉದಾ: ಆಹಾ! ಏತ್ ಪೊರ್ಲುಂಡು!
ಥೂ! ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಗ್ ಒಂತೆ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡ.
ಅಯ್ಯೋ! ಯಾನ್ ಎಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪ್ ಮಲ್ತೆ.

6) ವಿವರಣ ಚಿಹ್ನೆ/ದ್ವಿಬಿಂದು ಚಿಹ್ನೆ (:)

ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿವರಣೆ ಎದುರ್ ಕೊರಿ ಲೆಕ್ಕ

ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾನಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆನ್ ಮೂಜಿ ರೀತಿಯಾದ್ ಇಂಗಡಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ: ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ, ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಬೊಕ್ಕ ದರ್ಶನಾತ್ಮಕ.

7) ವಿವರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ಗೆರೆ (:–)

ಒಂಜಿ ಇಸಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ದಿಂಜ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಅವೆನ್ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ತೆರಿಪಾವರೆ "ವಿವರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ಗೆರೆ" ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ: ಊರ್‌ದಕುಲು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಗ್ ಇಂಚ ಮನವಿ ಕೊರ್ತೆರ್:–

1. ನಮನ ಊರ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾದಿದ ಸೌಕರ್ಯನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಲೆ.
2. ದಿಂಜ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುಳೆ ನಾಶೊ ಆತಿನೆಕ್ ಸರ್ಕಾರಡ್ದ್ ಸಾಲಮನ್ನಾ ಮಲ್ಪಾಲೆ.
3. ಬಿತ್ತ್, ಈಟ್ ಗೆತೊನರೆ ಸಾಲದ ಕಾಸ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಲ್ಪಾಲೆ.

8) ಉದ್ಧರಣ ಚಿಹ್ನೆ (" ")

ಬರೆವಣಿಗೆಡ್ ಬೇತೆಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೊನ್ ಅಕ್ಲು ಪನ್ನಿ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಪನರೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ: "ಎಡ್ಡೆ ಸುರೇಶರೆ ಈರ್ ಕುಲ್ಲೆ, ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ಬರ್ಪೆ"ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾಜೇಶೆ ಓಡೆಗೊ ಪೋಯೆ.

9) ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ ಚಿಹ್ನೆ (' ')

ಬರೆವಣಿಗೆಡ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ/ಮುಕ್ಯವಾದ/ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪದಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಗಳಸುನ ಚಿಹ್ನೆಗ್ 'ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ತುಳುಟ್ ದಿಂಜ 'ಸಂಸ್ಕೃತ' ಬಾಸೆದ ಪದಲೆನ್ ಗಳಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

10) ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ (( ))

ದಿಂಜ ವಿವರಣೆನ್, ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮೂಜಿ ನಮೂನೆದ ಸಂಧಿಲೆಡ್ ಲೋಪ ಸಂಧಿಲಾ ಒಂಜಿ. (ಒರಿದಿನ ರಡ್ಡ್ ಸಂಧಿಲು, ಆಗಮ ಬೊಕ್ಕ ಆದೇಶ ಸಂಧಿ).

11) ಅಧಿಕ ಚಿಹ್ನೆ (+)

ಸಂಧಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಾಸ ಪದೊಲೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ಪುನಗ; ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ ಒಟ್ಟುಗು ಪ್ರತ್ಯಯಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ನಾಮಪದ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ

ರಚನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಅತಿ + ಅಂತ = ಅತ್ಯಂತ;
2. ಕಾರ್‌ದ + ಅಡಿ = ಅಂಗಾರ್;

12) ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆ (=)

ರಡ್ಡ್ ಪದೊಲೆನ ಅರ್ತೊಲು ಸಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ ತೋಜಾವರೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ: ಆಕಾಸೊ = ಬಾನ

ಸಮಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಧಿಲೆಡ್‌ಲಾ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಉದಾ:

ಮಹಾ + ಕಾಳಿ = ಮಾಂಕಾಳಿ

ಪರ + ಊರು = ಪರವೂರು

13) ಅಡ್ಡಗೆರೆ (–)

ಕೆಲವು ಪದೊಲೆನ್ ಬರೆನಗ ಪದೊಲೆನ ನಡುಟ್ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂದೊನು ತೋಜಾವೆರೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಉದಾ: ಕರೆ–ಗಂಟೆ, ಪೋಸ್ಟ್–ಆಫೀಸ್, ಕೋ–ಆಪರೇಟಿವ್, ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಇಂಚಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಸ್ತ್ ಕಮ್ಮಿ.

14) ಉಗಮ ಚಿಹ್ನೆ (< ಬೊಕ್ಕ >)

ಶಬ್ದೊಲೆನ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ತೋಜಾವರೆ ಉಗಮ ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

ಅ) ತುಳುಟ್ ಬಳಕೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ, ಅಪಗ ತುಳು ಶಬ್ದೊ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊಲೆನ ನಡುಟ್ '<' ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

ಉದಾ:– ಸಂಕಲೆ < ಶೃಂಕಲಾ

ಆ) ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊ ತುಳುಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಮೂಲ ಶಬ್ದೊ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ ನಡುಟ್ '>' ಚಿಹ್ನೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

ಉದಾ:– ಶೃಂಕಲಾ > ಸಂಕಲೆ

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 9

ಗಾದೆ, ಎದುರ್‌ಕತೆ, ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು:

ಗಾದೆ

"ವೇದ ಸುಳ್ಳಾಂಡಲಾ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಪುಜಿ", "ಗಾದೆ ವೇದೊಗು ಸಮ" ಅಂದ್ ಗಾದೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆನೇ ಗಾದೆಲುಂಡು. ಗಾದೆಲೆಗಿತ್ತಿನ ಮಹತ್ವೊನ್ ಈ ಗಾದೆಲು ತೆರಿಪಾವ. ಎಂಕ್ಲೆನ ಹಿರಿಯೆರ್ ಏಪಲಾ ಗಾದೆಲೆನ್ ಗಳಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಪಾತೆರೊಗು ದುನ್ನಲಾ, ಬಾಸೆಗ್ ಪೊರ್ಲುಲಾ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಜನಪದರೆನ ಅನುಭವೊದ ತಿರ್ಲೇ ಈ ಗಾದೆಲು. ಸರಳವಾದ್, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್, ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಯಿನ ಗಾದೆಲು ಜನಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಶಾಶ್ವತ ಒರಿಯುಂಡು. ಗಾದೆಲೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆಗ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ತೊ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಉಳ ಅರ್ತೊ ಬೇತೆನೇ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಅರ್ತೊ ಮಲ್ತೊಂಡ ಅಯಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.

ನಮ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪಾತೆರ್ನಗ, ಉಪನ್ಯಾಸೊಲೆಡ್, ಲೇಖನೊಲೆಡು ಗಾದೆಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುವ. ಗಾದೆಲೆನ ಪುಟ್ಟು ಎಂಚಾಂಡ್ ಪನರೆ ಸೂಕ್ತ ಆಧಾರೊಲು ಇಜ್ಜಿ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಯಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ಜನಕುಲೆನ ಅನುಭವೊ ಗಾದೆಲೆನ ರೂಪೊಡು ಪ್ರಕಟ ಆದಿಪ್ಪು ಪನೊಲಿ. ಗಾದೆಲು ಪನ್ನಂದಿನ ವಿಚಾರೊಲೇ ಒರಿದಿಜಿ ಪನೊಲಿ.

ತುಳುಟ್ಟು ಏತೋ ಸಾರ ಗಾದೆಲು ಉಲ್ಲ. ಒಂಜೊಂಜಿ ಗಾದೆಲಾ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲುಬು ಕೊರ್ಪುಂಡು. 1874ಡೇ ಕುಡ್ಲದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ 500 ತುಳುಗಾದೆಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹಿತ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಡಾ॥ ಅರ್ತಿಕಜೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರು ಅಯಿಕ್ ಕುಡ 500 ಗಾದೆಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ 1983ಡು ಕುಡ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. 1971ಡು ಡಾ॥ ವಿವೇಕ ರೈ 'ತುಳು ಗಾದೆಲು' ಬೂಕುನು ಬರೆತೆರ್. 1973ಡು ಧೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತೆರ್ 'ಮಾದಿರನ ಗಾದೆ' ಬೂಕುನು ದ್ವಿಪದಿಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಡಾ॥ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ 'ಸಿಂಗಾರ ಗಾದೆಗಳು' ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. 1987ಡು ಎಂ. ನಾರಾಯಣೆರ್ 'ಪ್ರಭಾತ' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆಲೆನ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ಪಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ ಸಂಗ್ರಹಮಲ್ತಿನ 33000 ತುಳುಗಾದೆಲು ಒರ ನಾಶವಾದ್ ಕಡೆಕ್ 23500 ಉರಿಯಿಂಡ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿ. ವಿ. ದಕ್ಲು ಅಯಿಟ್ 5000 ಗಾದೆಲೆನ್ ಅಜತ್‌ದ್ 1989ಡು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. 2009ಡು ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಮೇರ್ 'ಗಾದೆಲೆನ ಪೊದಿಕೆ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್.

ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆಯರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮೂಲು ಕೆಲವು ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿವರವಾದ್ ಕೊರ್ತುಂಡ್.

1) ಅತಿ ಆಸೆ ಗತಿ ಕೇಡ್

ನರಮಾನಿಗ್ ಆಸೆ ಇಪ್ಪೊಡು ಆಂಡ ದುರಾಸೆ ಇಪ್ಪರೆಬಲ್ಲಿ. ದುರಾಸೆಡ್ದ್ ಅಕುಲು ಲ ಹಾಳ್ ಆಪೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂದೆ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆನ್‌ಲ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬಡ್ಡಿದ ಆಸೆಗ್ ಸುಮಾರ್ ಜನಕುಲು ಕೆಲವು ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಲೆಡ್ ಕಾಸ್ ದೀಪೆರ್. ಬಡ್ಡಿ ಇಪ್ಪಡ್ ಅಕೇರಿಗ್ ಅಸಲ್‌ಲ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಇಂಗ್ ತಿಂತಿನ ಮಂಗೆಲೆಕ್ಕೊ ಆತೆರ್. ಪೇರ್ ಜೂವೊಗ್ ಎಡೆ. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ದಿಂಜ ಪರ್‌ಂಡ ಕಕ್ಕರೆ ಉರ್ಚರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಸೀಪೆ ಇಷ್ಟ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ತಿನ್ನೋಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಕೇರಿಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕುತ್ತೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೀಪೆನ್ ತಿನ್ನಂದ್ಲೆಕ್ಕೊ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕಾದ್ ಅತಿ ಆಸೆ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್. ಅತಿ ಆಸೆಡ್ದ್ ತೆಟ್ಟ್ ಗತಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಅಂದ್ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್.

2) ಆಳಾದ್ ಬೆನ್ ಅರಸಾದ್ ಉಣ್

ಈ ಗಾದೆ ಬೆನ್ನಾಟೊದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಆಳಾದ್ ಬೆನ್ಪುನಗದ ಅನುಭವ, ಕಷ್ಟೊ ಸುಕೊಲು ಆಯೆನ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಮಲ್ತಿಪ್ಪುನು. ಆ ಭಂಗೊದ ಬೆನ್ನಾಟೊದ ಪಲೊನ್ ಆಯೆ ನೆಮ್ಮದಿಡ್ದ್ ಅನುಭವಿಸೊಲಿ. ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಬೆನ್ತಿನಾಯೆಗೇ ಆ ಬೆನ್ನಾಟೊದ ಬಿಲೆ ಗೊತ್ತು. ಒವ್ವೇ ಪ್ರತಿಪಲೊ ಸುಲಬೊಡು ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಅಯಿಕ್ ದಿಂಜ ಪರಿಶ್ರಮೊ ಅಗತ್ಯ. ಂಚ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿಪಲೊನ್ ನೆಮ್ಮದಿಡ್ ಅನುಭವಿಸೊಲಿ. ಉಣೊಲಿ. ಅಯಿಕೇ ಪನ್ಪುನು. "ಆಳಾದ್ ಬೆನ್, ಅರಸಾದ್ ಉಣ್" ಅಂದ್.

3. ಇರ್ಲ್ ತೂಯಿನ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಪಗೆಲ್ ಏರ್ಲಾ ಬೂರುಜೆರ್

ಕಗ್ಗತ್ತಲೆದ ರಾತ್ರೆಡ್ ಸಾದಿ ತೋಜಂದೆ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುನು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆಂಡ ರಾತ್ರೆಡ್ ತೂದ್ ಬತ್ತಿನ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುನು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಅತ್ತೇ? ನಮ ತೆಟ್ಟ ಸಾದಿನ್ ಪತ್ತ್‌ದ , ತಪ್ಪ್ ಮಲ್ತ ಅಂದೆ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸುಮಾರ್ ನರಮಾನಿಲು ಎಡ್ಡೆ ಸಾದಿಗ್ ಪೋವಂದೆ ಕುಡ ಕುಡ ತಪ್ಪುನ್ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಪರ್ಪುನ ಅಬ್ಬೆಸೊ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಪರ್‌ದ್ ಬೊಡ್ಚಾಯಿನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪರ್ತಿನ ಅಮಲ್ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲೆಗ್ ಪಚ್ಚತಾಪೊ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ನನ ಪರ್ಪುಜಿ ಅಂದ್ ಆಜೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಆಂಡಲ್ ಕುಡ ಪರ್ಪೆರ್. ಇಂಚನೆ ಕೆಲವೆರ್ ತಂಬಾಕ್ ವಯಿಪುನು, ದೂಜು ಗೊಬ್ಬುನು, ಕಳು ಮಲ್ಪುನು ಇತ್ಯಾದಿ ತೆಟ್ಟ್ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಅವು ಹಾಳ್ ಬೇಲೆ ಅಂದ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಅಯಿಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಇರ್ಲ್ ತೂಯಿನ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಪಗೆಲ್ ಏರ್ಲಾ ಬೂರುಜೆರ್"ಂದ್.

4) ಉಪ್ಪುಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ರುಚಿ ಇಜ್ಜಿ, ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬಂಧು ಇಜ್ಜಿ.

ಈ ಗಾದೆ ಉಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆನ ಅವರ್ಣನಿಯ ಸಂಬಂಧೊನ್ ವಿವರವಾದ್

ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಸೀಪೆ ಇಜ್ಯಾಂಡ ಖಾರ ಇಜ್ಯಾಂಡ ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಆಂಡ ಉಪ್ಪು ಇಜ್ಯಾಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಆರ ಬಾಯಿಗ್ ರುಚಿ ಕೊರ್ಪುಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪನ್ಪುನು ಉಪ್ಪುಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ರುಚಿ ಇಜ್ಜಿ ಅಂದ್. ಉಪ್ಪುಗ್ ಒಣಸ್‌ಡ್ ಈತ್ ಮಹತ್ವೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಅವೆನ್ ಹದೋಟು ಗಳಸೊಡು. ಎಚ್ಚ ಗಳಸ್‌ಂಡ ಅರೋಗ್ಯಗ್ ಹಾಳ್. 'ಅಪ್ಪೆನೇ ದೇವೆರ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್ ನಮ ಹಿರಿಯಕುಲು. ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್‌ದ್, ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾದ್, ಒಣಸ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ಬುಲೆಪಾವೊಲು. ಕಷ್ಟೊ ಸುಕೊಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯುವೊಲ್. ಆಲೇ ಕೈತಲ್‌ದ ಬಂಧು. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬಂಧು ಇಜ್ಜಿ" ಅಂದ್.

5. ಒಣಸ್ ತೆರಿದಿನಾಯೆಗ್ ಕುತ್ತೊ ಇಜ್ಜಿ, ಪಾತೆರ ತೆರಿದಿನಾಯೆಗ್ ಲಡಾಯಿ ಇಜ್ಜಿ.

ನರಮಾನಿಗ್ ಬರ್ಪುನ ದಿಂಜ ಕುತ್ತೊಲೆಡ್ ಅಜೀರ್ಣೊನೇ ಕಾರಣ. ಎಂಚಿನೆನ್, ಏತ್, ಏಪ ತಿನ್ನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಎಂಕುಲು ಎಡ್ಡೆಡ್ ತೆರಿದಿಜ್ಜಿ. ಬಾಯಿದ ರುಚಿಗೋಸ್ಕರ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಾತ ಅಳತೆಗ್ ಎಚ್ಚ ನಮ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕುತ್ತೊಗ್ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕೇ 'ಒಣಸ್ ತೆರಿದಿನಾಯೆಗ್ ಕುತ್ತೊ ಇಜ್ಜಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪುನು.

ಪ್ರತಿ ದಿನೊಲ ನಮ ತೂಪುನ ಏತೊ ಲಡಾಯಿಲೆಗ್ 'ಪಾತೆರೊನೇ ಕಾರಣ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಪನ್ತಿನ ಪಾತೆರೊ, ಪುಡಾತಿನ ಮಣಿ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಪಿರ ಬರಂದ್. ಆಯಿಡ್ದಾತ್ರ ಪಾತೆರುನ ದುಂಬೇ ವಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಪಾತೆರೊಡು. ಎಂಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೊ ನನೊರಿಯನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ತುಚ್ಚರೆಬಲ್ಲಿ. ಏರ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಆವೊಡು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹೊಡು ಪಾತೆರಬಲ್ಲಿ. ಕಟುಸತ್ಯೊನ್ ಪನ್ಪುನಗಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೊ ಹಿತವಾದ್ ಇಪ್ಪೊಡು. ಪಾತೆರುನ ವಿಚಾರೊನ್ ಎಂಚ ಪಾತೆರೊಡುಂದ್ ತೆರಿದಿನಕುಲು ಲಡಾಯಿಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರಂದೆ ಮಾತೆರ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗ್ ದೊಸ್ತಿಪರರಾದ್ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಪಾತೆರೊದ ಬಗ್ಗೆ ದಿಂಜ ಗಾದೆಲು ಉಲ್ಲ. ಉದಾ: "ಪಾತೆರೊ ಬೊಳ್ಳಿ, ಮೌನ ಬಂಗಾರ್"; "ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಮುತ್ತೆಲೆನ ಮಾಲೆದಲೆಕ್ಕೊ ಇಪ್ಪೊಡು". "ಪಾತೆರೊ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ವಟ್ಟೆ ಬೆಂದ್ರ್‌ನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುಂಡು".

6. ಓಡಾರಿಗ್ ವರ್ಸೊ ದೊಣ್ಣೆಗ್ ನಿಮಿಷೊ:

ಓಡಾರಿ ಒಂಜಿ ಕರನ್ ಮಲ್ಪುವೆ. ಸುರು ಆವೆ ಮಣ್ಣ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಅಯಿಟ್ ಇತ್ತಿನ ಎಲ್ಯ ಕಲ್ಲುಲೆನ್ ದೆಪ್ಪುವೆ. ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿಕ್ ನೀರ್ ಬೆರೆಸ್‌ದ್ ಪಜಿ ಮಣ್ಣ್ ಮಲ್ಪುವೆ. ಪಜಿ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಕಾರ್‌ಡ್ ದೂಂಕ್‌ದ್ ಸಮೊ ಹದೊ ಮಲ್ಪುವೆ. ಹದೊ ಆಯಿನ ಪಜಿ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ತಗುರಿದ ಮದ್ಯೊಗ್ ದೀದ್ ಅವೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸುರ್ಪೊನ್ ಕೊರ್ದ್ ಕರ ಮಲ್ಪುವೆ. ಉಂದೆಕ್ ಸುಮಾರ್ ಸಮಯೊ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಕರೊಗ್ ದೊಣ್ಣೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ತುಂಡ ಒಂಜೇ ನಿಮಿಷೊಡು ಕರ ಚೂರು ಚೂರು

ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕೇ "ಓಡಾರಿಗ್ ವರ್ಸೊ ದೊಣ್ಣೆಗ್ ನಿಮಿಷೊ"ಂದ್ ಪನ್ಪುನು. ಇಂಚಿತ್ತಿನನೆ ನನೊಂಜಿ ಗಾದೆ "ಕಟ್ಟುನು ಸುಲಬೊ ಮಗರ್ಪುನು ಸುಲಬೊ"ಂದ್.

7. ಕಟ್ಟುನು ಭಂಗ, ಮಗರ್ಪುನು ಸುಲಬೊ:

ಒವ್ವೇ ರಚನಾತ್ಮಕ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ ಶ್ರಮ, ಕಾಲೊ ಬೊಕ್ಕ ತಳ್ಮೆ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನು ನನಲಾ ಭಂಗ. ಅವೇ ಬೇಲೆನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪರೆ ಸುಲಬೊ. ಅಯಿಕ್ ಎಚ್ಚ ಕಾಲೊ ಬೊಡ್ಚಿ. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲನ್ ಕಟ್ಟರೆ ಸುಮಾರ್ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ಮಗರ್ಪುನಯಿಕ್ ಕೆಲವು ಗಂಟೆಲು ಯಾವು. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪನ್ಪುನು 'ಕಟ್ಟುನು ಭಂಗ, ಮಗರ್ಪುನು ಸುಲಬೊ'ಂದ್.

8. ಕುಲ್ಲುದ್ ತಿಂತ್'ಂಡ ಕರ ಬಂಗಾರ್ ಯಾವುಜಿ.

ಸುಕೊ ಏರೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಿ? ಅವುಲಾ ಭಂಗದಾಂತೆ ಸುಕೊ ತಿಕ್ಕುನಾಂಡ ಮಾತೆರ್‌ಗ್ಲಾ ಬೋಡು. ಸೋಂಬೇರಿಲಂತೂ ಏರ್ನನೋ ಕಾಸ್‌ಡ್ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆ ತೂಪುನಕುಲೇ. ಹೆರಿಯಕುಲು ಮಲ್ತ್ ದೀತಿನ ಆಸ್ತಿ ಇತ್ತ್'ಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬೆನ್ನರೆ ಮನಸ್ಸೇ ಬರ್ಪುಜಿ. ಪೆರಿಯಕುಲು ಮಲ್ತ್ ದೀತಿನ ಕಾಸ್‌ನೇ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪರನೇ ತೂಪೆರ್. ಇಂಚ ಮಲ್ತ್'ಂಡ ಒಟ್ಟ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಚಡ್ ಚಡ್ ಖಾಲಿ ಆಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಬೇನ್ನೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಇಜ್ಯಾಂಡ ಉಪಾಸೊ ಕುಲ್ಲೊಡು ಇಜ್ಯಾಂಡ ನಟ್ಟೊಡು. ಪ್ರತಿ ಒರಿಯಲ ತಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ ಆತಿನಾತ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಬೇಲೆಡ್ದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕಾಸ್, ಗೌರವ, ನೆಮ್ಮದಿ ಮಾತ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಏರ್‌ಲಾ ಸೋಂಬೇರಿಯಾದ್ ಕಾಲೊ ಕರಿಯರೆಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚಿತ್ತಿನಕುಲು ಸಮಾಜೊಗು ದುನ್ನೊ ಆಪೆರ್ ಅಂದ್‌ದೇ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್.

9. ಕೈ ಕಲಂಕ್ ಆಂಡ ಬಾಯಿ ಕೊಜಪ್ಪು.

ಭಂಗ ಇಜ್ಯಾಂದೆ ಒವುಲಾ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಪೊಕ್ಕಡೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ ನುಪ್ಪುಲಾ ತಿಕ್ಕ್'ಂದ್. ಕೈ ಕಲಂಕ್ ಆಪುಂಡ್'ಂದ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಮಣಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಬುಳೆ ಓಲು? ಬುಳೆ ಇಜ್ಜಂದೆ ನುಪ್ಪು ಓಲು? ಬೈಬಲ್‌ಡ್‌ಲಾ "ಬೆನ್ಪುನಾಯೆಗ್ ಮಾತ್ರ ರೊಟ್ಟಿ"ಂದ್ ಪನ್ತ್'ಂಡ್. ಕನ್ನಡೊದ ತಾತ್ವಿಕ ಕವಿ ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪೆರ್ ಆರ್ನ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು "ಎಂಚಿನಾಂಡಲಾ ಮಲ್ಪು, ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ವಾ ಬೇಲೆಲಾ ಕಡಿಮೆ ಅತ್ತ್"ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಉಂದೆತ್ತ ಅರ್ತೊ "ತಿಕ್ಕಿನ ವಾ ಬೇಲೆ ಆಮಡಲಾ ಮಲ್ಪು, ಅವೆನ್ ಆಸಕ್ತಿಡ್, ಶ್ರಮೊವಯಿಸ್‌ದ್ ಮಲ್ಪೊಡು"ಂದ್. ಅಪಗ ಅಯಿಕ್ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲೊಲ ತಿಕ್ಕುಂಡೇ. ಈ ಗಾದೆದಂಚಿನ ಬೇತೆ ಗಾದೆಲಾ ಉಂಡು. "ಕಾಯಕನೇ ಕೈಲಾಸ", "ಬೆನ್ಪುನವೇ ಕಾಸ್‌ದ ಅಪ್ಪೆ", "ಆಳಾದ್ ಬೆನ್, ಅರಸಾದ್ ಉಣ್" ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಗಾದೆಲು ಮಾತ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಪಾವ.

10. ಕೋಪೊಡ್ ಕೊಯ್ತಿನ ಮೂಂಕು ಕುಡ ಬರಂದ್.

ಕೋಪೊ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಕೋಪೊ ಪನ್ಪಿನವು ಅನರ್ತಕಾರಿ. ಅವು ಎಂಕ್ಲೆನ್ ದುರ್ಗತಿಗ್ ನೂಕುಂಡಂದ್ ಸರ್ವಜ್ಞೆ ಪನ್ಪಿ ಅನುಭಾವಿ ಕವಿ ಪನ್ತೆ. ಕೋಪೊ ನರಮಾನಿನ್ ವಿವೇಕೊ ಇಜ್ಯಾಂದ್‌ಲೆಕ್ಕೊ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕೋಪೊ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ನೆಮ್ಮದಿನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕೋಪೊ ಬನ್ನಗ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬುದ್ಧಿ ನಮನ ಹಿಡ್ತೊಡು ಇಪ್ಪುಜಿ. ಅಪಗ ಆವರಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನವು ಆಪುಂಡು. ಸೀತೊ ಆನಗ ಕೋಪೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಸೀತೊಡ್ಡ್ ಬೇಜಾರ್ ಆದ್ ಮೂಂಕ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಕೋಪೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಕೊಯ್ತಿಂಡ, ಕೋಪೊ ಕಡಿಮೆ ಆನಗ ಕೊಯ್ತಿನ ಮೂಂಕು ಕುಡ ಸಮೊ ಆಪುಂಡ? ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಡ್ಡೆ ಇಜ್ಯಾಂಡ ವಾ ಬೇಲೆಲಾ ಮಲ್ಪರೆಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪನ್ಪುನವೇ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. "ಮಿಣ್ಕ್‌ದ್ ಪೋತಿನ ಕಾಲೊಗ್ ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ" ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ನನೊಂಜಿ ಗಾದೆ.

11. ಗಾಳಿ ಬನ್ನಗ ನೂರೊನು

ಅವಕಾಶೊ ತಿಕ್ಕುನಗ ಅವೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರೇಜನೊನ್ ಮಲ್ತೊನೊಡು ಪನ್ಪುನವು ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಬುಳೆತಿನ ಬುಳೆನ್ ಒಕ್ಕಣೆ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್, ಬೈಹುಲ್ಲು, ಮಣ್ಣ್, ಕಲ್ಲೆನ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ಪರೆ ಅವೆನ್ ಗೆರಸೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ನಿಧಾನೊಡು ತಿರ್ತ್ ವಂತೆ ವಂತೆ ಸೊರಿಪುವೆ. ಇಂಚ ಸೊರಿಪುನಗ ಗಾಳಿ ಬೀಜಿಂಡ ಬೈಹುಲ್ಲು, ಕಲ್ ಬೇತೆ ಆಪುಂಡು. ದೂಲ್ ಗಾಳಿಗ್ ದೂರ ಪೋದು ಬೂರುಂಡು. ಬಾರ್ ಒಂಜಿ ಬದಿಕ್ ರಾಶಿ ಬೂರುಂಡು. ಇಂಚ ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಗಾಳಿ ಬೀಜುನ ಅವಕಾಶೊನ್ ತನ್ನ ಬಾರ್‌ನ್ ಸುದ್ಧೊ ಮಲ್ಪರೆ ಗಳಸುವೆ. ಅಂಚನೇ ಅವಕಾಶೊ ತಿಕ್ಕುನಗ ಅಯಿತ ಪ್ರೇಜನೊನ್ ಗೆತೊನೊಡು.

12. ಚಿಂತೆನೇ ಪರಬ್ಬಾದಿಗೆ, ಸಂತೇಸೊನೇ ಜವನಾದಿಗೆ:

ನರಮಾನಿ ಏಪಲ ಜವವನಾದಿಕೆನ್ ಬಯಕುವೆ. ಜವನಾದಿಕೆಡ್ ಚೈತನ್ಯಲಾ, ಉಮೇದ್‌ಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಪ್ರಾಯೊ ಆಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಇಂದೆಕ್ಲು ಮಾಯಕೊ ಆದ್ ಪರಬಾದಿಗೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಚಿಂತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಜವನೆಲಾ ಪರಬ್ಬೆಲೆಕ್ಕೊ ವರ್ತನೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಅವೇ ಸಂತೇಸೊಡು ಇಪ್ಪುನ ಪರಬ್ಬೆ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಜವನೆಲೆಕ್ಕೊ ವರ್ತನೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಅಯಿಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಚಿಂತೆನೇ ಪರಬ್ಬಾದಿಗೆ, ಸಂತೇಸೊನೇ ಜವನಾದಿಗೆ"ಂದ್. ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸುಕ ದುಕ್ಕೊಲು ಸಾಜ. ಸುಕ ಬನ್ನಗ

13. ದಿಂಜಿದಿನ ಕಡ್ಯ ತಮೆಲುಜಿ

ಸುದೆಡ್ದ್, ನಲ್ಲಿಡ್ದ್, ಗುವೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಕಡ್ಯಡ್ ನೀರ್ ದಿಂಜ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಸಂಟೊಡ್

ಇಜ್ಯಾಂಡ ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ಕನಪುನ ಪೋಣ್ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಈ ಗಾದೆದ ಅರ್ತೊ ಸಮೊ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಕಡ್ಯೊಡ್ ಕಂಟೆಲ್‌ಮುಟ್ಟ ನೀರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅಪಗ ನೀರ್ ತಮೆಲುಜಿ. ಅವು ಶಬ್ದೊಲಾ ಮಲ್ಪುಜಿ. ಅವೇ ಅರ್ಧೊ ದಿಂಜಿದಿನ ಕಡ್ಯೊದ ನೀರ್ ತಮೆಲುಂಡು ಬೊಕ್ಕ ಶಬ್ದೊಲಾ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಈ ಗಾದೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆದ ಅರ್ತೊ.

ಪೂರಾ ವಿಚಾರೊನ್ ತೆರಿದಿನಕುಲು, ಪಂಡಿತೆರ್ ಅನಗತ್ಯೊ ಪಾತೆರುಜೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಪ್ರಚಾರೊ ಬೊಡ್ಚಿ. ಅಗತ್ಯೊ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವೆರ್. ಆಂಡ ಅರೆಬರೆ ತೆರಿದಿನಕುಲು ಅಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ವಿಚಾರೊಲೆ ಬಗ್ಗೆಲಾ ತೆರಿದಕುಲೆನಲೆಕ್ಕ ಪಾತೆರುವೆರ್. ತಂಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಗೊತ್ತುಂಡ್‌ಂದ್ ಪಿದಯಿ ತೂಕೆದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ಪುವೆರ್. "ವಂತೆ ವಿದ್ಯೆ ಮಲ್ಲ ಗರ್ವೊದಾಯೆ" ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಮುಕ್ಲೆಗ್ ಅನ್ವಯೊ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚ ಈ ಗಾದೆಡ್ ಪೂರಾ ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆನ್ ದಿಂಜಿದಿನ ಕಡ್ಯೊಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಧೊ ದಿಂಜಿದಿನ ಕಡ್ಯೊನ್ ಅರೆಬರೆ ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ್.

14. ದೂರೊಡ್ದ್ ಇತ್ತಿನ ಗುಡ್ಡೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ನಯೊ

ಗುಡ್ಡೆನ್ ದೂರೊಡ್ದ್ ತೂನಗ ನಯೊ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ತೂನಗ ಅವು ಎಂಕುಲು ದೂರೊಡ್ದ್ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕ ನಯೊ ಆದ್ ಇಪ್ಪಂದೆ ಏರುಪೇರುಲೆನ್ ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪುಂಡು. ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ನರಮಾನಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವೆ. ಆಂಡ ಆಯೆನ್ ಕೈತಲ್‌ಡ್ದ್ ಗಮನಿಪುನಗ ಆಯೆನ ಅನೇಕ ದೋಸೊಲು ತೋಜುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಕೆಲವೆರ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆಗ್ ಹಾಳ್ ನರಮಾನಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಕೈತಲ್‌ಡ್ದ್ ತೂನಗ ಎಡ್ಡೆ ಜನ ಆದ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಮಯೊಡೇ "ದೂರೊಡ್ದ್ ಇತ್ತಿನ ಗುಡ್ಡೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ನಯೊ"ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

15. ನಲಿಪರೆ ಬರಂದಿನಾಲ್ ನಿಲೊ ವರ್ಧೊ ಪಂಡೊಲ್‌ಗೆ

ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನ ಮನಸ್ಸ್ ಇಜ್ಜಾನಗ ಎಂಚಾಂಡಲ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ನಾಡುನು ನರಮಾನಿನ ಸ್ವಭಾವ. ಈ ಅರ್ತೊನೇ ಈ ಗಾದೆ ನಲಿಕೆದಾಲೆನ ಉದಾರ್ಮೆದೊಟ್ಟುಗು ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ನ್. ನಲಿಕೆದಾಲೆಗ್ ನಲಿಪರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯಿಡ್ದಾತ್ರ ಆಲ್ ನಿಲ ವರ್ಧೊ ಉಂಡಲು ಅಂದ್ ಪನ್ಪುನು ಅತ್ತಂದೆ ಯಾನ್ ನಲಿಪುಜಿ, ಅತ್ತಡ ಎಂಕ್ ನಲಿಪರೆ ಬರ್ಪುಜಿ ಅಂದ್ ಪನ್ಪುಜಲ್. ಸೋಂಬೇರಿಲುಲಾ ಅಂಚನೇ, ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಕೊರ್ದ್ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾವೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ನರಮಾನಿಲೆನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಇಪ್ಪುನ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಈ ಗಾದೆ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

16. ನೀಂದೊಡು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಗೆಂದೊಡು

ನರಮಾನಿನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕಷ್ಟೊಲು ಬರ್ಪುನು ಸಾಜ. ಆಂಡ ಕೆಲವೆರ್ ಕಷ್ಟೊ

ಬನ್ನಗ ಅವೆನ್ ಎದ್‍ರ್ಸಾವಂದೆ ಪೊಡಿದ್ 'ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ' ಮಲ್ಪೊನ್ವೆರ್. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ವಾ ಸಮಸ್ಯೆಗ್‍ಲಾ ಪರಿಯಾರ ಅತ್ತ್. ಬೊಲ್ಲೊಗ್ ಬೂರ್‍ನಗ ಬದ್‍ಕ್‍ರೆ ನೋಮದೊಡೆ. ಅಯಿತ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಕಷ್ಟೊಲು ಬನ್ನಗ ನಿರಾಸೆ ಆವಂದೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಕುಲ್ಲರೆಬಲ್ಲಿ. ಅವೆನ್ ಧೈರ್ಯೊಡು ಎದ್‍ರ್ಸಾವೊಡು. ಅಪಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಪರಿಯಾರ ತಿಕ್ಕುಂಡು" ಂದ್ ಪನ್ಪುನವೇ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್.

17. ಪಾಸ್ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಕಾರ್ ನೀಡೊಡು

ಅನೇಕೊ ಜನ ತಂಕುಲೆನ ಮಿತಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಆಸೆಲೆನ್ ಪುರೆಸ್‍ರೆ ದಿಂಜ ಕಾಸ್ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಕಾಸ್ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡ ಸಾಲಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸಾಲ ಕೊರ್ತಿನಕುಲು ಕಾಸ್‍ನ್ ಪಿರ ಕೇಣ್‍ನಗ ಮುಕುಲೆಗ್ ಸಂಕಡ ಆಪುಂಡು. ಪಾಸ್‍ದ ಉದ್ದೊ ನಮಕ್ ಯಾವುಜಿ ಅಂದಾಂಡ ಎಂಕುಲು ಪಾಸ್‍ಡ್ ಮುರುಂಟ್‍ದ್ ಜೆಪ್ಪುವ ಅತ್ತಂದೆ ಕಾರ್‍ನ್ ಪಾಸ್‍ಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ನೀಡುಜ. ಅಯಿಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಪಾಸ್ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಕಾರ್ ನೀಡೊಡು"ಂದ್. ಇತ್ತಿನಯ್ಟೇ ಅನುಸರಿಸೊಂದ್ ಪೋವೊಡು ಪನ್ಪುನವೇ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್.

18. ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಕುಶೆಲ್, ಎಲಿಕ್ ಪ್ರಾಣಸಂಕಡ

ಪುಚ್ಚೆ ತನ್ನ ಆರಗಾದ್ ಎಲಿನ್ ಶಿಕಾರಿ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಎಲಿನ್ ಪುಚ್ಚೆ ಪತ್ತುನಗ ಎಲಿಕ್ ತನ್ನ ಪಿರಾಣ ನನ ಪೋಪುಂಡತ್ತ ಅಂದ್ ಸಂಕಡ ಆಪುಂಡು. ಪಿರಾಕ್‍ಡ್ ಜನ್ನಿಲು (ಜಮೀನ್ದಾರೆರ್) ಜೀತದಕ್ಲೆನ್ ಶೋಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಆಫೀಸ್‍ಲೆಡ್ ಪ್ರಭಾವೊ ಇತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿನಕುಲು ದಾಲ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಕುಲ್ಲುಡ್ ಕಾಲ ಕರಿದ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಬೇಲೆ ಪೂರಾ ಗುಮಾಸ್ತರ್‍ಕ್ಲೆಡ ಮಲ್ಪಾವೆರ್. ಕುಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ದಿಂಜ ಉಪದ್ರ ಕೊರೊಂದಿಪ್ಪುವೆರ್. ಇಂಚ ಒರಿಯಗ್ ಸಂತೇಸೊ ಆಂಡ ನನೊರಿಗ್ ದುಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡ್ ಈ ಗಾದೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್.

19. ಪಿತ್ತಿಲ್ದ ದಯಿ ಮರ್ದ್ ಅತ್ತ್

ಅತಿ ಪರಿಚಯೊನೆ ಉದಾಸೆನೊಗ್ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆಡ, ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಅತಿ ಪರಿಚಯೊ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಡ ನಮ ಅಕ್ಲೆನ ತೆಟ್ಟ್ ಗುಣೊಲೆನೇ ತೂಪ. ಅಕಲೆನ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊಲೆನ್ ತೂಪುನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕ್ಲೆನ ಬಿಲೆ ನಮನ ಗೇನೊಗೆ ಬರ್ಪುಜಿ. ಬೇತೆ ಏರೋ ಅಕ್ಲೆನ ಪೆರ್ಮೆದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾನಗ ನಮ ಅಂಚಿ ಗಮನ ಕೊರ್ಪ.ಇಂಕ್ಲೆನ ಕೈತಲ್ ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಪ್ರತಿಭೆ, ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊ ಇತ್ಯಾದಿಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೂವಂದಿನ ಕುರ್ದೆರ್ ನಮ.

20. ಪೆತ್ತ ಕಪ್ಪಾಂಡ ಪೇರ್ ಕಪ್ಪೇ

ಒವ್ವೇ ವಸ್ತುನ ಬಿಲೆ ನಿರ್ಧಾರೊ ಮಲ್ಪುನು ಅಯಿತ ಗುಣೊ ಅತ್ತಂದೆ ಬಣ್ಣ ಅತ್ತ್. ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆಗ್ ಮುಳ್ಳು ಇಪ್ಪುನ ಪಿಲಕಾಯಿ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ರುಚಿನ್ ಸಬಿಪರೆ ಸೋಳೆನ್ ತಿನ್ನೊಡು. ಅಂಜೂರ್‌ದ ಪರ್‌ಂದ್ ಕೆಂಪ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ತೂವರೆ ಸೋಕು ತೋಜುಂಡು. ಅವೆನ್ ಬುಡ್ಪಾಂಡ ಅಯಿತ ಉಲಯಿ ಬಜಿ ಪುರಿ. 'ಬಣ್ಣೊಡ್ದ್ ಗುಣೊ ಮುಕ್ಯ' ಪನ್ಪುನವೇ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. "ಬೊಲ್ದು ಇಪ್ಪುನವು ಮಾತ ಪೇರ ಅತ್ತ್", ಮಿಣ್ಕ್‌ನವು ಮಾತ ವಜ್ರ ಅತ್ತ್" ಪನ್ಪುನವುಲಾ ಇಂಚಿತ್ತಿನನೇ ಗಾದೆಲು.

21. ಬಂಜಿಗ್ ನುಪ್ಪಿಜ್ಜಿ ಮುಡಿಕ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ

ತಿನ್ನರೆ ಗತಿ ಇಜ್ಜಾಂಡಲ ಒಡ್ಡಾರೊಗು, ಸಿಂಗಾರೊಗು ದಾಲ ಕಡಿಮೆ ಇಜ್ಜಿ ಅಂದ್ ಪನ್ಪುನವೆ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. ಅನವಶ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ ಬಳಕೆಗ್‌ಲ ಈ ಗಾದೆ ಬೊಲ್ಪು ಗುಚ್ಚುಂಡು. ಬಂಜಿಗ್ ನುಪ್ಪು ಅಗತ್ಯ. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನೆನ್ ಗೆತೊನೊಡು, ಅತ್ತಂದೆ ಮುಡಿಕ್ ಸಿಂಗಾರೊ ಮಲ್ಪರೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂನ್ ಗೆತೊನುನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಮುಡಿಕ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ದೀಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲ ತೋಜುಜಿ. ಅವು ಬೇತೆಕ್ಲೆಗ್ ತೋಜಿಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂಚ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಇಪ್ಪುನ ಅಜ್ಞಾನೊ. ಬೊಕ್ಕ ಅನಗತ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಇಪ್ಪುನ ಬ್ರಾಂತ್‌ನ್ ಈ ಗಾದೆ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

22. ಬೊಲ್ದು ಇಪ್ಪುನವು ಮಾತ ಪೇರ್ ಅತ್ತ್.

ಮಿತ್ತ್ ತೂಕೆಗ್ ತೋಜುನವು ಪೂರ ನಿಜ ಅತ್ತ್ ಅಂದ್ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್. ಪೇರ್, ಸುಣ್ಣದ ನೀರ್ ರಡ್ಡೆತ ಬಣ್ಣಲಾ ಬೊಲ್ದೇ. ಆಂಡ ಸುಣ್ಣದ ನೀರ್‌ಡ್ ಪೇರ್‌ದ ಗುಣ ಇಪ್ಪುಜಿ. ಇಂಚನೇ ನರಮಾನಿಲೆಡ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ತೋಜುನಕುಲು ತೆಟ್ಟ್ ಗುಣತಕುಲು, ತೆಟ್ಟಂದ್ ಎಣ್ಣಿನಕುಲು ಎಡ್ಡೆ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಎಂಚಿನನೆ ಆವೊಡು ಸೂಕ್ಷೊಡು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತಂಡ ಮಾತ್ರ ಗೆತೊನೊಡು.

23. ಮನಸ್ ಉಂಡಡ ಸಾದಿಲ ಉಂಡು

ಈ ಗಾದೆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನಯಿಟ್ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಪಾತ್ರೊ ಎಂಚಿನ ಅಂದ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಒವ್ವೇ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಅವೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ತಂಡ ಯಾವುಜಿ. ಅಯಿಕ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಲಾ ಬೋಡು. ಆಸಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ ವಾ ಬೇಲೆನ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತಂಡ ವಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಬೇಲೆನ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ಪುನಯಿತ ಒಟ್ಟುಗ್ ನಮನ ಪ್ರಯತ್ನಲಾ ಬೋಡು.

24. ಮಿಣ್ಕಿದ್ ಪೋತಿನ ಕಾಲೊಗು ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ.

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ್ ಆವೊಡಾಯಿನ ಬೇಲೆಗ್ ಬದಲಾದ್ ಬೇತೆ ಎಂಚಿನನೊ ಆಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಅಂಚ ಆನಗ ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ಏಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ತರೆ ಪಾಳ್ ಮಲ್ತೊಂಡ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ ಅಂದ್ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್.

ವರ್ಸೊ ಪೂರಾ ಓದ್‌ದ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾದ್ ಮಾತ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ್ ಪರೀಕ್ಷೆದ ಸಮಯೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಎಂಚಿನನೊ ಕುತ್ತೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಪೋವರ ಆವಂದೆ ಆಯೆಗ್ ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಬೇಜಾರ್ ಆಪುನು ಸಾಜ. ಆಂಡ ಅವೇನೇ ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬುದ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಸರಿಯಾದ್ ಓದ್‌ದ್, ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗ್ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಲಾ ಗಮನ ಕೊರ್ದ್ ಕುಡ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದ್ ಪಾಸ್ ಆವೊಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಮಯೊಡೇ "ಮಿಣ್ಕಿದ್ ಪೋತಿನ ಕಾಲೊಗು ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರೇಜನೊ ಇಜ್ಜಿ"ಂದ್ ಪನ್ಪುನು.

25. ಶಕ್ತಿಡ್ದ್ ಯುಕ್ತಿ ಮಿತ್ತ್.

ಸುಮಾರ್ ಜನಕುಲೆಡ್ದ್ ದೆಪ್ಪರೆ ಆವೊಂದಿನ ಮಲ್ಲ ಬಂಡೆನ್ ಸನ್ನೆ ಗಳಸ್‌ದ್ ಒರಿಯೇ ಸುಲಬೊಡ್ ಬದಿಕ್ಕ್ ದೀವರೆ ಆಪುಂಡು. ಉಂದು ಯುಕ್ತಿದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಶಕ್ತಿಡ್ದೇ ಮಾತ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ ಆನೇನೇ ಕಾಡ್‌ದ ರಾಜೆ ಆವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಡ್ದ್ ಅಸಾಧ್ಯ ಆತಿನೆನ್ ಸಾಧ್ಯ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಪಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕೊ ವಿಮಾನೊಡು ಕುಲ್ಲುದ್ ಆಕಾಸೊಡು ಲಾಯ್ಪುವೆ. ಮೀನ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ನೀರ್‌ಡ್ ನೀಂದುವೆ. ಶಕ್ತಿಡ್ದ್ ಯುಕ್ತಿ ಮಿತ್ತ್ ಪನ್ಪುನಯಿಕ್ ಇತಿಹಸೊಡು ದಿಂಜ ಉದಾರ್ಮೆಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಶಿವಾಜಿ ಮಿಠಾಯಿ ಬುಟ್ಟಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಬಚಾವ್ ಆತಿನ ಘಟನೆ, ಚಾಣಕ್ಯೆ ನವನಂದೆರೆಬ್ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮೂಲಕ ಒರಿಯೇ ಸೋಪಾದಿನ ಕತೆಡ್ದ್ "ಶಕ್ತಿಡ್ದ್ ಯುಕ್ತಿ ಮಿತ್ತ್"ಂದ್ ತೆರಿಯುಂಡು.

26. ಸಂಯಮೊ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಬದ್ಕುವೆ.

"ನಿದಾನೊನೇ ಮುಕ್ಯೊ", "ಚಂಡೀರ್ ಆಂಡಲಾ ತಂಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರು" – ಇಚಿಂತ್ತಿನ ಗಾದೆಲು ಸಂಯಮೊದ ಮಹತ್ವೊನ್ ಸಾರುಂಡು. ಸಂಯಮೊ ತೆಟ್ಟ್‌ಂಡ ಆಪತ್ತ್‌ಗ್ ಆಮಂತ್ರಣೊ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕ. ಕೋಪೊಡ್ ಕೊಯ್ತಿನ ಮೂಂಕ್ ಕುಡ ಸಮೊ ಆಪುಜಿ. ಅಮಸರೊ ಆಪತ್ತ್‌ಗ್ ಕಾರಣೊ. ಸಂಯಮೊನ್ 'ಸೇರಣೆ'ಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಸಂಯಮೊ ಪಾಕೊ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಸಂಯಮೊ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಜೀವನೊಡು ಎಂಚಿನಲಾ ಸಾದಿಪುವೆ. ಸಂಯಮೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಂಚಿನ ಕಷ್ಟೊನ್‌ಲಾ ಎದ್‌ರ್ಪೊಲಿ. ಅಯಿಕ್ಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಸಂಯಮೊ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಬದ್ಕುವೆ"ಂದ್.

27. ಸತ್ಯೊಗ್ ಸಾವು ಇಜ್ಜಿ, ಸುಳ್ಳುಗ್ ಸುಕೊ ಇಜ್ಜಿ

"ಸತ್ಯೊನ್ ಪನ್, ಧರ್ಮೊನ್ ಅಚರಿಪು", "ಸತ್ಯೊನೇ ದೇವೆರ್", "ಸತೊಗೇ ಏಪಲಾ ಜಯ". ಸತ್ಯೊಗ್ ಮಲ್ಲ ಇಪ್ಪುನ ವಿಷಯೊ ಈ ಪ್ರಪಂಚೊಡು ಒವ್ವಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಸತ್ಯೊನ್ ಪನ್ಪುನೆಡ್ದ್ ನಮಕ್ ನೆಮ್ಮದಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸತ್ಯೊದ ಮಹತ್ವ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಎಂಕುಲು ಸತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆನ ಕತೆನ್ ಓದೊಡು. ಸಮಾಜೊಡು ಸುಳ್ಳು ಪನ್ಪುನಕ್ಲೆನ್ ಜನಕುಲು ನಂಬುಜೆರ್. ಒಂಜಿ ಸುಳ್ಳುನ್ ಮದೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾರೊ ಸುಳ್ಳು ಪನ್ನೊಡಾಪುಂಡು. "ಸುಳ್ಳು ಮಿಣ್ಕ್, ಸತ್ಯೊ ಶಾಶ್ವತೊ". ಅಯಿಕೇ ಪನ್ಪುನು "ಸತ್ಯೊಗ್ ಸಾವು ಇಜ್ಜಿ, ಸುಳ್ಳುಗ್ ಸುಕ ಇಜ್ಜಿ"ಂದ್.

ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಗಾದೆಲು

ಅಂಕೆ ಇಜ್ಜಂತಿ ಮಂಗೆ ಲಂಕೆ ಪೊತ್ತಾಂಡ್.
ಅಂಗಲಪ್ಪುದಾಯೆಗ್ ಅಂಬಡೆ ಕೊರಂಟ್.
ಅಂಗೈ ತೋಜಾಂಡ ಮುಂಗೈ ಮುಟ್ಟ ನೀಂಗುವೆ.
ಅಂಗೈ ಪುಡಿಕ್ ಕನ್ನಡಿ ಬೋಡಾ?
ಅಂಡೆಪಿರ್ಕಿಗ್ ಅಮಲ್ ಪರ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
ಅಂಡೆದಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೊಲಿ, ದೊಂಡೆದಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೆರೆ ಆಪುಜಿ.
ಅಂಗಲ್ಪುದಾಯೆಗ್ ಅಗೆಲ್ ಬಳಸಿಲೆಕ್ಕ.
ಅಂಡೆದುರ್ಸುಗು ಪೊಡ್ಯುನಾಯೆ ಗುಂಡುದ ಲಡಾಯಿಗ್ ಉಂತುವೆನಾ?
ಅಂದಾಯಿ ಪಾತೆರೊಗು ಸಂದಾಯ ಇಜ್ಜಿ.
ಅಂಬಡೆದ ಮರಕ್ಕ್ ಅಮೆ ತಪ್ಪಂದ್.
ಅಂಬೆಕಾರ್‌ದ ಬಾಲೆ ಆಗುಂಬೆ ಬಡತ್ತುವಾ?
ಅಕ್ಕೆ ಅಂಸಾಣಿ, ಬಾವೆ ನಸ್ರಾಣಿ.
ಅಗರ್ ಇದ್ಯಂದಿ ಬಿತ್ತಿಲ್ ಹಾಳ್, ಪುಗರ್ದ್ ಬುಳೆತಿನ ಜೋಕುಳು ಹಾಳ್.
ಅಗ್ಗದ ಮಂದೆಗ್ ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು
ಅಚ್ಚಿಮರ ಪೊಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಾಡಿ ಆಸೆ ದಾನೆ?
ಅಜಿಪ್ಪ ಕರಿಂಡಲ ಅಜಕೆ ಬುಡ್ತಿಜಿ.
ಅಜಿಪ್ಪ ವರ್ಸೊಗ್ ಅರ್ಲ್ ಮರ್ಲ್.
ಅಜ್ಜಿ ಇದ್ಯಂದಿನ ಇಲ್ಲ್, ಅಳೆ ಇದ್ಯಂದಿನ ಒಣಸ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ.
ಅಜ್ಜಿಗ್ ಅಜಕೆ ದಿಂಜ, ಕಜ್ಜಿಗ್ ಕಿರ್‌ಂಬೆಲ್ ದಿಂಜ.
ಅಜ್ಜಿಗ್ ತೆಮ್ಮ ಲಪ್ಪೆರೆ ಪುಳ್ಳಿ ಕಲ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
ಅಟಿಲ್ ಅಡ್‌ತ್‌ದ್ ಕಲ್ಪು, ತುತ್ಯರೆ ತೂದು ಕಲ್ಪು.
ಅಟ್ಟೆಕಾರ್‌ದಾಯೆಗ್ ಚೊಟ್ಟೆ ಕಯಿತಾಲ್.

ಅಡಪೆರೆ ಕಟ್ಟ್‌ನಗ ಪೆತ್ತ ಆಪುಂಡ, ಬೊರಿಯೆರೆ ಪೋನಗ ಬೋರಿ ಆಪುಂಡು.
ಅಡಿ ತತ್ತ್‌ಂಡ ಆನೆಲಾ ಮಗುರು.
ಅಡಿಕ್ ಬೂರುಂಡಲಾ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾತಿಜ್ಜಿ ಪಣ್ತೆಗೆ.
ಅಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ಕಜವು ಇಪ್ಪರೆಬಲ್ಲಿ, ಬಲಸ್‌ಂಡ ಬಡವು ಇಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ಅಡಿನೀರ್‌ದ ಕೆಯಿ ಎಡ್ಡೆ, ಪೊಡಿ ನೇಜಿದ ಬಯಿ ಎಡ್ಡೆ.
ಅಡಿಪ್ಪುನ ಮಾಯ್ಬುಗ್‌ಲಾ ಅಡಿಪ್ಪುನಗ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಂಡು.
ಅಡ್ಡಗೋಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ತುಡಾರ್ ದೀಯಿಲೆಕ್ಕ.
ಅಣೆಟ್ ಬರೆಯಿನವು ಇರೆಟ್ ಪೂಜಿಂಡ ಪೋವಂದ್.
ಅಮಸರೊಗು ಮಲ್ತಿ ಅಡ್ಯೆ ಅಂಬೆಲಿ ಆಂಡ್.
ಅರಿ ಬಾರ್ ಇತ್ತಿನವ್ಲು ಪೆರ್ಗುಡೆ ತಪ್ಪಂದ್.
ಅರೆತಿನಾಯೆ ಪರೊಡುಗೆ, ಮಳ್ತಿನಾಯೆ ತಿನೊಡುಗೆ.
ಆಂಕಾರೊಗು ಉದಾಸೀನಾನೆ ಮರ್ದ್.
ಆಚಾರಿ ಕೆಬಿ ಕುತ್ಯೆಡ ಬೇನೆ ಇಜ್ಜಿ.
ಆಜಿ ಪೆದ್ದಿನಾಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಪೆದ್ದಿನಾಲ್ ಬುದ್ದಿ ಪಂಡಲ್‌ಗೆ.
ಆಟದಾಯೆಗ್ ದೀಟಿಗೆದಾಯೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕಣ್ಣ್.
ಆಣ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಸೆಟ್ಯೆ, ಪೊಣ್ಣ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಸೆಟ್ಯೆಲ್.
ಆಣಗ್ ಸಾಲ ಕೇಡ್, ಪೊಣ್ಣಗ್ ಒಯ್ಯಾರ ಕೇಡ್.
ಆನೆಗ್ ಚಡ್ಡಿ ಪೊಲ್ಲಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
ಆಯ ತೂದು ಪಾಯ ತೋಡೊಡು.
ಇಂಗ್ ತಿಂದಿ ಮಂಗ ಲೆಕ್ಕೊ.
ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪರ್ಬ ಇಜ್ಯಾಂಡ ಉಪಾಸೊ.
ಇರ್ಲ ತೂಯಿ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಪಗೆಲ್ ಬೂರಿ ಲೆಕ್ಕೊ
ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಉಡು ಪೊಗ್ಗಿ ಲೆಕ್ಕೊ
ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ತೂ ಬೂರ್ನಗ ಗುವೆಲ್ ಗರ್ಪೆರೆ ಪಿದಾಡಿಲೆಕ್ಕ.
ಉಗುರ್ ದೆಪ್ಪುನಯ್ಕ್ ಕುಡರಿ (ಮಡು) ದಾಯೆ?
ಉಗುರ್ ಸುತ್ತುದ ಮಿತ್ತ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್.
ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್ ಒಸರ್ ಬೊಡು, ಕಂಡೊಡು ಕೆಸರ್ ಬೋಡು.
ಉಚ್ಚು ಸಯ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಕೋಲ್ ಪೊಲಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ಉಣಿಯರೆ ತಪ್ಪಯೆ, ಬೆನಿಯರೆ ಉಪ್ಪಯೆ.
ಉಣಿಯರೆ ತೆರಿಂಡ ಕಾಯಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಪಾತೆರೊ ತೆರಿಂಡ ಲಡಾಯಿ ಇಜ್ಜಿ.
ಉಣ್ಯರೆ ಇದ್ಯಂತಿ ಉಪ್ಪಡ್ ದಾಯೆ?
ಉತ್ತರನ ಪೌರುಸೊ ಪೊನ್ನುಲೆನ್ ಎದುರ್.

ಉಪ್ಪ್ ತಿಂದ್‌ನಾಯೆ ನೀರ್ ಪರುವೆ.
ಉಪ್ಪ್ ತಿಂದಿ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಯರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ಉರಿತ್ತ ಮೂಡೆಗ್ ಕಯಿ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.
ಉರಿಪ್ಪಿ ಪುಡಿಕ್ ಮುಂಚಿ ನೀರ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕೊ.
ಉಳ್ಳುದ ಮಿತ್ತ್ ಕೊಳ್ಳು.
ಊರ್‌ಗ್ ಉಪಕಾರಿ, ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮಾರಿ.
ಊರ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನಾಲ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಬರಂದೆ ಕುಲ್ಲಯಲ್.
ಊರ್ಯಗ್‌ಂದ್ ತೋಡಿ ಕರ್ಪುಡು ತಾನೆ ಬೂರ್ದೆ.
ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪರೆ ತೀರಿಜಿಡ ಅಡ್ಡಿ ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಪಡ.
ಎರು ಮಾರ್ದಿನಾಯೆಗ್ ಬಳ್ಳ್‌ದ ಆಸೆ ದಾಯೆಗ್?
ಎರುತ್ತ ಬೇನೆಗ್ ಎರ್ಮೆಗ್ ಬರೆ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ.
ಎಲು ಇದ್ಯಂದಿ ನಾಲಯಿ ಎಂಚಲ ಮಗುರು.
ಎಲ್ಲೆ ಅಂದ್ ಪನ್ಪುನಾಯೆನ್ ಇಲ್ಲ್ ಚೆಲ್ಲ್.
ಏತ್ ದೆಕ್ಕಂಡಲಾ, ಏತ್ ತಿಕ್ಕಂಡಲ ಪಿತ್ತಾಳೆ ಬಂಗಾರ ಆವೋ?
ಏಳ್ ಕೆರೆತ ನೀರ್ ಪರ್‌ನಾಯೆ.
ಒಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೊಳ್ನೆಯ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸುಣ್ಣ.
ಒಗೆತನೊಟು ಇತ್ತಂಡನೆ ಸಂಸಾರೊಡು ಸುಕೊ.
ಒಡವೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಡವುಗ್‌ಲ ಆವು.
ಒಪ್ಪ ಪಾಡಂದಿ ಪದ್ದೆಯಿ, ಉಪ್ಪು ಪಾಡಂದಿ ಕಜಿಪು.
ಒರಿಕ್ಕೊ ಇದ್ಯಂದಿ ಬದ್‌ಕ್ ನರಕೊಗು ಸಮೊ.
ಒರೆತ್ ತೂಂಡನೆ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬಣ್ಣ ಗೊತ್ತಾಪುನು.
ಓಟೆಪುಳಿ ಪರ್‌ಂದಾಂಡಲ ಪುಳಿಯೆ.
ಓಡಾರಿಗ್ ಒರ್ಸೊ, ದೊಣ್ಣೆಗ್ ನಿಮಿಸೊ.
ಕಂಚಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಂಚಲಾ ಉಣೊಲಿ.
ಕಂಚಲ್ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪೀರೆ ಕೊಯ್ಯರೆ ಆಪುಜಿ.
ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಜಗಳೊಟು ಬಾಲೆ ಬಚ್ಚಿಂಡ್.
ಕಡಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಮಯ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ.
ಕಡಿ ಕಟ್ಟರೆ ತೆರಿಯಂದಿನಾಯೆಗ್ ಬೆನ್ನ ದಾಯೆಗ್?
ಕತ್ತಲೆಡ್ ಕಪ್ಪು ಪುಚ್ಚೆ ನಡಿಲೆಕ್ಕೊ.
ಕತ್ತಿದ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಾಜು, ಪಾತೆರದ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಾಜಂದ್.
ಕಯಿಕ್ ಬತ್ತಿನ ನುಪ್ಪು ಬಾಯಿಗ್ ಇಜ್ಜಿ.
ಕರ್ಬೊದ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕಕ್ಕೆಗ್ ದಾನೆ ಬೇಲೆ?

ಕಲ್ಪೊ ಒಕ್ಕಾಲ್ ಬುದ್ದಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್.
ಕಳಿ ಪರಿ ಮಂಗ ಲೆಕ್ಕ.
ಕಾರ್‌ಡ್ ಬಲ ಇತ್ತಂಡ ಕಾಶಿಗ್‌ಲಾ ಪೋವೋಲಿ.
ಕಿಚ್ಚಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಸೂ ಇಜ್ಜಿ.
ಕಿಣ್ಕದ್ ಬಾಲೆನ್ ಬುಲ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
ಕುಂಬ್ ದಂಬೆಗ್ ನೀರ್ ಬುಡಡ, ಕುಂಬ್ ಪಾಮರೊಡು ಕಾರ್ ದಿಡಡ.
ಕುಜೆಪ್ಪು ಸುಳಿಪಂದೆ ಬೊಳ್ನೆಯಿ ಬರಂದ್.
ಕುಡ್ಪೊಳುಗು ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕ.
ಕುರಿತ ಮಿತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕೆ ಲಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.
ಕುರಿಯೆಲ್ ಕುಂಬುಡೊಗ್ ಚೆಟ್ಟೆಲ್ ತಾರಾಯಿ.
ಕೆಲಸೊಗು ಲೆಪ್ಪೊಡ್ಚಿ, ಉಣಸ್‌ಗ್ ಮರೆಪೊಡ್ಚಿ.
ಕೇನುನಾಕುಲು ಇಜ್ಜಂದಿನ ಇಲ್ಲ್ ಹಾಳ್.
ಗಾಟಿ ಏರ್ನಗನೇ ಮೊರಂಪುದ ಬಲೊ ತೆರಿಪುನೆ.
ಗಾದೆ ವೇದೊಗು ಸಮೊ.
ಗಾಳಿ ಬರಂದೆ ಇರೆ ಪಂದುವಾ?
ಗಿಳಿತಲೆಕ್ಕ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಗಿಡಿಕ್ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.
ಗುಡ್ಡೆ ಗರ್ತ್‌ದ್ ಎಲಿ ಪತ್ತಿಲೆಕ್ಕ.
ಜಾಗಂಟೆ ಪತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಗಂತೆ ಆಪೆನಾ?
ಜಾರುನಿ ಸುಲಬೊ, ಏರುನಿ ಕಷ್ಟ.
ಡೆಂಜಿ ಇತ್ತಿನ ಭೂಮಿ ಹಾಳ್, ಮಂಗೆ ಇತ್ತಿನ ತೋಟ ಹಳ್.
ತಡ್ಯ ಕಡಪುನಗ ತರೆ ಬಗ್ಗೊಡು.
ತನ ಬಂಜಿಗೆ ಹರಹರ, ಆನೆ ಸಾಂಕುನ ಅಟ್ಟಣೆ.
ತನ್ನ ಬೆರಿ ತನ್ಕ್ ತೋಜಂದ್.
ತರೆಕ್ಕ್ ಮೈತಿನ ನೀರ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪೊಡೆ.
ತರೆಟ್ ಬರೆಯಿನವು ಇರೆಟ್ ಪೂಜಿಂಡ ಪೋವಾ?
ತಾನ್ ಕಳ್ವೆ, ಊರ್ಯಾರ್ಾಯನ್ ನಂಬಯೆ.
ತಿಗತ ಪಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕಯಿ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ.
ದಯಿಟ್ ಬಗ್ಗಂದಿನವು ಮರಟ್ ಬಗ್ಗುವಾ?
ದಿವಾಳಿ ದೆತ್ತ್‌ನಾಯಡ ಸಾಲೊ ಕೇಣ್ಡಿಲೆಕ್ಕ.
ನಂದರಾಯನ ಬದ್‌ಕ್ ನರಿನಾಯಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪೋಂಡ್.
ನಲಿಪೆರೆ ತೆರಿಯಂದಿನಾಲ್ ಜಾಲ್ ಮೋಟು ಪಂಡಲ್‌ಗೆ.
ನಮೊ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ ಊರ್ ಎಡ್ಡೆ.

ನೀಚಗ್ ನೀತಿ ಪನ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಪಂಜನ್ ಮೀಪವುನಿ ಎಡ್ಡೆ.
ಪೆದಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಪೆರ್ಗುಡೆ ಪೊರ್ಲು.
ಪೇರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನಾಯೆಗ್ ಎರ್ಮೆದ ಬಿಲೆ ದಾಯೆಗ್?
ಪೊತ್ತುನ ತೂಕು ಗಾಳಿ ಪಾಡಡ.
ಪೋಪಿ ಕಾಲೊಗು ಪೊಕ್ಕಡ್ತಿ ಬುದ್ದಿ.
ಬರವುಡ್ದ್ ಸರವು ಮಲ್ಲೆಗೆ.
ಬಾಯಿ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ, ಊರು ಎಡ್ಡೆ.
ಬಾಯಿಡ್ ಮಗಮಗ, ಬಂಜಿಡ್ ಬಗಬಗ.
ಬಿತ್ತ್‌ದ ಗುಣೊ ಕೊಡಿಪ್ಪುಡೇ ತೋಜು.
ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಬಂಜಿ ನಿಲಿಕೆ ಉಣೊಲಿ.
ಬೆಲ್ಲಗ್ ಅತ್ತ್ಂದೆ ಗೆಂಡೊಗು ಪಿಜಿನ್ ಬರುವಾ?
ಬೊಳ್ನೆಯಿ ಪಾತೆರ, ಬೊಣ್ಯ ಮನಸ್ಸ್.
ಬೊಳ್ಳೊಡ್ ಪೋಪುನಾಯೆಗ್ ಗೆಲ್ಲೊಂಜಿ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.
ಮಂಡೆ ಗಟ್ಟಿ ಉಂಡಂದ್ ಗೋಡೆಗ್ ತಾಂಟುವೆರಾ?
ಮರ್ಲನ ಕಯಿಟ್ ದೊಣ್ಣೆ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕೊ.
ಮಾತ ಇಲ್ಲದ ದೋಸೆಡ್‌ಲಾ ಇಪ್ಪುನ ಒಟ್ಟೆ
ಮಾತೆರ್ಲಾ ಪಲ್ಲಂಕಿಡ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ ತುಂಬುನಿ ಏರ್.
ಮಾನೊ ಬುಡಿನಾಯೆ ಊರ್‌ಗೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ.
ಮಾಮಿಗೊಂಜಿ ಕಾಲೊ, ಮರ್ಮಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊ.
ಮುಳ್ಳುನು ಮುಳ್ಳಟೇ ದೆಪ್ಪೊಡು.
ಮೂಂಕು ಪರಿಂಡಲಾ ಮುಸುಂಟ್ ಪಾಡುನೆ ಬುಡ್ತಿಜಿ.
ಮೂರ್ತಿ ಎಲ್ಯಾಂಡಲಾ ಕೀರ್ತಿ ಮಲ್ಲವು.
ರಡ್ಡ್ ಅಂಗ್ಯೆ ಇಜ್ಜಂದೆ ತಾಟಿ ಆವಂದ್.
ರೆಂಕೆ ಪುಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಕ್ಕಿದ ಕಿನ್ನಿ ಕಾರಿಡ್ ಉಂತಂದ್.
ವಿದ್ಯೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ತಾವಮದ್, ವಿನಯಲಾ ಬೊಡು.
ವೈದ್ಯೆ ಪಣ್ಣವೆ ಕುತ್ತೊ, ಸೇರಿಗಾರೆ ಉರಿತ್ತ್‌ನವೆ ರಾಗೊ.
ಸಂಕಡ ಬತ್ತ್ಂಡ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟೊಡು.
ಸಜ್ಜನೆರ್ ಕೋಪ ತೆರಿಯಂದ್, ಉಮಿತ ಸೂ ತೆರಿಯಂದ್.
ಸುಂಕದಾಯೆಡ ಸುಕ ದುಕ್ಕ ದಾನೆ?
ಸುರುತ ಒಣಸ್ ಎಡ್ಡೆ, ಅಕೇರಿದ ಬೆಂದ್ರ್ ಎಡ್ಡೆ.
ಸೂರ್ಯೆಚಂದ್ರೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ತತ್ತಿಜ್ಜಿ.

ಆ) ಎದುರ್‌ಕತೆ (ಒಗಟು)

ಕನ್ನಡೊದ ಒಗಟುಲೆನ್ ತುಳುಟ್ 'ಎದುರ್‌ಕತೆಕುಲು', 'ನರಿಪು ಕತೆಕುಲು' ಅತವಾ ಮಂಡೆಕತೆಕುಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಪೊರ್ತು ಕರಿಯರೆ, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಮನೊರಂಜನೆಗಾದ್ ಎದುರ್‌ಕತೆಲೆನ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ತಂಡದಕುಲು ಎದುರ್‌ಕತೆಲೆನ್ ಪನ್ಪುನ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ತಂಡದಕುಲು ಆ ಎದುರ್‌ಕತೆಕುಲೆಗ್ ಜವಾಬ್‌ಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬುನ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎದುರ್ ತಂಡದಕುಲೆಡ್ ಒರಿ ಬಿರ್ಸೆ ಜವಾಬ್ ಕೊರೊಡಿತ್ತಂಡ್. ಆಯೆ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ತಿಜೆಡ ಮಂಡೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಡಿತ್ತಂಡ್. ಅಯಿಕ್ಕೆ 'ಮಂಡೆಕತೆಕುಲು'ಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪು. ಅಂಚನೆ ಎದುರು ತಂಡದಕುಲು ಜವಾಬ್ ಕೊರೊಡಾಯಿನೆಕ್ 'ಎದುರ್‌ಕತೆಕುಲು'ಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪು. ಒಗಟುದ ಸಮಸ್ಯೆದ ಗಂಟ್‌ನ್ ಪುಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬುಡ್ಪಾವುನೆಕ್ 'ನರಿಪುಕತೆಕುಲು'ಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪು. ಎದುರ್‌ಕತೆಕುಲೆನ್ ಕಟ್ಟುನವುಲಾ ಒಂಜಿ ಚಾತುರ್ಯ. ಚುರ್ಕ್ ಮಂಡೆ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಮಾತ್ರ ಎದುರ್‌ಕತಕುಲೆನ್ ಕಟ್ಟಿಯರೆ

ಸಾಧ್ಯ. ಅಂಚನೇ ಐಕ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಪುನಾಯೆಲ್ ಆತೇ ಬಿರ್ಸೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಎದುರ್‌ಕತೆಕುಲೆಡ್ದ್ ಆಪುನ ಪ್ರಯೋಜನ:

1. ಪೊರ್ತು ಕರಿಯರೆ ಸಕಾಯೊ ಆಪುಂಡು.
2. ಮನೊರಂಜನೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು.
3. ಬುದ್ಧಿ ಚುರ್ಕ್ ಆಪುಂಡು.
4. ಸೋಂಬೇರಿತನ ಪೋಪುಂಡು.
5. ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದ್ ದೀಪುಂಡು.
6. ಬೋಧಾನಾತ್ಮಕ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು.

ಕೆಲವು ಎದುರ್ ಕತೆಕುಲು:

ಅಂಕಣ ಅಂಕಣ ಪದ್ರಾಡ್ ಅಂಕಣ ಸಿರಿಮಂಡಲೊಡು ಪೂ ಪೋತುಂಡು (ಪಿಂಗಾರ)

ಅಂಕಣ ಅಂಕಣ ಪದ್ನಾಜಿ ಅಂಕಣ, ಮುಗುಳಿ ಮಾತ್ರ ತಿರ್ತ್ (ಬಾರೆದ ಕೈಲ್)

ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕೊಡೇ ಉಲ್ಲೇರ್, ಒರಿಯನ್ ಒರಿ ತೂಪುಜೆರ್ (ಕಣ್ಣುಲು)

ಅಡ್ಡ ಕೊಯಿಂಡ ಚಕ್ರ; ನೀಟ ಕೊಯಿಂಡ ಶಂಕ (ನೀರುಳ್ಳಿ)

ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ಪಿಲಿ ಕೊರೆಪುಂಡು (ತಾರಾಯಿ ಪಿರೆಪುನು)

ಅಜ್ಜಿನ ಮೈಟ್ ಪೂರಾಕಜ್ಜಿ (ಕಂಚೋಲ್)

ಅಪ್ಪೆಗ್ ಒಂಜಿ ಒಟ್ಟೆ, ಮಗಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಒಟ್ಟೆಲು (ಬೀಸುನ ಕಲ್ಲ್)

ಆಕಾಸೊಡು ಇತ್ತೆ ಪಾತಾಳೊಗು ಬೂರಿಯೆ (ತಾರಾಯಿ)
ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಬಗ್ಗಂದಿ ತರೆ ಒರಿಯಗ್ ಬಗ್ಗುಂಡು, ಅವು ಏರ್ ಪನ್ಲೆ? (ಕ್ಷೌರಿಕೆ)
ಒಂಜಿ ಪಳ್ಳಡ್ ಏಳ್ ಏರ್ಮೆಲು (ಅಪ್ಪದ ಕಾವೊಲಿ)
ಒರಿ ಪೊರ್ಲೆ ಸಜ್ಜನೆ, ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಉರಿಯಣ್ಣೆ (ಚಂದ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಸೂರ್ಯೆ)
ಗಟ್ಟದ ಬದನೆಗ್ ತೊಟ್ಟ್ ಇಜ್ಜಿ (ಕೆತ್ತಿ)
ಚೀಮುಳ್ಳ ಬಲ್ಲೆಡ್ ಚಿಮ್ಮಿ ಕುದ್ರೆ. (ಪೇನ್)
ತುಚ್ಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ತುಚ್ಚುವೆ (ಕಾಯಿಮುಂಚಿ)
ತೂಯೆರೆ ಚೆಂಡು, ಕುಟ್ಟೆರೆ ಮಲ್ಲ, ದೆರ್ಪೆರೆ ದಿನ್ನೊ–ಎಂಚಿನ ಪನ್ಲೆ?(ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ)
ನೂದು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಒಕ್ಕನೂಲು (ಮೈಪುಸುಡಿ)
ಪಾರ್ ಬತ್ತೆ, ಅಂಗಿ ದೆತ್ತೆ, ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಲಾಯಿತ್ತೆ (ಪರ್‌ಂದ್)
ಪೊಟ್ಟು ಗುವೆಲ್‌ಡ್ ಕಿಜನ್ ನಲಿಪುಂಡು (ನಾಲಾಯಿ)
ಪೊರ್ಲುದ ಅಕ್ಕ ಮುಳ್ಳುಡ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಳ್ (ಕೇದಯಿ ಪೂ)
ಬೊಳ್ಳಿದ ಬುರ್ಡೆಡ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪೊಡಿ (ಚಿಮಣಿ)
ಮಣ್ಣ್‌ದ ಉಲಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬೇರ್ (ಅರಿಸಿನ)
ರಡ್ಡ್ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಒಂಜೇ ಪಾಮರೆ (ಮೂಂಕು)
ಸಾರ ಬೂತಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಕಡ್ತಲೆ (ಮಡಲ್)
ಸೈತಿ ಎರು ಮುಕ್ಕುದು ದಕ್ಕುಂಡು (ಡೋಲು)

*****

ಅಲಂಕಾರೊಲು

ಅಲಂಕಾರೊ ಪಂಡ ಸೌಂದರ್ಯ. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದ ಜೋಡಣೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮಲ್ಪುನಯಿಕ್ 'ಅಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಸೆಡ್ ಅಲಂಕಾರೊ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಡ್ ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ಶಬ್ದ ಅಲಂಕಾರೊ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥೊ ಅಲಂಕಾರೊ.

1. ಶಬ್ದ ಅಲಂಕಾರೊ

'ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಜೋಡಣೆದ ಚಮತ್ಕಾರಡ್ದ್ ಕಾವ್ಯ ಅತವಾ ಗದ್ಯೊದ ಸೌಂದರ್ಯ ಎಚ್ಚಾಂಡ ಅವೇ 'ಶಬ್ದ ಅಲಂಕಾರ'. ಉಂದೆಟ್ ಮೂಜಿ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಮಕ ಬೊಕ್ಕ ಚಿತ್ರಕವಿತ್ವ.

ಅನುಪ್ರಾಸ

ಉಂದೆಟ್ ಕುಡ ವೃತ್ತ್ಯನುಪ್ರಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಛೇಕಾನುಪ್ರಾಸ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು.

ವೃತ್ತ್ಯನುಪ್ರಾಸ

ಒಂಜಿ ಅತವಾ ರಡ್ಡ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊಲು ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಲೆಡ್ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ 'ವೃತ್ತ್ಯನುಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಗೊತ್ತಿತ್ತುನಯೆಗ್ ಗೊತ್ತು ಗೂಡ್‌ದ ರುಚಿ. ಮೂಲು 'ಗೊ' ಬೊಕ್ಕ 'ತ್ತು' ಕಾರಲು ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆದುಲ್ಲ.

ಛೇಕಾನುಪ್ರಾಸ

ರಡ್ಡ್ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಇಪ್ಪುನ ಪದೊ ಕುಡ ಕುಡ ಕಾವ್ಯೊದ ಸಾಲುಲೆಡ್ ಅತವಾ ಗದ್ಯೊದ ಸಾಲುಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ 'ಛೇಕಾನುಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆ: ಕೊರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೆತ್‌ದ್ ರಾಗೊ, ತೆಮ್ಮ್‌ದ್ ತೆಮ್ಮ್‌ದ್ ಕುತ್ತೊ

ಯಮಕ ಅಲಂಕಾರ

ಮೂಜಿ ಅತವಾ ಅಯಿಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಅಕ್ಷರೊಲು ಇಪ್ಪುನ ಪದ ಅತವಾ ಪದಕುಚ್ಚಿ ಪದ್ಯದ ಸುರುಟ್, ನಡುಟ್ ಅತವಾ ಕಡೆಟ್ ಓಲಂಡಲಾ ಕಾಯಂ ಆದ್ ಬರ್ಪುನಯಿಕ್ 'ಯಮಕ ಅಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಅಡೆಗಡೆಗ್ ಬುಳೆತಿನ ಕಯಿಲೆಡ್ದ್ ಬಲ್ಲೆಲೆಡ್ದ್
ಅಡೆಗಡೆಗ್ ಬನಲೆಡ್ದ್ ಕೆದುಲೆಡ್ದ್

ಈ ಪದ್ಯದ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲುಲೆಡ್‌ಲಾ ಸುರುಟ್ 'ಅಡೆಗಡೆಗ್'ಂದ್ ಉಂಡು.

2. ಅರ್ತ ಅಲಂಕಾರ

ಪದೊಲೆನ ಅರ್ತ ಚಾತುರ್ಯಡ್ ಕಾವ್ಯ ಅತವಾ ಪಾತೆರೊದ ಪೊರ್ಲು ಎಚ್ಚಾಂಡ ಅವೇ 'ಅರ್ತ ಅಲಂಕಾರ'. ಅರ್ತ ಅಲಂಕಾರಡ್ ನೂದೆರ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯೊವಾಯಿನ 4 ನಮೂನೆಲೆನ್ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ನ್. ಅಯಿಕುಲೇ ಉಪಮಾ, ರೂಪಕ, ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ ಅಲಂಕಾರೊಲು.

ಉಪಮಾ ಅಲಂಕಾರ

ಕವಿ ವಾ ವಸ್ತುನ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಪುವೆನೋ ಅವೇ 'ಉಪಮೇಯ', ವಾ ವಸ್ತುನ್ ಆಧಾರ/ಮಾನ ಆದ್ ದೀವೊಂದ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡೋ ಆ ವಸ್ತುನೇ 'ಉಪಮಾನ'. ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಲೆನ ಉಲ್ಲೈ ಹೋಲಿಕೆ (ಉಪಮೆ) ಇಪ್ಪುನ ಅಲಂಕಾರೊಗ್ 'ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರೊಡು ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಲುಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ 'ಪೂರ್ಣ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'

ಬೊಕ್ಕ 'ಲುಪ್ತ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'.

ಪೂರ್ಣ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ:

ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ, ವಾಚಕಪದ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಾನಧರ್ಮ – ಈ ನಾಲ್ ಅಂಶೊಲು ಇಪ್ಪುನ ಅಲಂಕಾರೊಗು 'ಪೂರ್ಣ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: "ಅರಳ್‌ದ ತಾಮರೆದಂಚಿನ ಕಣ್ಣ್, ಸಂಪಿಗೆದಂಚಿನ ಮೂಂಕು, ಪುಣ್ಣಿಮೆದ ಚಂದ್ರೆನಂಚಿನ ಮೋನೆ" ಈ ವಾಕ್ಯೊಡು ತಾಮರೆ, ಸಂಪಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಪುಣ್ಣಿಮೆದ ಚಂದ್ರೆ ಉಪಮಾನ ಶಬ್ದಲು; ಕಣ್ಣ್, ಮೂಂಕು ಬೊಕ್ಕ ಮೋನೆ ಉಪಮೇಯ ಶಬ್ದೊಲು. 'ಅಂಚಿನ' ಪನ್ಪಿನವು 'ವಾಚಕ ಪದ'. ಸಮಾನಧರ್ಮ 'ಅರಳುನು'

ಲುಪ್ತ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ, ವಾಚಕಪದ ಮತ್ತು ಸಮಾನಧರ್ಮ – ಈ ನಾಲ್ ಅಂಶೊಲೆಡ್ದ್ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಪನ್ನಂದೆ ಇಪ್ಪುನ ಅಲಂಕಾರೊನ್ 'ಲುಪ್ತ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವಾ ಅಂಶೊ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಇಜ್ಜೊ ಆ ಅಂಶೊದ ಪುದರ್‌ಡೇ ಆ ಅಲಂಕಾರನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆ:

ಉಪಮೇಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡ ಅವೆನ್ 'ಉಪಮೇಯ ಲುಪ್ತ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: "ಮುಳ್ಳು ಇಪ್ಪುನ ಮರನ್ ಮಿತ್ತೇರ್ದ್‌ಲೆಕ್ಕೊ ಆತ್ಂಡ್"

ಉದ್ದಾಲಕೆ ಪನ್ಪಿ ಪಿರಾಕ್ ಕಾಲೊದ ಒರಿ ಋಷಿ ಆಯೆನ ಹಟ ಸ್ವಭಾವೊದ ಬುಡೆದಿ ಚಂಡಿನ ಹಟ ಸ್ವಭಾವೊಡ್ದ್ ಬೇಸರ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂತಿನ ಪಾತೆರೊ ಉಂದು. ಮೂಲು 'ಚಂಡಿ ಒಟ್ಟುಗಿನ ಬದ್‌ಕ್' ಉಪಮೇಯಲಾ, ಆಲೆಡ್ದ್ ಆಯಿನ ಉಪದ್ರ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ತೆರಿಪಾದಿಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು 'ಉಪಮೇಯ – ಧರ್ಮ ಲುಪ್ತ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ'.

ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯಲಾ ಉಪಮಾನಲಾ ಒಂಜೇ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ವಾ ಹೋಲಿಕೆಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಅಂಚಿನ ಅಲಂಕಾರೊನು 'ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆ:

1. ಆಕಾಸೊಲ ಭೂಮಿಲಾ ಒಂಜೇ ಆತ್ಂಡ್.
2. ಆಳ್ವೆರ್‌ನ ನುಡಿಸಿರಿಟ್ ಜನಸಾಗರೊನೆ ಸೇರುಂಡು.
3. ಮಡಕೇರಿಡ್ ಬರ್ಸ ದಾರೆಗಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೂರ್ದ್ಂಡ್.

ಮಿತ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲೆಡ್ ಆಕಾಸೊ–ಭೂಮಿ, ಬರ್ಸ–ದಾರೆ, ಜನ–ಸಾಗರ, ಇಂಚ ಉಪಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಉಪಮೇಯ ರಡ್ಡೆನ್‌ಲಾ ಒಂಜೇಂದ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಅಲಂಕಾರೊನ್ 'ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ದೃಷ್ಟಾಂತ ಅಲಂಕಾರ

ರಡ್ಡ್ ಭಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಲು (ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ) ಅರ್ತೊ ಸಾದೃಶ್ಯಡ್ದ್ ಒಂಜೆತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿಂದ್ ತೋಜುಂಡ, ಆ ಅಲಂಕಾರೊನೇ 'ದೃಷ್ಟಾಂತ ಅಲಂಕಾರ' ಉದಾರ್ಮೆಗ್: 1. ನಾಯಿ ಕೊರೆತ್ಂಡ ದೇವಲೋಕ ಹಾಳಾಪುಂಡೇ?!

2. ನಾಯಿ ತುಚ್ಚಿಂಡ ನರಮಾನಿ ತುಚ್ಚರೆ ಆಪುಂಡಾ?

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಅಲಂಕಾರ

ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ವಸ್ತುನ್ ಅತವಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಅಗತ್ಯೊಗ್ಲಾ ಎಚ್ಚ ಪುಗರುನ ಕ್ರಮೊನ್ 'ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಅಲಂಕಾರ' ಪನ್ಪೆರ್.. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

1. ಅಲೆನ ಸೊರ ಕೋಗಿಲೆದಂಚನೆ ಉಂಡು.

2. ಆರ್ ದೇವೆಂದ್ರನಂಚೆನೆ ವೈಭವೊಡುಲ್ಲೆರ್.

3. ಆರ್ ದೇವೆರಂಚಿನ ನರಮಾನಿ.

ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ ಅಲಂಕಾರ

ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ (ಸಾಂದರ್ಭಿಕ) ವಾಕ್ಯನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ (ರೂಢಿಟ್ ಇಪ್ಪುನ) ವಾಕ್ಯಡ್ದ್ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಲಂಕಾರೊನ್ 'ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ ಅಲಂಕಾರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾ: ಆಯೆ ನುಪ್ಪು ತಿಂತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಹಾಳ್ ಎಣ್ಣ್‌ಯೆ, ಕೃತಘ್ನೆರ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುಜೆರ್?

ಮೂಲು ಉಪಮೇಯ: (ವಿಶೇಃಷ ವಾಕ್ಯ) ಆಯೆ ನುಪ್ಪು ತಿಂತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಹಾಳ್ ಎಣ್ಣ್‌ಯೆ,

ಉಪಮಾನ: (ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ) ಕೃತಘ್ನೆರ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುಜೆರ್?

ಸಮನ್ವಯ: ಮೂಲು ಉಪಮಾನವಾಯಿನ ಕೃತಘ್ನೆರ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುಜೆರ್? ಪನ್ಪಿ ಲೋಕರೂಢಿದ ಪಾತೆರೊದ ಆಧಾರೊಡು ಉಪಮೇಯವಾಯಿನ ಆಯೆ ನುಪ್ಪು ತಿಂತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಹಾಳ್ ಎಣ್ಣ್‌ಯೆ, ಪನ್ಪಿ ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯನ್ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಲ್ತ್‌ದುನು.

ಛಂದಸ್ಸು

ಪದ್ಯರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರೊನ್ 'ಛಂದಸ್ಸ್' ಪನ್ಪೆರ್. 'ಛಂದಸ್ಸ್' ಪನ್ಪಿ ಪದೊ 'ಛದ್' ಅತವಾ 'ಛಾದ್' ಪನ್ಪಿ ಧಾತುಡ್ದ್ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಆತ್ಂಡ್. 'ಛದ್' ಪಂಡ "ಮುಚ್ಚುದ್ ಮದೆ ಮಲ್ಪುನು"; "ಸಂತೇಸೊನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು"ಂದ್ ಅರ್ತೊ. 'ಛಂದಸ್ಸ್' ಶಾಸ್ತ್ರೊ ಶಿವೆ ದೇವೆರೆಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ಂದ್ ಶಾಸ್ತ್ರೊಡ್ ಉಂಡು. ಆಜಿ ವೇದಾಂಗೊಲೆಡ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಲಾ

ಒಂಜಿ. [ಇತರೆ ವೇದಾಂಗೊಲು: ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ ಬೊಕ್ಕ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ], "ಛಂದಸ್ಸ್ ವೇದ ಪುರುಷನ ಕಾರ್, ವ್ಯಾಕರಣ ವೇದ ಪುರುಷನ ಮೋನೆ"ಂದ್ 'ಶಿಕ್ಷಾಸೂತ್ರೊ'ಡ್ ಪನ್ತ್ಂಡ್. ಛಂದಸ್ಸ್ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಪದ್ಯ ರಚನೆನ್ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಛಂದಸ್ಸ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಕವಿ ಕುರುಡೆ ಅಂದ್ ಪನ್ತೆ ರಡ್ಡನೇ ನಾಗವರ್ಮೆ. ತಾತ್ವಿಕವಾದ್ ಪನೊಡಾಂಡ 'ಛಂದಸ್ಸ್' ಪನ್ಪಿನವು ಕಾವ್ಯರಚನೆಡ್ ಗಳಸುನ ಗುರುಲಘುಲೆನ ವಿನ್ಯಾಸ. ಬಜಿ ತಾಳೊ ಮಾತ್ರ ಛಂದಸ್ಸ್ ಅತ್ತ್, ತಾಳೊನ್

ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ್ ಗಣನಿಯಮೊಗ್ ಉಳಪಡಿಪುನೆಕ್ 'ಛಂದಸ್ಸ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಆಪುನ ಪ್ರಯೋಜನ

1. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಕಾವ್ಯಾರ್ತೊಗು ಛಂದಸ್ಸ್ ದಿಂಜ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮ ಆದ್ ಬದಲ್ ಆಪುನವೆನ್ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ.
2 ಮಹಿಮ ಭಟ್ರ್ ಆರ್ನ 'ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿವೇಕ'ಡ್ "ಪ್ರಾಸೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದ ಅಲಂಕಾರಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಛಂದೋಬಂಧಲಾ ಕೇಣರೆ ಪೊರ್ಲುನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು"ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್.
3. ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಕವಿಕುಲೆಗ್ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಆಸಕ್ತಿ ಎಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.
4. ಛಂದಸ್ಸ್ ಪದ್ಯೊನ್ ಕೇಣುನಾಯೆನ್ ಆಕರ್ಷಿಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪೂರ್ವಜೆರ್ ದೇವತಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಬೊಕ್ಕ ಮಂತ್ರೊಲೆನ್ ಛಂದಸ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ರಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.
5. ಒರ ಕೇಣ್ಡ್‌ದಿನ ಪದ್ಯೊನ್ ಮದಪಂದೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ನೆನಪು ದೀವರೆ ಛಂದಸ್ಸ್ ಸಕಾಯೊ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಆನೆಡ್ದಾವರೆ ವೇದೊಲು, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಬೊಕ್ಕ ರಾಮಾಯಣಲೆನ್ ಪಾರಾಯಣ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್ಂಡ್.
6. ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ ಆಯೆನ 'ಸುವೃತ್ತ ತಿಲಕ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು "ಒರ್ಂಬ ಕಾವ್ಯರಸೊಲೆನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಲ್ಪರೆ ಛಂದಸ್ಸ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಪುಂಡು"ಂದ್ ಪನ್ತೆ.

ಲಯ

ವಸ್ತು ಪರಂಪರೆತ ಅತವಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪರಂಪರೆತ ಜೋಡಣೆಡ್ ಒಂಜೆಕ್‌ಲಾ ನನೊಂಜೆಕ್‌ಲಾ ನಡುಟ್ ಒಂಜಿ ನಿಯಮೊಗ್ ಅನ್ವಯ ಆಪುನ, ಅಳತೆಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಕಾಲದ ಅಂತರ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಅವು ಮನಸ್ಸಿಗ್ ಸಂತೇಸೊನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ನೇ 'ಲಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಲಯ ಅತವಾ ತಾಲದ ಅಂತರ ಒಂಜೇ ಸಮಲಾ ಅತವಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲಾ ಇಪ್ಪೊಲಿ.

ಪದ್ಯೊ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅವೆನ್ 'ದ್ವಿಪದಿ', ಮೂಜಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ

'ತ್ರಿಪದಿ', ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅವೆನ್ 'ಚೌಪದಿ', ಬೊಕ್ಕ ಆಜಿ ಸಾಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅವೆನ್ 'ಷಟ್ಪದಿ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಲಾ ಯತಿ, ಪ್ರಾಸೊ ಬೊಕ್ಕ ಗಣ ನಿಯಮೊಲೆನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಚನೆ ಆಪುಂಡು.

ಯತಿ

ಪದ್ಯೊನ್ ಪನ್ನಗ ಅರ್ತೊ ಹಾಳ್ ಆವಂದ್‌ಲೆಕ್ಕ ಉಸುಲ್ ದೆಪ್ಪರ ಕೊರ್ಪುನ ವಿರಾಮನೇ 'ಯತಿ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ 'ಯತಿ' ಪದ್ಯೊದ ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಪದ್ಯೊಡು ಸಾಲ್‌ದ ನಡುಟ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳು ಕವಿಕುಲು ಸಾಲ್‌ದ ರಡ್ಡನೇ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸೊನ್ ಆಚರ್ನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆಂಡ ಅವೆನ್ ಒಂಜಿ ನಿಯಮವಾದ್ ಮಾತ ಕಡೆ ಗಳಸ್‌ದಿಜೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅನುರಾಗೋ ಪಡೆತೊಂಡ್
ಜಗೊಂಟ್‌ತ್ ಜನನಾಥನ
ಮನಸ್ಸ್‌ಕ್ ಪ್ರಿಯೊಮಾಸ್ಟ್‌ತೆರ ತಾಪಾಕ್ಳು

ಪ್ರಾಸ

ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಂಜನೊ/ವ್ಯಂಜನೊಲು ಪದ್ಯೊದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ದ ಸುರುಟ್, ಮದ್ಯೊಡ್ ಅತವಾ ಕಡೆಟ್ ನಿಯತವಾದ್ ಬರ್ಪುನೆಕ್ 'ಪ್ರಾಸ' ಪನ್ಪೆರ್. ಪ್ರಾಸೊಡು 3 ಬಗೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೆ ಆದಿಪ್ರಾಸೊ, ಮದ್ಯೊಪ್ರಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಅಂತ್ಯೊಪ್ರಾಸ.

ಆದಿಪ್ರಾಸ

ಪದ್ಯೊದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿನೇ ಸೊರೊತ ನಡುಟ್ ಒಂಜೇ ರೀತಿಡ್ ಬರ್ಪುನ ಪ್ರಾಸೊನ್ 'ಆದಿಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಉದಾ: ಶಾಸ್ತ್ರೊಂಟಾ ಸಕಲಾಶ
ಶಾಸ್ತ್ರೊಂಟಾ ನುಂಬುತ್ರಿ
ನೇತ್ರೆ ತತ್ತನವೋಳ್ ಭಾಗವತ ಶ್ರೀ ರಾಮೆರ್
ಮಾತ್ರೇಯಾಳ್ಳೆರೊ ವೆರ್ತ್
ಧಾತ್ರೀಟೀರೆಕ್ ತುಲ್ಯ
ಚೂತ್ತಿರಿನಾಂದ್ ಮಾನಿತೆರಾ ಭೀಷ್ಮೆರ್
(ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ: ಆಶ್ವಾಸ 3, ಶ್ಲೋಕ 34)

ಈ ಪದ್ಯೊಡು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರ 'ತ್'. ಉಂದು ಸುರುತ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ವ್ಯಂಜನ ಕುಚ್ಚಿದ ರಡ್ಡನೇ ಸ್ಥಾನೊಡ್; 3, 4, 5, 6 ನೇ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ ವ್ಯಂಜನ ಕುಚ್ಚಿದ ಸುರುತ ಸ್ಥಾನೊಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳು ಕವಿಕುಲು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮೊನ್ ಅನುಸರಣೆ

ಮಲ್ತಿಜೆರ್.

ಟಿ – ಳ, ತ – ಥ, ನ – ಣ, ಋ – ಅರ್, ಶ – ಷ – ಸ ಇಂಚ ಉಚ್ಚಾರ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇಪ್ಪುನ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಾದ್ ಗಳಸುನ ದಿಂಜ ಉದಾರ್ಮೆಲು ತುಳು ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ ಉಂಡು.

ಮಧ್ಯಪ್ರಾಸ

[ಉಂದೆತ್ತ ಉದಾರ್ಮೆಲು ತಿಕ್ಕ್‌ದಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಯಿತ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲು ತೆರಿಪಾದಿಜ್ಜಿ]

ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ

ಒವ್ವೇ ಪದ್ಯೊದ 1,2; 1,3; 2,4: 3,4 ಅತವಾ ಪೂರಾ 'ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆಟ್ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊ ಅತವಾ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಕುಚ್ಚಿ ಕುಡ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ 'ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಅ) ಮೂಡಾಯಿಡ್ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣೊ
ಪೊರ್ತುದ ಬಂಗಾರ್ ಕಣ್ಣೊ
ಮೂಲು 'ಣ್ಣೊ' ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸೊ ಆದ್ ಬಯ್ದಿಂಡು.

ಆ) ಅರಳ್‌ಂಡ್ ನಮ ಮನಸ್
ಉಂದು ಅಮೃತೊದ ವಣಸ್
ಮೂಲು 'ಸ್' ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸೊ ಆದ್ ಬಯ್ದಿಂಡು.

ಇ) ದಾಯೆ ನಾ ಚುನಿಯೆಂದ್ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು
ಚೀಪೆ ದಿಂಜಿದಿ ಪೂತ ಗೆಲ್ಲ್ ಬಗ್ಗುಂಡು
ಮೂಲು 'ಉಂಡು' ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸೊ ಆದ್ ಬಯ್ದಿಂಡು.

ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಪಿರದ ಅಕ್ಷರ ಒವು ಪನ್ಪಿ ಆಧಾರೊಡು ಪ್ರಾಸೊಲು ಆಜಿ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಪಿರದ ಅಕ್ಷರ ಕುದ್ಯ ಸೊರೊ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಾಸೊನ್ 'ಸಿಂಹಪ್ರಾಸ', ಉದ್ದ ಸೊರೊ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ 'ಗಜಪ್ರಾಸ', ಅನುಸ್ವಾರ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ 'ವೃಷಭಪ್ರಾಸ', ವಿಸರ್ಗ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ 'ಅಜಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಪ್ರಾಸೊಡು ಸಜಾತಿ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಪ್ರಾಸೊನ್ 'ಹಯಪ್ರಾಸ' ಬೊಕ್ಕ ವಿಜಾತಿ ವ್ಯಂಜನೊಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಶರಭಪ್ರಾಸ'ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ

"ಪದೊಲೆನ್ ತೇಲಾದ್ ಉಚ್ಚರಿಪುನೆನ್ ಶಿಥಿಲತ್ವ' ಪನ್ಪೆರ್. ಬರೆತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಉಚ್ಚರಿಪುನ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ನಿಯಮೊ. ಅಂಚಾದ್ ಅವ್ಲು ಶಿಥಿಲತ್ವ ಇಜ್ಜಿ. ಮಲೆಯಾಳಂ, ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆಲೆಡ್‌ಲಾ ಶಿಥಿಲತ್ವ ಇಜ್ಜಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ಶಿಥಿಲತ್ವ ಓಲೋಲು ಬರ್ಪುಂಡು ಅಂದ್ ಕೇಶಿರಾಜೆ ಆರ್ನ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ' ಬೂಕುಡು ನಾಲ್ ಸೂತ್ರಲೆಡ್ ಪನ್ತೆರ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಕೇಶಿರಾಜೆ ಪನ್ಪುನ ಮಾತ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವ ಸಂದರ್ಭಲೆಡ್‌ಲಾ ಱಟಿ, ಕುಳ, ರೇಫಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇಪ್ಪುನು ಇಸೇಸ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡೊದಲೆಕ್ಕೊನೆ ತುಳುಟುಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಶಿಥಿಲತ್ವ ಬಪುಂಡು:

ಉದಾ:

ಅ) ಅಧರ್ಮೆಣನಡೆತಾಡೆ *ಪ್ರ*ವೇಶಿತೆನಾ ರೋಷಾನ್ವಿತೆರಾಸ್ಟ್‌ೕ
ಕ್‌ಂದ್‌ಸ್ಟ್‌ತ್ತ್‌ಣ ಜಾಕ್ *ಶ್ರೀ* ಮುಖೋಮೆಂದ್ ನಾರದರೇವಪ
ಮೂಲು 'ಪ್ರ' ಬೊಕ್ಕ 'ಶ್ರೀ' ಪನ್ಪಿ ವಿಜಾತಿ ದ್ವಿತ್ವೊಲು ಪಿರದ 'ಲಘು' ಅಕ್ಷರೊನ್ ಗುರು ಆದ್ ಮಲ್ತಿಜ್ಜಿ.

ಆ) ಜನ್ಮಾದಿಕುಳಾ*ಯಿ* ತ್ರಿಸರ್ಗೊಮಿನೀ ಅರ್ಥಾ*ದಿ* ಸ್ವರಜ್ಞೇ
ಮೂಲು 'ಯಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ದಿ' ದುಂಬುದ ಅಕ್ಷರೊ ದ್ವಿತ್ವ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರ 'ಗುರು' ಆವೊಂದೆ 'ಲಘು' ಆದೇ ಒರಿದುಂಡು.

ಅನಾಗತ

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಪದ್ಯೊಡು ತಾಳೊಗು ದುಂಬು ಬರ್ಪಿನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ಅನಾಗತ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. 'ಅನಾಗತ' ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊನ್ ಸುರುಟ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯೆರ್. ಇಂಚ ತುಳುಟ್‌ಲಾ ಅನಾಗತ ಉಂಡು. ಉದಾ:

1. ಇಂಗಿತೋಮುಡೆ ಪಿಂದ್ ದ್ರೌಪದಿ ದಂಡ್ಯೆನುಂಬಟ್ ಪೋವಪಾ
ನಿ}ಷಂಗಿಪಂತೇರ್ಕುಳೇ ನಿಜ ಚಿತ್ತೊಮಾನ್‌ಡ್ ನೋಟೊಮಾ
2. ದುಂಬುಟೊಂಜಿ ರಥೊಂಟ್ ಯಾದವ ರಾಜೆ ಶ್ರೀ ವಸುದೇಎರ
ಪ್ರ}ಲಂಬಸೂದನ ಗಾದಿನೀ ಸುತೆಯಾರೆ ದಿವ್ಯ ಕುಮಾರೆರ
ಸುರುತ ಉದಾರ್ಮೆಡ್ ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರ 'ನಿ' ಅನಾಗತ ಅಕ್ಷರ. ರಡ್ಡನೇ ಉದಾರ್ಮೆಡ್ ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರ 'ಪ್ರ' ಅನಾಗತ ಅಕ್ಷರ.

ಮುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪದ್ಮಗಣ

ಪದ್ಯದ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಮುಕ್ತಾಯ ಕೊರ್ರ ಕಡೆಟ್ ಅಪೂರ್ಣಗಣ ಒಂಜಿ

ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಮಾತ್ರಾಗಣಘಟಿತ ಸತಾಲಲಾ ಆಯಿನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕಡೆತ ಕ್ರಿಯಾಕಂಡ ಎಲ್ಯ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ಉರಿದಿನ ಕಾಲಕಂಡೊನ್ ಮೌನೊಡು ತುಂಬರೆ ಮಾತ್ರಾ ಖಚಿತವಾಯಿನ ನಿಲುಗಡೆ ಬರ್ಪುನು ಸಾಧ್ಯ. ಉಂದೆಕ್ ತೀ, ನಂ, ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯೆರ್ ಮುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪದ್ಮಗಣ ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದೊಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ದೆರ್. ಕಡೆತ ಗಣಟ್ ಒಂಜೇ ಅಕ್ಷರ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಅವೆನ್ 'ಮುಡಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅವೇ ಒಂಜೆಕ್ ಎಚ್ಚಕ್ಷರ ಇತ್ತ್ಂಡ, ಅವೆನ್ 'ಪದ್ಮಗಣ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಸ್ಟ್ ಪನ್ಪಿ ಧ್ವನಿಮಾ:

ಉಂದು ತುಳುತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಧ್ವನಿಮಾ. ಉಂದು ತುಳು ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ದಿಂಜ ಬಳಕೆ ಆತ್ಂಡು. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯೆರ್ ಆರ್ನ "ಭಾಗವತೊ'ದ ಪೊಲಬುಡ್ ಈ ಧ್ವನಿಮಾ ಮಲೆಯಾಳಂ ಕಾವ್ಯಲೆಡ್‌ಲಾ ಬಳಕೆ ಆತ್ಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ತುಳುಟ್ ಇಪ್ಪುನವು ಮಲ್ಲ ಇಸಯೋ ಅತ್ತ್ ಅಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ 'ತ'ಕಾರೊ ಇಜ್ಜಾಂಡ 'ಟ'ಕಾರೊ ಸ್ಥಾನೊಡ್ದ್ ವರ್ಧೊ ಉಚ್ಚಾರ್ನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಉಂದು ಮಲೆಲಾಳಂಡ್‌ಲಾ ಬಳಕೆ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಸಹಜ ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರೊ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್ ಪಿರದ ಅಕ್ಷರೊಗು ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ತುಳುಟು ಅವು ಪಿರದ ಕುದ್ಯಸೊರೊಕ್ ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆದ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪುಜಿ. ಪರ ತುಳುತ ಶಬ್ದಾದಿ 'ಸ್ಟ್' ಪೊಸ ತುಳುಟ್ 'ಅ್, ಇ, ಆರ್' ಆದ್ ಬದಲಾತುಂಡು.

ಉದಾ: ಸ್ಟ್‌ಬೆರ್ > ಅ್‌ಂಬೆರ್; ಸ್ಟೀಕುಳು > ಇಕುಳು; ಸ್ಟಾರ್ > ಆರ್

ಶಬ್ದ ಮದ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಅಂತ್ಯದ 'ಸ್ಟ್', 'ತ್ ಅತವಾ ದ್' ಆದ್ ಬದಲಾಪುಂಡು. ಉದಾ: ಆಸ್ಟೆರ್ > ಆತೆರ್; ಬೂಳ್‌ಸ್ಟ್ > ಬೂರ್‌ದ್; ಕಟ್ಟ್‌ಸ್ಟ್ > ಕಟ್ಟ್‌ದ್; ಶಬ್ದ ಮದ್ಯೊಡ್‌ಲಾ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ 'ಇ'ಕಾರೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾ: ಆಸ್ಟೆಕ್ > ಅಯಿಕ್; ಆಸ್ಟೆಟ್‌ತ್ತೆ > ಆಯಿಡ್‌ತ್ತೆ; 'ದೇವಿಮಹಾತ್ಮೆ'ಡ್ 'ಸ್ಟ್' > 'ಸ್ದ್' ಆದ್ ಪೊಸ ತುಳುಟ್ 'ಉ' ಕಾರೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾ: ಸ್ದ್‌ಳ್ಳಂಚಿತ್ತಿ > ಉಳ್ಳಂಚಿತ್ತಿ; ಸ್ದ್‌ಳೆತರ್ಪಿ > ಉಳೆತರ್ಪಿ

ಲಘು ಬೊಕ್ಕ ಗುರು:

ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊನ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಾಲೊನ್ 'ಮಾತ್ರೆ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆ ಕಾಲೊಡ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆ ಸಾದ್ಯವಾಪಯನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ಲಘು'ಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆ ಕಾಲೊಡ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆ ಸಾದ್ಯವಾಪುನ ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ಗುರು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಲಘುನ್ 'ಗ" ಬೊಕ್ಕ 'ಗುರು'ನ್ '–' ಚಿಹ್ನೆಡ್ದ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತುನ ಕ್ರಿಯೆನ್ 'ಪ್ರಸ್ತಾರ ಪಾಡುನು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಲಘು ಬೊಕ್ಕ ಗುರು ಚಿಹ್ನೆಲು ಮೂಲತಃ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚಿಹ್ನೆಲು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪ್ರಭಾವಡ್ದ್ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್

ರೂಢಿಗ್ ಬಯ್ದಿಂಡ್.

ಸೊರೊ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷರ. ಸೊರೊದಾಂತೆ ವ್ಯಂಜನ ಅಕ್ಷರ ಅತ್ತ್. ಅವು ವರ್ಣ ಮಾತ್ರ

ಅಯಿಕ್ಕೇ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಡ್ ಕ್, ಚ್, ಟ್, ತ್, ಪ್, ಯ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಂಜನೊಲೆನ ಬದಲಿಗ್ ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ, ಯ ಇತ್ಯಾದಿಯಾದ್ ಬರೆಪುನು. ಸೊರೊಲು ವರ್ಣಲಾ ಅಂದು ಅಕ್ಷರಲಾ ಅಂದು, ಆಂಡ 'ಕ್' ವರ್ಣ ಬೊಕ್ಕ 'ಕ' ಅಕ್ಷರ.

ಈ ಸೊರೊಲೆ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಅಡಿಪಾಯೊ'. ಗಣಲೆನ ಮೂಲ ಘಟಕಲೆಗ್ 'ಸೊರೊಲು' ಪನ್ಪೆರ್. ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಉಚ್ಚರಿಪರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಾಲೊಗ್ 'ಮಾತ್ರೆ' ಪನ್ಪೆರ್. ಕುದ್ಯ ಸೊರೊತ ಬಿಲೆ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ದೀರ್ಘ ಸೊರೊತ ಬಿಲೆ ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆ

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರ 'ಲಘು' ಆಪುನ ಲಕ್ಷಣಲು:

1. ಕುದ್ಯ ಸೊರೊ ಬೊಕ್ಕ ಕುದ್ಯ ಸೊರೊಡ್ದ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರ. ಉದಾ: ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಎ, ಒ, ಕ, ಕಿ, ಕು, ಕೆ, ಕೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಕ್ಷರೊಲು

2. ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವದ ಪಿರದ ಅಕ್ಷರೊ ದ್ವಿತ್ವ ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರ 'ಗುರು' ಆವೊಂದೆ 'ಲಘು; ಆದೇ ಒರಿಯುಂಡು. ಉದಾ:

   ಜನ್ಮಾದಿಕುಳಾ*ಯಿ* ತ್ರಿಸರ್ಗೋಮಿನೀ ಅರ್ಥಾ*ದಿ* ಸ್ವರಜ್ಞೇ

   ಮೂಲು 'ಯಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ದಿ' ದುಂಬುದ ಅಕ್ಷರೊ ದ್ವಿತ್ವ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರ 'ಗುರು' ಆವೊಂದೆ 'ಲಘು' ಆದೇ ಒರಿದುಂಡು.

3. ಬಜೀ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊಗ್ ಸೊಂತ ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ['ಗುರು' ನಿಯಮೊ '6' ತೂಲೆ]

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರ 'ಗುರು' ಆಪುನ ಲಕ್ಷಣಲು:

1. ಉದ್ದ ಸೊರೊ ಉದಾ: ಆ, ಈ, ಊ, ಏ, ಐ, ಓ, ಔ
2. ಉದ್ದ ಸೊರೊಡ್ದ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರ.
   ಉದಾ: ಕಾ, ಕೀ, ಕೂ, ಕೇ, ಕೈ, ಕೋ, ಕೌ ಇತ್ಯಾದಿ
3. ಉದ್ದ ಸೊರೊಡ್ದ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಲೆನ ಕುಚ್ಚಿ.
   ಉದಾ: ಕ್ಕಾ, ಚ್ಚೀ, ತ್ತೂ, ಪ್ಪೋ, ಕ್ರಾ, ಕ್ಷ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ
4. ಒತ್ತಕ್ಷರೊದ ಪಿರದ ಅಕ್ಷರ:

ಅ) ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ: ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರದ ಪಿರಡ್ದ್ ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರ ಬನ್ನಗ. ಉದಾ: ಕತ್ತಿ ಮೂಲು 'ಕ' ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರದ ಪಿರಡ್ದ್ ಕುದ್ಯ ಸೊರೊದೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನ ಆತ್‌ನೆಕ್ 'ಗುರು' ಆಪುಂಡು.

ಆ) ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ: ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರದ ಪಿರಡ್ದ್ ಕುದ್ಯ ಅಕ್ಷರ ಬನ್ನಗ.
ಉದಾ: ನಷ್ಟ
ಮೂಲು 'ನ' ಲಘು ಆದಿತ್ತಂಡಲಾ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರದ ಪಿರಡ್ದ್ ಹ್ರಸ್ವ ಸೊರೊದ ಒಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನ ಆತ್‌ನೆಕ್ 'ಗುರು' ಆಪುಂಡು.

5. ಅನುಸ್ವಾರ ಬೊಕ್ಕ ವಿಸರ್ಗದ ಪಿರದ ಕುದ್ಯ ಸೊರೊ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇಪ್ಪುನ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ 'ಗುರು' ಆಪುಂಡು. ಉದಾ:

_ U   _ U
ಅಂದು, ಕಂಡ

ಮೂಲು ಅನುಸ್ವಾರದೊಟ್ಟುಗಿಪ್ಪುನ 'ಅ' ಬೊಕ್ಕ 'ಕ' ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅಯಿಕುಲು 'ಗುರು' ಆತ್ಂಡು; ಉದಾ: 'ದುಃಖ' ಮೂಲು ವಿಸರ್ಗದೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನ 'ದು' ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ 'ಗುರು' ಆತ್ಂಡು.

6. ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ 'ಗುರು' ಆಪುಂಡು. ಉದಾ: 'ಅಯಿಟ್' ಮೂಲು 'ಯಿ' ಲಘು ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅವು ವ್ಯಂಜನದೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನಯಿಕ್ ಅವು 'ಗುರು' ಆಪುಂಡು.

7. ವಿಶೇಷವಾದ್ ಷಟ್ಪದಿ ಪದ್ಯೊಡ್ ಅರ್ಧ ವೃತ್ತೊದ ಕಡೆಟ್ ಕಡೆತ ಅಕ್ಷರ್ರ ಹ್ರಸ್ವ ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಗುರು ಆಪುಂಡು. ಉದಾ:

U_   U _ | _ U   U U _
ಕರೆಳ್   ಕರಗಂತುಪ್ಪೊ   ಕುಶಕೇ
UU _ U   _ | _ U   _ UU
ಣಿರುವೆರ್‌ಲ   ಒಂಜಪ್ಪೆ   ಬಂಜಿಡೆ
UUU _ _ | _ U   _ UU| _ U U U _ | _
ಜೆರುತಿ ಮಾಯೇ ಪಣ್ಪಿ ಬಳ್ಳತ ಕಟ್ಟ್‌ತುಳಯಾತ್

ಮೂಲು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿದ ಅರ್ಧವೃತ್ತದ ಅಕೇರಿದ ಅಕ್ಷರ 'ತ್' ವ್ಯಂಜನ ಆತಿನೆಕ್ ಮಾತ್ರೆ ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಆಂಡಲ ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರ 'ಗುರು' ಆತ್ಂಡು.

8. ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರ 'ಗುರು' ಆಪುನಯಿಕ್ ಕೆಲವು ಕಾರಣ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಆ ಅಕ್ಷರೊನ್ ಒಂಜೇ ಗುರುಂದ್ ಗಣನೆ ಮಲ್ಪೊಡು.

9. ಪರ ತುಳುಟ್ 'ಸ್ಟ' ದ್ವಿತ್ವರಹಿತ ಸೊತಂತ್ರ ವರ್ಧೊ ಧ್ವನಿಮಾ ಆದಿತ್ತ್ಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಅಯಿತ ದುಂಬುದ ಅಕ್ಷರ ದ್ವಿತ್ವ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ, ಅಯಿಕ್ ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಬಿಲೆ ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡು. [ತುಳು ಛಂದಸ್ಸು – ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು, ಪುಟ 51]
ಉದಾ: ಸನ್ಮತೀಟುದ್ ಸ್ಟರ್ಚಿತ್ ಚಿಂತಿತೆನ್

ಗಣ

ರಡ್ಡ್ ತಾಳಲೆನ ನಡುಟ್ ಬರ್ಪುನ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಗುಂಪುನ್ 'ಗಣ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ದ್ರಾವಿಡ ಛಂದಸ್ಸ್ ಮೂಜಿ ಸಾದಿಲಾದ್ ಬುಳೆದು ಬಯ್ದ್‌ಂಡು. ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿಷ್ಠ ಅಕ್ಷರಗಣ ಪದ್ಧತಿ, ತಾಳನಿಷ್ಠ ಉಚ್ಚಾರ ಕಾಲ ಆಧಾರಿತ ಮಾತ್ರಾಗಣ ಪದ್ಧತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತೊಡ್ದ್ ವಿಕಾಸವಾಯಿನ ಗೇಯತೆ ಇಪ್ಪುನ ಅಂಶಗಣ ಪದ್ಧತಿ.

ಅ) ಅಕ್ಷರಗಣ

ಅಕ್ಷರಗಣಲೆಡ್ ಅಕ್ಷರೊಲೆ ಮೂಲಾಂಶ. ಈ ಅಕ್ಷರ ಹ್ರಸ್ವ ಇಪ್ಪ್‌ಡ್, ದೀರ್ಘ ಇಪ್ಪ್‌ಡ್ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರದಾತೇ ಬಿಲೆ. ಅಕ್ಷರವೃತ್ತೊದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಸಾಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಈ ಅಕ್ಷರೊಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಲಘು, ಗುರು ವಿನ್ಯಾಸೊಡು ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅಕ್ಷರ ವೃತ್ತಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೆ ಸಮಚತುಷ್ಪದಿ. ಅರ್ಧಸಮಚತುಷ್ಪದಿ ಬೊಕ್ಕ ವಿಷಮಚತುಷ್ಪದಿ.

ಅ1) ಸಮಚತುಷ್ಪದಿ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತ

ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಸಂಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಲಘು ಗುರು ವಿನ್ಯಾಸೊಡು ವೃತ್ತದ ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿ (ಸಮವಾದ್) ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತನ್ 'ಸಮಚತುಷ್ಪದಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅ2) ಅರ್ಧಸಮಚತುಷ್ಪದಿ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತ:

ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಲಘು ಗುರು ವಿನ್ಯಾಸೊಡು ವೃತ್ತದ 1, 3ನೇ ಸಾಲ್‌ಲು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಸಮ ಇತ್ತ್‌ದ್, 2, 4 ಸಾಲ್‌ಲು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ರೀತಿ ಸಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತನ್ 'ಅರ್ಧಸಮಚತುಷ್ಪದಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅ3) ವಿಷಮ ಚತುಷ್ಪದಿ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತ:

ಅಕ್ಷರ ಸಂಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಲಘು ಗುರು ವಿನ್ಯಾಸೊಡು ವೃತ್ತದ ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತನ್ 'ವಿಷಮಚತುಷ್ಪದಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವೇದೊಲೆಡ್ 4 ಅಕ್ಷರಲೆನ ಗಣಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆದ ಅಕ್ಷರ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ ಮೂಜಿ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಗಣ ಉಂಡು.

ಈ ಅಕ್ಷರಗಣಲು ಎಣ್ಮ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೆ "ಯ, ಮ, ತ, ರ, ಜ, ಭ, ನ, ಸ" ಪನ್ಪಿ ಅಕ್ಷರಗಣಲು. ಈ ಗಣಲೆನ ವಿನ್ಯಾಸ ಎಂಚ ಇಪ್ಪುಂಡು ಅಂದ್ ಅಜ್ಞಾತ ಕವಿ ಒರಿ "ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ' ಪನ್ಪಿ ಸೂತ್ರೊನ್ ಪನ್ತೆ. ಈ ಸೂತ್ರೊದ ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಅಕ್ಷರಗಣ ವಿನ್ಯಾಸದ ಲೆಕ್ಕ 3 ಅಕ್ಷರೊಲೆಗ್ ಲಘು, ಗುರು

ಪಾಡ್‌ಂಡ ಆ 3 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರ ಪುದರ್‌ದ ಗಣ ಬರ್ಪುಂಡು.

'ಯ'ಗಣ: ಯಮಾತಾ U_ _

'ಮ'ಗಣ: ಮಾತಾರಾ _ _ _

'ತ'ಗಣ: ತಾರಾಜ _ _ U

'ರ'ಗಣ: ರಾಜಭಾ _ U _

'ಜ'ಗಣ: ಜಭಾನ U _ U

'ಭ'ಗಣ: ಭಾನಸ _ U U

'ನ'ಗಣ: ನಸಲ U U U

'ಸ'ಗಣ: ಸಲಗಂ U U _

'ಕವಿಜಿಹ್ವಾಬಂಧನ' ಬೂಕುಡು ಈಶ್ವರ ಕವಿ ಕೊರ್ತಿನ ಅಕ್ಷರ ಗಣೊಲೆನ ವಿನ್ಯಾಸ:

ಗುರು ಲಘು ಮೂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಮನ' ಗಣ,

ಗುರು ಲಘು ಸುರುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಭಯ' ಗಣ,

ಗುರು ಲಘು ನಡುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಜರ' ಗಣ,

ಗುರು ಲಘು ಕಡೆಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಸತ' ಗಣ

ಉಂದೆನ್ ನನೊಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಪನ್ನೊಡಾಂಡ,

ಗುರು ಮೂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಮ' ಗಣ: _ _ _

ಲಘು ಮೂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ನ' ಗಣ: U U U

ಗುರು ಸುರುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಭ' ಗಣ: _ U U

ಲಘು ಸುರುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಯ' ಗಣ: U_ _

ಗುರು ನಡುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಜ' ಗಣ: U _ U

ಲಘು ನಡುಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ರ' ಗಣ: _ U _

ಗುರು ಕಡೆಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ಸ' ಗಣ: U U _

ಲಘು ಕಡೆಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ 'ತ' ಗಣ: _ _ U

1) 'ಸ'ಗಣ ವೃತ್ತ: (ಸಂಸ್ಕೃತದ 19 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಅತಿಧೃತಿ ಛಂದಸ್ಸ್)

[ಸಸಸಸಸಸ + ಗುರು]

U U _ |U U _ | U U _| U U _ | U U _ | UU_ | _

ಹರಿನಾಮ ಸುಧಾರೆಸೊರೊಂಡಿ ಜನೋ ಶರಣಾಗತರೆಡ್ಡಾ

'ಸ'ಗಣ ವೃತ್ತಭೇದ: (ಸಂಸ್ಕೃತದ 18 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಧೃತಿ ಛಂದಸ್ಸ್)

[ತಜಜಜಜಯ]

_ _ U| U _ U|U _ U|U _ U|U _ U |U _ _

ಏರೀ ಎಲೆದುಷ್ಟಮರಾಚರಿತಾ ಕುಲಗೇಡಿ ಕುಬದ್ಧಾ

2. ತರಳ ವೃತ್ತ (ಸಂಸ್ಕೃತದ 19 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಅತಿದೃತಿ ಛಂದಸ್ಸ್)
[ನಭರಸಜಜಯ+ಗುರು]
U U U | _ U U| _ U _ | UU _ |U _ U |U _ U | _
ಮೃಗಮದೊಂಕುಳ ಚಾಂದ್ ಚಂದನೊದರ್ವಣೋ ಬಹುಪುಷ್ಪೊಮಾ

ತರಳ ವೃತ್ತಭೇದ: (21 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದಸ್ಸ್)
[ನಭನನಜರರ]
UUU| _ UU| UUU| UUU| U _ U|_ U _| _ U _|
ಸುರಗಜೇಂದ್ರಲ ಧರೆಟ್ ಪಿಜತ್‌ತ್ ಹಸ್ತಿನಾಪುರೊಪ್ರಾಪಿಡಾ

3. ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ (ಸಂಸ್ಕೃತದ 18 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್)
[ರಸಜಜಭರ)
_ U _| UU _| U _ U| U _ U|_ U U| _ U _|
ಕಾಳಿದಾಸೆರ ಭಟ್ಟೆ ಭಾರವಿ ಮೇಗಯಡ್ಡ ಮಯೂರೆಯಾ

4. ವನಮಯೂರ (ಸಂಸ್ಕೃತದ 14 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ 'ಶಕ್ವರೀ' ಛಂದಸ್ಸ್)
[ಭಜಸನ + ಗುರು, ಲಘು]
_ U U|U _ U| UU _| UUU | _ U
ಸರ್ವದುರಿತೊಂಕುಳೆನಿ ಸಂಹರಿತ್ ನಿತ್ಯೊ

ವನಮಯೂರ ವೃತ್ತಭೇದ:
(ಸಾಲ್‌ದ ಸುರುತ 'ಗುರು'ತ ಬದಲಿ 'ರಡ್ಡ್ ಲಘುಲೆನ್' ಪಾಡ್‌ಂಡ)
[ನಸನಭಜ}
U U U|UU _ | U U U | _ U U|U _ U |
ಸುರ ನರಮಹೋರಗ ಮುನೀಂದ್ರ ಜನ ವಂದ್ಯ

5. ತೋಟಕವೃತ್ತ: (ಸಂಸ್ಕೃತದ 12 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ 'ಜಗತೀ' ಛಂದಸ್ಸ್)
[ಸಸಸಸ]
U U_ | U U_|UU _| UU_
ಗಿರಿಗಂ ಹರಸ್ಥಾವರ ಮಲ್ಲಶಿಲೇ
(2ನೇ ಗಣದ 'ರ' ಗುರು ಆಗುವ ಬದಲಿ ಲಘುವಾಗಿದೆ)

6. ಕುಸುಮ ವೃತ್ತ: (ಸಂಸ್ಕೃತದ 12 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ 'ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್' ಛಂದಸ್ಸ್)

[ತಜಜ + ಲಗ]

_ _ U| U _U | U _ U |U _

ನಾರಾಯಣ ನಾಮೊಮಿನೇನ್ಯಕ್ ಲಾ

7. ಚಿತ್ರಪದವೃತ್ತ: (ಸಂಸ್ಕೃತದ 10 ಅಕ್ಷರೊಲೆನ 'ಪಂಕ್ತಿ' ಛಂದಸ್ಸ್)

[ಭಭಭ + ಗುರು]

_ U U| _UU|_ U U| _

ಪೇರುರೊ ದಿವ್ಯವಿಶಾಲ ಭುಜಂ

ಚಿತ್ರಪದ ವೃತ್ತಭೇದ

[ನಜತ + ಗುರು]

UUU|U _ U| _ _ U| _

ತರತರ ಸೌರಭಂಟೇ ಮುಡೀ

ಆ) ಮಾತ್ರಾ ಗಣ

ಉಂದೆಟ್ ಪದ್ಯೊನ್ ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಆಧಾರೊಡು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಪಾಡುವೆರ್. 3, 4 ಅತವಾ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆಗ್ ಒಂಜಿ 'ಗಣ' ವಿಂಗಡಣೆ ಮಲ್ಪುನ ನಿಯಮೊ ರೂಢಿಡ್ ಉಂಡು. ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ ಬೊಕ್ಕ ಷಟ್ಪದಿಂದ್ ಕೆಲವು ಬಗೆತ ಮಾತ್ರಾಗಣ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಪದ್ಯೊಲು ಉಂಡು. ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲೊಡ್ ಒಂಜೇ ಬಗೆತ ಷಟ್ಪದಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಕ್ 'ಶರಷಟ್ಪದಿ'ಂದ್ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

1) 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್:

_ U U| _U U| _UU| _

ಕರ್ದಮೆರೆನ್ನಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಕ್

_ U U| _ U U| _ U U| _

ಪೊರ್ದ್‌ಸ್ಟ್ ದೇವಹೂತ್ಯೆನ್ನಿ ಸತೀ

ಮೂಲು ಸುರುತ ಸಾಲ್‌ದ 'ನ್ನಿ'ನ್ ಕುಸ್ಕ್‌ದ್ ಉಚ್ಚರಣೆ ಮಲ್ತಿನಯಿಕ್ 'ಗುರು'ತ ಬದಲಿ 'ಲಘು' ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೇ ಅವೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆತ ಅಕ್ಷರೊ 'ಕ್'ನ್ ವೈತ್‌ದ್ ಉಚ್ಚರಣೆ ಮಲ್ತಿನಯಿಕ್ 'ಲಘು'ತ ಬದಲಿ 'ಗುರು' ಆತ್‌ಂಡ್. ರಡ್ಡನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 'ರ್ದ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಹೂ' ಅಕ್ಷರೊಲೆನ್ ಕುಸ್ಕ್‌ದ್ ಉಚ್ಚರಣೆ ಮಲ್ತಿನಯಿಕ್ ಅವುಲು 'ಗುರು'ತ ಬದಲಿ 'ಲಘು' ಆತ್‌ಂಡ್.

2) 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್

[5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣಲು ಬೊಕ್ಕ 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಪದ್ಮಗಣ]

_U U U| _ U UU| _U UU| _ U

ದೇವಜನೊ ಮೆಯ್ಯರೆನಿ ಸಂಬದಿತ್ ನುಂಬು

ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ:

1, 2 ಸಾಲ್‌ಲು = 4,5 ಸಾಲ್‌ಲು [5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣಲು]

ಸಾಲ್ 3 = ಸಾಲ್ 6 [5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 6 ಗಣಲು + ಗುರು]

_U UU| _ _U | _ _U| UU _ U

ಏರ್ ತುಳುಟೇ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವ ಕಥೆ ಮಾಳ್ತ್

_ U _| _ U _|UU _ U| U U U _

ನಾರ್ ಪಂಡ್‌ಂಟ ಇಟ್ಟಲ ಸೀಮೆತುಳಯಿ ಬಾ

_ U UU|UU _U _|U U U _| _U _| _ U _| U U U_

ಯಾರ ಪೆವರಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರೆ ಮಗೆ ಸಂಕಯ್ಯ ಬಾಗೋತೆ ಪಣ್ಪಿ ಬಿರಣೇ

3) 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್

[7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣಲು + 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಪದ್ಮಗಣ]

U U U_UU| _U _ _|_U_U U| _ U U

ಗುರು ವಸಿಷ್ಟೆರೆನಾಜ್ಞೆಟಾ ಗೋರಕ್ಷೆಟ್‌ಪ್ಪ ಪನೊಂಜಿನೊ

(ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆತ ಅಕ್ಷರದ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆ ಮೌನೊಡು ಮುಕ್ತಾಯ ಆಪುನಯಿಕ್ 'ಗುರು'ತ ಬದಲಿ 'ಲಘು' ಆತ್‌ಂಡ್.)

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

1, 2 ಸಾಲ್‌ಲು = 4, 5 ಸಾಲ್‌ಲು [7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು]

ಸಾಲ್ 3 = ಸಾಲ್ 6 [7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣಲು + ಗುರು]

U_ UU _| _U U U _

ಕರೆಳ್ ಕರಗಂತುಪ್ಪೊ ಕುಶಕೇ

UU _ U _| _U _ UU

ಣಿರುವೆರ್‌ಲ ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡೆ

UUU _ _| _U _UU| _U U U _| _

ಜೆರುತಿ ಮಾಯೇ ಪಣ್ಪಿ ಬಳ್ಳ್‌ತ ಕಟ್ಟ್‌ತುಳಯಾತ್

ಇ) ಅಂಶ ಗಣ

'ಅಂಶ' ಪಂಡ ದೇಶೀ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಪದ್ಯೊತ ಸಾಲ್‌ಲೆನ ಗಣ ಗಣಲೆಡ್ ಪದ್ಯೊತ ಗತಿನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾಳ ಲಯಲು ಸರಿಯಾದ್ ಹೊಂದಿಕೆ ಆವರೆ ಮಾತ್ರೆದ ಗಾತ್ರನ್ ಎಚ್ಚ ಅತವಾ ಕಡಮೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸಕಾಯೊ ಆಪುನ ಅಕ್ಷರೊ. ಅಂಶಗಣ ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್ 'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಣ ಛಂದಸ್ಸ್'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್.

ಅಂಶಗಣಟ್ ಸುರುಟ್ 'ಒಂಜಿ ಗುರು ಅತವಾ ಒಂಜಿ ಲಘು' ಬರ್ಪುಂಡು, ಬೊಕ್ಕದ ಅಂಶಲು ಲಘು, ಗುರು ಭೇದ ಇಜ್ಜಂದೆ ಒವ್ವೇ ಅಕ್ಷರ ಆದಿಪ್ಪೊಲಿ. ಅಂಶಗಣಲೆಡ್ ಬ್ರಹ್ಮಗಣ, ವಿಷ್ಣುಗಣ ಬೊಕ್ಕ ರುದ್ರಗಣ ಪನ್ಪಿ 3 ಬಗೆಲು ಉಂಡು. ಜಯಕೀರ್ತಿ ಈ ಗಣಲೆಗ್ ಕ್ರಮವಾದ್ 'ರತಿ, ಮದನ ಬೊಕ್ಕ ಶರ'ಂದ್ ಪುದರ್ ದೀತೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಗಣ

ರಡ್ಡ್ ಅಂಶಲು ಇಪ್ಪುನ ಗಣನ್ 'ಬ್ರಹ್ಮ ಗಣ' ಪನ್ಪೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮ ಗಣಟ್ 3 ಮಾತ್ರೆಡ್ದ್ 4 ಮಾತ್ರೆಮುಟ್ಟ ಇಪ್ಪುನ ಗಣಲು ಉಂಡು. ಬ್ರಹ್ಮ ಗಣಟ್ 4 ಬಗೆತ ಗಣಲು ಉಂಡು.

1. ಬ್ರಹ್ಮಂ _ _ [ರಡ್ಡ್ ಗುರು]
2. ದ್ರುಹಿಣಂ ᑎ ᑎ _ [ರಡ್ಡ್ ಲಘು, ಒಂಜಿ ಗುರು]
3. ಧಾತೃ _ ᑎ [ಒಂಜಿ ಗುರು, ಒಂಜಿ ಲಘು]
4. ಸುರಪ ᑎ ᑎ ᑎ [ಮೂಜಿ ಲಘು]

ವಿಷ್ಣು ಗಣ

3 ಅಂಶಲು ಇಪ್ಪುನ ಗಣನ್ 'ವಿಷ್ಣು ಗಣ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವಿಷ್ಣು ಗಣಟ್ 3 ಮಾತ್ರೆಡ್ದ್ 6 ಮಾತ್ರೆಮುಟ್ಟ ಇಪ್ಪುನ ಗಣಲು ಉಂಡು. ವಿಷ್ಣು ಗಣಟ್ 8 ಬಗೆತ ಗಣಲು ಉಂಡು.

1. ಗೋವಿಂದಂ _ _ _
2. ಹೃದಯೇಶಂ U U _ _
3. ನಾಕಿಗಂ _ U _
4. ಪರಹಿತಂ U U U _
5. ಕಂಸಾರಿ _ _ U
6. ನರಕಾರಿ U U _ U
7. ಶ್ರೀಪತಿ _ U U
8. ಮುರಹರ U U U U

ರುದ್ರಗಣ

ನಾಲ್ ಅಂಶಲು ಇಪ್ಪುನ ಗಣನ್ 'ರುದ್ರಗಣ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ರುದ್ರ ಗಣಟ್ ನಾಲ್ ಮಾತ್ರೆಡ್ದ್ ಎಣ್ಮ ಮಾತ್ರೆಮುಟ್ಟ ಇಪ್ಪುನ ಪದಿನಾಜಿ ಬಗೆತ ಗಣಲು ಉಂಡು.

1. ಗಂಗಾಧೀಶಂ _ _ _ _
2. ಗಿರಿಜಾನಾಥಂ U U _ _ _
3. ನೀಲಕಂಠಂ _ U _ _
4. ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯಂ U U U _ _
5. ಕಾಮಾಂತಕಂ _ _ U _
6. ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ U U _ U _
7. ಶೂಲಧರಂ _ U U _
8. ಪುರಮಥನಂ U U U U _
9. ಕಂದರ್ಪಾರಿ _ _ _ U
10. ಮದನಧ್ವಂಸಿ U U _ _ U
11. ಚಂದ್ರಮೌಳಿ _ U _ U
12. ಭಜಗಧಾರಿ U U U _ U
13. ಭೂತಾಗ್ರಣಿ _ _ U U
14. ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರು U U _ U U
15. ಕಾಮರಿಪು _ U U U
16. ಮದನರಿಪು U U U U U

ಈ) ಆಧುನಿಕ ಛಂದಸ್ಸ್

1) 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ: (4 ಸಾಲ್‌ಲು/ಚೌಪದಿ)

1, 3 ಸಾಲ್ = 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣಲು

2, 4 ಸಾಲ್‌ಲು = 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು + 1 ಮುಡಿ

U U U| _ U| _ U| _ U
ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್ ಗುಟ್ಟುನೊಟ್ಟು
U U U |_ U| _
ಬರೆಯಿನೇರಯೇ

2) 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ: (4 ಸಾಲ್‌ಲು/ಚೌಪದಿ)

ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್ 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣಲು; ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸೊ ಉಂಡು.

UUU U| _ UU|_ U U| _ U

ಕಡಲ್‌ಡ್ ದೆಂಗಿನವೀ ತುಳುನಾಡ್

UUUU| _   U U| _ U U| _ U

ಮೃಡಸಖ ಈ ಕೊರಿ ಭಾಗ್ಯೊದ ಬೂಡು

(ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆಟ್ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆ ಮೌನೊಡು ಉಂಡು)

3) **5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ**

ಅ) 1, 3 ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣಲು

2, 4 ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3ಗಣಲು + 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಒಂಜಿ ಪದ್ಮಗಣ

_ U _| U U _|U _ U| _UU| U U U

ದಾರುಕಾ ಸುರೆ ಪನ್ಪಿ ಭಾರಿ ರಕ್ಕಸೆ ಜಗೊಕು

_ U _| _ U _| _U U|U _ U

ಮಾರಿಯಾದುಳ್ಳೆ ತನ್ನೇರ್ ಸರಿಯೊಂದ್

ಆ) ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣಲು ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಪದ್ಮಗಣಲಾ, ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗು ಯತಿಲಾ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸೊಲಾ ಬರ್ಪುನ ಛಂದಸ್‌ರೂಪ ಉಂಡು.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

_ ∩ _| ∩ ∩ _ ∩| _ ∩ _| _ ∩

ದಾಯೆ ನಾ ಚುನಿಯೆಂದ್ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು

_ ∩ _| ∩∩ _ ∩| _ ∩ _| _ ∩

ಚೀಪೆ ದಿಂಜಿದಿ ಪೂತ ಗೆಲ್ಲ್ ಬಗ್ಗುಂಡು

ಇ) ಸುರುತ ಸಾಲ್‌ಡ್ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣಲು

ರಡ್ಡನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 5 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು + 1 ಗುರು

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊಲು ಸೇರ್ದ್ ಪದ್ಯೊ ಆತಿನ ಮಾದರಿಲ ಉಂಡು.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

_U_ | _ U _| _ U _| U U _ U

ತಿಕ್ಕುವೋ ಎಂದ್ ತೂವಾಂದೆ ಕುಳ್ಯೊಣ್ ತೀರ್

_ _U| _ U _| _

ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪಣ್ಪಿರೆಂಕ್

ಮೂಲು ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕಡೆತ ಅಕ್ಷರೊ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆದಾತ್ ಮೌನೊಡು ಕೈದಾಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ 'ಲಘು'ತ ಬದಲಿ 'ಗುರು' ಆತ್ಂಡ್. (ಈ ಛಂದಸ್ಸ್ ಕನ್ನಡತ 'ಲಲಿತ ರಗಳೆ'ತ ಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು)

4) 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ

ಅ) 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು ಇಪ್ಪುನ ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಲು; 6 ಮಾತ್ರೆದ ಒಂಜಿ ಗಣ ಬೊಕ್ಕ 4 ಮಾತ್ರೆದ ಒಂಜಿ ಪದ್ಮಗಣ ಇಪ್ಪುನ; 5ನೇ, 6ನೇ ಸಾಲ್‌ಲು; ಪ್ರತಿ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಅಂತ್ಯೊಪ್ರಾಸೊ ಉಂಡು.

_ _ U U| _ U _ U

ಮೂಡಾಯಿಡ್ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣೊ

_ U U _ | _ U _ U

ಪೊರ್ತುದ ಬಂಗಾರ್ ಕಣ್ಣೊ

_ U U _ | UUUUUU

ತಾಮರೆಪೂ ಎಸಳೆಸಳ್‌ಡ್

UU U U _ | U UU U U U

ಗಮಗಮಿಪುಂಡು ಪರಿಮಳೊಡು

UU _ U U|U U UU

ಅರಳ್‌ಂಡ್ ನಮ ಮನಸ್

_ U UU U| U UUU

ಉಂದು ಅಮೃತೊದ ವಣಸ್

ಆ) ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು;

ರಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 6 ಮಾತ್ರೆದ 1 ಗಣ + 4 ಮಾತ್ರೆದ ಪದ್ಮಗಣ

_ U _ U| _ U _ U

ಮಣ್ಣ್ ಸೇರಿ ಮಣ್ಣ್‌ದಂಚ

_ U _ U _ UU

ಎನ್ನ ನಿನ್ನ ಸೇರಿಕೆ

5) 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ

ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು;

ರಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 7 ಮಾತ್ರೆದ 1 ಗಣ + 4 ಮಾತ್ರೆದ ಪದ್ಮಗಣ

ಉದಾರ್ಮೆ (1):

_ U U U U U| _ U _ UU

ಬಾನ ಮದಿಮಲೆ ಪೊರ್ಲು ಮೋನೆನೆ

_ U _ UU| _ U U

ಏರ್ ಓಕುಳಿ ತೇತೆರೊ

ಉದಾರ್ಮೆ (2):

U U U _ U U| _ U _ UU

ತುಳುವ ನಾಡ್‌ದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್

_ U _ UU| _UU

ಉಂಡು ಇಂಚಿನ ಆಲಡೆ

6) 8 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಗಣ

ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 8 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣಲು;

ರಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್‌ನೇ ಸಾಲ್‌ಡ್ 8 ಮಾತ್ರೆದ 1 ಗಣ + 5 ಮಾತ್ರೆದ ಪದ್ಮಗಣ

_ UU _ UU| _ U U UUU U

ಬೊಳ್ಳಿತ ಗುಡ್ಡೆತ ಮೇಲ್‌ಟ್ ಬೆಳಗ್‌ಪಿ

_ _ UUUU| UUUUU

ಇಲ್ಲೋಳ್ತಧಿಪತಿ ಪರಶಿವಗ್

ದೇಸೀ ಛಂದಸ್ಸ್

ಈತ್ನೆಟ ತಿಕ್ಕಿನ ತುಳು ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯೊಲು ಮಾತ 'ಪಾಡ್' ಅತವಾ 'ಪದೊ'ಲು. ಅಯಿಕುಲು 'ಪನ್ಪುನ, ಕೇಣುನ, ವಾಚಿಪುನ ಪರಂಪರೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನವು. ಪಾಡಿಗೆ ಇಂದೆಕ್ಲೆನ ಮುಕ್ಯೊ ಉದ್ದೇಸೊ. ಅಂಚಾದ್ ಕರ್ಣಪರ್ವೊಡಾವೊಡು ಇತರೆ ತಿಕ್ಕಿನ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಆವೊಡು ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ಛಂದೋರೂಪೊಲು ಬಳಕೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಅಯಿಕುಲು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಛಂದೋ ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಬೇತೆಯಾದುಲ್ಲ. ಪಂಡ ತುಳು ಕವಿಕುಲು ಕಾವ್ಯೊ ರಚನೆಗ್ ತಂಕ್ಲೆನೇ ಆಯಿನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಪರಂಪರೆ ಒಂಜೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಅನನ್ಯವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡು ಬೊಕ್ಕ ತುಳು 'ಪಾಡ್'ನ ಪುಟ್ಟುಗುಣೊಗ್ ಸಮವಾದ್ ಹೊಂದದ್‌ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕನ್ನಡೊಡು ಇಪ್ಪುನ ಚಂಪೂ ಬೊಕ್ಕ ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಮಾದರಿಲು ತುಳುಟ್ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳು ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಮಾತ್ರಾಗಣಲೆನ ಆಧಾರೊಡು ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಸುಲಬೊ.

ತುಳು ಜಾನಪದ ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್ ರಡ್ಡಾದ್ ಇಂಗಡಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಅ) ನಿಶ್ಚಿತ ಸಾಲ್‌ಲು ಇಪ್ಪುನವು, ಬೊಕ್ಕ ಆ) ಅನಿಶ್ಚತಿತ ಸಾಲ್‌ಲು ಇಪ್ಪುನವು.

ಅ) ನಿಶ್ಚಿತ ಸಾಲ್‌ಲು ಇಪ್ಪುನ ಪದ್ಯೊತ ಮಾದರಿ

ಉದಾರ್ಮೆ (1):

ಓ / ಓಲುಲ್ಲೇರ್ / ಓಲುಲ್ಲೇರ್ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್

ಆ / ಓಲುಲ್ಲೇರ್ / ಓಲುಲ್ಲೇರ್ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್

ಓ / ಬಂಟ್ವಳೊತ / ಪೇಂಟೆಡ್ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್
ಓ / ದಾಯೀತೆನ / ಯಾಪಾರೊಯೆ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್
ಓ / ಬಂಟ್ವಳೊತ / ಪೇಂಟೆಡ್ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್
ಓ / ಲರೀತಲೇ / ಪಾರೋಽಽ / ಮಾಣೀನಾಗೆ / ರ್

ಮೂಲು ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ದ ಸುರುತ ಅಕ್ಷರೊ 'ಓ' ಅತವಾ 'ಆ' ಪನ್ಪಿ 'ಅನಾಗತೊ'ಡ್ದ್ ಸುರು ಆಪುಂಡು. 'ಓಲುಲ್ಲೇರ್' ಪನ್ಪಿನವು 'ರ್' ಅಕ್ಷರೊನ್ ಕುದ್ಯೊ ಉಚ್ಚರಿಪೊಡು. ಅಂಚನೆ 'ಮಾಣೀನಾಗೆ' ಪನ್ಪಿನವು 'ಗೆ' ಅಕ್ಷರೊನ್‌ಲಾ ಕುದ್ಯೊ ಉಚ್ಚರಿಪೊಡು. 'ಪಾರೋಽಽ' ಪನ್ಪಿನವು ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆದ 'ರೋ' ಅಕ್ಷರೊನ್ 'ನಾಲ್ ಮಾತ್ರೆದಾತ್ ಉದ್ದೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉಚ್ಚರಿಪೊಡು.

ಉದಾರ್ಮೆ (2) ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಲೆನ ಕಬಿತ
ಸುರುತ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಮೂಜಿ ಮಾತ್ರೆದ ನಾಲ್ ಗಣೊಲು,
2, 3, 4 ನೇ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ಮಾತ್ರೆದ ಮೂಜಿ ಗಣೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ.

ಓಡ / ಕರೆಕ್ / ಕೊಽ ಣ / ತ್ಽ ದೆ /
ತೇದೆ /ಮೀನ್ / ಪತ್ತೊ / ಡುಽ
ಕಾಣೆ / ಮೀನ್ / ಉಂಡು / ಗಾಽ
ಕಣ್ಣ್ / ಬುಡುದು / ತೂಲ / ಗಾಽ

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಬಿತಲೆನ್ ಕಂಡೊಡು ನೇಜಿ ನಡ್‌ನಗ ಬೆರಿಸಾಯೊದಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆ (3)
4 ಸಾಲ್‌ಲು: ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 3 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣೊಲು + 1 ಮುಡಿ/ಪದ್ಮಗಣ

ಜೋಕು / ಲಪ್ಪ / ಜೋಕು / ಲು
ಟಯಿಂ / ಟುಯಿಂ / ಜೋಕು / ಲು
ರೊಟ್ಟಿ / ಬೋಡ / ಜೋಕು / ಲೇ
ಪೆಟ್ಟ್ / ಬೋಡ / ಜೋಕು / ಲೇ

ಉದಾರ್ಮೆ (4) 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣೊಲು ಇಪ್ಪುನ ದ್ವಿಪದಿಲು:
ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ದ ಅಕೇರಿದ ಗಣೊಟು ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆಲೆನ್ ಮೌನೊಡು ದಿಂಜಾವೊಡು.

ಬಲ್ಲೇಽ / ಸ್ವಾಮೀಽ / ಬಲ್ಲೇಽ / ಯೇಽಽ
ಮಲಿಗೆದ / ಮಿತ್ತೊರೊ / ಬಲ್ಲೇಽ / ಯೇಽಽ
ಬಲ್ಲೇ / ಸ್ವಾಮೀಽ / ಬಲ್ಲೇಽ / ಯೇಽಽ

ಸಂಪಿಗೆದ / ಮಿತ್ತೊರೊ / ಬಲ್ಲೇs / ಯೇss

ಉದಾರ್ಮೆ (5)

ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲು ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಉದ್ದೊ ಇಪ್ಪುನ ದ್ವಿಪದಿಲು:

ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣೊಲು + 1 ಮುಡಿ

ಈರೇs / ದಿಕ್ಕೇs / ಬಲ್ಲೇs / ಬುಡಂದಿs

ನೇಕ್s / ಯಾನ್s / ದಾನೋs / ಡೂs

ಉದಾರ್ಮೆ (6)

ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲು ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಕುದ್ಯೊ ಇಪ್ಪುನ ದ್ವಿಪದಿಲು:

ತರೆಕ / ಟ್ಟೊನು / ಒರ / ಬರುವೊಲು / ಯಾ

ಓs / ಪೊಣ್ಣುs / ರಾಮ / ಸ್ವಾಮಿs / ಮಗಳಾ / ಳ್

ಮೂಲು 'ಓs' ಪನ್ಪಿನವು 'ಅನಾಗತ'; ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್ 'ಪಲ್ಲವಿ'.

ಉದಾರ್ಮೆ (7)

ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 4 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 4 ಗಣೊಲು; ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 4

ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಒಂಜಿ ಗಣೊ + 1 ಮುಡಿ

ಮಲ್ಲಾ / ಮಲ್ಲಾ / ಸೌತೇ / ಕಾಯೀ /

ಗೋವಿಂ / ದಾ

ಮಲ್ಲಾ / ಮಲ್ಲಾ / ಕೆಂಬುಡಎ / ಕಾಯೀ

ಗೋವಿಂ / ದಾ

ಉದಾರ್ಮೆ (8) 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಛಂದೋರೂಪ

ಮನೋರಂಜನೆದ ಸಂದರ್ಭೊಡು, ಮದ್ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶುಭ ಸಮ್ರಮೊಡು ಪನ್ಪುನ ಪದ್ಯೊಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ತಾಳೊನ್ ಹೊಂದ್‌ದ್ ಇಪ್ಪುನು. ಎಚ್ಚಾದ್ 3 'ಗುರುಲು' ಇಪ್ಪುನ ಗಣೊಲೇ ಎಚ್ಚಾದ್ ತೋಜುದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ತೇರ್‌ಡ್ೕ / ತೇರೆಡ್ಡೇ / ನೋ / ಓ ಬಡಿಯಾ /

ವಾವೂರಾ / ತೇರೆಡ್ಡೇ / ನೋ /

ತೇರ್‌ಡ್ೕ / ತೇರೆಡ್ಡೇ / ನೋ /

ಮದವೂರಾ / ತೇರೆಡ್ಡೇ / ನೋ /

ಈ ಕಬಿತೆಡ್ 'ಓ ಬಡಿಯಾ, ವಾ ಊರಾ ತೇರೆಡ್ವೇನೋ' ಪನ್ಪುನ ಪಲ್ಲವಿ, 'ಯೋ' ಪನ್ಪಿ 'ಮುಡಿ' ಪ್ರತಿ ನಿಲುಗಡೆಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಉದಾರ್ಮೆ (9) 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಛಂದೋರೂಪ [ದ್ವಿಪದಿ]
ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣೊಲು
ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 1 ಗಣ + 1 ಮುಡಿ
ಕರಿಯ ಪಕ್ಕಿದ / ಕಾರೀ ಕೊಂಡ್ರ /
ಪೋತೇರಂಜೊ / ವೂ
ದೊಂಬರಪಾ / ಗಾಳೀ ಬೀಜ /
ಬರುವೆರಂಜೋ / ವೂ
ಕರಿಯ ಪಕ್ಕಿದ / ಮುಂಕುತಿ ಕೊಂಡ್ರ /
ಪೋತೇರಂಜೊ / ವೂ
ದೊಂಬರಪಾ / ಗಾಳೀ ಬೀಜ /
ಬರುವೆರಂಜೋ / ವೂ

ಆ) ಅನಿಶ್ಚಿತ ಸಾಲ್‌ಲು ಇಪ್ಪುನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಮಾದರಿ

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್ ನಮ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ. ಪಾಡ್ದನೊಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಪದ್ಯೊ ರೂಪೊದ ಗದ್ಯೊಲು. ಅವೆನ್ ಕನ್ನಡೊಡು 'ಕಥನಕಾವ್ಯ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಸಾಲ್‌ಲು, ಬೊಕ್ಕ ಮಾತ್ರೆಲೆನ ನಿಶ್ಚಿತತೆಲಾ ಇಪ್ಪುಜಿ.

ಉದಾರ್ಮೆ (1): [ಬೀರ ಕಲ್ಕುಡ ಪಾಡ್ದನ]
ಓssss । ಅಚ್ಚವೆರ್ ಪುಟ್ಟಿನ ನಾಡ್ ।
ಕೆಲ್ಲಪುತ್ತೆ ಮಾರ್ನಾಡ್ । ಕಂಚಿನ ದೇಸೋ ।
ಪಿಗುಂಡಿ ಸಮಸ್ತಾನ ।
ಅಪ್ಪೆ ಇರವೆದಿ । ಅಮ್ಮ ಸಮ್ಮು ನಾರಾಯಣ ಅಚ್ಚವೆರ್ ।

ಮೂಲು ಅರ್ಧ ಘಟಕದ ಮುಕ್ತಾಯೊಗು 'ಯತಿ' ಬರ್ಪುಂಡು. ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಧ ಘಟಕಲೆನ್ ಒಂಜಿ ಸಾಲ್ ಎಣ್ಣೊಲಿ. ಪದಮದ್ಯೊಗ್ 'ಯತಿ' ಇಪ್ಪುಜಿ. ಕನ್ನಡೊತ ಎಲ್ಯ ಆಟ [ನಾಟಕ] ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲ ಆಟಲೆಡ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಛಂದೋ ಮಾದರಿನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಉದಾರ್ಮೆ (2):
ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣೊಲು + 1 ಮುಡಿ
ಎನಡೊಂಜಿ / ಬಂಗಾರ್ದಾ / ಬೆಂಡೋಲೆಂ / ಡೂ
ಬಂಗಾಡೀ / ಪೋನಗಾ / ದೀವೊನೋ / ಡೂ

ಉದಾರ್ಮೆ (3):
ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 7 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣೊಲು
ಡಿಂಬೀ ಸಾಲೆ / ಮಗಳೇ ಆಳ್
ದಾನೇ ಮಾ / ರುಂಡಾಳೊ
ಡಿಂಬೀ ಸಾಲೆ / ಮಗಳೇ ಆಳ್
ಕೆಬಿತಾ ಬೆಂಡೆ / ಮಾರುಂಡಾಳೊ
ಡಿಂಬೀ ಸಾಲೆ / ಮಗಳೇ ಆಳ್
ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿ / ಮಾರುಂಡಾಳೊ
ಡಿಂಬೀ ಸಾಲೆ / ಮಗಳೇ ಆಳ್
ಕೈತ್ತಾ ಕಾಜಿ / ಮಾರುಂಡಾಳೊ

ಉದಾರ್ಮೆ (4):
ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 8 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 3 ಗಣೊಲು + [6 ಮಾತ್ರೆಲೆನ] ಪದ್ಮಗಣ
ಸತ್ಯಾನಂಗಡಿ / ದೇಲsಗುsಡೂ / ದುಂಬಾಂಡಣ್ಣೆರೆ / ಪಿರವಾಂಡಾ
ಬೆಲ್ಲೋತಂಗಡಿ / ದೇಲsಗುsಡೂ / ದುಂಬಾಂಡಣ್ಣೆರೆ / ಪಿರವಾಂಡಾ
ಸಕ್ಕರೆತಂಗಡಿ / ದೇಲsಗುsಡೂ / ದುಂಬಾಂಡಣ್ಣೆರೆ / ಪಿರವಾಂಡಾ
ಚಾತಪೊಡಿತಂಗಡಿ / ದೇಲsಗುsಡೂ / ದುಂಬಾಂಡಣ್ಣೆರೆ / ಪಿರವಾಂಡಾ

ಉದಾರ್ಮೆ (5):
ಪ್ರತಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ 10 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣೊಲು
ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಗಣೊಟು ನಾಲ್ ಮಾತ್ರೆಲು ಮೌನೊಡು ಉಂಡು.
ಕಯಿಯೊಂತೆ ದುಂಬೂs / ಓಬೇಲೇs
ಕಾರೊಂತೆ ಪಿರವೂs / ಓಬೇಲೇs
ಮೂಲೋತಾs ದಿsಕ್ಕೇ / ಓಬೇಲೇs
ಕಣ್ಣೂರs ಜನೊನ್ / ಓಬೇಲೇs

ಉದಾರ್ಮೆ (6):
ಬೆಸ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 12 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 2 ಗಣೊಲು
ಸಮ ಸಂಕೆದ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ 12 ಮಾತ್ರೆಲೆನ 1 ಗಣ + 1 ಅಪೂರ್ಣ ಗಣ
ಸಾರಗುಂಡೊ ದೇವೆರ್‌s / ಸಾರತೊಂಜಿ ಅಸ್ರೆರ್‌s
ಪೆರಜೇಯಿನ ಲೆಕ್ಕೋಟು / ಕೂಡ್ಯೆರೋs ಯೇs
ಅರಸೂನs ಕಾಲೋಕೂ / ಬಾಸೆ ಬಳ್ಮನೊ ಪಣ್ಣುವs
ಮಾಸಡೀ ಬಳವುಳ್ಳೋ / ಬರಟೇರ್‌s ಯೇs

❖❖❖

ಅಧ್ಯಾಯ 10

ಪ್ರಬಂಧ, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ, ಅನುವಾದ

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ

ಪೊಲಬು:

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ಪ್ರಬಂಧಲಾ ಒಂಜಿ. ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆಲಾ ಒಂಜಿ ಕಲೆ. ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ ಮಲ್ಪುರೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮೊಲೆನ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಯಿತ ಬಗ್ಗೆ ತಿರ್ತ್ ವಿವರವಾದ್ ಕೊರ್ತುಂಡು.

'ಪ್ರಬಂಧ' ಪದದ ಅರ್ಥ

'ಪ್ರಬಂಧ' ಪನ್ಪಿನವು 'ಪ್ರ' ಬೊಕ್ಕ 'ಬಂದ' ಇನ್ನಿ ಪದೊಲೆಡ್ದ್ ಆತ್ಂಡು. 'ಪ್ರ' ಪಂಡ 'ಎಡ್ಡೆಡ್'. 'ಬಂಧ' ಪಂಡ 'ಕಟ್ಟುನು'; 'ಪ್ರಬಂಧ' ಪಂಡ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇಸಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್, ಅರ್ತಪೂರ್ಣವಾದ್ ಬರೆತಿನ ಒಂಜಿ ಲೇಖನ. ಪಬಂಧೊನ್ ಹಿಂದಿ ಬಾಸೆಡ್ 'ನಿಬಂಧ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 'ಎಸ್ಸೇ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. 'ಎಸ್ಸೇ' ಪಂಡ "ಪ್ರಯೋಗ ಅತವಾ ಪ್ರಯತ್ನ"ಂದ್. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನನೇ ಖಚಿತವಾದ ಸ್ವರೂಪ, ತಂತ್ರ, ವಸ್ತು ಪನ್ಪಿ ನಿರ್ಬಂಧ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಈ ಬಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆದುಂಡು.

ಪ್ರಬಂಧದ ಇತಿಹಾಸ

'ಪ್ರಬಂಧ'ದ ಆಂಗ್ಲರೂಪ 'ಎಸ್ಸೇ' ಪನ್ಪಿ ಪದೊನ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಬಾಸೆದ ಮೈಕೇಲ್. ಡಿ. ಮಾಂಟೇನ್ ಸುರುಟ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1571ಡು ತನ್ನ ಬೂಕ್‌ಗು ಪುದರ್ ಆದ್ ಗಳಸ್‌ದೆರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬುಳೆತ್ಂಡು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಸುರು ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆನ್ 'ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬೇಕನ್' ಪನ್ಪಿ ಲೇಖಕೆ ಮಲ್ತೆ. ಕನ್ನಡೊಡು ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಸುರುಟ್ ಪ್ರಬಂಧೊಲೆನ್ 1910ಡು ಬರೆತೆರ್. ತುಳುಟ್ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಆತ್ ಬಳಕೆ ಆತಿಜ್ಜಿ. ಜವನೆರ್ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊನ್ ತುಳುಟ್ ಗಳಸ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗ್ ಕನವೊಡು.

ಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಕಾರಲು

ಪ್ರಬಂಧೊಲೆನ್ ಬರೆಯರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಾಲೊದ ಆಧಾರೊಡು ಕುದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ಬೊಕ್ಕ ಉದ್ದ ಪ್ರಬಂಧ ಅಂದ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಡ್ ಇಂಗಡನೇ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡು.

ಕುದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ

ಕುದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧೊನ್ 'ಲಘು ಪ್ರಬಂಧೊ'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಯಿತ ಪುದರೇ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಉಂದೆನ್ ವಂತೆ ಸಮಯೊಡ್ ಬರೆಯರೆ ಆಪುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಕುಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆ ಆದ್ ಇಂಗಡಣೆ ಮಲ್ತ್ಂಡು.

1. ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ
   ಉದಾ: 'ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಮಸ್ಕಿರಿ' – ಹೆರಾಲ್ಡ್ ತಾವ್ರೊ, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ.
2. ಹರಟೆ ಪ್ರಬಂಧ
3. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ
4. ಪ್ರವಾಸ ಕತೆ
5. ನೆಂಪುದ ಲೇಖನ
6. ಚಿತ್ರ ಲೇಖನ
7. ಪತ್ರ ಲೇಖನ
8. ವಿಡಂಬನ ಲೇಖನ

ಉದ್ದ ಪ್ರಬಂಧ

ಉದ್ದ ಪ್ರಬಂಧೊ ಅಯಿತ ಪುದರೇ ಪನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಅವೆನ್ ಬರೆಯರೆ ದಿಂಜ ಸಮಯ ಬೋಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಕುಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆ ಆದ್ ಇಂಗಡಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

1. ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ
2. ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ
3. ವಿಚಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ
4. ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ
   ಉದಾ: 'ತುಳು ಛಂದಸ್ಸ್' – ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು, ಕಾಸರಗೋಡು.
   (ಈ ಬೂಕು ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಉಂಡು)

ಪ್ರಬಂಧದ ಲಕ್ಷಣೊಲು

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಲೇಖನೊನ್ 'ಪ್ರಬಂಧ'ಂದ್ ಪನೊಡಾಂಡ ಅವು ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಹೊಂದ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು. ಅವು ಒವೊವು ಅಂದ್ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು.

1. ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ವಸ್ತು: ಪ್ರಬಂಧೊದ ಇಸಯೊ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪ್ರದೇಶ, ಘಟನೆ ಅತವಾ ಸನ್ನಿವೇಶೊದ ಬಗ್ಗೆ ಇಪ್ಪೊಡು.
2. ಏಕತೆ: ಪ್ರಬಂಧೊಡು ಸುರುಡ್ದ್ ಅಕೇರಿಮುಟ್ಟ ಒಂಜೇ ಇಸಯೋದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿಪ್ಪೊಡು.
3. ಮುಕ್ತತೆ: ಇಸಯೊದ ವಿವರಣೆ ಮುಕ್ತವಾದಿಪ್ಪೊಡು. ಓದುನಕುಲು ಅವೆನ್ ಓದರೆ

ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ತೊ ಮಲ್ತೊನರೆ ಸುಲಬೊ ಇಪ್ಪೊಡು.

4. ಗಾತ್ರ: ಸ್ಪರ್ಧೆಲೆಡ್ ಕಾಲಮಿತಿಗ್ ಅತವಾ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಪ್ರಕಾರೊಗ್ ತಕ್ಕ ಅಯಿತ ಗಾತ್ರೊ ಇಪ್ಪೊಡು.
5. ತಂತ್ರ: ಪ್ರಬಂಧೊದ ಪ್ರಕಾರೊಗ್ ತಕ್ಕ ರಚನಾತಂತ್ರೊಲೆನ್ ಗಳಸೊಡು.
6. ಶೈಲಿ: ಬರವಣಿಗೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಪದೊಲು ಬೊಕ್ಕ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಸಂಯೋಜನೆನ್ 'ಶೈಲಿ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರಬಂಧೊ ಆವೊಡಂಡ ಅಯಿತ ಶೈಲಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಇಪ್ಪೊಡು. ಈ ಶೈಲಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಬರೆಪುನಾಯೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊನ್ ತೋಜಾವುಂಡು.
7. ನೀರಸರಹಿತತೆ: ಉದ್ದ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಓದುನಕ್ಲೆಗ್ ಬೇಜಾರ್ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಅವ್ಲವ್ಲು ಹಾಸ್ಯಭರಿತ, ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪದೊಲು ಇಜ್ಜಾಂಡ ಗಾದೆಲೆನ್ ಗಳಸೊಡು.
8. ಬಾಸೆ: ಸಂಭಾಷಣೆಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಆಡುಬಾಸೆನ್ ಗಳಸೊಡು. ಅತಿ ಉದ್ದ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಗಳಸರೆಬಲ್ಲಿ. ಉಚ್ಚರಿಪರೆ ಭಂಗ ಆಪುನ ಅತವಾ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಪುನ ಪದೊಲೆನ್ ಗಳಸರೆಬಲ್ಲಿ. ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಪದೊಲೆನ್ ಆಯಿನಾತ್ ಕಡಮೆ ಗಳಸೊಡು.
9. ಪ್ರಬಂಧೊದ ಪುದರ್: ಅವು ಪ್ರಬಂಧೊದ ಇಸಯೊನ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಾವೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ತೊಪೂರ್ಣೊಲಾ, ಆಕರ್ಷಣೀಯಲಾ ಆದಿಪ್ಪೊಡು.
10. ಪೊಲಬು: ಉಂದು ಆಕರ್ಷಣೀಯಲಾ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್‌ಲಾ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಲಾ ಆದಿಪ್ಪೊಡು. ಅವು ಓದುನಕ್ಲೆನ ಆಸಕ್ತಿನ್ ಇಸಯೊದ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪೊಡು. ಅವು ಪ್ರಬಂಧೊದ ಪುದರ್‌ಗ್ ತಕ್ಕ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಇಸಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪೊಡು.
11. ವಿಸ್ತಾರ: ಉಂದು ಪ್ರಬಂಧೊದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯೊ ಭಾಗ. ಉಂದೆಟ್ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯೊ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ಯಾರಲೆಡ್ ಬರೆಯೊಡು. ಅವ್ಲವ್ಲು ಅಂಕಿ ಅಂಶೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಉದಾರ್ಮೆಲೆನ್ ಗಳಸೊಡು. ಪ್ರಬಂಧೊ ಎಚ್ಚ ಪೊರ್ಲು ಆವೊಡಾಂಡ ಅವ್ಲವ್ಲು ಗಾದೆಲು, ಸೂಕ್ತಿಲೆನ್ ಅಗತ್ಯೊ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಗಳಸೊಡು.
12. ಮುಕ್ತಾಯ: ಉಂದೆಟ್ ಪ್ರಬಂಧೊದ ತಿರ್ಲ್ ಇಪ್ಪೊಡು. ಪ್ರಬಂಧೊದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾನುಭವ ಅತವಾ ಸಂದೇಶ ಇಪ್ಪೊಡು. ಮೂಲು ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಪರಿಯಾರೊಲೆನ್ ಪನೊಡು. ಪ್ರಬಂಧೊನ್ ಓದಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಅಯಿತ ನೆನಪು ಓದುನಕ್ಲೆಗ್ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಅಯಿತ ಮುಕ್ತಾಯ ಇಪ್ಪೊಡು.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನಾ ವಿಧಾನ: ಪ್ರಬಂಧದ ರಚನೆಗ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ 4 ಅಂಶೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊಡು. ಅಯಿಕುಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ, ರೂಪರೇಷೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಕರಡುಪ್ರತಿ ತಯಾರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ತಯಾರಿಕೆ.

1. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ: ಪ್ರಬಂಧದ ಇಸಯೊಗು ಬೋಡಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಪರಿಸರ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಸ್ವಾನುಭವ, ಇಸಯೊ ಪರಿಣಿತೆರೊಟ್ಟುಗ್ ಸಮಾಲೋಚನೆ

ಬೊಕ್ಕ ಬೂಕು ಅಧ್ಯಯನೊಲೆಡ್ದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೊಡು.

2. ರೂಪರೇಷೆ ತಯಾರಿಕೆ: ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟುನ ದುಂಬು ಅಯಿತ 'ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆ'ನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆದ ಆರಂಭೊಡು ಅಯಿತ ರೂಪರೇಷೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಯಿಟ್ 4 ಭಾಗಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಕುಲೇ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಪುದರ್, ಪೊಲಬು, ವಿಸ್ತಾರ ಬೊಕ್ಕ ಮುಕ್ತಾಯ [ಈ ಮೂಜೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಮಿತ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡು]

3. ಕರಡು ಪ್ರತಿ ತಯಾರಿಕೆ: ಸಂಗ್ರಹಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಬಂಧದ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ರೂಪರೇಷೆಗ್ ತಕ್ಕ ವಿಭಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಬಂಧದ ಕರಡು ಪ್ರತಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೊಡು.

4. ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ತಯಾರಿಕೆ: ರೂಪರೇಷೆಗ್ ತಕ್ಕ ಕರಡು ಪ್ರತಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಓದೊಡು. ಓದಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಮನೊಗ್ ಬತ್ತಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಸೊಲೆನ್ ಸಮ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಲೆನ್ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಮುಕ್ಯವಾಯಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧೊಲೆನ್ ಮೂಲು ವಿವರವಾದ್ ಕೊರ್ತುಂಡು.

1) ಇತ್ತೆದ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ

ಪೊಲಬು: ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮಲೆಡ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮಲಾ ಒಂಜಿ. ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯೆನ ಬೊಕ್ಕ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ.

ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ ಇತಿಹಾಸ: ರಾಜರುಲೆನ ಕಾಲೊಡು ಸುದ್ದಿ, ರಹಸ್ಯೊಲೆನ್ 'ತಾಳೆ ಪತ್ರ'ಲೆನ ಮೂಲಕ ಕಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ 'ಪತ್ರಿಕೆ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಸುದ್ದಿನ್ 'ನ್ಯೂಸ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪಂಡ 'ಪೊಸರ್ ಅಂದ್ ಅರ್ತೊ. ಸುದ್ದಿ ಏಪೊಲಾ ಪೊಸತೇ ಆದಿಪ್ಪುಂಡತ್ತೆ.

ಭಾರತೊಡು ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿದೇಸೊಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಒಂಜೇ ಬಾಸೆದ ಮಾಧ್ಯಮ ಅತ್ತ್.. ಭಾರತೊಡು 15ಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಮುಕ್ಯೊ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಪ್ರಕಟ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಚ್ಚ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬತ್ತಿನಿ ಕಾಕಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಚ್ಚಿ ಯಂತ್ರೊಲು ಬಳಕೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪನೊಲಿ.

ಸುರುಟ್ ರಾಜೆರ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಪ್ರಕಟ ಆವರೆ ಕಾಸ್ ಸಕಾಯೊ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಉದ್ಯಮೊ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಆತುಂಡು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಂತೊಡಿಪ್ಪುನ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಇತ್ತೆ ಮುಕ್ಯೊವಾಯಿನ ಹಂತೊಡುಂಡು. ಔದ್ಯಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಮಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪರಿಮಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಲು ಅಯಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆ ಆವರೆ ಕಾರಣೊಲು ಆತ.

ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪೂರಕ ಅಂಶೊಲು

1. ಅವು ನಮನ ಸುತ್ತ ಇಪ್ಪುನ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಎಂಚೆಂಚಿನ ನಡಪುಂಡುಂದ್ ಜನಕುಲೆಗ್

ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

2. ಅವು ಜನಕುಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ನೈತಿಕ, ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಸಯೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಸರವು ಬೊಕ್ಕ ಜಾಗೃತಿನ್ ಉಂಡುಮಲ್ಪುಂಡು.
3. ನಿತ್ಯ ಜೀವನೊಗ್ ಅಗತ್ಯವಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
4. ಅವು ಸರ್ಕಾರ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಾಜದ ಲೋಪದೋಸೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್, ಕುಡ ಅಯಿಕುಲೆಗ್ ಪರಿಯಾರೊಲಾ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.
5. ಗೊಬ್ಬು, ಸಿನಿಮಾ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ, ಜಾಹೀರಾತು, ರಾಜಕೀಯ, ನ್ಯಾಯ, ಉದ್ಯೋಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಇಸಯೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
6. ಗೊಬ್ಬು, ಸಿನಿಮಾ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ, ಪೊಣ್ಜೊವು ಇತ್ಯಾದಿ ಇಸಯೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುಂಡು.
7. ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಲು ವರ್ಸೊಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ(ಯುಗಾದಿ ಬೊಕ್ಕ ದೀಪೊಲಿ) ಇಸೇಸ ಸಂಚಿಕೆಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುಂಡು.
6. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕಾನೂನು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಓದುಗೆರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಗ್ ತೆರಿದಿನಗಲ್ಡ ಪರಿಹಾರ ರೂಪದ ಉತ್ತರಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುಂಡು.
7. ದೂರದರ್ಶನ, ಮೊಬೈಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಲೆನ್ ಗೆತ್ತೊನರೆ ಆವಂದ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಸುಲಬೊಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನೊಡಾಂಡ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಆತುಂಡು.

ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಾರಕ ಅಂಶೊಲು

1. ಅವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಜಾಗೃತಿದ ವಿಚಾರೊಲೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಿ.
2. ಅವು ಜಾಹೀರಾತುಲೆಗ್ ಅತಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊರ್ದು, ಸುದ್ದಿಲೆಗ್ ಆತ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಿ.
3. ಸುಮಾರ್ ಪತ್ರಕರ್ತರೆಗ್ ತರಬೇತಿ ಇಜ್ಜಿ.
4. ಕೆಲವು ಪತ್ರಕರ್ತರೆಡ್ ಅದಕ್ಷತೆ ಉಂಡು.
5. ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ/ಧರ್ಮದ ಮುಖವಾಣಿ ಆದುಲ್ಲ.
7. ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಲು ಪುರ್ಕಟ್ ಇಸಯೊಲೆನ್ ಮಲ್ಲ ಆದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಓದುನಕ್ಲೆನ್ ಹಾಳ್ ಸಾದಿಗ್ ಒಯ್ತೊಂದುಲ್ಲ.
8. ಪತ್ರಿಕೆಲು ಸಿನಿಮಾ ಅಂಕಣೊಡು ಎಚ್ಚಾದ್ ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜವನೆರೆನ್ ಹಾಳ್ ಸಾದಿಗ್ ಒಯ್ತೊಂದುಲ್ಲ.
9. ಪತ್ರಿಕೆಲು ಅಕ್ಲೆನ ಸಂಕೆನ್ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ಪರೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ವಾಸ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಮೌಢ್ಯ ಇಸಯೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜನಕುಲೆನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೊಕ್ಕ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಗೇನೊನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಹಾಳ್ ಸಾದಿಗ್ ವಯ್ತೊಂದುಲ್ಲ.

10. ಜಾಹೀರಾತುಲೆಡ್ದ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಆದಾಯ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಮಾತ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಎಚ್ಚ ಬಿಲೆಕ್ಕ್ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಮಾರೊಂದುಲ್ಲ. ಇಂಚಾದ್ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆತ್ಂಡು.

ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಲು

1. ಸುದ್ದಿಲು ಸರಳ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ, ಸ್ಪಷ್ಟ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ್ ಇಪ್ಪೊಡು.
2. ಗೋಮುಖ ಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ ಹಾಳ್ ಮೋನೆನ್ ಜನಕುಲೆನ ಎದುರ್ ದೀವೊಡು.
3. ಪತ್ರಿಕೆಲು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ್ ಇಪ್ಪೊಡು.
4. ಟೀಕೆಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಲಾ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠಲಾ ಆದಿಪ್ಪೊಡು.
5. ಕೆಲವು ಅಂಕಣೊಲೆಡ್ ಜವನೆರೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊರೊಡು.
6. ಜಾಹಿರಾತುಲೆನ ಸಂಕೆಗ್ ಮಿತಿ ಇಪ್ಪೊಡು.
7. ಕೋಮುಭಾವನೆಲೆನ್ ಕೆರಲ್ಪುನ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪರೆಬಲ್ಲಿ.
8. ಪತ್ರಕರ್ತೆರೆಗ್ ಕನಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಬೊಕ್ಕ ತರಬೇತಿ ಇಪ್ಪೊಡು.

ಮುಕ್ತಾಯೊ: ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಕೇವಲ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಮಾಧ್ಯಮ ಆವಂದೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಆವೊಡು. ಕಡಿಮೆ ಬಿಲೆಗ್ ಎಚ್ಚ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಕೊರ್ದ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಕೈತಲ್ ಆವೊಡು.

2) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯತೆ

'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್'ನ್ 'ಗಣಕಯಂತ್ರ'ಂದ್‌ಲಾ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೊಡುಗೆ. ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಬಾಬ್ಬೇಜ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಉಂದೆನ್ 19ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ನಾಡ್‌ದ್‌ಪತ್ತಿಯೆ. ಇನಿ ಅವೆನ್ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ, ಬಸ್ಸು ನಿಲ್ದಾಣ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಗಳಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸುಮಾರ್ ಜನೊ ಕೆಲವು ಗಂಟೆಲೆಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಉಂದು ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಲೆಡ್ ಅತಿ ನಿಖರವಾದ್ ಮಲ್ಪುಂಡು. 'ಗಣಕಯಂತ್ರ' ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂಜಿ ಮೂಲೆಡ್ದ್ ನನೊಂಜಿ ಮೂಲೆಗ್ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕಡಪುಡುಂಡು. ಆತೆ ದಾಯೆ ಭೂ ಉಪಗ್ರಹಡ್ದ್ ಹವಾಮಾನ ವರದಿನ್‌ಲಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಡು ನಡಪುನ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮ್ಯಾಚ್‌ನು ಮೂಲೇ ಇಲ್ಲಡೆ ಟಿ.ವಿ.ಡ್ ತೂವೊಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಗಣಕಯಂತ್ರೊಡ್‌ಲಾ ತೂವೊಲಿ. ಗಣಕಯಂತ್ರಡ್ದಾತ್ರ ಬೂಕುಲೆನ ಪ್ರಕಟಣೆ ಅತಿ ಸುಲಬೊ ಆತ್ಂಡು. ಕಚೇರಿಡ್ ನಾಲ್ ಜನೊ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಗಣಕಯಂತ್ರೊದ ಮೂಲಕ ಒರಿಯೇ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್ಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ಏತೋ ಸಮಯ, ಕಾಸ್, ನರಮಾನಿ ಶಕ್ತಿ ಒರಿಯುಂಡು.

ಬೇತೆ ದೇಸೊಡು ಇತ್ತಿನ ಸಾಕ್ಷಿಲೆನ ಹೇಳಿಕೆನ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪನೆ ಗೆತೊನೊಲಿ. ಗಣಕ ಯಂತ್ರಲೆನ ಬಳಕೆಡ್ದ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶೊಲು ಕಡಿಮೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಭಯೊಲಾ ಉಂಡು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭಾಗಶಃ ಸತ್ಯ. ಗಣಕಯಂತ್ರದ ಆವಿಷ್ಕಾರಡ್ದ್ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿವಂತೆ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅಪ್ರೇಜನೊ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪೊಸ ರೀತಿಡ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶೊಲು ಮಾತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಎಚ್ಚ ಆತ್‌ಂಡು. ಮಾತ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಗಣಕಯಂತ್ರಡ್ ತರಬೇತಿ ಆತಿನಕುಲೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟು ಎಡ್ಡೆ ಕಾಸ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಪನೊಡಾಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್, ಕೃಷಿಕರೆಗ್, ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದಕ್ಲೆಗ್, ಆಫೀಸ್‌ದಕ್ಲೆಗ್, ರೈಲು, ಬಸ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಚಾರೊಗು ಗಣಕಯಂತ್ರೊದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ದಿಂಜ ಉಂಡು.

3) ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ನಮನ ಸುತ್ತ ಇಪ್ಪುನ ಭೌತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಜೈವಿಕ ವಸ್ತುಲು ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿಕುಲೆನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧೊನ್ 'ಪರಿಸರ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮಿತಿ ಮೀರ್ದಿನ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ಇಂಧನ ದುರ್ಬಳಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಅನೈರ್ಮಲ್ಯಡ್ದ್ ಪರಿಸರ ಮಲಿನ ಆವೋಂದುಂಡು. ಉಂದೆಟ್ಟಾತ್ರ ಅನೇಕ ಕುತ್ತೊಲು ಬರೊಂದುಂಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗ್ ಸೂರ್ಯನೆಡ್ದ್ ಬರ್ಪುನ ನೇರಳಾತೀತ ವಿಕಿರಣಲು ಭೂಮಿನ್ ರಕ್ಷಿಪುನ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಓಜೋನ್ ಪದರೊಡು ಒಟ್ಟೆ ಆವೋಂದುಂಡು. ಅಕ್ರಮ ಬೋಂಟೆಡ್ದ್ ಕೆಲವು ಕಾಡ್ ಪ್ರಾಣಿಲು ನಾಶೊದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಂಡು. ಪಟ್ಟಣ, ಸಾದಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಲೆನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ನಾಶೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪರಿಸರನ್ ರಕ್ಷಿಪುನ ಅಗತ್ಯವುಂಡು.

ನರಮಾನಿನ ದುರ್ಬಳಕೆಡ್ದ್ ಪರಿಸರ ದಿಂಜ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ಮಲಿನ ಆತ್‌ಂಡು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೇಸೊಲೆಡ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಲ್ಪರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದೊಂದಿಪ್ಪುನ ದೇಸೊಲೆಡ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಎಚ್ಚ ಆತಿನೆಕ್ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಪರಿಯಾರೊ ಮಲ್ಪರೆ ಪರಿಸರೊನ್ ನಾಶ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪಂಡ ಊರುನ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪರೆ, ಸಾದಿಲೆನ್ ಮಲ್ಪರೆ, ಪರಿಸರೊನ್ ನಾಶಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪರಿಸರೊ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನರಮಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಪ್ರಾಣಿಲುಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಮಾತೆರ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್ ನರಕ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದಾತ್ರ ನಮ ಪರಿಸರೊನ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು, ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಉಂದು ಮತೆರ್ಲೆನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅಯಿಕ್ ಕಾಡ್‌ನು ಬುಳೆಪಾವೊಡು. ನಾಡ್‌ಡುಲಾ ಸಾದಿದ ರಡ್ಡ್ ಬದಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ದಯಿಕುಲೆನ್ ಬುಳೆಯೊಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗು ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್‌ಲಾ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಕಾಡ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಬರ್ಸೊಲಾ ಬರ್ಪುಜಿ. ಬರ್ಸೊ ಬತ್ತಿಜ್ಜಾಂಡ ಬುಳೆಲಾ ಬರ್ಪುಜಿ. ಬುಳೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಆಹಾರಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ನಮ ಪರಿಸರೊನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ವಾ ಸಮಸ್ಯೆಲಾ ಬರ್ಪುಜಿ.

4) ಹವ್ಯಾಸೊಲು

ಪುರುಸೊತ್ತ್ ಇಪ್ಪುನಗ ನರಮಾನಿ ನಿಯಮೊಗು ಒಳಪಡಂದೆ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆಟ್ ತನನ್ ತಾನ್ ಕುಡ ಕುಡ ತುಡೆಂಗುಪುನ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್ 'ಹವ್ಯಾಸೊ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಹವ್ಯಾಸೊಲೆನ್ ನರಮಾನಿ ರೂಢಿ ಮಲ್ತೊನುನೆಕ್ ಕೆಲವು ಕಾರಣೊಲು ಉಲ್ಲ. ಅವೆ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗ್, ದೋಸ್ತಿ ಸಂಪಲ್ಪುನೆಕ್, ಪೊಸತ್ ಅಭಿರುಚಿನ್ ಬುಳೆಪಾವುನೆಕ್, ಕಾಲೊದ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರೇಜನೊ ಮಲ್ತೊನುನೆಕ್.

ಹವ್ಯಾಸೊಲೆನ ಬಗೆಲು

1) ಕಲೆ: ನಲಿಪಾಟಿಕೆ, ನಾಟಕೊ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
2) ಸಂಗ್ರಹಣೆ: ಅಂಚೆಚೀಟಿ, ನಾಣ್ಯೊಲು, ಕಾಕಜಿ ಕಾಸ್, ಪಿರಾಕ್‌ದ ವಸ್ತುಲು ಇತ್ಯಾದಿ.
3) ಕೈಕುಶಲತೆ: ಕೆತ್ತನೆ, ಪೊಲಿಗೆ, ಕಸೂತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
4) ಗೊಬ್ಬು: ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಕೇರಂ, ಕಬಡ್ಡಿ, ವಾಲಿಬಾಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
5) ಇತರೆ: ಅಟಿಲ್, ಪ್ರವಾಸೊ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಗುಡ್ಡೆ ಏರುನು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹವ್ಯಾಸೊಲೆಡ್ದ್ ಆಪುನ ಪ್ರೇಜನೊಲು

1) ಕಾಲೊದ ಸದುಪಯೋಗ.
2) ದೈಹಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಾಧಾನ.
3) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ.
4) ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಸಂತೇಸ.
5) ಕಾಸ್‌ದ ಲಾಬೊ.

5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಬೊಲು

ಒಂಜಿ ದೇಸೊದ ಜನಕುಲು ಒವ್ವೆ ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗ ಭೇದ ಇಜ್ಜಂದೆ ಆಚರಿಪುನ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಬೊಲು'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಭಾರತ ದೇಸೊಡು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ದಿಂಜ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ ಶಾಲೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ್ ಆಚರಿಪುವೆರ್. ಅವು ಒವು ಪಂಡ ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಯಂತಿ, ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ, ಶಿಕ್ಷಕೆರೆನ ದಿನಾಚರಣೆ, ಜೋಕುಲೆನ ದಿನಾಚರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಉಂದೆಕ್ಲೆನ್ ಆಚರಿಪುನೆಡ್ದ್ ಪ್ರತಿ ಒರಿಯೆಲಾ "ಎಂಕುಲು ಮಾತ ಒಂಜೇ" ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಬುಳೆಯುಂಡು. ಅಕ್ಲೆಡ್ ಮೇಲು ಕೀಳು ಭಾವನೆ ಪೋಪುಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ಕೋಮು ಭಾವನೆಲು ಪೋದು ಜನಕುಲು ಸಂತುಷ್ಟಿಡ್ ಬದ್ಕರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಜಾತಿ, ಮತ, ಬಾಸೆ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಲೆಡ್ದ್

ಬೇತೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ತಂಕುಲು ತಂಕುಲೆಡ್ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್, ಸ್ಯೆರಣೆ, ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಕೆ, ಗೌರವ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ ಆಚರಿಪುನ ಮೂಲಕ ಬುಳೆಪಾವೊಲಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ ಪರ್ಬೊನ್ ಆಚರಿಪುನ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊಗು ತಂಕ್ಲೆನ್ ಪ್ರಾಣೊನೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತಿನ ಸೈನಿಕರೆಗ್ ವಂದನೆಲೆನ್ ಸಂದಾಯೊ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಅಂಚನೆ ಮಾಪುರುಷೆರೆನ ಜಯಂತಿನ್ ಆಚರಿಪುನ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಅಕ್ಲೆನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಅಕ್ಲೆನ ಕೆಲವು ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊಲೆನ್ ನಮನ ಬದ್ಕ್‌ಡು ರೂಢಿ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಇಂಚಾಂಡ ದೇಸೊಡು ಮಾತ ಕಡೆ ಶಾಂತಿ ನಿಲೆ ಆವರೆ ಸಕಾಯೊ ಆಪುಂಡು.

6) ದೂರದರ್ಶನ (ಟಿ. ವಿ)

ದೂರಡ್ದೆ ಒವ್ವೆ ಒಂಜಿ ಘಟನೆ, ವಸ್ತು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರದೇಸೊಲೆನ್ ತೂವರೆ ಬೊಕ್ಕ ಶಬ್ದೊನ್ ಗ್ರಹಿಪರೆ ಗಳಸುನ ಯಂತ್ರೊನೆ 'ದೂರದರ್ಶನ'. ದೂರದರ್ಶನನ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ನಾರ್ ಜೆ.ಎಲ್. ಬೇರ್ಡ್ ಪನ್ಪಿ ಒರಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ದೂರದರ್ಶನನ್ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆಲಾ ಆಪುಂಡು, ಹಾಳ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕುಲೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ದೂರದರ್ಶನ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಆಪುನ ಲಾಬೊಲು

1) ಅವು ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಮನರಂಜನೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
2) ಅವು ನರಮಾನಿನ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಸಕಾಯೊ ಆದುಂಡು.
3) ಬೇಲೆಡ್ದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಆತಿನಕಲೆಗ್, ವಯಸ್ಸ್ ಆತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲಡೆನೇ ಇಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಪೊಣ್ಜೊಕ್ಲೆಗ್ ಪೊರ್ತು ಬೊಕ್ಕ ಬೇಜಾರ್ ಕರಿಯರೆ ಸಕಾಯೊ ಆದುಂಡು.
4) ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಆದುಂಡು.
5) ಅವು ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಾಮಾನಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಹವಾಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಸಯೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
6) ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರದೇಶೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯನ್ ಪರೋಕ್ಷವಾದ್ ತೂವರೆ ಅವು ಸಕಾಯೊ ಆದುಂಡು.
7) ತೂಪುನಕ್ಲೆನ ದೈಹಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊನರೆ ಸಕಾಯೊ ಆದುಂಡು.
8) ಅವೆಡ್ದ್ ತೂಪುನಕ್ಲೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ಆಪುಂಡು.

ದೂರದರ್ಶನ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಆಪುನ ತೆಟ್ಟ್ ಅಂಶೊಲು

1) ಅವೆನ್ ಅತಿ ಕೈತಲ್‌ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದಿಂಜ ಪೊರ್ತು ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ದ

ದೋಸೊ ಬರ್ಪುಂಡು.

2) ಅಶ್ಲೀಲ, ಅಪರಾಧಲೆನ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ತೂಪುನಕ್ಲು ಅಪರಾಧ ಮಲ್ಪರೆ ಆಕರ್ಷಿತೆರ್ ಆಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು.
3) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು ಅವೆನ್ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಅಕ್ಲೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕುಂಠಿತ ಆಪುಂಡು.
4) ಅವೆನ್ ಪೊಕ್ಕಡೆ ತೂಪುನೆಡ್ದ್ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ಸಮಯೊ ವ್ಯರ್ಥ ಆಪುಂಡು.
5) "ಅತಿಯಾಂಡ ಅಮೃತಲಾ ವಿಷ ಆಪುಂಡು" ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊ ದೂರದರ್ಶನ ತೂಪುನೆಕ್ ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡು.

7) ಬದಿ (ವರದಕ್ಷಿಣೆ)

ಮದ್ಮಾಯೆ ಅತವಾ ಆಯೆನ ಕುಟುಮದಕ್ಲು ಮದ್ಮಾಲ್ ಅತವಾ ಆಲ್ನ ಕುಟುಮದಕ್ಲೆಡ ಮದ್ಮೆಗ್ ದುಂಬು, ಮದ್ಮೆ ಸಮಯೊಡು ಅತವಾ ಮದ್ಮೆದ ನಂತ್ರ ಗೆತೊನುನ ಬಂಗಾರ್, ಕಾಸ್, ಇಲ್ಲ್‌ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಲು, ಆಸ್ತಿ, ವಾಹನೊ ಇತ್ಯಾದಿನ್ 'ಬದಿ' ಅಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ನಮನ ದೇಸೊಡು 'ಬದಿ' ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರತಿವರ್ಸೊ ಏತೋ ಎಚ್ಚ ಪೊಣ್ಜೋವುಲು ಬದಿ ಸಲಾದ್ ಸಯ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸಾವು ಆತಿಜ್ಜಾಂಡ ಪೊಣ್ಜೋವುಲು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆನ್ ಅನುಭವಿಸೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ನಮನ ದೇಸೊಡು ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಮೊಲು ಇತ್ತಿನೆಕ್ 'ತೆರ' ಪದ್ಧತಿ ಬಳಕೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ತೆರ' ಪಂಡ ಮದ್ಮೆ ಆಪುನಾಯೆ ಮದ್ಮಾಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಮದ್ಮೆ ಆಪುನು. ಆರ್ಯೆರ್ ನಮನ ದೇಸೊಗು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಮದಕ್ಲು ಆತಿನೆಕ್ 'ಬದಿ' ಪದ್ಧತಿ ಬಳಕೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪು. ಸುರುಸುರುಟ್ ಮದ್ಮಾಲೆನ ಕುಟುಮದಕುಲು ಸಂತೋಸೊಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಉಡಿಗಿರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಕೇಣ್ದ್‌ದ್ ಗೆತೊನುನ 'ಬದಿ' ಆದ್ ಮಾರ್ಪಾಟ್ ಆದಿಪ್ಪು. ಬದಿತ ಜುಮ್ಲ ಮದ್ಮಾಲ್ ಅತವಾ ಮದ್ಮಾಯೆನ ರೂಪ, ವಯಸ್ಸ್ ಅಂಗದೋಸೊ, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ, ಶೀಲ ಇತ್ಯಾದಿಲೆನ್ ಆಧಾರೊಡು ನಿಶ್ಚಯ ಆಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಪೋಷಕೆರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾದ್ ಬದಿ ಕೊರುಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಅಕುಲು ಮಗಲ್ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಸುಖವಾದಿಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಸೆಡ್ ಬದಿ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಬದಿಡ್ದ್ ಆಪುನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮೊಲು

1. ಪೊಣ್ಣ್ ಬ್ರೂಣಹತ್ಯೆದ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡು.
2. ಪೊಣ್ಣ್ ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಒರಿಯುನು ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು.
3. ಕಂಡೆನಿ ಬುಡೆದಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ವೈಮನಸ್ಸ್ ಬರು ಅತವಾ ವಿಚ್ಛೇದನೊಡು ಕೈದಾವು.

4. ಪೊಣ್ಣ್ ಕಂಡೆನಿ ಅತವಾ ಆಯೆನ ಕುಟುಮದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಹಿಂಸೆ ಅನುಭವಿಸೊಲಿ.
5. ಪೊಣ್ಣು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಲ್ತೊನುನ ಅತವಾ ಕೊಲೆ ಆಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು.
6. ಪೊಣ್ಣನ ಕುಟುಮದಕುಲು ಸಾಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಪಿರ ಕಟ್ಟರೆ ಆವೊಂದಿಪ್ಪು.

ಬದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗ್ ಪರಿಯಾರೊ

1. ಭಾರತೊಡು ಬದಿ ವಿರೋಧಿ ಕಾಯ್ದೆ 1961ಡೇ ಜಾರಿಗೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂದೆತ್ತ ಪ್ರಕಾರ ಬದಿ ಕೊರ್ಪುನವುಲಾ ತಪ್ಪು.
2. ಐ.ಪಿ.ಸಿ ವಿಭಾಗ 498ರ ಪ್ರಕಾರ ಬದಿ ಆರೋಪಿಗ್ 3 ವರ್ಸೊ ಕಠಿಣ ಸಿಕ್ಸೆ ಆಪುಂಡು.
3. ಐ.ಪಿ.ಸಿ ವಿಭಾಗ 304ರ ಪ್ರಕಾರ ಬದಿ ಸಾವುದ ಆರೋಪಿಗ್ ಕನಿಷ್ಠ 7 ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಜೀವಾವಧಿ ಮುಟ್ಟ ಸಿಕ್ಸೆ ಆಪುಂಡು.
4. ಬದಿ ಕೇಣುನ ಮದ್ಮಾಯಗ್ ಪೊಣ್ಣನ ಕುಟುಮದಕುಲು ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ.
5. ಮದ್ಮೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಜೀವಭಯೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊಣ್ಣನ ಕುಟುಮದಕುಲು ಆಲೆಗ್ ವಿಚ್ಛೇಧನ ಮಲ್ಪಾದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಲೆನ್ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಆದ್ ಬದುಕುಲೆಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ಪೊಡು.

8) ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ

ಪೊಲಬು

ಇತ್ತೆ ಭಾರತ ದೇಸೊಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಎಚ್ಚಿನ ದೇಸೊಲು ಎದುರ್ಸಾವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಪಂಡ ಅವು 'ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ'. ಅವು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಸಮಾಜ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಡೇ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪುನಾತ್ ವಿಫುಲವಾದ್ ಮಾತ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಪಗರ್ದುನು. ಒಯ್ತ್ ದಕ್ಕರೆ ಆವೊಂದಿನಾತ್ ಆಳೊಗು ಬೇರ್ ಬುಡ್ತ್‌ಂಡ್. ಉಂದು ಸಮಾಜದ ಮಿತ್ತ್ ದಿಂಜ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಲೆನ್ ಪಗರೊಂದುಂಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟುಗ್ ರಾಜಕೀಯ ಭದ್ರತೆಗ್‌ಲಾ ಹಾನಿ ಆತ್ಂಡ್. ಆಡಳ್ತೆ ಸೂತ್ರೊದಾಂತಿನ ಗಾಳಿಪಟೊದಲೆಕ್ಕ ಆತ್ಂಡ್. ಇಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆನ್ ಕಾರಣೊಲೆನ್ ತೆರಿದ್ ಅವೆನ್ ನಿವಾರಣೆ ಬೊಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಣೊ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯವುಂಡು.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಲಕ್ಷಣೊಲು

1) ಅಕ್ರಮ ಆಚರ್ನೆ
2) ಅನೀತಿ ಆಚರ್ನೆ
3) ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ

4) ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತ
5) ಸ್ವಾರ್ಥತೆ
6) ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ
7) ಧರ್ಮಬಾಹಿರ
8) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಲೋಪ
9) ಶೋಷಣೆ

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ದುಂಬುದ ಕತೆ

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಇನಿ ಕೋಡೆದ ಅತ್ತ್. ಅವು ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ದವು. ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲೊಡೆ ಮಲ್ಲ ಮರ ಆದಿತ್ತಿದ್, ಇನಿ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ಆದ್ ಬುಳೆತುಂಡಂದ್ ಎನ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದೆಕ್ ಸುಮಾರ್ 4000 ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸೊ ಉಂಡು.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆ ಉಂಡು. ಅಕ್ರಮ ಜಾಗ ಉಲಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಮಾರುನಕುಲು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಅಧಿಕಾರಿನ ಕುಟುಮದಕ್ಲೆನ ಪುದರ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ನಿವೇಶನನ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಮಂತ್ರಿನಕುಲು ಸಾದಿದ ಕಂತ್ರಾಟ್ ಕೊರ್ತುಂಡ, ಕಂತ್ರಾಟ್ ದಾಯೆ ಆ ಮಂತ್ರಿನ ಶಾಲೆಗ್ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಡೊನೇಷನ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಉಂದೆನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 'ಕಿಕ್‌ಬ್ಯಾಕ್'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಸರ್ಕಾರಿ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿಗ್ ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ ಕಾಸ್ ಕೊರೊಡು. ಡಿಗ್ರಿ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಮಾಸ್ಟ್ರಕ್ಲೆನ ಬೇಲೆಗ್, ತಹಸೀಲ್ದಾರ್, ಆರ್, ಟಿ, ಒ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಬೇಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ 20 ಲಕ್ಷ ಲೆಂಚ ಕೊರೊಡು.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲೊಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ್ ಮಾರುನಕ್ಲೆನ ಗ್ಯಾಂಗೇ ಉಂಡು. ಪಿ.ಯು.ಸಿ; ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ; ಪ್ರೈಮರಿ ಟೀಚರ್‌ಲೆನ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಗುಮಾಸ್ತೆರೆನ ಬೇಲೆಗ್ 10ಲಕ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಲೆಂಚ ಕೊರಂದೆ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಶಾಲೆಗ್, ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಪೋವಂದೆ ಇನಿ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಲು ಕಾಸ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಏತ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆದಕ್ಲು ಜೋಕುಲೆಡ್ದ್ ದಿಂಜ ಡೊನೇಷನ್ ಗೆತೊನ್ಪೆರ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಲೆಡ್ ಉಂದು ನನಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆ ಏತೊ ಮಂತ್ರಿನಕ್ಲೆನನೇ ಕಾಲೇಜುಲು ಉಂಡು.

ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್‌ಲಾ ಸುಮಾರ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಉಂಡು. ಒರಿ ಪಾಪದಾಯೆ ರಡ್ಡ್ ಕಂತ್ ಕಟ್ಟಿಜ್ಜಾಂಡ ವಸೂಲು ಮಲ್ಪರೆ ನೋಟಿಸ್ ಕಡಪುಡುವೆರ್. ಆಂಡ ವಿಜಯ ಮಲ್ಯನಂಚಿತ್ತಿನಕುಲು ಪತ್ತ್ ಸಾರ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಪಿರ ಕಟ್ಟಿಜ್ಜಾಂಡಲಾ ದಾಲ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಕೆಲವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲು ಇಂಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದಿವಾಳಿ ಆತಿನಲಾ ಉಂಡು.

ಆಹಾರ ವಸ್ತುಲು, ಪೇರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತುಲೆಗ್ ಕಲಬೆರಕೆ ಮಲ್ಪುನ ವ್ಯಾಪಾರಿನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ಉಲ್ಲೇರ್.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗ್ ಪರಿಯಾರ

1) ಲಂಚ ಗೆತೊನುನು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪ್ ಅತ್, ಕೊರ್ಪುನುಲಾ ತಪ್ಪೇ.

2) ಲಂಚ ಗೆತೊನುನ ಅಧಿಕಾರಿಲೆನ್ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ವಜಾ ಮಲ್ಪೊಡು.

3) ಭ್ರಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಲೆನ್ ಗುರ್ತಿಸಾದ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೇ ಧರ್ಮದೇಟು ಕೊರೊಡು.

4) ಭ್ರಷ್ಟತೆ ಕಾರಣ ಆತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕಠಿಣ ಸಿಕ್ಷೆ ಆವೊಡು.

*****

ಪತ್ರಲೇಖನ

ಎಂಕ್ಲ್‌ನೊಟ್ಟುಗು ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆಡ ಅತವಾ ಕೈತಲ್ ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರುನ ಮೂಲಕ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಆಂಡ ದೂರೊಡು, ಪರಸ್ಥಳೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ದೇಶೊಡು ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆಡ ಪಾತೆರುನ ಅಸಾಧ್ಯ. ಇತ್ತೆ ಆಂಡ ಮೊಬೈಲ್, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಉಂಡು, ದುಂಬು ಇಂದೆಕ್ಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಪತ್ರ ಬರೆದ್ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲೊಡು ರಾಜೆರ್ ಬೇತೆ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜೆರೆಗ್ ಕುದುರೆ ಸವಾರೆರ್ನ ಮೂಲಕ ಪತ್ರ ಕಡಪುಡೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಪುದೊ, ಹಂಸ, ಗಿಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಿಡಿನ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪತ್ರ ಸಂದೇಶ ಕಡಪುಡರೆ ಗಳಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆ ಪತ್ರ ರವಾನೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ವೈಯಕ್ತಿವಾದ್ ಪತ್ರ ಗಳಸುನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡಲಾ ಆಡಳಿತ(ಕಛೇರಿ) ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಇತ್ತೆಲಾ ಎಚ್ಚಿನ ಸಂಕೆಡ್ ಬಳಕೆ ಆವೋಂದುಂಡು.

1) 'ದೇವೆರ್' ಬೂಕುನು ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಕಡಪುಡರೆ ಬೆಂಗಳೂರ್‌ದ ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಕಾಶನೊಗು ಪ್ರಕಾಶನೊಗು ಬರೆಪುನ ಪತ್ರ:

ರೆಗ್,
ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಗಾಂಧಿನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು- 9

ಮಾನ್ಯರೆ,

ಇಸಯೋ: ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯೆರ್ ಬರೆತಿನ 'ದೇವೆರ್' ಪುಸ್ತಕ ಕಡಪುಡುನ ಬಗ್ಗೆ

ಮುರಾನಿ ಆದಿತ್ಯವಾರೊದ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯೆರ್ ಬರೆತಿನ 'ದೇವೆರ್' ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆತಿನ ಲೇಖನೊನ್ ಓದಿಯೆ. ಮೂರ್ತಿರಾಯೆರ್ ಬೂಕುನು ಬಾರಿ ಸೋಕುಡು ಬರೆತೆರ್. ಲೇಖನೊನೇ ಈತ್ ಸೋಕು ಇಪ್ಪುನಗ ನನ ಬೂಕು ಎಂಚ ಇಪ್ಪು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೊಜಿಗ ಆಂಡ್. ಈರ್ ಅಯಿತ ಒಂಜಿ ಪ್ರತಿನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ ಮೂಲಕ ಕಡಪುಡ್‌ಲೆ. ಬೂಕ್‌ದ ಬಿಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಟಪ್ಪಾಲ್ ಖರ್ಚಿ ಏತ್ ಆಪುಂಡು ಅಂದ್ ತೆರಿಪಾಲೆ. ಕಾಸ್‌ನ್ ಯಾನ್ ದುಂಬೇ ಕಡುಪುಡುವೆ.

ಧನ್ಯವಾದೊಲು,

ತಂಕ್ಲೆನ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ವಸಂತೆ

ರೆಡ್ದ್:
ವಸಂತೆ,
ಇಲ್ಲ್‌ದ ಸಂಕೆ 36/3,
ಕೋಟೆಬಾಕಿಲ್
ಮೂಡುಬಿದಿರೆ, (ದ.ಕ)
574227

2) ಪ್ರವಾಸೊಗ್ ಪೋವರೆ 500 ರೂಪಾಯಿ ಕಡಪುಡ್‌ರೆ ಬೇತೆ ಊರ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಗ್ ಬರೆಪುನ ಪತ್ರೊ.

ರೆಗ್,
ಶ್ರೀ ಕಕಕಕ,
ಶ್ರೀನಿಧಿ ನಿವಾಸ,
ನೆಲ್ಲಿಕಾರ್.

ಪೂಜ್ಯ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಡ್,

ಈರ್ನ ಮಗೆ/ಮಗಲ್ ನಟ್ಟುನ ಆಶೀರ್ವಾದೊಲು. ಮೂಲು ಯಾನ್ ಆರೋಗ್ಯೊಡುಲ್ಲೆ. ಈರ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಕುಟುಮದಕ್ಲೆನ ಆರೋಗ್ಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರೊ ಬರೆಲೆ. ಎನ್ನ ಓದ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಎನ್ನ ಶಾಲೆಡ್ ಈ ಸರ್ತಿ ದಸರಾ ರಜೆಕ್ಕ್ ಹಳೇಬೀಡು, ಬೇಲೂರು, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ, ಮೈಸೂರುಲೆಗ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸೊ ದೀತೆರ್. ಐಕ್ ಯಾನ್ ಪೋವೊಡುಂದುಲ್ಲೆ. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಈರ್ 500 ರೂಪಾಯಿಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್‌ಲೆ. ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಮಾತೆರೆನ್ ಕೇಂಡೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಪಾಲೆ.

ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಸೊಲ್ಮೆಲು,
ಈರ್ನ ಮೋಕೆದ
ಮಗೆ/ಮಗಲ್

ರೆಡ್ದ್,

ಬಬಬ,
10ನೇ ತರಗತಿ,
ಕೆನರಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,
ಮಂಗಳೂರು.

3) ಸಾದಿ ದೀಪೊನ್ ರಿಪೇರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಕರೆಂಟ್ ಆಫೀಸ್‌ದ ಇಂಜಿನೇರ್‌ಗ್ ಬರೆಪುನ ದೂರು ಅರ್ಜಿ.

ರೆಗ್,
ವಿಭಾಗ ಅಧಿಕಾರಿ,
ಮೆಸ್ಕಾಮ್,
ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಮಾನ್ಯರೆ,

ಇಸಯೊ: ಸಾದಿ ದೀಪೊನ್ ಸಮ ಮಲ್ಪುನ ಬಗ್ಗೆ

ಮಿತ್ತ್‌ದ ಇಸಯೊದ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಕಲ್ನ ಓಣಿಡುಪ್ಪು ಎದುರ್‌ದ ಸಾದಿದ ದೀಪೊ ಇತ್ತೆ ಕೆಲವು ದಿನೊಡ್ದ್ ಪೊತ್ತುಜಿ. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಕತ್ತಲೆಗ್ ನಮ ಅಂಚಿಂಚಿ ಪೋವರೆ ಬಂಗೊ ಆಪುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಜೋಕುಲೆಗ್ ಓದರೆ ಬಂಗೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಆತಿನಾತ್ ಬೇಗ ಅವೆನ್ ರಿಪೇರಿ ಮಲ್ಪಾಲೆ.

ಧನ್ಯವಾದೊಲು,

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ನಾಗೇಂದ್ರ

ರೆಡ್ದ್:

ನಾಗೇಂದ್ರ,
ಮೀಟರ್‌ದ ಸಂಖ್ಯೆ 54632,
ಇಲ್ಲ್‌ದ ಸಂಖ್ಯೆ 123,
ಜೈನ್‌ಪೇಟೆ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ,

4) ರಜೆ ಅರ್ಜಿ:

ರೆಗ್,
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆರ್,
ಶ್ರೀ ಧವಲಾ ಕಾಲೇಜು,
ಮೂಡುಬಿದಿರೆ.

ಸ್ವಾಮಿ,

ಇಸಯೋ: ರಜೆ ಅರ್ಜಿ

ಸರ್, ಯಾನ್ ಈರ್ನ ಕಾಲೆಜಿಡ್ ರಡ್ಡನೇ ಬಿ.ಕಾಮ್ 'ಎ' ವಿಭಾಗೊಡು ಕಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. 15-3-2019ಗು ಎನ್ನ ಪಳಯನ ಮದ್ಮೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಸಲಾದ್ ಯಾನ್ 13ನೇ ತಾರೀಕ್‌ಡ್ದ್ 17ನೇ ತಾರೀಕುಮುಟ್ಟ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಬರ್‍ರೆ ಆಪುಜಿ. ಈರ್ ದಯೆದೀದ್ ಎಂಕ್ ಐನ್ ದಿನೊ ರಜೆ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಈರೆಡ ವಿನಂತಿ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಧನ್ಯವಾದೊಲು,

ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಕಕಕಕಕ

ರೆಡ್ದ್,
ಕಕಕಕಕ
ರಡ್ಡನೇ ಬಿ. ಕಾಮ್. 'ಎ' ವಿಭಾಗೊ,

ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ

ನಮ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಪಾಠ, ಬರವು, ಬೂಕ್‌ನ್ ಓದ್‌ಂಡ ಅಯಿಟ್ ಇತ್ತಿನ ವಿಷಯೊನ್ ಗ್ರೆಹಿಪರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಒರ ಓದಿಂಡ ಅರ್ತ ಆವಂದೆ ಇಪ್ಪು, ಅಪಗ ರಡ್ಡ್, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮನಸ್ಸ್ ದೀದ್ ಓದೊಡಾಪುಂಡು, ಅರ್ತ ಆವಂದಿನ ಶಬ್ದೊಲು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನಿಗಂಟ್‌ದ ಸಕಾಯೊ ಗೆತೊನೊಡು, ವಿಷಯೊನ್ ಗ್ರೆಹಿಪೊಡು, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ಪನರೆ ಸಮರ್ಥ ಆವೊಡು. ಇಂಚ ಮಲ್ಪುನೆಕ್ 'ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ'ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪಾಠೊಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇಜ್ಯಾಂದಿನ ಒಂಜಿ ಘಟನೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ಕತೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಯಿತ ತಿರ್ತ್ ಆ ವಿಷಯೊಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಲೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್, ನಮ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆನ್ ಓದ್‌ದ್ ಅಯಿಕುಲೆಗ್ ಸಮ ಆತಿನ ಉತ್ತರೊಲೆನ್ ಬರೆಂಡ ನಮಕ್ 'ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ' ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ತಿರ್ತ್ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾರ್ಮೆನ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್.

ಉದಾರ್ಮೆ: ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ಪರ್ಬೊ

ನಮ್ಮ ದೇಸೊಡು ಆಚರ್ನೆ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಾ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬೊ ಪಂಡ ದೀಪೋಲಿ. ಅವೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೋಡಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ಆಚರ್ನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನೆನ್ನ್ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ಪರ್ಬೊ, ತುಡರ್ ಪರ್ಬೊ ಅಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್.

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಆಲೋಂದಿತ್ತಿನ ಒರಿ ಮಲ್ಲ ರಾಜೆ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ, ಆಯೆ ಜನಕ್ಲೆನ್ ತನ್ನ ಜೋಕುಲೆಲೆಕ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯನ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬುಲೆಬಾಗ್ಯೊ ಸಂಪತ್ತ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ರೋಗ ರುಜಿನ ಕಮ್ಮಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೋಸೊ, ಅತ್ರಾನೊ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ರಾಜ್ಯೊಡು ಸಾಂತಿ ನಿಲೆಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಲಿಯೇಂದ್ರನ್ ಜನಕುಲು 'ತುಳುರಾಜ್ಯೊದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜನಕುಲು ಸುಕೊ ಸಂತೋಸು ಸಂತುಸ್ಪಿಡ್ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

1) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಪರ್ಬೊ ಒವು?
2) ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ಪರ್ಬೊದ ನನೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ?
3) ಬಲಿಯೇಂದ್ರನ್ ಜನೊಕುಲು ದಾನೇಂದ್ ಪುಗರೊಂದಿತ್ತೆರ್?
4) ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ಆಲೋಂದಿಪ್ಪುನಗ ತುಳುನಾಡ್ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್?

ಅನುವಾದ

ಅನುವಾದೊಡು ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆಲು ಉಂಡು. ಅವೆ ಭಾಷಾಂತರ ಬೊಕ್ಕ ರೂಪಾಂತರ. ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ ಇತ್ತಿನೆನ್ ನನೊಂಜಿ ಬಾಸೆಗ್ ಬದಲಾವಣೆ ಮಲ್ಪುನೆನ್ 'ಭಾಷಾಂತರ' ಅಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಪದ್ಯೊ ರೂಪೊಡು ಇತ್ತಿನೆನ್ ಗದ್ಯೊ ರೂಪೊಡು

ಬದಲಾವಣೆ ಮಲ್ಪುನೆನ್ 'ರೂಪಾಂತರ' ಅಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪುನಕುಲು ಉಂಡು ರಡ್ಡ್ ರೀತಿದ ಅನುವಾದೊನ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊಡಾಪುಂಡು.

ಅ) ಭಾಷಾಂತರ

['ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ' ಇಸಯೊದ 'ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ' ಕತೆನ್ ಮೂಲು ಕನ್ನಡೊಡು ಭಾಷಾಂತರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತುಂಡು]

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಒಂದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ದೀಪಾವಳಿ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು 'ಬಲಿಯೇಂದ್ರ ಹಬ್ಬ' 'ದೀಪದ ಹಬ್ಬ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ರಾಜನೆಂದರೆ 'ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಆತನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ, ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ರೋಗ ರುಜಿನ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೋಸ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಜನರು 'ತುಳುರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದೇ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆನರು ಸುಖ, ಸಂತೋಷ, ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

[ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕನ್ನಡೊಡು ಕೊರ್ತಿನೆನ್ ತುಳುಟ್ ಬರೆಯರೆ ಪನ್ಪೆರ್]

ಆ) ರೂಪಾಂತರ/ಭಾವಾಂತರ:

ಉದಾ:–

ಅಕುಲೆ ತುಳುವೆರೆ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಂಜೊವು
ಮುಗುರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ತೆಲಿಕೆಡ್
ಸಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸೇಲೆ ಸೇಲೆಡ್
ನೇಜಿ ನಡ್‌ಪೆರ್ ನಲಿಕೆಡ್

ಮಿತ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪದ್ಯೊದ ರೂಪಾಂತರ:

ಅಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಂಜೊವು. ಅಕುಲು ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮುಗುರುಲೆಕ್ಕ ತೆಲ್ತೊಂದು, ನಲಿತೊಂದು ಸಾಲ್ ಸಾಲಾದ್ ನೇಜಿ ನಡೊತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಆಧಾರೊ ಬೂಕುಲು

01. ಗ್ರಾಮರ್ ಆಫ್ ತುಳು ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್, 1872; ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್, ಮಂಗಳೂರು.
02. ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ – ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ, 1932 [ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ, ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ, ಉಜಿರೆ, 2009
03. ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ – ಡಾ। ಟಿ.ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜು, ಪುತ್ತೂರು, 1986
04. ತುಳು ಪಾತೆರೊ–ಬುಧಾನಂದ ಶಿವಳ್ಳಿ, ಮಂದಿರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು, 2004
05. ತುಳು ಬಾಸೆದ ತಿರ್ಲ್ (ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ), 2018
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು
06. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ – ಕೇಶಿರಾಜ [ಸಂ॥ ಭುವನಹಳ್ಳಿ. ಡಿ. ಪದ್ಮನಾಭ ಶರ್ಮ]
07. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ – ಸಂ: ಡಾ॥ ಎಸ್. ಎಚ್. ನಂದಿಮಠ, ಸಿ. ಎಮ್. ಎರೆಸೀಮೆ ಮತ್ತು ಡಿ. ರೇವಣಪ್ಪ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ – 1970.
08. ಸರಳ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ – ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ, ಪಂಚಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ
09. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸ್ವರೂಪ – ಡಾ॥ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
10. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಚರಿತ್ರೆ – ಮೈ, ವಿ.ವಿ, ಮೈಸೂರು (2 ಸಂಪುಟಗಳು)
11. ತುಳು ಛಂದಸ್ಸು – ಡಾ। ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ. 2015
12. ತುಳು ಗಾದೆಗಳು – ಪೆರುವಾಯಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ, 1989
13. ತುಳು ನಿಘಂಟಿನ ಗಾದೆಗಳು – ಐ.ಎಂ, ಕೊಟ್ರಯ್ಯ, 2009
ರಾ. ಗೋ. ಪೈ. ಸ್ಮಾರಕ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ,
14. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ – ಸಂ॥ ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಹಂಪಿ ವಿ.ವಿ., 2007
15. ಗೇನ ಅರಲುನ ಎದುರು ಕತೆಕುಲು – ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ದಾವಣಗೆರೆಟ್ಟ್ ಪುಟ್ಟುದು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಶ್ರೀ ಐ.ಎಂ. ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ಮೆರೆನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ಕರಿನ 30 ವರ್ಷೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಡುಪ್ಪು ಧವಳಾ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಹಾಯಕೆರಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಪುಸ್ತಕದ ನಡುಟ್ಟೇ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಮೆರೆಗ್ ಬರೆಪುನ ಓದುನ ಹವ್ಯಾಸ ಹೆಚ್ಚ. ಮೂಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಪಾತೆರ್ರೆ ಕಲ್ತಿನವು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳು ಕಲ್ಪರೆ ಸಾಯ ಆಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲವು ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ ಲೇಖಕೆರಾದುಲ್ಲೆರ್.

ಕನ್ನಡೊಡು 2, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 3, ತುಳುಟ್ಟು 2 ನಿಘಂಟುಲೆನ್ ಬರೆತಿನ ಮೇರ್ 'ಸರಳ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುನುಲಾ ಬರೆತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಗು ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಶೊಗು 'ಸಂವಿಧಾನ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕು, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್' ಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಅಜ್ರಿ ಮೆರೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ' ಬೊಕ್ಕ 'ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕನ್ನಡೊಗು ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. 'ಸರಳ ಪ್ರಬಂಧಗಳು', 'ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು 2005', 'ಭಾರತೀಯ ತಾತ್ವಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ' ಉಂದು ಮೆರೆನ ಇತರ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು.

ಗ್ರಂಥಾಲಯೊಡು ಕುಲೊಂದು ಓದುನಕಲೆಗ್, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಕಲೆಗ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಲ್ಪುನು ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ತಾನ್‌ಲಾ ಅದ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ವಿದ್ವತ್ ಕೃತಿಕ್ಕುಲೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಮೇರ್ 'ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-2018' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುಗರ್ತೆಲೆನ್ ಪಡೆತೆರ್. ಮೆರೆಡ್ದ್ ನನಲಾತ್ ವಿದ್ವತ್ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು ರಚನೆ ಆದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬುಳೆವಡ್ ಪನ್ಪಿನವೇ ಆಶಯ.

ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ನ
ಪತ್ರಾಗಾರ ಸಹಾಯಕೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ತಿಯೊಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್, ಮಂಗಳೂರು

ಬೆಲೆ ರೂ. 175